

ATV

2819

A.T.V.
2819

M. 10104
R. 4461

JAUNGOICUAREN

AMAR AGUINDUBEETACO

AZQUENECO BOSTEEN

ICASIQUIZUNAC,

AITA PRAI BARTOLOME SANTA

Teresac Marquinaco Carmen Ortozeco

Predicadoriac aterac.

II. ZATIJA

BIAR DAN ONDO IZATIAGAZ.

Iruñean: Rada Alargunaren Liburuguillaan.
1817 Urtean.

JAUINGOIGUAREN

AMAR AGUINDUETICO

AZOUENGO POSTERNA

ICASIOUZZUNAG

NITRUM BATHOLOME SANTU

Tercer Monasterio de San Juan de los Rios

Yndicacion de

II. SANTI

Para dar este tratado

En la Ciudad de Mexico: En la Imprenta de San Juan de los Rios.
1717.

IRACURLIARI.

Bildurrezco ardura bategaz asi nevan cristi-
 naubaren *Icasiquizunac* arguitara aterateco Sai-
 lla. Baina dacustanian , 1. T. ez daucazuzala
 ain comuntzat , aurreratu nas 2. aibat arinen
 zure escubetaraco prestetara. Leenguen ornidu-
 rija , luce laburra , ta esaeria daroie oneec. Di-
 rautsut bene benetan , Iracurlia. Ez nas neure
 jaquinagaz asco pijetan. Baina ezin ucatu negui,
 aparteco poza artu davena nire vijotzac , Elei-
 sa-guzonac ene neque pusquia ontzat emon da-
 veenian.

Ez nas aaztu , jaquitunai itandutiagaz : *Go-*
goratu daguidezala , 2. *Zati onetaraco* , 1. *Za-*
tijan topau euqueezan uts , *nic guichitu negui-*
zanac.... Onen gainian artu ditudan erantzunac,
 izan

izan dira esquer onecua. Au zor deutseet guei-
 jago. Eguiija da , erantzun eustan batec : *P.*
iminten nevala f lecuban : Baina , jaquitunac
 dinuenez , ta euscaldun utsai entzuten jacuenez,
 ez dauca f cer eguinic guëure eusqueran.

Batzuc gura leuquee , *Itasiquizun* onec ur-
 te barruco Domequetaco evangelijuagaz catia-
 tuta egotia. Ez dinot , gaisquijago egongo lit-
 zaatequezala. Baina , ene ustez , ez leuquee one-
 ra gueijago euquico au gaiti. Erromaco Cate-
 cismua Cura jaunentzat , ta Eleisa-guizonentza^t
 cristinauben eracutsi osoraco eguin zan. Elisaco
 Batzaar , ta Jaquitun Nausijen ondo esatez jant-
 zita , jasota dago , besteric ez eduban. Trento-
 co Batzaar Santubaren aguinduz urten euan ar-
 gitara. Baina orregaiti ez dago Catecismo aren
 eracutsija Domequetaco evangelijuagaz lotuta.

Bai-

Bai , cristinaubac sinistu , eguin , escatu , ta artu biar daven guztia , arrigarrizco esacriagaz , naustasunagaz , ta indarragaz eracutsita. Trentoco Batzaar santubac bere ez deutsee escatuten (1) Eleisa guizonai , ta Cura Jaunai , nai , ta nai ezian Domeeca , ta jai andijetan egun ataco evangelijua eracusteco ; ez bada *Escritura Sagradubac* , ta *Jaungoicuaren leguia* , edo *Jaungoicuaren verbia* eracusteco. Beste Catecismo Nau-sijac bere ez dira lotuten domeeca , ta jai andijetaco evangelijuen saillagaz.

Cristinautzaco sinisquizunac , eguizunac escaquizunac , ta artuquizunac dira Eleisa guizonen lelengo eracusquizunac , ta cristinauben icasisquizunac. Au izan da nire lana. Ez deuts eguno goguac mon , neure *Eracutsijac* oba euqueela , urte barruco domequetaco evangelijuaren ver-

(1) Sess. 24 cap. 4. de Reform.

verba , edo irago bategaz Bacocho catiatuta egotia. Atara emon ezquero , cer eguin erraza da. Evangelijo bacochari ezarri leguijox iru , edo lau Icasiquizun , buruba asco necatu bagario. Baina Cerubac prestau davela , esan legui , cristinautzaco eracutsija gueure pulpituetaraco guztien erara. Ene *Eracusquizunac* baduaz , domeequeteco Evangelijuagaz lotu bagario ; beste batena urtengo davee laster arguitara , edo oraingo urten davee , Evangelijuaquin. Cerubari esquerrac.

Izan leiteque , Iracurlia , zuc *Icasiquizun* onei gorac eristia. Baina nire al eguina ezin elduda , asco mercatuteco vidia eguitera. Beti dago gacha oinian. Asco costa , ta merque emon , ezin legui. Agur.

VI. AGUINDUBA.

NON MŒCHABERIS. *Exod. Cap. 20. Deut. 5.*

I. ICASIQUIZUNA , CEINETAN ERA-
sustendan : 1. Cer eragozten daven Jaungoi-
cuac Aguindu onetan . 2. Ce premia andi-
cua dan , cristinaubac ondo jaquitia
aguindu onetaco eracutsija.

Matrimonioco Sacramentuba dan leguez se-
nar emazten lotugarri estuba , esaten deutsco,
neure enzula onac , Erromaco Catecismuac (1),
ezin jazo lequijue senar emaztai dicha obáric,
alcar estimau , ta maite daveela , aitutia baino.
Ta ezda beste aldeti gauza mingochagoric ta
penagarrijagoric bere , alcarri zor deutseen amo-
dijua , ta carinua inor emoten deutseela , ba-
tac , edo bestiac icustia baino.

Errazoez bada , dino , ta bide zucenian,
hostgarren aguinduban Jangoicuac inor illtia era-
gotzita , aren urrengo eragozten dau adulteri-
joco pecaba ; inor azartu ezdedin , caridadiaren
indar andija oidacarren matrimonioco bat egui-
te santuba , ta ondrauba urratuten . Asi era one-
gaz jarraituten deutsa Cura Jaunen Catecismuac
seigarren aguinduco eracutsijari . Gogoratuten

II. Zatiya.

A 2

dau

(1) De 6. precepto n. 1.

dau, aguindu santu onetan eracustiac gordebi-
 ar daven verbetaco moduba, ta garbitasuna;
 Christinaubai dotrina au ondo aituten emonbi-
 ar jacuena; Onestidadia gordeetaco, cer eguin
 biardan, ta ce contu atera biardan; celan aus-
 tendan, ta cec ausi eraguin oidaven seigarren
 aguindu santuba; Ce ezaina, ta ichusija dau
 araguzco pecatuba; ce castigubac oidituban bere
 contra pecatu loijac..... Ta, beste aguindu one-
 tan esan aldedin, ta jaquin biar dau guztia go-
 goratuten deuscu erromaco, icentau dan, Cate-
 cismuac Escritura sagradubagaz, ta Eleisiaren Gu-
 rasuaquin, cristinau pielai eracusteco.

Christinaubaren eguin biar guztien artian
 ezdago mentunaz beste bat, seigarren aguindu
 santubac baino, eracusten arriscu gueijago dau-
 canic. Ondo aituten, gachaago danic. Ondo ica-
 sijaren premia gueijago daucanic. Ondo icastia
 gueijagori jagocanic. Ez jaquinagaz arima guei-
 jago galduten davenic. Espiritu Santubac sar-
 rijago, ta zamai gueijagogaz aotan artu davenic.
 Eleisiaren Gurasuac bildurrago izan jacozanic.
 Ta Crisandadeco aitura Santubai lotsaari guei-
 jago emoten deutsanic. Castidadiaren edertasu-
 na, ta garbitasuna aguinduten dau Jaungoicuac
 seigarren lecuban. *Non moechaveris.* Ta luxuri-
 jac, cein dan Castidadiaren arerijua, illundu ta
 galduten dau castidadia. Luxurijac, San Ambro-
 sioe dinuan leguez (1) amairic ezdaucan oquer-
 rerija impamiae. Luxurijac, legue Santubagaz con-
 turic ezdaucanac, ta vicijo guztiai ernia emo-
 ten deutseenac. Luxurijac, Santubaren esanian,

(1) Lib. de Helia, et jejuniis, c. 19. ez

ez beste oquerrerija guztien ece, codicijaren beraren bere ama, edo sortulia danae. Once lot-satu, ezaindu, ta galduten dau gorputceco onestidadiaren, ta garbitasunaren edertasuna, cein zaintu, ta gordeetan daven Jaungoicueac seigarren aguinduban, adulterijoco pecatuba eragotzizagaz. *Non machaueris.*

Eguiija esateco, ez da errez, neure entzula onac, seigarren aguindu santuco eguin biarrac eracusten cristinaubari. Esanquizunac dirian leguez eurenenez bai esateco, ta bai entzuteco lotsarizeuac. Inos aotan bere artu biar ez litzaatequezanac, San Paulo Apostolubaren aguinduban. Euraquin daccarree lotsarizco gachtasun bat, esateco. Beste aldeti, seigarren aguinduco eguin biarrac, ta eragotzizac zabaldua dagozan leguez esquina guztietara, edade guztietara, ta estadu guztietara naaste andijan bapere ordena bagaric; ezda errez, aguindu onetaco Icasiquizunai sallaren echuria emoten. Beste aguindubetan sail bat asi, ta amaitu legui ordena apur bategaz, entzulaac aitu, ta buruban cerbaitaan, dendatu ezquero, euqui leguijen terciujan. Baina, San Ambrosioc dinuan leguez, aguindu onetaco pecatubac, ez neurric, ez amairic, ez ordenaric dauquee. Ta Eracutsija, aituteco erara ecartiac, lana dauca niretzat beintzet.

Baina alan bere, Espiritu Santubari gracia escatuta; Ama Virginia, guztiz garbija vitaartecotzat artuta; Vijotceco uste, ta gogua aimbat onduen zucenduta, ta garbituta; lotsarizeco gauzaac esateco, ta eracusteco verbaac aimbat onduen

duen neurtuta, ta moduztauta; ceuben, Jangoi-
cuaren verba Santuba entzuteco, ta eguin biar-
rac icasteco gurari vitcijan, ezagunian, ta san-
tuban, neure indarretan baino, gucijago pijauta;
esquinteen deutsut, cristinaubac, seigarren aguín-
duco eracutsi biarrecua, ta lan andicua.

Nai neuque, albalitz; Ez, belzarri garbijac
tristerutia. Ez, viotz garbijai quezcaac, ta lu-
urrezco gurarijac irastia. Ez, arima santai ta zu-
cenai galdu bidiaac eracustia. Ez, Ez-jaquin zo-
rijonecuai gacheraco ezauberia, ta jausmoduben
arguija emotia. Ez, ez neuque gura, arimac gar-
bituteco, ta osatuteco balsamo onaren lecuban,
vereno illgarrija zabaldua. Nai neuque bai: Ent-
zula guztien viotceetan sortutia, erneetia, jaijo
ta, sustrai senduaquin icustia castidadiaren, ones-
tidadiaren, ta modestijaren, edo, gorputceco, ta
arimaco garbitasunaren amodijo sutsuba, vitzija,
ta gogotsuba.

Nai neuque: Cristinau guztiaac artu daguijen
pecatu loijaren gorroto mortala, ta ezautu da-
guijezan aren calte icaragarriac, ta negargarri-
jac, bai ariman, ta bai gorputzian. Nai neuque:
gueure gorputzac, ta arimac izatia Espiritu San-
tubaren eche garbi, vizi, santubac.

Alan gura izan daguijala Cerubac. Alan gu-
ra izandaguijala Jesus Maitiac. Alan gura izan-
daguijala Ama Virginia, guztiz garbijac. Jaungoi-
co Altsubac, Ysaías Propeta Santubari ceruco su
santubagaz ezpanac garbitu eutsazanac, garbitu
daguizala bada bere amodijo santubaren su vit-
zijagaz nire arimia, nire vijotza, nire gogua, ni-

re miina, nire ezpanac, ta nire verbaac. Bialdu daguijala; bere jaquituriya neurri bagacuaren er-raijo arguigarri bat nire adinera, edo adillara, seigarren aguindu santuco nire eracutsijac, ta verbaac, guztiac izan ditezan Jaungoico andijaren ondraraco, ta gueure arimen oneraco. Prestaera onegaz guztiac asipena emoteco, esango deusut orain: 1. Cer eragozten deuscutun Jaungoicuac seigarren aguinduban. 2. Ce premina andicua dan, aguindu onetaco eracutsija cristinaubac ondo jaquitia.

1. ¿Cer eragozten deusca bada Jaungoicuac seigarren aguindu santuban cristinaubari? Eragozten deusca. *Lelengo*: adulterijoco pecatuba. Senarrac, edo emaztiac, bere laguna vitzi daven artian, bestegaz araguzco pecatu eguitia. Zazpi malecija, edo legue auste contetan ditu Santo Tomasec adulterijoco pecatu bacoedian. Austen dau naturaleciaren leguia. Austen dau Jaungoicuaren ordenia. Austen dau matrimonio-co Sacramentubaren erreverencija, ta zuentasuna. Austen dau lagunari emondaco verbia, ta leijaltasuna. Austen dau pamelijaco, umen erabagui arguija, ta ezaubera balijocua. Austen dau umiac zor jauen aziera ona. Ta austen dau adulterijoguinac, bere euquiya pecatuban ez castetaco leguia. Pecatu impame au eragozten dau Jaungoicuac verba aguiriaquin lelengo seigarren aguindu santuban.

Eragozten dau *Bigarrenian*: Matrimonio Santuri campora, gorputza, edo erimia araguzco guztaagaz loitu leguijan guztia. Alan esaten deus-

cu Erromaco Catecismuac (1). Alan esaten deuscu San Agustinec (2). Alan eracusten deuscu-
bee Bleisiaren Gurasuac (3). Adulterijuaren Ice-
nagaz eragozten ditubala Jaungoicuac seigarren
aguinduban, gorputza, edo arimia loitu legui-
jen, matrimonio santuti camporaco, luxurija-
ren gusto bide bagaco guztiac. Onecc dira: 1.
Noberaren burubagaz, edo inogaz, cristinau
danagaz, edo ez danagaz luxurijazco gauza loi-
jac eguitia. 2. Canta, ta verba desonestubac
esatia. 3. Ezauberaz, ta bere naiz gauza loi-
jac gogoratuta, areetan gusto artutia. 4. Gau-
za desonestubac eguiteco, edo eraguiteco, vo-
rondatia euquitia. Berba baten esaten da guz-
tia. Jaungoicuac eragozten ditu seigarren aguin-
du santuban: Matrimonio santuti campora, ari-
maco, ta gorputceco castidadia, ta garbitasu-
na loitu, manchau, ta ezaindu leguijezan egui-
te, verba, desio, ta penseeta guztiac. Guero-
co leasiquizunetan esango da oneen eracutsibiar-
recua. Guztiz garbija, ta Santuba da gueure
Jaungoicua. Ta garbijac, ta Santubac guraditu
gueure arimac, ta gorputzac bere echetzat, ta
egon lecutzat. Gracijaren edertasuna, ta obrac
gura ditu Espiritu Santubac bere temp'u vit-
zijan, cein dirian cristinauben gorputzac. Ara-
guijaren obrac iurrezcuac, ezainac, ta loijac
dira. Ta agaiti daucaz Jaungoicuac guztiac era-
gotzita bere legue Santuban. Eguitade lotsaa-
rizco onecc cer dirian, ta celan dirian, Es-
cri-

(1) 6. pręc. n. 2. (2) Lib. 2. sup. Exod. q.
11. (3) A Lap. in c. 5. Deuterom.

eritura Sagradubac esaten dau , bai testamenu zaarian (1) , ta bai barrijan (2). Esaminatu daigun bada puscabat : Ya cristinaubari ceimbat balijo deutsan , aguindu santu onetaco dotrinia ondo icastia?

II. Ez dago dudaric , neure entzula onac. Seigarren aguindu santuba da , errazoiaren usura eldu dirian guizon , ta emacume guztiaquin verba eguiten davena. Guztiai aguinduten deutesee Jaungoico zucenac , ta itzaltsubac : gorputzac ondo ezteco , araguija dometaco , ta lotsaarizco guraarijai berac imini daven neurriti campora , urteten ez isteeco. Guizonac luurrezcuac gara ; ta gure gurarijac eurenz beti duaz luurrezco gusto eragotcijetara. Espirituba pelietan da araguijaren contra ; ta araguija espiritubaren contra. ¡Oh , ce guerra andija jaguiten dan bijen artian ! ¡Oh , ceimbat bidar araguijac goituten daven espirituba ! ¡Oh , ceimbat bidar (batera esateco) luxurijac galduten daven arimia ! Gogoratuta beste bagaric , icara eguiten dau vijotzac.

Azartu zan San Bernardo esaten (3) : *Diabrubac arima gueijago beretuten ditubala luxurijagaz , beste oquerrerijequin haino* Luxurija da , dino santubac , impernuba alegreetan davena , ta casic mundu guztia condeneetan davena. Ta San Remigioe esaten euan : *Ume chi-*

II. Zatiya.

B

car-

(1) Tob. c. 4. Eccl. c. 41. Deut. c. 23. Eccl. c. 9. Job. c. 3. Isai. c. 13. (2) Matth. c. 5. 1. Cor. c. 6. Ephes. c. 5. 1. Cor. c. 15. (3) T. 4. serm. 21. de luxur.

sarrac apartau ezquero, nausijetati guichi
 salbetan diriala luxuriya gaiti. ¡Oh, achac eu-
 rac birrinduteco verbac! ¡Ezdau bada cristi-
 naubac pensauco ondo, cer dan, edo celan ete-
 dan, impernuba alegretan daven, munduric
 gueijena condenetan daven, ta bestiac baino
 ezainago, ta caltegarrijago dan pecatuba, edo
 legue austia! Izanic luxuriya, Jaungoicuac, eta
 naturaleciac eragotcija, ta pecatu illgarrijaren
 beian eragotzija, guero esango dan leguez, nai
 pensamentuz, nai verbaz, nai eguitadez, nai
 bacarran, nai lagunagaz, nai gaztetan, nai
 edade elduban, nai zaartuta, nai ezcondubac,
 ta nai libriac, nai aberatsac, ta nai pobriac,
 nai gaisuac, ta nai osasuntsubac eguin leguijee-
 na, gorputza, ta araguija beti beragaz dauca-
 laco edoceinec. ¡Ezda chito gauza biarrecua,
 cristinau guztia, eta bacoachac ondo jaquitia,
 ain arriscu andico, ta orduban ordubango
 eguin biarran, cer dan, ta cetaraguino dan
 Jaungoicuaren aguindu santuba?

Seigarren aguindu santuba da bada, cristi-
 naubac, guztioac irago biar dogun zubi bar,
 jausi bagaric iragoteco, chito labana; ta min ^{LOZACOR}
 artu bagaric, pausu eguiteco, chito gacha. Zu-
 bi atan umiac labanduten dira. Naustubac col-
 pe andijac artuten ditubee. Ta zaarrac pausu
 utsasco eguiten davee. Ta gazte, eldur, ta zaar
 asco bertan betico galduten dira. ¡Ceimbat ba-
 lijo deutsa bada, zubija irago biar davenari,
 celan juan biar daven, nun oina imini biar
 daven, ta celan pausu eguin biar daven jaqui-
 tia?

tiac? ; Nortzuc , eta celan , zubi laban , guztiz gach atan jausi bagarie irago dirian , ondo ezaututiac? ; Jausi dirianac , celan jagui dirian , ta ostera ez jausteco , cer eguin daveen icastiac? Ezin ucatu guinai , neure entzula onac , chito balijo andicua , ta premina andicua dala au cristinaubarentzat.

Ta ezda beste gauzarie seigarren aguinda santuco eracutsija. Garbitasunaren , ta castidadiaren leguia , ta legue austiaren penia , edo castiguba cristinaubari aituten emotia , da , aguin du onetaco eracutsi guztia. Escritura Sagraduban , ta Eleisa ama santiaren Gurasuetan ez dago menturaz beste cristinaubaren eguin biarretaco aguindu bat , sarrijago , arguiruago , ta itzaltsubago eracutsita , castidadia gorde biarra , ta gordetan ezdavenaren castiguba baino. Ezaututen even Eracusla Cerutar areec ; luxurijac sustrai andijac daucazana. Arima asco illten ditubana. Iraasten erraza dana. Osatuten gacha dana. Santubai curai cer eguin asco emon deutesena. Andijac , eta senduac bere goitu ditubana. Cristandadia desondrectan davena. Cerubari burla eguiten deutsana. Guizonac ganadutzen ditubana. Munduba ezainduten davena. Jaungoicuac chito gorroto deutsana. Ta pena bildur garrijequin castigau davena. Ezaututen even Jaungoicozoo guizon areec , engañu asco , ta uts eguite andijac erein ditubala diabrubac guizonen vijotzetan seigarren aguinduco doctrina santubaren contra. Luxurijaren sare gaistuetan sartuta , itsututa , daucazala etsaijac arima asco,

pecatu loijagaz beretuta. Orregaiti zelo santu-
bategaz eracutsi evenen castidadiaren dotrinia can-
sau bagaric, ta diadar eguin evenen luxurijaren
contra isildu bagaric.

Batzuc uste davee, araguizco pecatubac,
eguiten errezac dirian leguez, parcatuten bere
errezac diriala, ta Jaungoicuac aimbeste gorro-
to ezdeutsala pecatu loijari. Au dotrinaco ut-
seguitia da. Beste batzuc, castidadiaren con-
traco pecatu mortalzac Eleisiac erabaguita dau-
cazanac, ez dauqueez casic pecatutzat bere. Ta
engainu onegaz vitzá dira itsu itsuban pecatu
mortalian. Beste ascoc, pecatu loija aintzac eu-
qui arren, pecatuco ocasinolai ezdeutsee casuric
eguiten. Au da, sutan, berotu bagaric, egon
gura izatia. Alan dagoz beste uts eguite andi,
ta lodi asco arimen calte aguirijan seigarren
aguindubaren contra.

Bada, cristinaubac, utseguite, ta engainu
bildurgarri onei aurria artuteco, esango deut-
sut seigarren aguindu onetan: *Luxurijaren echia
celacua dan: Jaungoicuac pecatu ezain oni ce-
lan beguiratuten deutsan: Impernubac ce esti-
macinoe emoten deutsan: Pecatu loijac berac
mundubari ce echura emon deutsan: Santubac
celan beguiratu deutseen berari: Ceintzuc di-
rian, aguindu onco eragozten dituban eguitez-
co pecatubac: Ceintzuc dirian verbazco pecatu-
bac: Ceintzuc dirian, goguan lecu emondaco,
edo pens umentuzco pecatubac: Taxzpuenian vir-
ginidadiaren, ta castidadiaren balijua. Au izan-
go da, Ceruba lagua dogula, aguindu onetaco*

nire eracutsijen , ta ceuben icasiquizunen guei-
ja. Escatu daijogun Jaungoico onari bere gra-
cija Jesusen Erijotza penazcua , ta gracijazco
irabacijac gaiti , guztia ^{juetza} jazo dedin Trinitade
guztiz santiaren ondraraco , ta gueure arimen
oneraco. Amen.

II. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan : *Ce Ondotsuba , zabala , lucia , ta
altuba dan Castidadiaren contraco
pecatubaren Echia.*

Castidadiaren contraco pecatuba da , neure
cristinaubac , guizonaren sortu eraco biarretan
errazoiaren , ta Jaungoicuaren leguiaren contra
gorputzari gusto emotia. Esaten da *sortu eraco
biarretan*. Bada janagaz , ta edanagaz gorput-
zari gusto emon da , pecatu eguin arren , ezda
castidadiaren contra. Esaten da *errazoiaren , ta
Jaungoicuaren leguiaren contra*. Bada matrimo-
nio santuco estaduba ezda , ez errazoiaren , ta
ez Jaungoicuaren leguiaren contra. Esaten da
gorputzari gusto emotia. Bada beste pecatubac
ezdira aimbeste gorputzarenac , ez bada voron-
datiarenac. Castidadiaren contraco pecatubari esa-
ten jaco : *Araguizco pecatuba* ; araguijan asi,
ta amaituten dalaco. Esaten jaco : *Pecatu loiija* ;
guztiz loiija dalaco. Esaten jaco : *Luxurijazco
pecatuba* ; alaco gaucetan gogua olguetan da-
laco. Esaten jaco : *Pecatu desonestuba* ; arima-
co , ta gorputceco garbitasuna , ta osotasuna

galduten davelaco. *Esaten jaco: Lotsarizco pe-
catuba; danic deungueenac bere, lotsatubaga-
ric, eguiten ez davelaco.*

Icen onec guztioe emoten jacoze castidadia-
ren contraco pecatubari. Seigarren aguindu san-
tuba austen daven pecatubari. Bera ezaina dan
leguez, icenac bere ezainac dira; aotan bere
cristinaubac artu biar ez lituquianac, dira. Bai-
na pecatuba bera dan leguez, ain campo an-
dija daucana, ta aimbeste arima itsu itsuban im-
pernura daroiazana; icenATEGAZ, edo beste
ATEGAZ eracutsi biar jaco cristinaubari pecatu
loijaren vereno iraascorra. Esan daijogun bada
*lotsarizco peatuba; beste icen ezainagoric pre-
miniac eraso eraguiten ezdavenian. Ta cristinau-
bac leleengoti artu daguijan Lotsarizco peatu
madaricatubaren gorroto santuba, ta itzal vil-
durgarrija, esaminau daigun: Ce ondotsuba; ce
zabala; ce luzia; ta ce altuba dan bere Er-
reinu impamia. Entzun eguizu, cristinaubac,
gogo onagaz, ta artu eguizu ceuben oneraco
dotrina santa au. Menturaz ez deutsu guichia-
go balijoco, ceuben bezioe salvacinoia baino.*

I. Impernuraguino elduten da lotsarizco pe-
catubaren cimantuba. Alan esaten deutsu Es-
piritu Santubac lecu ascotan. *Leza andija, ta
ondotsuba dala emacume loija, dino Salomonec
(1), ta bere oinac elduten diriala impernura gui-
no. Impernuraco vidia dala, dino beste lecu-
baten (2), peatu lotsarizeuaren echia. Baina
nungua izan leiteque, edo nun euqui legui sus-
trai-*

(1) Prov. c. 22. (2) C. 7.

graija, edo cimentuba lotsarizco pecatubac, impernuban baino? Impernuba bada illuna, astuna, loija, ta atsituba; lotsarizco pecatuba beste aimbeste da. ¡Oh, ce vildurgarrija, impernuruquinoco sustraijac daucazan oquerreriya! ¿Ta bere zabaleria?

II. ¿Batuco eteda lecu chiqui baten pecatu ezain au? ¿Gueratuco eteda erri baten, provincija baten, edo Erreinu baten lotsarizco pecatubaren pestia? Ez, cristinaubac. Mundubac dauca edu zabalera, dauca pecatubac berac. Noraguino elduten dirian guizonac, eta emacumiac munduban; araguino elduten da lotsarizco pecatuba. Izan arren Adanen seme alaba, mundu guztian zabaldubac, euren sinistute, penseeta, ta oituretan apartecpac, ta alcar arruten ezdaveenac. Batzuc Gentilac, beste batzuc Judegubac, beste batzuc Moruac, edo Jaungoico bagacuac, edo Eregiac, ta beste asco cristinaubac, guztietara zabalduten da lotsarizco pecatuba. Alperrie euquico ditubee guizonac aparteco leguiac, ecandubac, azieria, ta usadijuac euren governuraco beste eguin biarretan. Lecu guztietan aguinduco dau, ta topauco dau, noc lecu emon pecatu loijac. Ezda batubago bere erreinuba, edo egon lecuba mundu guztia baino: ¡Oh, lotsarizco pecatubaren peste zabala, ta irazcorra! ¿Ta noraguino elduco eteda?

III. Dempora guichicua balitz alaco gachi vildur garrija; pena guichiago emongo leuque. Baina ez. Mundubaren asierati ona badirau.
Ada-

Adanen loba bar galdu evan lelengo pecatu lotsarizco onec. Ta aric ona zaartu, edo cassau biarran, egunian baino egunian dauca indar gueijago, campo gueijago, crijado, ta crijada gueijago. Guiza aldiric guiza aldira sendotuten da, ta boteetan ditu sustrai barriac. Pecatu zorigesto onen contra Propeta Santubac, Apostolu Santubac, ta Eleisiaren Gurasuac predicau davee, diadar eguin davee, ta bere gach negar garriac conta ditubee dempora guztietan. Baina gaur eguna ez dau guichiago aguinduten, ta ez dau calte guichiago eguiten arimetan. ;Oh, imperaico pozuti urtendaco pecatu madaricatuba, demporiac amaituten ezdavena! ;Ta noraguino jasoco etedau bere echia, edo egon Iecuba?

IV. Eguiija esateco, ezda lotsarizco pecatubaren alturia ain andija. Luurrezcua da, ta luurraren urrian dabil. Baina luurreco palacijuen, ta eche andijen puntaraguino igoten dau. Bai cristinaubac. Pecatu loi lotsarizco onen gorrotua ceuben vijotcetan artuteco, gogoratu egizu, noraguino igoten daven, ta nori aguinduten deutsan. Luxurijac aguinduten deutsa aberatsari, ta bestec quendu ezin deutsan diruba, quenduten deutsa. Aguinduten deutsa jaquitunari luxurijac; ta istendau tontotuta, choratuta, lelotuta jaquitunic andijena. Aguinduten deutsa ondraubari; ta, ondria quenduta, ecarten dau guztien burlagarri izatera. Aguinduten deutsa indartsubari; ta istendau macalduta, gaisotuta, orituta, ija illainian. Esposo baten dicha, ta

poza da Esposa leijala; ta á salduten dau Esposuac, luxuriya serbidutia gaiti. Beste aimbeste eraguiten deutsa luxuriyac Emaztiari bere Esposuaren contra Caballeruac, ta Señoraac osticopetuten dave euren ondria, ta pamia. Damaac, ta nescatillaac euren onestidadia, ta cleituba. Erreguiac euren Coroiac, ta alizate altuba. Ta andi beeracuac ez deutsee guichiago obeiduten lotsarizco pecatu gaistuari. Ezdago estaduric, ez condecinoeric luxuriari incensuba emoten ez deutsanic. Ta, bere vijotzian altara bat eguin da, adoretan ezdavenic. ¡Oh, pecatu altsuba! ¡Oh, pecatu atrebiduba! ¿Nor librauco da beraganic? Impernuraguinoco sustraijac daucaz. Munduba edu, zabal da. Guizaaldi guztia edu, luzetuten da. Ta guizon, ta emacumen jaquituriya, euquiya, ondria, cleituba, ta osasuna baino altubago, ta aguintariyago da. ¡Oh Luxuriya, impernucó basilisco bildurgarriya!

¿Nai dozu, cristinaubac, entzun, lotsarizco pecatu ezainac daucan echiaren, erreinubaren, edo aguindutiaren irudi ezagun bat? Gogoratu bada, ez burutacinoe ustzat; ez bada gueure oituretaco jazo eguijzcoztat, penseta au.

Adanec pecatu eguin evanian, etorri zirian impernuti mundura zazpi aguintari. Zazpirac zirian deungaac, ta oquerrac. Zeinec, baino ceinec naijago even aguindu mundu guztian. Ecarri cituben aguintari areec, bacochoac bere tropaac, soldaubac, crijaubac, ta crijadac. Impernuti pecatubagaz mundura etorri zirian aguinta-

tarijen icenac dira : 1. *Sovervija* : 2. *Codicija*.
3. *Lujurija*. 4. *Envidia*. 5. *Gulerija*. 6. *Gor-
roto sutsuba*. 7. *Naguitasuna*. Ezia alcar artu
even ; ta asi cirian guerran alcarron contra.

Sovervijac mundu guztia imini gura euquian
andituta , aixaatuta , arrotuta. Codicijac nai eu-
quian , bestiai odolac , eta munac , uzanac le-
guez , chupauta , balijo guztia bere poltsaan eu-
quitia. Luxurijac guztia icensi guracituquian
loituta , atsituta , aragui artian lizunduten. En-
vidijac gura evan , dirianac orituta , sicututa ,
igartuta egotia. Gulerijac , eztaarriraguino bete-
ta , aseta guztia egotia. Su-gorrotuac guztia
icutsi guracituquian ixiota , alcar erreetan. Ta
naguitasunac , guztia etzinda luurrera beguira
egotia. Sovervijac ezin icutsi zituban ^{asiac} : Ez-
da , luurrera veguira etzinda egozanac bere ; ta
ain guichi , guztia chupau gura evenac. Alan
Sovervijac imini eutsen guerria. Gulerijari , Co-
dicijari , ta Naguitasunari.

Gulerijac , ta Naguitasunac ez even alcar
galdu gura. Baina ezin icutsi even , inor oritu-
ta , igartuta , ta ixiota egotia. Ta ain guichi ,
diruba gordetia gaiti , gosia iragotia , ta gor-
putza arro , ta sabela zimur euquitia. Alan Gu-
lerijac , ta Naguitasunac iracoi even guerria So-
bervijaren , Codicijaren , Embidijaren , ta Su-
gorrotuaren contra. Baina Gulerija aseta eguan
leguez , ta Naguitasuna alperra dan leguez , ber-
tati cansau cirian , ta ichi eutsen guerriari.

Luxurija zan guerrarie guichien eucana.
Besten guerriari beguira eguan. Ta esaten evan

Bere artian : guero bere oncen baquiai neuc eguin biarco ditur. Alan bere sobervijac , ta codicijac imini eutsen guerria luxurijari. Sobervijac ez evan bat eguin gura luxurijaren ezaintasun lotsarizcuaquin. Ta codicijac ez evan emon gura luxurijarentzat diruba. Luxuriya dan leguez lelenguan arpeguiera onecua , alegueria , ta convit-ontsuba ; sobervijagaz , ta codicijagaz guerria eucan artian , bera visitetara juaten cirianac , chito ondo eristen eutsen aren verbeta labanari , alegueriari , ta guztiai naija eguiteco eucan modubari. Eguija da , batzuc esaten even : *Atsa eucala*. Beste batzuc : *Ostia eucala loija*. Beste batzuc : *liquina erijola*. Beste batzuc : *Verentia iraasten eucala*. Baina onaco esanei bere ez eutsen gueijenac entzute andirie emon. Ta zabalduzan erri guztietan : Zazpi aguintarijen artian , luxuriya zala aleguerena , bigunena , ugarijena , ta gustuac guztiai esquintcen eutsezana. Gueijago bagaric , erri , ta erreinu guztia juan cirian prisaca , luxurijari escuban mun eguitera , ta obeidutera.

Orduban beste aguintari chaarrac sinistu even , edo igues eguitia , edo illtia. Sovervija asizan arin aringa Pavo-errialac mutilduten , aren lumaaquin arrotuta , aixaatuta , beste munbetara iragoreco. Codicijac itanduten evan : ya nun eguan *Potosi* , ango urria , ta zidarra poltsaan ondo gordetaco. Su-gorrotua ixiota joian errijac guztia erretara. Envidijac topau gura cuquian bidia , urtarilgo ipar otzac urteten daven lecura ; agaz bat eguin da , mundu guztia oritu-

reco, ta igartuteco. Gulerija evilen carnacerija baten villa, sabela bein ondo beteta, guero biar bazan illteco. Naguitasuna sartuzan corta illun baten, ta an gueratuzan etzinda, luurrera beguira. Tercijo onetan aurquituten zirian, impernuti utendaco sei aguintariac, ija euren izatiagaz desesperauta.

Baina luxuriya dan leguez Señora andija, crijadu, ta crijada asco biar ditubana. Pensau evan aguintari chaar arece galduta, ez eucala provechuric. Oba evala, bere palacijora eruan da, guztiaquin balijau. Abisau eutseen guztia: juan zitezala beragana, ta ez eutseela gachic eguingo. Juan cirian dirianac luxurijaren aurra, ta aguindu eutsen, berari obeiduco eutseela beti. Icutsi citubanian guztia: luxurijae bere mendian, ta esanian, entero verba leunaquin, ta gera bigunagaz esan eutsen guztia, ta bacochari, celan bera servidu biar even.

Luxurijac esan eutsan *Sobervijari*: Zu juango zara beti neure aurrian. Prestauco deustazuz vidiac. Ta edeguico deustazuz, neuc sartu biardodan echecco atiac. Esan eutsan *Codicijari*: Nai irabazita, nai logrerijan, nai oostuta, biardodan diruba beti prest euquico deustazu. Codicijac leleenguan burubari eraguiten eutsan. Baina laster erantzun eutsan: *Baietz*. Esan eutsan *Gulerijari*: Sarri gosetu oizala, ta beti maija prest euqui eguijola. Esan eutsan *Embidiari*: Zuc jarraituco deustazu beti neure orpuetan. Esan eutsan *Su-gorrotuari*: Zuc jarraituco deustazu, neure ondoric datorren embidi-

jari. Esan eutsan azquenan *Naguitasunari* luxurijac : Zu cansetan ez nas gura , ta egongo zara beti neugaz. Pozaren pozez erantzun eutsan Naguitasunac : *Baietz.*

Ara emen , cristinaubac , zazpi pecatu buru , edo capitalen asieria , guerra , ta baquia , luxurija guztien aguintari dala. Ezda au , neurre entzula onac , burutacinoe sutsu bategaz asmauba. Ezda urrin errijetan jazoten dana. Ez bada gueure artian , cristinauben artian egunero negarragaz , ta peniagaz icusten doguna , da. Sovervija da andiguria ; buru erichija , urten guria , apaindu guria , ta arrotasuna. Ta oni jaco , luxurijari bidia prestetia , ta atiac edeguitia. Sobervijaren orpuetan davil beti luxurija. Ezda icutsico panparroe , buru erichiric , ta urten guraric , luxurijaren atsa ondoric ezdarraiconic. Codicijac dauca carguba , luxurijari diruba emoteco. Bada , pobre bilox bati gaisqui esan bagaric , lauzuri emongo ez bajaco bere ; luxurijarentzat ezda inos diruba palta , edo norberarena , edo inorena , edo oostuba , edo ainbagacua. Gulerijac dauca carguba luxurijari maija presteetaco. Orregaiti , gulerijazco jan edana davilen lecuban , inos luxurija paltau ez , dinue Eleisiaren Garasuac. Envidijac dauca carguba luxurijaren orpuetan ibilteco ; ta su gorrotuac embidijaren orpuetan. Bada luxurijari orpuetan darraico beti bildurra , celua , sospechia , icutsi ezina , cer esana , gorrotua , vengantzia , penia , tristecia , ta larrija , ceintzuc dirian embidijaren , ta su-gorrotuaren seme alabaac.

Orain

Orain esafendan naguitasuna, da, cristinaubac Jaungoicuaren gancetaraco daucan atcera pena, gogo illa, ta vijotz otza. Alan esan eutsan luxurijac naguitasunari: Beragaz egon cedilla beti. Bada beti dago luxurijagaz naguitasuna. Lotsarizco pecatubetan sartuta dagan cristinaubac, nequez ceruruz beguiratuten dau. Nequez espirituba vitzuten dau. Pecatubari, ta ocasinolari istia, vitzitza deunguia mudetia, compesinoe on bat eguitia, ta Jaungoicua serbidutari gogoz equitia, gauza astuna, ta gacha da luxurijotsuarentzat. Gueijenian gueratu oijacoz luxurijotsubari onaco gauza onac gueroco, ta beti gueroco; pecatu loijac beragaz darabilelaco, Jaungoicua serbiduteco naguitasuna, *... Ezda bada, neure enfzula onac, guztiz vil-*
durgarrija, ta icaragarrija, beste pecatu guztiac,
ta vicijo, edo oquerrerija guztiac beragaz naas-
tauta dara vilzan luxurija, edo lotsarizco pe-
catuba? Gogoratu bada, cristinaubac, ce eche,
edo egon lecu ondotsuba, zabala, lucia, ta
altuba daucan munduban castidadiaren contra-
co pecatubac. Ez aaztu bere erreinu, edo aguin-
dute madaricatubagaz. Bildurtu, ta icaratu
urineti bere pecatu lotsarizcuaren zaatiagaz,
bere sarepian sartuta, betico galdu ez zaizan.
Escatu daijogun Jaungoicuari bere misericordi-
ja, eguija santuben czauberia, ta castidade
santiaren doe garbija, munduban gogoz bere
legue santuba gordetaco, ta ceruban beti go-
cetaco. Amen.

III. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custon dan : *Jaungoicuaac Lotsarizco pecatuba-
ri celan beguiratuten deutsan.*

Pecatuba esaten danian, aitu biarda, cristi-
naubac, pecatarija, edo pecatu dana. Lapurre-
tiagaz aituten da, celacua dan lapurra. Humil-
dadiagaz, celacua dan humildia. Jaquiturijagaz,
celacua dan jaquituna. Castidadiagaz, ta virgi-
nidadiagaz, celacua dan gorputz, ta arima gar-
biduna. Ta lotsarizco pecatubagaz, celacua dan,
verba loijac, eguite loijac, ta bidebagaco gu-
rari loijac daucazan guizona, edo emacumia.
Ezauberazco eguitadiac celacuac dirian, alacua
da Jaungoicoaren veguijetan cristinauba. Ezau-
berazco eguitade oneee, nai onac, ta nai cha-
rrac beragaz daruaz cristinaubac beste mundu-
raguino. Onac badira ceruraguino. Charrac ba-
dira, ta erremedijetan ez badira, impernura-
guino. Ez dago erremedijoric. Icusu ezquero ba-
da, leengo eracutsijan, lotsarizco pecatubac
munduban daucan lecu andija, ta estimauba.
Ezda errazoeti campora izango, cristinaubari,
ceruban, edo impernuban beti egon biarco da-
vena, sinistuten dayenari, esatia : Ya Jaungoi-
cuac ceruti celan beguiratuten deutsan lotsariz-
co pecatu-dunari. Baita : Ya impernuban ce-
lan beguiratuten deutsen bere. Orain esango da

leleengua, ta gueroico icasiquizunian bigarrena.
Entzun eguizu gogoz.

Modu bitara portetan da Jaungoico zucena,
ta Santuba bēordenetan. Baita Jaungoicuaren
antzera beste legueguinac bere. Bateti, legue
santuba austen davenac, ta gaisqui eguiten da-
venac, zamaituten ditu, ta castiguetan ditu.
Ta besteti, eracusten deuscu ontasun neurri
bagaco bategaz, celan alderatu biardogun le-
gue austeti, ta esquintcen deuscu ondo egui-
naren sarija. Esango deusut bada, cristinaubac,
dotrina onetan: 1. *Jaungoicuac celan zamai-
tuten dituban lotsarizco pecatu dunac.* 2. *Ce-
gogogaz eracusten deuscuin Jaungoicuac, pe-
catu loijaganic apartetaco.* Prestau eguizu, cris-
tinaubac, entzutia aibat gogoric zurrenagaz.

I. Edo ceinec daqui, Jaungoicuaren malde-
cinoiac ce itzala, ta erruba daroian beregaz.
Jaungoicuac cer baiti maldecinoia ezarten deut-
saniau, bere vijotoeco gorroto, ta asarre naut-
sija eracusten dau. Alan eracusten deuscube
escritura sagraduco jazo ascogaz Eleisiaren gu-
rasuac. Entzun eguizu bada orain, neure cris-
tinaubac, ceibat maldecinoe jaurteguiten di-
tuban Jaungoico itsaltsubac araguizco pecatu-
dunen contra (1). *Madariatubac* guizon, eta
emacumiac, lotsarizco pecatu nasaijaquin mun-
duba loituta, Jaungoico andija, uxalagaz guz-
tiac itotera, ecarri evenac. Lotsarizco peca-
tubagaiti, luurreco gauza vitzi guztiac onda-
tutera, Jaungoicua obligau evenac. *Madari-*

(1) Marchant. Tub. Sacerd. trat. 3. lect. 11.

catuba, can erichon, Noeren seme lotsagaldueua, lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Sodoma, Gomorra, ta ingurubeetaeo gentia lotsarizco pecatubac gaiti. *Madaricatuba* Her, ta onan lotsarizco pecatubac gaiti. *Madaricatuba* Siquengo gentia lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatubac* Israeltarrac, Moatgo alabaaquin pecatu eguin evenac, lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatubac* Zambri, ta Madiango alabia lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Amon lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Absalon lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatubac*, Santa Susana garbijari pecatu eraguin gura eutsen agura zaarrac, lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Gavaongo gentia lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* leguezaarrian edoecin emacume adulterijoguñ lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Corintoco luxurijotsuba, San Paulo Apostolubac lotsarizco pecatuba gaiti diabrubari entregau eutsana. *Madaricatuba* Erodes lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricaba* Erodias, emacume dantzarija, ta loiija, San Juan Bautistaren samia dantziaren saritzat escatu evana, izotz gainian iragoten evilela, izotza ausita, samaraguino uretan sartuta, oinaquin dantzan evilela, buruba urcatu evana, lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Nicolas Antioquiagua lotsarizco pecatuba gaiti. *Madaricatuba* Apocalisico Jesabel, emacume loiija, ta agaz pecatu eguin even guztia, lotsarizco pecatuba gaiti. Azquenian *madaricatubac* San Pedro Apostolubac bigarren cartiaren bi-

garren capituluban icentetan ditubanac, lotsarizco pecatuba gaiti.

Ara, neure entzula onac, Jaungoicuaec ceruti celan beguiratuten deutesen lotsarizco pecatu dunai, edo seigarren aguindu santuba austen daveenai. Eurac gorputzari, ta araguijari gusto loijac emon eutseezanac, batzuc batera, ta bestiac bestera jagui dira Jaungoicuaren legue santubaren contra. Baina Jaungoicuaec araguzco pecatubari deutesan gorroto mortala, jausizan euren arimen gainera. ¡Oh, desdichaubac, Jaungoicuaren madaricatubac! ¡Oh, zoriguestocuaec, pecatu loija gaiti demoniuuari betico entregauta dagozan guizon, eta emacumiac! ¡Ce guichi pensauco even arima condenau areec, munduban vitzi zirianian, Jaungoicuaec aimbeste gorroto eutsela, eurac eguiten cituben luxurijazco pecatu bai! Baina, munduban izan arren pecatu lotsarizcua, guizon, eta emacumiac eneantauta, itsututa, zoratuta daravilzanna, cerutarren veguijetan beste bat da. Ceruti beguiratuta, guztiz da ichusija, ezaina, illuna, atsituba, ta gorroto garrija lotsarizco pecatuba, gorputzac usteldu, ta arimaac condenetan ditubana. Cerubac, eta cerutarraec entzun bere gura ez davee pecatu loijaren icena.

Alan esaten deutescu San Paulo Apostolubac (1): *atan bere artu biar ezdala luxurijazco pecatubaren icena.* San Paulo Apostolubac, castidadiaren contraco pecatuba aitaturen davenian, dino Santo Tomas Villanuebacuaec (2), beti ecar-

(1) Ephes. c.5. (2) Fer.4. post Dom.1. quadrag.

ecarten ditubala gogora, Jaungoicua lotsarizco pecatubari deutsan gorrotua, ta bera gaiti eguin dutuban castigubac. Engainauta vitzi dira cristinaubac. Jaungoicua erreto parcatuten daveła, pensauta, pecatu loijai ariman lecu emoten deutsenac. Diabrubac bere sarepian segurubago euquiteco, emoten deutsen itsutasuna da au. ; Oh, ceibat onaco zoxigu estoco errucari dagozan, urte ascotan lotsarizco pecatubetan iguri, edo ugar eguiten daveła! ; Ez leuquee pensauco oneec, Ceruco santuben, Aingueben, Virginia guztiz garbijaren, ta Jesus ederraren amodijua, carina, ta vijotzac irabazteco, guztiz luurrezcua, araguizcua, ta lotsarizcua dala luxurija?

Luurrezcua da pecatu lotsagarri au. Ta luurreco gaucetan daucaz bere gustuac. Araguizcua da. Ta araguja, arimia apartau ezquero, luurra da. ; Ce prenda ederra izango dan bada cristinaubaren gorputza, berezco luurtasunaren gainera, lotsarizco pecabaquin loituta, daguana, Jaungoico, guztiz santubari, ta garbijari aurera presentetaco, edo esquintceco. ; Ez dira acordauco cristinau loijac, euren gorputzac diriana, edo izan biar davena Espiritu Santubaren templu, edo egon lecu vitzijac? ; Espiritu Santubaren egon lecubac eguingo ditubee bada pecatu loijaren ontzi? ; Ta ez da aserratuco Jaungoicua alaco eguitade loijaren contra? ; Bere eche santuba luxurijagaz manchau, ta loitu davenaren contra? ; Jesu Cristoren gorputz garbijaren zatijari, cein dan cristinaubaren gorputza,

za, luurreco lizuna, ta atsa bere guraz imini deutsanaren contra? ; Oh, cristinaubac! Jaungoicua ez litzaate Espiritu garbija izango, aparteco gorrotua ezba leutsa lotsarizco pecatubari. Ainguerubac, Ama Virginia guztiz Santiac, Santubac, eta Santac, Cerutar guztia deutsee gorroto ixiua araguizco pecatu ezainari.

Sinistu bada, cristinaubac, sinistu: Munduban dala lotsarizco pecatuba labana, leuna, zabal, ugarija, ta maitetuba. Sinistu arima arimati: Cerubac beti izan deutsalala, ta izango deutsalala gorroto; beti zamaitu davela, madericatu davela, ta castigau davela Jaungoicuiac aparteco celuagaz lotsarizco pecatuba. Baita eracutsi bere guztiai, celan apartau biar dogun pecatu impame atati.

II. Aita on batec seme batari, gaisequi eguin davelaco, asarre vitzijagaz zurra andija emonda, beste semiari, alaco gachic eguin ez darguijan, amodijoz, ta carinoz conseju onac emoten deutsan leguez; alan Jaungoico onac bere, lotsarizco pecatu dunac maldecinoe icaragarrijaquin impernucosatanasari entregauta guero, eracusten deutsee amodijo, ta carino andijagaz cristinau guztiai, celan apartau biar daven pecatu loijetati. Lecu ascotan gauza onen gainian Espiritu Santubac eracutsi deutescu gueure cer eguina. Guztia ezin esan leguiz dotrina labur baten. Banaca batzuc ecarrico ditut ceuben gogora. Ta aretati aituco dozu gueure Aita cerucuaren opa ona. Dirauscu bada Espiritu Santubac escritura sagraduban lecu ascotan.

Ez

Ez eguijozu emon emacumiari ceure goguan lecuric, galduta gueratu ez zaitez. (1) Ez eguijozu emon emacume loijari compijantzaric; ta ez zaitez izan aren adisquide, zeu; ta daucazun guztia galdu ez daguizun. (2) Espiritu Santubaren egon lecuba da ceure gorputza; ez eguin bada loitu lotsarizco pecatubagaz. (3) Emacume loija osticopian darabilee guztiac, simaurra, edo satsa leguez. (4) Contu eguizu, ene semia, araguizco pecatuban jausi ez zaitez. (5) Leza andi baten moducua da emacume verdia: lapurra leguez davil, inocentiai pecatu eraguiteco: Ta pecatubagaz illten ditu arimac. (6) Luxurijotsubagaz bat eguiten dana, galduba da; aarrac, ta usteltasuna baino, ezjaco gueratuco. (7) Inoren emaztiagaz ez zaitez jarrita egon; ez eguizu agaz ardaozco convitic euqui; ceure gogua bere ganatu ez daguizun, ta galdu ez zaguizan. (8) Igues eguizu pecatu loijetati. Beste guztiac baino, ezainagua da, araguizcua dalaco. (9) Zaldi sutsubac leguez duaz pecatu loijetara; Ta eznas asarratuco aren contra? (10). Luxurijari lecu emoten deutseenac, ezdavee pensetan Jaungoicuagana viurtutia. (11) Ez eguijozu entzuteric emon emacumiaren leunquerijari. (12) Eelenguan verba eguingo deutsu chitolaban; baina azqueneraco, suguiac leguez, aguinca eguinda ichito zaitu. (13) Luxurijotsubaren

ve-

- (1) Eccl. 5. (2) Ibid. (3) 1. Corint. 6. (4) Eccl. 9. (5) Tob. 4. (6) Prov. 23. (7) Eccl. 19. (8) Id. 9. (9) 1. Cor. 18. (10) Jerem. 5. (11) Oseas c. 5. (12) Prov. 5. (13) Id. 23.

veguijac illunduta dagoz ; ta esaten dau bere artian : *ez nau ino icusten* (1) Ardanac , eta emacumiac jaquitun asco condenau ditubee (2). Emacume leunaren echia da impernuraco vidia; ez zaitez juan aren videti. Illuntzietan plaza esquinetan , ta vide vazarretan ichaanda , la van verba eguinda , engainauco zaitu : bada virtute andicuaac bere engainau , ta condenau ditubee emacume leunac (3). Nescateliari ez eiguijozu beguiratu ; bere edertasunagaz engainauta , ta galdu ez zaitez (4). Lau gauza dagoz inos aseetan ez dirianac : Impernuba , luurra, suba, ta luxuriija (5). Mortipicau eguizuz ceuben gorputzac , lotsarizeo pecatuban jausi ez zaitez (6). Luxurijotsubac ez davee ceruco erreinuba artuco (7).

¿Baina ceimbat onaco conseju on , ta gueure ondo gurazco abisu emoten deutescuz Espiritu Santubac , lotsarizeo pecatubetati gu apartetaco? ; Oh , gueure Ceruco Aita ona , ta biguna! Ezin baquiac eguin leguiz pecatubagaz Jaungoicuac. Castigau biar dan , penitencijagaz birrinduten ez dan pecaba , erremedio bagaric Jaungoicuaren Justiciija zucenac. Berac ezaututen dau pecatu guztien , ta bacocharen ezaintasuna , ta malecija. Ez gueuc ustedogun moduban , ez bada dan moduban. Baqui , cristinauben pecatubetati lotsarizeuena , ta gorrotogarriena dana. Baqui , cerubac gogox castiguetan davena. Baqui , satanasac pecatu agaz gueijen engainee-
tan

(1) Job 14. (2) Eccl. 19. (3) Prov. 7. (4) Eccl. 9. (5) Prov. 30. (6) Tesalon. 3. (7) 1. Corint. 6.

tan davena. Baqui, cristinaubac, pecatu lotsarizcuan jausteco, ocasinoe asco dauquezama. Ta, au guztiau jaquinda, esaten deutesuz Jaungoicuaac bere escritura sagraduban, pecatu ezainari deutsan gorrotua, ta aganic apartetaco moduba.

¿Cer guraco dau bada, cristinaubac gueiijago gauza onen gainian? ¿Ueatu leguiija Jaungoicuaren vorondatia? ¿Dudau legui, cerubae luxurijari deutsan gorrotua, aimbeste zamaigaz, ta maldecinoegaz pecatu loidunac satanasari entregau ezquero? Ez, cristinaubac. Ezin ueatu guinai. Ta ezdogu ueatu biar. Sinistu biar dogu bene benetan, aparteco gorrotuagaz Jaungoicuaac castiguetan davela lotsarizco pecatuba.

Dempora guztietan izanda lotsarizco pecatuba cerubaren gorrotocua. Baina Jaungoicuaren seme vitzija guizon eguinzan ezquero, oraindino cerubaren gorrotocuagua da. ¿Cegaiti bada au? Jaungoicuaren semia guizon eguinagaz, guizonaren naturalecia, leen baino santubago, ta Jaungoigotubago gueratu zalaco. Ama Virginiaren sabel santan artu evan Jaungoicuaren semiac gueure erico gorputza, edo araguija, ta odola beragana. Ta gueratuzan Jesusen gorputz santuba Jaungoicotuta. Gure gorputzac dira Jesusen gorputzaren ericuac. Ta gueratuten dira bautismo santuban garbituta, santututa, moduren baten Jaungoicotuta. Orregaiti gara cristinau gustioe Jaungoicuaren semiac, ta Ceruco erederubac. Edo, obeto esateco San Paulo Apostolubagaz (1), gueure gorputzac dira

(1) 1. Corint. c. 6.

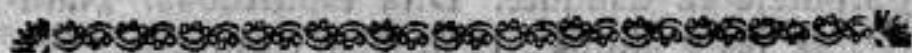
Jesusen gorputz santubaren zatijac, ta Espiritu Santubaren egon lecu vitzijac. ¿Cer izango da bada? ¿Edo celan beguiratuco deutsa Espiritu Santubac bere egon lecu vitzijari, cristinaubaren gorputzari, lotsarizco pecatubagaz loituta dacutsanian? ¿Oh, cristinaubac! Edo ceinec dacuts, gogoratuta beste bagaric, icara eraguiten davena pecatu ezain onec. Tristetuten dan Espiritu Santuba. Ta aparteco injurija eguiten deutsa Jesu Cristoren gorputz santubari, ta garbijari. Au gaiti esaten dan San Agustinec (1): *¡O ee maldade andija! ¡O ee pecatu negargarrija, Jesus maitiac bere odol santubagaz irabaci, ta garbitu evan arimia, istanteco gustua gaiti luxurijagaz loitutia! Impernubaren echuracua da luxurija*, dino San Buenaventurac (2). Impernuban dago su ixia, ar aguin carija, ta atsa. Alan lotsarizco pecatudunac dauca araguijaren suba, conciencijaco arra, ta luxurijaren atsa. Orregaiti, dino eracusla santubac; ija celanvit beragaz daucala pecatu loidunac impernucio penia.

Gorrototu bada, cristinaubac, lotsarizco pecatubaren contra. Artu bacochoac beretzat Jaungaiacuaren esan zintzuac, ta opa oneco abisubac; pecatu ezainetan inos jausi ez gaitezan. Berac esaten deutsco chito arguiro: ya lagun gaistuac, eta araguizcuac, endamas emacumiac celan engainetan dituben, ta pecatu daunguiaren sarian sartuten dituben arimac; celan ardozco convitac, ta jan edan laarreguijac dagozan

(1) Serm. 250. de Temp. (2) 1. C.

zan lecuban, artuten daven indarra pecatu ezai-
nac : Celan ocasinoclecubetati alde eguin biar
dan : Celan gueure veguijac, mijna, ta senti-
dubac, edo zuzmaarijac gorde biar ditugun,
arimia, ta gorputza loitu leguijeen gaucetati.

Escatu daijogun bada gueure Aita cerucuari,
bialdu daigula bere gracia. Ya dichia daucagun
ezquero, bere aoti entzuteco, garbitasuna gor-
detaco bide zucena, ta biarrecua; gorde dai-
gun gueure vijotcetán, arimétan, ta gorputzian
castidadia. Au galduta, gueure gainera etorri
ez ditezan Jaungoicuaren beraren maldecinoc
icaragarrijac. Jesu Cristo gueure Jaunac eguin
daigula mesede au bere odol santubaren bali-
jua gaiti. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA- eusten dan, *Lotsarizco pecatubari celan begui- ratuten jacon impernuban.*

Eleisa Ama Santiaren Guraso ascoe esaten
deutsee, neure cristinaubac, pecatu loijaren gu-
rari eragotzijari impernucó suba. *Ignis inferna-
lis.* Aitu dozu bada leengo dotrineetan : Mun-
duban aguindute andija daucala ; ta cerubac
chito gorroto deutsalá : Impernuba alegretan
daven pecatuba dala : Ta munduric gueijena
ara daroiala. Uste dot bada, neure entzula onac,
gueure arimen oneraco izango dala, gogoratu-

II. Zatiya.

E

ria:

ria: ya ee artueta eguiten deutsen, edo celan beguiratuten deutsen impernuban lottarizco pe-
catubari. Onetaraco aituten emongo deutsut era-
cutsi onetan: 1. *Condenaubac gorroto deutsela*
petatu loijari. 2. *Inoc eguitia naidaveela.* Pres-
tau zaitez, cristinaubac, aibat entzun eraric
oneenagaz.

I. *Condernauta dagozanac*, edo dira *diabru-*
bac, edo dira *guizon*, eta emacumen arima con-
denaubac. Batzuba bere ezdavee gura pecatu
loija impernuban eurenzat. Ez *diabrubac*, eu-
ren izatiari ez jaocolaco. Ez *condenaubac*, eu-
ren erregarrija dalaco. Icusidaigan celan.

Lelrengo: *Diabrubac gorroto deutsee luxu-*
rijari, euren izatiari ez jaocolaco. *Diabrubac*
gorputzic ez dauquee. Dira *espiritubac.* Natu-
ralezaz izate altuba, ta noblia dauquenac. So-
bervijac, vorondate gaistua, ta pecatubac ezain-
du, ta madaricatu cituban *diabrubac.* Con-
denauta dagoz betico espiritu zorigestoco areec.
Ta gura leuquee, arima guztia bere condene-
tia, euraquin beti erretan impernuban euquite-
co. Baina, *diabru madaricatu areen* izate espi-
rituzcuarri guichien jagocan pecatuba, da luxu-
rijazco pecatuba, araguzeta, ta loija dalaco. Au-
gaiti esaten dau Aita Burdalue zelo oneco Je-
suita jaquitunac (1). *Diabru guztia* izan arren
guedre arerijua; ta guri pecatubac eraguiteco,
ondo dendatuten dirianac, ez diriala edocin
modutan. Batzuc eraguiten ditubee erijotzaac.
Beste batzuc gorrotuac, ta odijuac. Beste bat-
zuc

(1) T. 3. Serm. sob. Torp.

zuc andiguraac, lapurretaac, embidijaac.... Baina luxurijari suba, ta indarra emoteco daguan aguintarija, da, *Asmodeo* esaten jacon diabruban (1). Auda Diabru guztietati baxubena. Au gaiti esaten deutsa Jesu Cristo, gueure Jaunac Evangelijo santuban: *Espiritu loija* (2). Guztiaac izan arren gacheracuac, ez dau aretati edoceinec gura bere izate espirituzcua gaiti, guizonari pecatu loijac eraguiteco, eguin biar impamia bere contura artutia. Borregutzaco, ta pregonerutzaco eguin biarra artuten daveen leguez errijetan, guizonic baxubenac; alan, araguzco pecatubac eraguiteco, carguba artuten davec espiritu condenauric baxubenac.

Aita Looner, Jesuita piedadezcuaac esaten dau (3): Guizon etzicerubatec, araguzco pecatubat eguin da, andi laster, dei eguiten cutsala demoniuari, gauza bat itanduteco. Baina ez jacon aguertuten espiritu galduba, bestectan leguez. Dei eguiten eutsan bigarrenian. Baita irrugarrenian bere. Azquenian, nequezco baten aguertu jacon espiritu illuna. Baina ez evan etzicerubaren ondora eldugura. Contu artu eutsan etzicerubac etsaijari: ¿ya ce gaiti lenago aguertu ez jacon? ¿Ta ce gaiti ondora juaten ez jacon? Erantzun eutsan diabrubac etzicerubari: ¡E! *Zure luxurijaren atsa ezin irage izandot.* Beste aimbeste, dino José Claus Jaquitunac (4), jazo jacola emacume lotsarizco

H. Zatiija.

E 2

pe.

(1) Tob. 3. (2) Matth. 12. (3) Bibliot. Conc. v. Luxurija (4) T. 2. Spicileg. univ. l. 7. de Luxuria.

pecatu luri bati. Esan eutsan diabrubic emacu-
me loijari: *Alle eguizu orti, atsa darijazuta.*
Beguiratu bada, cristinaubac, imperaico espi-
ritu ma laticatubac bere gorroto deutseela lotsa-
rizco pecatubari, euren izatiari ez jagocolaco. Bai-
ta arima condentubac bere, euren erregarrija da-
laco. Ieusi daigan celan.

Bigarrenian. Arima condentubac bere gor-
roto deutsee pecatu loijari, euren erregarrija da-
laco. Bada arima guichi egongo dira condenau-
ta, castidadiaren legue santubac ausi bagario.
Ez linot, beste pecatubac gaiti ez diriala con-
denetan arimac. Sinistuten dogu, edoccin pe-
catu mortalezaz irabazten dala impernuba. Ieus-
ten dogu malpecau, beste pecatubac bere sus-
trai andijac, ta aguindute zabala dauqueela
gueure vijotetan. Baita, escritura sagradubac,
ta Eleisiaren gurasuac dinuenez castidade santia
gaiti, ta aren arerijo pecatu loija gaiti, sinistu
daiquegu, arima condenau guichi egongo di-
fiala impernuban, castidadiaren contraco peca-
tu ezaina gaiti aparteco suba, aparteco penia,
ta aparteco arrabijua ez dauquenac. Ta, nobe-
raren erregarriric, ta penagarriric inoc gura ez
daven leguez, condentubac bere beti gorroto
izango deutsee, euras beti erretan, ta penetan
euquico dituban pecatu loijari. Amurrubaren
amurruz naico ditubee zatifu, ta apuritu euren
gorputzac, araguzco pecatubac eguin zitubela-
co. Onan esaten da bada, cristinaubac, bai
diabrubic, ta bai condentubac impernuban gor-
roto izango deutseela pecatu loijari. ; Oh, gach

negargarrija! Guero aimbeste gorroto izango ja-
cona, orain ain maite izatia!

II. Baina beste aldeti San Bernardoc esaten
deuscu; *impernu guztia alegretan davela luxu-
rijac.* ¿Ta ce gaiti? Santubac berac esaten dau:
Cisic mundu guztia condeneetan davelaco. *Qua-
si totum mundum trait ad supplitium.* Au gai-
ti, bai diabrubac, ta bai condenaubac nai da-
vee, bestiac pecatu loijac eguitia. Aita Looner,
leen izentau dan Jesuita jaquitun zelotsubac esa-
ten dau: (1) Munduban zabaldua egozan es-
pirtu gach guinac, batu ziriala lecubatera. Con-
tetan citubela euren gach eguinac, ta pecatu
eraguinac guztia. Ta zurretan citubeela, beste
espirtu impernuban egozanac, ondo porteetan
ez cirialaco. Demonino batec esan euan batzaar
impernuco atan: *Berroguei urtian jardun eva-
la, Praile bati luxurijazco burutacinoiac, ta
gurarijac gogora eruaten.* Ta, Luciperrec co-
roebat imini eutsala espirtu deunga ari, ondo
portau zalaco. ¿Ceibat pecatu andi eraguingo
zitubeen berroguei urtian mundu zabalian bes-
te diabrubac! Orregaiti bere izan zirian zurrar-
bac, Luciperrec gura euan beste eguin ez evee-
laco. Bacarric irabatci euan impernuco coroa,
berroguei urtian Praile bati araguijaren tentaci-
nos loija, ta bildurgarrija imini eutsanac. ¿Oh,
ceibat gura lituquen impernuban pecatu loi-
dunac!

¿Ce gaiti baina, esan legui, impernuco es-
pirtu deungaac nai daveela aimbeste, cristinau-
bac

(1) Ubi supr. v. Luxuria. §. 3. n. 25.

bac pecatu loijac eguitia? Errazos asco gaiti, neure entzula onac. Pediac eracusten deutsco; diabrubic gueure arerijuae diriana; guri pecatu eraguitoco, ta gu pecatuban illteco, aleguin guztia cansau bagaric eguiten daveena; guizon, eta emacume guztia impernuban euraquin beti erreetan eugui gura lituqueena. Ta, euren gurari gorrotoco madaticatu au jadiisteco, ondo ezaututen davec espiritu condenau-bac: 1. Oidanez, lotsarizeo pecatuba dala, lasterren iraaften dana, ta nequezen erremedijetan dana. 2. Lotsarizeo pecatu baten bein jausi ezquero cristinauba, oidanez, beste pecatu ascotan bere jausico dala. 3. Ezaututen davec diabrubic, pecatu loijac escubide gueijago emoten deutsele eurai, condenauben arimac, ta gorputzac impernuban penetaco; beste pecatubac baino. Au gaiti, ez dira inos bere aspertuten espiritu zorigaistocuae munduban luxurijari su, ta indar emoten.

Lotsarizeo pecatuba laster iraaften dana; nequezen erremedijetan dana; edo, inos bere ascoc erremedijau ezoidavena; ta bere ondoric beste pecatu asco, Jaungoicua ucatuteraguinoco, eraguin oiditubana, guztia autor daveen eguija, da, neure cristinaubac. Beste pecatubac, baino escubide gueijago lotsarizeo pecatubac berez diabrubic emoten deutseena bere, impernuban condenauben arimac, ta gorputzac penetaco, gauza aguirija da. Bada Espiritu Santubac, esaten dau: pecatu cegaz eguiten dan, agan penaric gueijen. Miin gaistocuari miinian emongo

dent.

dentsee penaric gueijen. Gulerubari auan , ta
 sabelian penaric gueijen. Gorrotosutbari voron-
 darian , ta vijotzian penaric gueijen. Alan bes-
 te vicijo , edo pecatubetan. Ce arimaco , ta gor-
 putceco sentidu , ta zentzun garrigaz eguiten
 daven cristinaubac pecatu ; sentidu , ta alizate
 ataa bertan condenaubac pena gueijago. Ta an
 diabrubac , condenauba penectaco , escudibe
 gueijago. *Per ea , que quis peccat , per hac et
 torquetur.* Castidadiaren contraco pecatuba egui-
 ten da , entendimentubagaz pensauta , voronda-
 tiagaz nai izanda , gomutiagaz acordaute , vi-
 jotzagaz amauta , veguijaquin , miinagaz , be-
 laatrijaquin , escubaquin , pausu chaarraquin...
 gorputz guztiagaz , ta arimaco al izate guztia-
 quin. Orregaiti pecatu inadaricatu onec escu-
 bide gusijago emoten deutse diabrubai , gor-
 putzac , ta arimac penectaco , bestiac baino,
 Ta izan zatequian , au gaiti esatia San Bernar-
 doc: Impernu guztia alegretan davela luxurijac.
 Beguitandutenjat , cristinaubac , castida-
 diaren contraco pecatuden bati jazoten jacola
 impernuban diabrubaquin , basua illdaco ardi
 bati , mirubaquin jazoten jacona. Batac colpe
 oguiten deutsa veguijeti , bestiac samati , bestiac
 tripati , bestiac bularreti , bestiac buruti , edo
 anquetati , ta guztiac erabitera picatu , ta zu-
 lotuten deutsee , zatijac quendubaz , gorputz
 guztia. Beste aimbeste demoninuac impernuban
 luxurijotsubagaz. ¡Oh , gorputz , ta arima , gar-
 bitasunaren contraco pecatuz loituta zagozana !
 ¡Pensau etedozu inas , impernuban demoninuac

celan erabilico dituben ceure vegui loijac, mi-
in loisa, escu, oin, vijotz, matreila, ezpan,
belaarri, empia gorputz, ta arima guztia, eu-
li gosiac eztijari leguez, gorrotoz, ta amurruz
eldu daguijuenian!

¡Ah, cristinaubac! Gogoratuco baguendu,
gorputz, ta arima desonestubac bere zati guz-
tietan impernuban daucan aparteco penia, ta
padeçieta moduba. Pensauco baguendu pusca-
bat astiruago, pecatu ezainac, ta loijac imper-
nucó espíritu deungai emoten deutseen aparte-
co indarra, ta al izatia condenau loijen contra.
Aaztucó ez baguina inos, sarritan entzuten do-
gunagaz, ta lecu ascotan iracurten dogunagaz.
Luxurijotsubac bai guizonac, ta bai emacumiac,
bai ezcondubac, ta bai libriac euren pecatucó
adisquidequin sartuten ditubela oe ixiiuetan, la-
bagorijetan, ta galdara iraaquinetan, nun egon
biarco daveen condenau loijac demoninuen bur-
lagarrizat, alcar zatituten, ta alcar erretan. ¡Oh,
lotsarizco pecatu madaricatuba! ¡Ce vengauca,
ta ce castigauba impernuban! Veguijac anditu-
ta, gorrituta, su artuta, materija atsituba da-
rijuela. Belaarrietan sierpe deungaac, eztenac
sartuta. Matrelletan zapo mortalac erpiaquin,
ta aguinaquin oratuta. Ezpanac sarnatuta, baltz-
tuta. Miina aterata, ixiota, suba darijola... ¡Oh!
¡Ta celan beste pecatu loi lecubac? ¡Ah, neu-
re entzula onac! Liburu ascotan iracurten dana
gogoratuta beste bagaric, icara eguiten dau vi-
jotzac, ta araguijac. ¡Ta au ondo pensau ez-
quero, euquico leuque aimbeste lecu lotsarizco
pe-

pecatubac cristinauben gorputzcetan, ta arime-
tan? Etzetz uste dot, cristinaubac.

Ez bada aaztu inos, neure entzula onac,
impernucio leza icaragarri atan daguala penia,
pecatubagaz, ta errubagaz neurtuta. Cegaz cris-
tinaubac ausi daven Jaungoicuaren leguia, an
izango davela pena gueijago. Luxurijac loitu,
ezaindu, ta pecatututen davela gorputz, ta
arima guizon guztia bere zati guztietan. Imper-
nuban dagozala ondas erriac, azupre ixuia, pi-
ca iraquina, ar aguin carijac, ats astuta, su
gorija, ta illun galdaubac (1). Ez aaztu, lot-
sarizco pecatu araguizeuac, luurrezeuac, baxu-
bac, ezainac, ta loijac guztiz diabrubaren es-
cuperatuten davela gorputza, ta arimia imper-
nuban. Ango penagarri guztiaquin balijetan di-
riala etsaijac, pecatu loidunac gorputzian, ta
ariman castiguetaco. Ta au gaiti naidavela en-
fero diabrubac, lotsarizco pecatubac gue eguitia.

¿Ta naico etedavec, impernuban dagozan
arima condenaubac, pecatu loijac gue eguitia?
Bai, cristinaubac. Eurentzat gorroto deutsee
araguizco pecatubari. Baina bestentzat nai da-
vec. ¿Celan bada au? Santo Tomasen eracut-
sijan, arima condenaubac gura leuquee, beste
guztia bere condenetia. Eurac impernuban er-
retan dagozan leguez, bestiac bere ainche erre-
tan egotia. Jaungoicuaren gorrotuan dago ari-
ma condenauba. Baita Jaungoicuaren adisquide
guztien gorrotuan bere. Gorroto onetati jator-
II. Zatiya. F

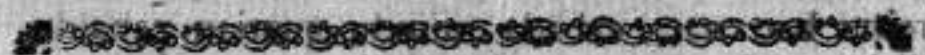
(1) Isaias. C. 30. 34. et 66. Psalm. 10. et
139. Job. C. 10.

co, inoren ona icusi ezina, guztiai gacha opa izatia, ta guztiae condenau ditezan, nai izatia. Baquijee, curai jazo jacuenagaz, lotsarizco pecatubac arimarie gueijen itsututen ditubana, ongainetan ditubana, Jaungoicuatren gaucetati us-tu, ta liortuten ditubana, ta condenetan ditubana. Au gaiti, impernucio arima condenaubac bere estimatean dayee, ta chito nai dayee ino-
rentzat pecatu loija.

Ara bada, cristinaubac, ce echuria, ce le-cuba, ta estimacinoia daucan impernuban cas-tidadiaren contraco pecatu ezainac, ta bildur-garriac. Diabrubere espirituzco izate nobliari ez jagoco; ta au gaiti ez dayee nai, Condenauben erregarrija da; ta au gaiti condenau guztiae gorroto deutsee. Baina bitzubac naidavee, inor pecatu loi lotsarizcuetan jaustia. Impernuban da-goan guztiae, alegretan dira, munduban egui-ten dirian luxuriazco pecatubaquin. Pecatu areec gaiti egunen baten euren laguntzat, ta mendian gorputz, ta arima erretan, ta pene-tan euquiteco.

¡Oh, Virginia Cerucua! ¡Oh, Jesusen Ama garbija! Erregutu eguijozu bada gu gaiti ceure seme vijoteccuari, emon daigula castidade santi-
tiaren doe zorjonecua. Librau gaizala pecatu ezainaren bide guztietati. Ebagui daiguzala pe-
catubaren ocasine guztiae. Seillatu daigujalaguen-
re ariman, ta vijotzian, cerubae lotsarizco pe-
catubari deutan gorrotua, ta impernuban es-
piritu madaricatubac emoten deuten sugarrez-
co paguba. Onan gordeco dogu gueure ari-
man,

man, ta gorputzian garbitasuna, ta castidadia. Jarratueo deutsegu Espiritu Santubaren graci-jagaz Virginia ederraten pausu garbijak. Izango dira gueure gorputzac, ta arimac espiritubaren beraren temple, edo egon lecu vitziac, vitzi-garian artian. Ta gueto Ceruban beri glorijaz jantziac, ta dichosuae. Alan gura izan dagui-jala Trinitade guztiz altubac, aitiac, eta semiac, eta espiritu santubac. Amen.

V. ICASQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN DAN : *peccatu loijac mundubari ce echuria emon deutsan.*

Icasizquero cristinaubac, castidadiaren contraco peccatu ezainac munduban daucan aguintia; Jaungoicuae ceruti deutsan gorrotua; ta impernuban daucan sari suzcua, ta beticua; peccatu zorigaistoco oni beguiratuteco, merceda-ven gorroto, ta odijuagaz, biurru daiquee cristinau piel guztia euren gogua, ta gomutia, luxurijac mundubari berari, edo munban bertan, bera maite izan daveenai, emon deutseen echuria, icustera. Au obeto aituteo, gogoratu biardozu Isleno, neure entzula onac, escriptura sagradubac, ta Eleisa ama santiaren gurasuae, alaco jazo dirian eguitade negargarnijen erruba, batzobetari ezarten deutseela gorputzaren gustuai, beste batzobetari araguijari, ta

beste ascotan emacumiai. Baina guztiac lotsarizco pecaba gaiti, castidadiaren contraco pecatuba gaiti, luxurijazco pecatuba gaiti, orain espliqueetan dan pecatu madaricatuba gaiti. Mundubari pecatu zorigaistoco onec emon deutsan (ta emoten deutsan) echuria guztiz da galduba, ezaina, ta bildurgarrija. Dotrina labur baten aitatu, baino, besteric ezin leguijo. Ta ez dira luxurijaren eguitade onec guiza aldi batecuac, ezbada dempora guztietacuac. Ez erri, edo erreinu batecuac, ezbada mundu guztian zabaldu dirianac. Leenagoco guiza aldiac saltoca iraguaz, gogoratuco ditut batzuc, nundi ezautuco dozun pecatu loijaren erru madaricatuba. Prestauzaitez guztioac, entzuteco gogo onagaz.

I. Mundubari pecatu loijac emon eutsan echura ezaina, icustenda lelengo *Dilubijo*, edo mundu guztico usaletan. Ezin ticatu guinai, cristinaubac, escritura sagradubac, ta Eleisiaren gurasuac esan ezquero, luxurijaren castiguraco berrogueti eguneco, eta gaveco eurijagaz mundu guztia urez estaldu zana. Ezda, zortzi persona Noeren uchaan vitziric guetatuta, beste munduco guizoni, ta emacume guztiac orduban itoziriana bere. ¡Oh, egunac! ¡Oh, gavae! ¡Oh, lotsarizco pecatubaren eguitade gomutagarrija, ta negargarrija! Berrogueti egunen barruban orduaz sustraiti echiac, eta palacijuac, erriac, eta ciudadiac, guizonac, eta emacumiac, ganadubac, eta pristijac, guztiac. ¡Ce icusgarri icaragarrija izango zan, guizonac, eta emacumiac, al eguijenac, uraren iguesi, ta ura euren

ondoric achituten. Batzuc igongo even teilaatubetara ; an bere achitu luxurijaren zigorrac. Beste batzuc arbola altubetara ; an bere achitu. Beste batzuc torren puntara ; an bere achitu. Beste batzuc mendi gainetara ; an bere achitu. Batzuc igoten , ta beste batzuc igon ezinda. Batzuc bidian , ta beste batzuc goijan , guztiaç, atsuac , eta aguraac , ume chiquijac , eta nau-sijac diadar baten , uluba baten , negarrez , ta socorru esque , dirianac achitu luxurijaren zigorrac , ta ito urac berroguçi egunian. ; Oh, larriac , eta penaac ! ; Oh , pecatu madaricatu-ba ! ; Oh , mundubaren echura ezaina ! ; Cer guer-ratuten da munduban Noeren uchaco zorri-lagunentzat ? Guizon ituen , andra ituen , ume ituen , ta zaar ituen gorputz ustelac lecu guz-tietan urac ichita. Alemanija , ta pristija ituen , ta echebirrinduben zatijac alcarren artian. ; Oh pecatu gaisquina ! ; Noc ezdeutsa gorroto ? ; Ta amaituzan luxurija , berac alan munduba amai-tubagaz ? Ez , cristinaubac. Noeren ondoric las-ter zabaldu zirian Jebuseotarrac , Amorreotarrac , Heveotarrac , Cananeotarrac , Moabitaarrac , Cal-deotarrac , ta Egitoarrac. Casta oneec guztioç lecu emon eutseen pecatu loijari euren vijotce-tan , ta gorputzetan. Ta iracurten dogu eurac gaiti , ceinbat lotsarizco gauza bildugarri egui-ten citubeen. Eurac illundu even errazoia , lot-satu even naturalecia , desondrau even gui-zatasuna , ucatu even Jaun Cerucua , ausi zi-tubeen gueurezco arguijaren legue ezagunac , condenau zitubeen euren arimaac , ta ez eutseen

ichi ondorenguai, cegaz lotsatu, ta cegaiti nega eguin, baino beste onic munduban. ¿Cer gueijago eguin euqueen munduban zori gaistoco luxurijotsu areec, Jupiter, Marte, Apolo, Ceres, Baco, Venus, ta beste guizon, ta emacumeric gildubeenai, ta nasaijenai Eleisac jasota, Jun Cerucotzat adoretia baino? ¿Zapuai, suguai, ugrisijuai, sierpiei, oillaarra, ta beracatzai incensuba emonda, Jaaogocotzat euquitia baino? ¡Oh, luxurijaren munduco eguitade itsubac, eta negargarriac!

2 Næren ondoric bere semen artian laster icustendira ostera bere luxurijaren negargarri barriac, lengo munduban ecer eguin ez baleu leguez. Sodoma, Gomorra, Adama, ta Seboin Pentapolico Ciudadiac, oguetaz legua vidiac luce euquezanac, (1) dira testigu onac. ¿Cer jazozan? Lot justuba, ta aren pamelija ciudadetati campora aterata, Ainguerubac Ceruco subagaz beguijaren ichi edegui baten erre citubeen lau ciudadiac gente guztiagaz. Ez zan gorputz bat errebagaric gueratu. Ez da eche bat bere. Ez da gauza vitziren, edo eguinen errasturic bere. ¿Ta cegaiti? Lotsarizco pecaruba gaiti esaten deuscu Espiritu Santubac. ¿Ta gueratuzan onetan Sodomaco luxurijaren errastu madaricatuba? Iracurten danez, ondatu cirian ciudadac loi areec. Aguertuzan ur arria euren lecuban. Baina ain atsitaba, ta pestetsuba, ce, eguno ez arrainic, ez gauza vitziric emondau. Ez da bertara bota dirianac, vitziric euqui

(1) A Lapid. in Genes. c. 19.

qui bere. Alan gueratu zirian luxurijotsuben icasgarritzat lecu impame areec ur arre ill gueldico Ichaso-baltz. ¡Oh, ce gomuta garrija, cristinaubac! Errazoiaren pusca bat bagueunca, be-
rau litzaateque asco, lotsarizco pecatubac guz-
tiol icara eraguiteco.

3 Egiton imini evan beste echura bat ondo tristia, ta errucarrija luxurijac, casic dempõ-
ra aeretan vertan. ¿Baina celan? An icusi zi-
rian, catigu egozan andraac, illac beteta bere,
seinac eguiteco traza bagaric penaz, alaz, ta
minez. An icusi zirian sein bagaco andraac era
batera soilduta, ama izateco ustiac galduta. ¿Ce
luxurijaren eguitadia au! Ez dago seinic jaijo-
teric. Sortuta dagozanac, sabelian egon biar-
davee, ta sortu leguizan sabelic ez dago.
Abraanen erregubac gach bildurgarri, ta pena-
garri á erremedijau artian. Echura onetan Egi-
ton imini evan Abimelec Erreguiaren lotsaris-
co pecatubac bere Palacijoco gente guztia. Ca-
naneaco ciudade nausijan, Erregue lecuban
eguan gente guztija, chiqui, ta andi, gueijeenac
ill, ta bestiac preso eruan cituban, ta ciuda-
dia erreta ichi evan Siquenen pecatu loijac. (1)
Setingo Ciudadian ogueta lau milla Israactar
ill cituban beste egun baten. (2) ¿Ce odol er-
recaac? ¿Ce lorrotz carinosuac eguiten dituban
munduban pecatu ezainac? Beste era baten Ben-
xaminen tribu, edo casta osua galdu evan gau
bateco luxurijac (3). Ta ill cirian pecatu á za-
la vitaarte iru, edo lau egun barra eun, ta
aim

(1) Gen. 34. (2) Num. 25. (3) Judic. 20.

aimbeste milla guizon. ¡Oh, pecatu impamiaten eguitade negargarriac! ¿Ta nun dira, Can Ruben, Judas, Aner, Onan, Absalon, Amon, Zambri, ta beste ascoc ainchinaco legueco demporetan luxurija gaiti eraguin zituben negarrac ta euren errietara ecarri zitubeen naibagaac? ¡Ah, cristinaubac! Ez dauquee conturic.

4. Jesu Cristo gueure Jaunac guizatasuna artuta, gueure naturalecia, edo gorputzac santutu zituban ezquero, ezainagua, ta erru gaistua-gocua da luxurijaco pecatuba, leenago baino, ta endamas cristinaubetan. Baina, au onan izan arren, legue barrico demporan, edo Jesus maitia, arimac, ta gorputzac Espiritu Santubaren eganlecutzat garbitutera, ta santu eguitera, etorrizan ezquero, ezdeutsa lotsarizco pecatubac mundubari ascoc echura obia emon. Bada San Geronimoren esanian (1) gentiltasuna; ta eregija, edo Jaungoicua, ta Evangelijua ucatutia, luxurijac ecarri ditu mundura. Luxurijac ixiota, luxurijac itsututa, zoratuta pecatu loiz zetacatuta, ucatu davee guizonac Jaun Cerucua. Batzue guztiz, ta beste batzue erdiz erdi euren ustez. Baina balijoraco dirianac guztiz. Ezin bat eguin zituben araguijaren lotsarizco gusto eragotzijac, ta Jaungoicuaren legue santuba, ta garbija. Itsutu zituban diabrubac, engainau citubeen emacumiac, goitu citubeen araguijaren gusto loijac, ta naijago izan even, luurrezco gusto ezainai larga baino, Jaungoico eguijazcua, ta aren legue santuba ucatu, cerubagaz de-

(1) Lib. Cont. Pelag.

desesperatu, ta arimaac condenau. Ezdago con-
 tau baino, cer zirian Simon Mago, Nicolás
 Antioquiagua, Marcion, Cerdonio, Arrio, Eu-
 tiques, Nestorio, Phocio... ¿Baina ceibat?
 ¿Ta cer zirian eurac, ta eurac engainau zitu-
 been guizon, ta emacume desdichaubac? Ere-
 geen burubac, nasaitasunaren eracuslaac, casti-
 dadiaren arerijuac, emacume deunguen adisqui-
 diac, araguijaren otseguinac, gorputceco gus-
 tuen criadubac... Enpin luxurijac galdubac.
 Origenes, ta Tertuliano topeetan dira, pedian
 uts eguin evenac, onaco tacha aguirri baga-
 cuac. Ta euren salvacinoia dago dudaan jaqui-
 tunen artian. Beste Erege-buru, ta Jaungoico-
 ucazalleen asieria da lotsarizco pecatuba, ta amai-
 ja impernuba. ¿Ta ceibat onaco itsu, erru
 carri, zoro, zori gaistoco mundu zabalían?

5. Apricaco erreinu zabaletan casic alcoran
 loijaren sinistutia, baino ezdago. Asiaco, ta
 Europaco erreinu ascotan bere ez. ¿Cegaiti aim-
 beste gente alan itsututa? Maoma madaricatu-
 bac, ta desonestubac onestidadia, modestija, ta
 castidadia gordetati, librau zitubalaco bere es-
 colaubac. Maomaren legue impamian ezdauca
 inoc cer cansau, luxurija goituten, gorputza
 dometan, araguijari gurari gaistuac ucatuten,
 penitencija eguiten, ta castidadia gordetan. ¡Oh,
 naastau desventuraubac! ¡Oh, errucarri tristici!
 ¡Oh, impernuti urtendaco luxurijaren su ma-
 daricatuba! ¡Aimbeste arima, Jesu cristoren eri-
 jotziagaz, ta odol santubagaz irabatzitaco, dau-
 caz vendetuta, luurtuta, loituta, impernuraco

prestauta, irago dirian amabi guiza alditan! Eurac, edo euretati ascoc esaten eidavee: Castidadia gordetaco, aguinduco ezbaletu Evangelijo santubac, viurtuco litzaatequezala Jesu Cristo gueure Jaunaren Eleisara, ta sinistute eguijazcora. ¡Ah, lastima gorrija! Erregutu, cristinaubac, Jaungoicuari, gueure lagun, edo proximo triste areec arimaco veguijac edegui daguijezan, ta pede santura viurtu ditezan.

¿Ta, cer jazo zan gueure España dichosuan, ta Ceruco ortuban? ¡Oh, cristinaubac! Vijotza tristetu bagaric, ta negarragaz veguijac busti bagaric, ezin gogoratu guinaiz bosteun, edo seideun urteco gueure erreinuco jazo tristiciac. Adios pedia, adios Eleisac, adios Sacramentubac, adios Sacerdotiac, adios cristinautzia, adios virginac, adios castidadia Españan. Vizcaico, Guipuzcuaco, ta Montaineetaco baso artetan sartuta, ezcutau ez zirianac, galdu zirian. Morro loi, ta odoltsuz estalduzan gueure Erreinu guztia bertatico baten. ¿Ceimbat guerra? ¿Ceimbat guizon illte? ¿Ceimbat odol erreca? ¿Ceimbat errija su emote? ¿Ceimbat matrimonio galdute? ¿Ceimbat Virginen negar triste? ¡Oh, ezin pensau legui! ¿Ta cegaiti aimbeste urtetaco negargarri onec guztioe Espainan? Luxuriya gaiti. Lotsarizco pecatubaren eguitadiac dira, cristinaubac, onec guztioe Espainan. ¡Oh, ceimbat gauza icaragarri, lotsagarri, ta arrigarri eguin dirian munduban vicijo, edo oquerreriya impame au gaiti!

6. Beguiratu daijogun Lutero bati. Ezin esan
gui-

guinai, garbija zala. Ez bera, ta ezda bere lagunac bere. Bada euren castidadiaren contraco pecatubac escandalizau even Eleisa guztia. Luteroo urratu zituban lotsa onaren leguiac, eren cituban onestidadiaren catiac, ucatu cituban castidateco voto santubac, idegui eutsazan luxurijari atiac, atera cituban Prailiac, ta Monjaac euren echeetati, birrindu, edo erre cituban Eleisac, eta Conventubac, eragozti zituban Mezia, ta Sacramentu santubac, artu evan demoninua bere maisu, edo eracuslatzat, ezarri eutsazan Jaungoico santubari pecatubac, ta iracoi evan Europaric gueijenian, oraindino amatau ez dan guerra. Ta bera condenauta, ichi zituban bere escolaubac, edo ondorenguc aimbeste erreinutan araguijaren gustuetan, guerra odoltsu-betan, ta impenuco ateetan.

¡Nunda Inglaterraco Jaungoicozco sinistute eguijazcuat? ¡Nun dira santu erreinu ataco Eleisac, altaraac, Mezia, Sacramentubac, coruco Jaungoico alavetia, castidadiaren, ta cristinautza eguijazcuaren esquinia santubac Jaun cerucuari eguitia? ¡Ah, cristinaubac! Guizon baten, ta emacume baten luxurijac ondatu zituban dirianac. Ta vitzi dira Inglesac, ija irago dirian iru guiza aldijetan Eleisa bagaric, pede bagaric, Sacramentu bagaric, ta Jaungoico bagaric impenuco vide jaquinian luxurija gaiti. Onetzaz gainera Espainan bertan, erreinu oneetan iracoi dituban naibagaac, ez dauquee neurriric. Contetan dira peliadaac Espainan bertan, eun milla moro guerraan erabatera ill dirianac. Bai-

ta Espainaren urrian irudeun , ta irudogueta amabost milla egun baten ill zitubenac bere. Bada luxurijaren asi eria izan arren amodijo loi-ja ; amaija , ta azquena gueijenian oida gorrotua , suba , guizon illtia , ta odolbotestia. ¡Oh, ce illuna , naastauba , larrija , ta bildurgarrija imini daven pecatu lotsarizco onec Europaric gueijena bera!

7. Cer eguin ez dau Prancijan? ; Ceibat zoraquerija negargarri icusi ez ditugu gueuc egun onetan Prancija tristian , ta alvo erreinubetan? Oraindino Pranzas odolezco errecac , ta pozubac casic lurruna darijuela dagoz orreetan. ¿Ce gaiti negargarri onec? ¡Ah! Gauza jaquina da. ¡Ta ujala jaquin ez baguendu! Orraco voltaire , Espinosa... ta beste Prancijaco jaquitun cantauboc barristau ditubee ainchinaco Epicuro , Zenon , Pirro... ta beste guizon loi , desonestu guztien arima bagaco , ta espiritu bagaco aragui utsezco legue madaricatubac , ta escola atsituba Prancijaren erdijan lotsa bagaric. Ta atzo cristinau zan erreinuba , imini dau gaurco , esateco moduban , luxurijac , ta libertadieren amodijuac Eleisa bagaric , altara bagaric , Sacerdote bagaric , Jaungoico bagaric , luurtuta , araguituta , odolduta , icusi leguijanic tristeena , errucarriena , lotsarizcuena , ta negargarriena.

¿Ez dituzu icusi Prancesac pede bagaric , Jaungoico bagaric , Erregue bagaric , legue bagaric , alemanijen guisaan alcarregaz naastauta? ¿Ez dituzu icusi , ardi artian sartutaco otso go-

siac leguez, alcan xatituten, illten ta amaituten? ; Ez ditugu icusi, Abadiac, Prailiac, eta Monjaac Prancijaco libertadiaren iguesi erreinuti campora esquian, euren burubac librau ezinda, edo ezcutau ezinda? ; Ez dozu icusi, albo erreinubetan cer eguin daveen? ; Izanda, arri gaistoric, edo elementuric prancesac edu negar errijetan eraguin davenic? ; Ceimbat guraso ume bagaric? ; Ceimbat ume guraso bagaric? ; Ceimbat emazte senar bagaric? ; Ceimbat matrimonio loituta? ; Ceimbat virgina galduta? ; Ceimbat Palacijo, ta eche inor bagaric? ; Ceimbat pamelija eche bagaric? ; Ceimbat eche, erri, Eleisa oostuta, saqueauta, erreta, birrinduta? ; Ceimbat porma consagrau (¡ Oh Jesus!) ostico petuta, zapalduta, Eleisetan, ta caletan zabaldua? ; Ceimbat urte bi, edo iruco girabiraco ezcontza loi uts? ; Ceimbat erru bagaco guizon ilte? ; Noc eucan seguru Prancesetati ez Aita, ta ez ama, ez senarra, ta ez emaztia, ez semia, ta ez alavia, ez echia, ta ez vitzitzia? ; Nor oian sartuda, irago dirian urtetan, Prancesen bildurrac icara eraguin bagaric? ; Noc ames eguin dau beste gauzaric? ; Nor gueratu da negargarri bagaric? ; Cer eguingo even prances orreec eguindaven, baino oquer ezain gueijago, impernucó purija utsac izan balira bere.

Ta guztia lotsarizco gusto eragotzijac gaiti, araguija nai erara servidutia gaiti, concienciaco libertadia gaiti, luxuriija gaiti. Oneec dira, neure entzula onac, luxurijaren eguitadiac guiza aldi guztietan, ta mundubaren baztar guz-

tietan. Auda pecatu ezainac mundubari emon
deutsan echuria. Egun ero erri bacoehian, ta
lecuban lecuban easic iminten ditu pecatu loi-
jac auzijac, escandahabac, celuac, matrimonio
galtceiac, dennigorreco, ta pecatuzco ezcont-
zac, gorrotuac, vengantzaac, erijotzaac, gaisuac,
cer esanae, baque chaatrac, ta condenaubac.
¡Oh, pecatu madaricatuba! ¡Oh, desondrauba!
¡Oh, atsituba! ¡Oh, mundu-galtzailia, guizon-
illzailia, arima galtzailia, Ceru ustuzailia, im-
pernubetezailia! ¡Noc ezdeutsa gorroto!

¡Oh, Jesusen Ama garbija! ¡Oh, Cerube-
tao Erreguina! Jadiichi eguiguzu ceure seme
maitia ganic onestidadiaren, ta castidadiaren
amodijo santuba. Gorputceco, ta arimaco gar-
bitasuna escatuten deutsugu ceure erraija bi-
gunac, ta erriquizcuac gaiti, Ama Cerucua.
Arguitu eguizu gueure itsutasuna, viztu egui-
zu gueure sinistute otza, jaso eguizuz gueure
vijotzac luurreco gurarijetati cerucuetara, urrin
igues eguia daigun, castidadia galduteco peli-
gru guztietati. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu
Santubaren icenian.

Amen.

VI. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan : 1. *Lotsarizeo pecatubac goitu ditubeneen Exemplubac.* 2. *Pecatuba bera goitu davenesen Exemplubac.*

Inoren jazuac, bai onac, ta bai chaarrac dira, neure entzula onac, icasi gura davenaren eracustaric oneenac. Ta, esan oidan leguez, galdu gura ez davenaren *escarmentubac*. Leenagocuen jazuac eracusten deustcube, cer eguin biardogun peligruzco lecubetan. Bata celan galduzan; bestia celan escapauzan; ta, bestiari cer jazo jacon, entzunda, contubac ateraten ditugu, peligrubac iragoteco. Neure contura: Mendi luce, astun, lapur lecubat diru ascogaz irago biar davenac, zur entzuten dau; mendi atan lapurrac nor galdu daveen, ta celan galdu daveen; nor lapurreetati libraudan, ta ce arrezaz libraudan. Guztioe galdu gura gaituban, balijoco ondasunac oostu gura deustcuzan, ta popuertza irago biar dogun portuba, edo peligruba, da araguija, ta aren eraco luxuriija. Ezda bada, cristinaubac, errazoeti campora izango, eracutsi onetan zubci aituten emotia: 1. *Cesenduac, ta indartsubac goitu ditubeen emacumiac, edo luxurijac* 2. *Cer eguin daveen, araguijaren galdu bideti jausi bagario, irago dirianac.* Banaca bazuc ecarrico deustsudaz gogorra, areetati beste asco aitu daizuzan. Prestau egui.

eguzu gogua, aibat onduen entzuteco.

I. Emacumiac engainautaco guizon senduen artian, Adan da leleengua, neure cristinaubac. Ta ez, colperic chicarrena artu evana, ta bere ondorenguai emon eutsena. Pecatu eguitia escatuten eutsan Eva, ez tristetutia gaiti, ta emacumiari penia ez emotia gaiti, eguin evan Adanec emacumiaren naija, ta pecatuba Paradisuban. Naijago izan evan Adanec Espiritu Santuba tristetu, Jaungoicuari obeidutia ucatu, pruta eragotzija jan, bere arimia galdu, ta ari darraicon guztia; pecatu eguitia escatuten eutsan emacumiari, etzez esan, ta lotsia emon baino. ¡Oh, emacumiaren arte artetsuba, guizonaren vijotza, ta naija beretuteco! Adan justuba, Adan jaquituna, Adan oquer bagacua, Adan lelengo Paradisutarra ervestetuten dau emacumiac, dino San Geronimoc, paradisu dichosoti negarrezco errijeetara. ¡Nor bildur izango ezda emacumiaren lavanquerijen, ta carinuen!

Sanson, Santu andija, espiritu andicua, indar andicua, Philisteco, Jaungoicuaren arerijo guztia goituta, burlagarritzat eucazana. Leoiac goituten citubana. Catiac, eta Carcelaac, atiac, eta pillarrac escubaquin birrinduten cituban Santuba. Sanson goitu evan emacumiac. Maitetu evan Sansonec Dalida, biardan baino gueijago. Engainau evan Dalidac Sanson. Irabatzi eutsan Dalidac vijotzeco carino, ez garbija Sansoni. Coitsutu evan, ta macaldu evan carino chaarragaz Dalidac Sanson. Entregau eutseen bere arerijuai. Atera eutseezan onecc begui bijac Sansoni. Ta

gue-

gueratuzan Sanson itsututa, macalduta, emacumen, ta philisteo bere arerijuen burlagarritzat.

Lot justubac, ta juicijo andicuaac ondo ezautu euan, ardauc, eta emacumiac guizona cetara ecarri leguijen, aita izan arren. Arrigarritzua, ta bildurgarrija da bere jazua.

David Erreguia, Santuba, ta Santuben ispiluba. Emacume bati cuidadoz, ta carino charrcz beguiratu eutsalaco, itzuli zan David Santuba, ta Jaungoicuaren vijotzaren neurrira eguina pecatuban. Eguin euan adulterijoco pecatuba Bersabegaz, ta ill euan Urias, aren senar innocentia erru bagaric David Erreguiac. ¿Cer ete da luxurija, santubac onan itsututen ditubanian?

Salomon, guztiz jaquituna, guztiz zucena, guztiz ona, ta oneracua, Jaungoicuagaz bera-gaz verba eguiten evana, ta chito Jaungoicoz-cua. Au, Salomon jaquitun au goitu even emacumiac, eta luxurijac, guizonee eguin legui-zan, chochaquerijaric, ta picaerdijaric lotsariz-cuenac eguitera. Ucatu euan bere Jaungoico eguijazcua; galdu euan lotsa, ta vildur guztia; ta entregau eutseen bere vijotza, conta ezin le-guizan beste emacumeri, edo cein bere modu-tan. Ta adorau euan Jaungoicotzat edocean gau-za. ¡Oh, emacume galdubac! ¡Oh, luxurija! ¡Ce ascotacuac dirian! San Geronimoc, San Gregorijoc, ta beste batzuc esaten davee: Sa-lomon, azquenian bere pecatubac ezaututa, garbatuta, penitencija eguinda, salvau zala. San Agustinec, San Juan Crisostomoc, ta San Ci-

prianoc beste ascogaz dinue: Condenau zala. Jaurigoicuae librau gaguizala gueu onaco dudetati.

Jazo onetan dacuszu, cristinaubac, jausi zirianac, ez ziriala edocein, ez bada santu andijac. Ta jaqui ziriala Jaungoicuaren gracijagaz guztia, zalomon duduan ichita. ¿Ta ceimbat beste, urte ascotan Jaungoicua gogoz serbidu daveen, itzuli ezditu, ta galdu ezditu betico luxurijac? Iracurri bitez *Gurasuen vitzitzaac* derichon Liburu estimauba, San Geronimo, San Juan Climaco, ta beste onaco jazo negar garrijen eracuslaac. Ta an aurquituten dira, ta juicijoco egunian icusico dira, ceimbat sendo, ceimbat jaquitun, ta ceimbat virtute andico goitu, ta galdu dituban diabrubic emacumen, ta lotsarizco pecatubaren vitartez. San Agustin baten verbac icara eraguin leguiue cristinaubari gauza onetan. *Sinistu eguijozu, ondo daquiianari*, dino Santubac; *Jaungoicua testigutzat artuta, esatendot: Santutasunic andijenian, ta penitencijarie gogorreenian egozanac, galdu ditubee emacumias, eta luxurijac. Ez nevan sinistuco, areec pecatu loijan jausico ziriala; San Ambrosio bat, edo San Geronimo bat jausico ziriala baino gucijago.* (1) Onaco jazo icaragarrijac entzunda; ¿Celan vitzi etedira cristinaubac ardura bagaric, ta pena bagaric pecatuco ocasinoe, ta peligru jaquinetan? ¡Oh, ce itsutasun andija! ¡Oh, ce gach icaragarrija! ¡Illten egon, ta gachic daucanic sinistu ez! Ez daiguzan bada aaztu, neure entzula onac, aragui

(1) Looner. Bibl. v. Mulier. §. 3. n. 13.

gui loijac goitu dituban gomutagarri, ta escarmentugarri jaquin onec. Baita gogoratu daigun, beste asco celan librau dirian arerijo muquer, zal, iraascor, lotsa gaistoco onetati.

II. Jaungoicuaren gracijac, ta castidadiaren amodijuac mirari andijac eguinditu munduban dempora guztietan, neure entzula onac. ¡Ojala ispillu chiquibaten aurrian guztia vitziro pintata imini alba leguiz! Baina ezdago lecuric icasiquizun labur baten onetaraco. Banaca batzuben echura erdi bat esan, baino ezin legui.

Job anchinacua, guztiz aberatsa, ta munduco era on guztien jaubia zan. ¡Cer eguin evan castidadia gordetaco? Inos bere nescatillari beguiratu ez. *Tratu bat bere beguijaquin eguin evala Job santubac, inos nescatillari ez beguiratuteco*, dino Espiritu Santubac. Jacob Patriarca Santubac, ce modestija, ta garbitasuna gorde evan Labanen echian zazpi urtian, gauza jaquina da. Jacoren seme, José anchinacuac, Ugazaba andra, Señora andijac pecatu eraguin gura eutsanian, emacume lotsa bague aren escu loijetan bere soinecuac etenda ichita, igues eguin eutsan. Emacume galdubac guzur andija jaso, cleituba galdu, ta preso sartuco evana, becuqijan bere. San Benitoc, erdi biloxic arantza artian sartuta, arantza puntaz gorputza orraztuta, odolduta, goituten evan luxurijaren tentacinoia. San Agustinec, Jaungoicuagana viurtuzan ezquero, ez evan emacume bat bere bere echian euqui. Bere arebia bere ez evan icusi gura izaten San Agustinec. Arrevia izan

arren, emacumia zala, esaten euan santubac. San Simon Estilitac, Jaungoicuagana viurtuzan ezquero, ez eutsan emacumeri arpeguira zucer beguiratu. Ezda bere amari bere azqueneco urtetan. Ursino Santubac inos bere ez euan emacumegaz verbetaric euqui. Agonijan ija ill ainian eguanian, juan jacon santubari emacume bat bere aurrera, ondo biarrez mesede eguitera. Ta esan eutsan santubac: *Quendu xaitte vguijeetati, oraindino vitzirie nagota.*

Amiano, Obispo jaunari, emacume bat verba eguitera juan jaconian, aguertu jacon ventanan erijotziaren echuria. Aituten emoteco, emacumia, ta erijotzija bardinac diriala guizonentzaco. Pacomio, anchinaco praileen aguintarijac, ez euan gura izan, endemoniauta eguan emacumia, bere aurrera eruan eguijuen, oracinoiaz demoninuetati libretaco. Bildur zan Pacomio, ain gauza oneraco izan arren, emacumiaren echuria icusten. Emacume aren soinecobat, esan euan, eruan eguijuela, ez emacumia bera. Soinecuaren aurrian oracinoia eguinda, librau euan endemoniadia. Nicetas Martirija imini even biloxic ortu, edo Jardin lorazco, ta usain gozozco chito aleguere baten, luma bigunezco oc eder apainduban, sedazco soquiagaz nasai, baina ondo, escubac, eta oinac lotuta. Bialdu cutseen berarijaz emacume galdubat, lora presco ederren, luma bigunen, ta usain gozuen artian sedaz lotuta min bagaric eguan Nicetas, mutil gaztiari, pecatu eraguitera. ¿Cetentacinoia? Esan, eta eguin eutsazan emacume gais-

gaistuac, aotan artu biar ez dirian gauzaac. ¿Cee eguiten dau Nicetas garbijac? Besteric ezinda, aguinaquin bere miina ebaguita, jaurtegui eutsan emacume loijari odol, ta naaste arpeguira. Onan goitu zituban luxurijaren suba, ta emacume galduba. Beste Monge, edo Praile batec, emacume gaistuac tentau evanian, su andijaren erdira salto eguin evan. Gorputza erriaz, goitu evan araguijaren tentacinoia. Beste Monge batec, pensamentu loija gogoratuten jaconian, atzamarra eruaten evan su garretara, tentacinoia goituteco. Arsenio Monge santubari esan eutsan emacume batec: *Acordau nigaz bere, Jaungoicuari erregututeco. Erantzun eutsan Arsenio: Erregutuco deusat Jaungoicuari, zugaz ez acordetaco.*

Aita San Pranciscuba gaiti esatenda: Emacume bat bere ez evala arpeguiz ezaututen, verbaz baino. San Andres Corsinocua, ta San Luis Gonzagacua gaiti beste aibeste esaten da. Santo Tomas Aquinocua, Carcelara, pecatu eraguitera, bialdu eutseen emacume galduba, sutaco iletijagaz arin quendu evan bere aurreti. San Ignacio Loijolacua ez zan inos azartu emacumegaz bacarran verba eguiten. Ezda San Prancisco Xavier bere. Ta au conseju ichi eutsen euren semiai. Esaten even: Emacumiagaz ez diriala eguin biar, puerpuertzaco verbaac baino gueijago.

Emacumen artian iracurten dira arrigarrizco jazuac, virginidadia, ta castidadia gordetaco. Susana batec cracusten deutsa mundu guz-

tiari, celan gorde biar dan castidadia. Pecatu
 ez eguitia gaiti, iminten dau bere buruba erri
 guztiaren gorrotuan, ta lotsarijan, ta bere vi-
 zitzia arricadaz illteco arriscuban. *Oboago dot,*
 esan evan Susana garbijac, guizon bic alan es-
 tu artu evenian: *Oba dot, pecatu bagaris zu-*
ben escu gaistuetan imini-neure ondria, ta neu-
re vizitzia, Jaungoicuat datusela, pecatu eguin
haino. Santa Maria Madalenac, Santa Maria
 Eguiciacuac, Santa Pelagiac, Tarsoco Maria
 peccarijac, Coma Porphira beste peccarijac,
 San Epreneac Jaungoicuagana viurtu evan ema-
 cume peccarijac, Phanucio Abatac viurtu eva-
 nac, ta Vitalioe viurtu zitubanac, emacume
 onee gaztioe, dinot, Jaungoicuagana viurtu
 zirianian, sartu zirian laster guizonezcoric icu-
 lico ez even mendi astunetara, edo conventu-
 etara, penitencija eguitera. Santa Euprosina,
 Dama aberatsa, Aitac ezcontzia eguin eutsan
 gavian echeti igues eguinda, guizon jantzita,
 Praile conventu batera juanda, abituba artuta,
 ogueta amazortzi urtian, inoc ezautu bagaric,
 Praile izanda, illzan. Santa Eupemiac casic bes-
 te aimbeste eguin evan, edo moduren baten
 gueijago. Ladiceaco doncella, edo nescatilla
 batzuc, gaistuen escubetan jausteco peligruban,
 euren burubac icusi zitubenian, secreta loijan
 euren gorputzac ezcutautea, garbitasunaren loria
 osoric gorde even. Alexandrijaco nescatilla ba-
 tec, icusi evanian bere veguijen edertasunac ca-
 rinotuta eucala mutil gazte bat, bere beguijac
 atera, ta (ez zan izango Ceruco aparteco ar-
 gui

gui bagaric) bialdu eutsazan mutilari. Ta abisau eutsan : *Aor*, zeuc maitedituzunac, ta ichi eguidaxu baquian. Santa Rosac, ta leengo urtian altaretan ipinizan Maria Ana Virginia veneragarri Mercedeco Mongiac euren burubac mutildu, ta arpeguijac ezaindu zitubeen, guizonezcoren beguic ondo erichi ez eguijuen, ta gogoz beguiratu ez eguijuen.

¿Baina ceimbat onaco jazo pozgarri iracurten ezdira Virginia ederren lorazco ortu santuban? Bada contaucó baguenduz Catalina, Barbara, Cecilia, Ines, Agueda, Martina, Liberata, Eulalia, Lucia, ta beste Virginia, ta martiri ederren eguitadiac virginidadia, ta castidadia gordeetaco : ¿Ce mirari andijac aguertuco ez litzaatequez virtute santa onen jatoraco?

¿Cegaiti derichazu bada, neure entzula onac, bai guizonezcuac, ta bai emacumiac, ceuben ustez, ain gauza gachac, ta andijac eguiten citubeela? ¿Alan euren burubac zaintuten citubeela? ¿Alan ocasinoc urrinecuetati bere igues eguiten eveela? ¡Oh, neure cristinaubac! Ezaututen evenen diabrubaren astucija, mundubaren engainuba, ta araguijaren argaltasuna. Beequijeen, erre bagaric, suba colcuan inoc eruaten ez davena. Beequijen, pecatu loiija laster iraaften dana; ta, nequez quenduten dana. Beequijen San Agustinegaz, cerubaren urrera igon even andijac, ta santubac bere, luxurijac itzuli, ta goitu ditubana. Beequijen San Isidorogaz, beste pecatu guztiac, baino arima gucijago luxurijac impemura eruaten davena. Emacumiac guiz-

zon ascori pedia , ta arimia galdu eraguin deut-seena. Beequijeen , guizonezcuac emacumentzat , ta emacumiac guizonezcuentzat , chito bildur santubagaz , lotsa onagaz , ta modestija andijagaz ez bada biltz alcarren arteco artu emonetan , alcar illteco verenua dauqueena. Endamas emacume urten gura , ibiltari , apaindubac , cein gaiti dinuan San Ambrosioc : *Impernuco demonino guztien echia dala.*

Au guztiau equijen. Ta au gaiti eguin citubeen , entzun dituzun mirarijac , arimaco garbitasuna , ta gorputzeco castidadia gordetaco. ¿ Engainau etezirian areec ? Ta areec engainau ez bacirian , ta eguin even guztia , Cerubac ontzat emon badeutsee , ta sari andijagaz pagau badeutsee Jesusec euren castidadiaren amodijo altuba ; ¿ Cer esango dogu , gorputzari naijac eguitia , araguija viztutia , ta luxurijari su emotia , baino beste gogoric eracusten ezdaveenac gaiti ? ¿ Cer , onestidadia galduteco ocasinoe urrecuetan , ta jaquinetan sartuta , pena bagaric daviltzanac gaiti ? ¿ Cer , emacumen veguijetati , ta arpeguiti euren vijotza , ta gogua eseguita dauqueen pracadunac gaiti ? ¿ Cer , guizon escuric guizon escu olgueeta naastaubetan , ta desonestubetan gau , ta egun gueratu bagaric daviltzan emacumiac gaiti ?

¿ Etedauquee onaco pracadunac David Erregue santubac , baino gracia gueijago ? ¿ Etedira Salomon , baino jaquitunago ? ¿ Sanson , baino senduago ? ¿ Etedauquee alaco emacumiac , **Dinac** baino aziera obia , ta lotsa obaco gurasuac ?

suac? Onec guztioe, ta beste onaco asco jau-
 si cirian pecatu lotsarizcuan. ¿Ete dagoz se-
 gurubago, onaco ocasinoeric ocasinoe luxurija
 artian dabilzanac, irudoguel urtian mendi ar-
 tian cilicijoz gorputza lotuta euqui evan, San
 Ilarion baino? Bada zaartuta guero, esaten evan
 ac bere gorputza, ta araguija gaiti: *Asto ma-
 cal onen saltuac, eta muquerquerijaac oraindino
 ezin ondo ezi ditut.* ¿Eguin etedavee orraco mun-
 dutarro, San Geronimoc baino penitencia guei-
 jago, araguija goituteo? Bada San Geronimoc,
 azotez, alambre zorrotzez, ta gosez gau, ta
 egun erdi biloxtuta, uda, ta negu basoco luur
 gainian urte luceetan eziten evan gorputza, ta
 araguija gaiti, dino: *Erroman gaztetan icusi ci-
 tuban dantzaac, eta dantzaarijac, gogora ecar-
 rita, cer eguine asco emoten eutsala berari lu-
 xurijaren subac.*

Cristinaubac, inos amaitu ezin leguijan sailla,
 da au. Gogoratu daiguzan, luxurijac goitu zi-
 tuban senduac, arequin escarmentectaco. Baita,
 luxurija goitu even senduac, ta garbijac bere,
 areen bide santubai jarraituteo. Alan gura izan
 daguijala Jaungoicua bere misericordija
 amai bagacua gaiti. Amen.

VII. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan: *Ceintzue dirtan castidadiaren contraco eguitezco pecatubac.*

Jaquin arren cristinaubac, lotsarizco pecatubac bai Ceruban, bai impernuban, ta munduban daucan echura ezaina, bildurgarrija, ta gorrotogarrija; ezbadáqui, nos jausten dan pecatu gaisto atan, palta dau biarreena. Ta aramen, neure enzulac, Icasiquizuna, nos, etacelan pecatu eguiten dan castidadiaren contra. Onetarico pecatu batzue dira eguitezcuac, élo obrazeuac. Beste batzue verbazcuac. Ta beste batzue nai utsezcuac. Eguite, esate, ta nai izate loi onen artian batzue dira, gúztiae pecatutzat dauqueezanac, ta erraztoi ezautoten dirianac. Onen gainian ezdago asco, cer esan. Baina beste batzue, ta ez gúchi dira eufonez saigarren aguindubaren contraco pecatu mortalac. Ta cristinau ascoe aintzat ezdauqueezanac, cristinautzaco eracutsija, élo dotrinia ezdaquijelaco. Ezjaquin onec eugui leguiz sustrai asco. Gueijenian izangoda: Edo: *Cristinaubac, euren jaquin biarrac icasten, denlatuten ezdirialaco. Edo: biar litzasteqian arguijagaz, ta erabaguijagaz, eracusten ez jacuelaco.* Seigarren aguinalaco pecatubac dirianac leguez lotsarizcuac, bai esateco, ta bai entzuteco, jazoten da ascotan, beste cristinautzaco jaquin biarrac Cura
jau-

jaunac, ta predicadoriac ziatz, ta arguiro pulpitoti predicauta, castidadiaren contraco pecatubac cristinau pialai eracusteco, atzerapena, edo lotsia euquitia. Edo, gauza naastaubac dirialaco: Edo, verba ezainen batec aoti urten ez daguijuen bildurragaz: Edo, Erromaco Catecismuac dinuan leguez, (1) erremedijuaren leçuban verenua zabaldu ezdaquijen arduraz.

Dan moduban dala, ezin ucatu guinai, aguindu onetan chito ez jaquin andija daguana cristinauben artian. Au gaiti, conpesinoe ascõ barristau biar oidira. Ez umeenac bacarric. Baita nausijenac bere. Baita zaarreenac bere. Baita gauza jaquina da, onetarico ezjaquinac, gueijenac diriala Jaungoicuaaren vegui arguijetan pecatuzcuac. Erromaco Catecismuac berac eracusten deutsco, celan austendan seigarren aguindu santuba. Ta da eguinagaz, esanagaz, ta nai izanagaz. Edo, esan oidan leguez, seigarren aguindubaren contraco pecatubac dira obrazcuac, verbazcuac, ta consentimentuzcuac. Dotrina onetan esango deutsut: *Ceintzuc dirian castidadiaren contraco eguitezco pecatubac*. Ta gueroco eracutsijetan; verbazcuac, ta naizcuac. Escatuten deutsut osterabere, cristinaubac, ceuben oracinoia, entzuteco presta era garbija, ta uste zucena: biardan modestijagaz, ta osotasunagaz eracutsi daguizudan, ta icasi daguizun: *Cerdan castidadiaren contraco adulterijua, pornicacinoia, sacrilegijua, seniqueraco pecatuba, ta naturaleciaren contracua.*

Adulterijua: Adulterijua da, ezconduta da-

II. Zatiija.

I 2

gua-

(1) P. 3. C. 7. n. 1.

guanae, beste bategaz araguizco pecatuba eguitia. Bijac badira ezcondubac, guizonezcua, ta emacumia, orduban dira adulterijo bi. Adulterijoco pecatubac injurijetan ditu Jaungoicua, Matrimonioco Sacramentuba, ta laguna. Castidadiaren contraco pecatuben artian ezda chiquijena adulterijoco pecatuba. Seigarren aguinduban Jaungoicua leleengo eragotzi evana, da. Lapurretia baino andijagotzat, ta ezainagotzat emoten davee eracuslaac. Beragaz dacaz adulterijoco pecatubac gueijenian. escandalubac, zeluac, vitzitza galduba, ta umiae aita nor daveen ez jaquitia. Orregaiti legueguinae beguiratu deutsee beti lotsarizco pecatu oni gorroto mortalagaz. Jaungoicua aguindu evan bere leguan, guizon, edo emacume adulterijo guina illteco. (1) Cristinautza barrijan, Evangelijo santubaren asieraan ez jacon Eleisan sartuten isten adulterijo guinari, dino Bona Cardenal jaquintsuac. (2) Aurelianoc aguindu evan, adulterijoco pecatuba eguiten even guizona, ta emacumia, alcarrî caderetati lotuta, arbola bateti eseguita, bijac buruz bera illteco. (3) Saxonian emacume adulterijo guina, ito eguiten even leleengo. Ta guero erre gorputz itua. Ta guero gorputz erriaren gainian, urcatuten even, agaz pecatu eguin evan guizona. (4) Egiton azotau eguiten even emacume adulterijo guina. Ta guero susurra ebaten eutseen, ezagun izan ce-

(1) Levit. c. 20. (2) Bened. XIV. Sin. Dioc. l. 10. c. 1. n. 6. (3) Celio Rodrig lib. 10. c. 6.

(4) March. Hort. Past. l. 3. trat. 4. Lect. 9.

cedin. (1) Jaungoicuac legue barrijan verba guichiagogaz amaitu euan San Paulo Apostolubaren aoti adulterijo guinen sailla, esanagaz: (2) *Adulterijo guinas ezdiriala Ceruban sartuco*. Au gaiti veguiratu biar deutsee cristinaubac ezcontzaco Sacramentu santubari, jagocan garbitasunagaz, ta lotsiagaz.

Pornicacinoia. Pornicacinoia esaten jaco, guizionezcuac, eta emacumiac alcarregaz eguiten daven araguizco pecatu loijari, bijac libriac dirianian..... Persona libriac alcarregaz araguizco gauza loijac eguitia, pecatu mortala dana, pedeco erabaguija da. Espiritu Santubac esaten dau lecu ascotan, emacume galdubetati alde eguiteco; pornicacinoeric ez eguiteco. Ta San Paulo Apostolubac dinó: (3) *pornicadoriac ezdiriala Ceruban sartuco*, ceinegaz eracusten daven pecatu onen anditasuna, ta ezaintasuna. Igues bada urrin, cristinaubac, Apostolubac dinuan leguez, pornicacinoeco pecatu loijetati.

Sacrilegijua. Castidadiaren contraco sacrilegijua da, garbitasunaren esquinija, edo votua. Jaungoicuari eguinda daucan personiagaz, araguizco pecatuba eguitia, naidala guizonia, naidala emacumia votoduna. Baita sacrilegijozco pecatuba da edoceinentzac, Eleisan, edo lecu sagraduban araguizco pecatuba eguitia bere. Cerubac, eta luurrae gorroto deutsee sacrilegijozco pecatu loijari. Bada, bein Jaungoicuari bere naiz esquitaco gorputceco garbitasuna, edo castidadia, galdutia, ta austia, chito gauza ezaina,

(1) Diod. l. 1, c. 6. (2) 1. Cor. c. 6. (3) Id. ib.

na, ta lotsari andicua da Jaungoicuaren aurrian. Baita munducua aurrian bere. Ezdago verbaric, alaco guizonac, ni emacumiac Jesus, virginen Espoco garbijari eguiten deutsan injurija, ta aintzat eza, aitu eraguiteco. Beste aimbeste. Eleisaan, Jaungoicuaren eche bedecinatuban, lecu sagraduban pecatu loijac eguitia, da guztiz ezaina, ta Ceru guztiaeren gorroraqua.

Ezdaquit, au dan lecuba, cerbait esateco, orraco Eleisapetan, ta Ermintapetan piesta egunetan, ta baste ascotan guizon, ta emacume naaste eguiten dituben dantza desonestubac gaiti. Gauza bat esan neique: lecu ascotan eguiten diriala lotsa guichigaz. Cura jaunac, eta errietaco Butubac quendu leguiee, Jaungoicuari bere echa santuban eguiten jacon desondra andi au. Castidadiaren contraco sacrilegijo oneec autortu biar dira compesinoeco sacramentuban. Bada eguite bategaz austen dira legue asco; edo lecu sagraduban pecatu loija eguin davelaco: edo consagrautaco personiagaz eguin davelaco: edo castidadeco votodunagaz eguin davelaco. Ta eguite bat izan arren pecatuzcua, ceibat legue austen dituban eguite agaz, aimbeste pecatu eguiten ditu. Ta esan biar dira compesinoian, inor icentau bagaric. Beste aimbeste esatenda adulterijoco, ta seniqueraco pecatu loijac gaiti. Oneec bere comestu biar dira, ala ezcondubagaz, edo senidiagaz, edo senide ezcondubagaz eguin ziriana.

Seniqueracua. Castidadiaren contraco seniqueraco pecatuba da, senidiac alcarregaz araguitz-

guizeo pecatuba eguitia. Seniqueria izan leite-
que, edo berez etorrija, edo iraatsija. Berez
etorrija da, gurasuetati umetara datorrena. Aita
alabae, Ama semiac, neva arrebae, Iova osa-
bac, edo izacuac, leengusu leengusinac, ta
alan beste ondorenguae laugarren gradu, edo
belauneraguino. Iraatsija esaten jaco, ezcontzati
datorren seniqueriar. Coinatu coinatac senide
dira. Baita coinatiaren berezco senidiac bere
coinatubaren senide dira. Ta coinatubaren seni-
diac dira, coinatiaren senide iraatsitaco senique-
ran. Noberaren odolari jaocan lotsa ona, edo
errespetua gaiti, eragotzita dago seigarren aguin-
dubaren gainera, senidiac alcarregaz pecatu
eguitia. Bautismo santuti dator beste senique-
ra bar, batiatuten danaren, aren gurasuen, ta Aï-
ta, ta Ama besuetacuen artian jaijua. Oni esa-
ten jaco espirituzco seniqueria. Seniden arteco
araguizeo pecatubac autortu biar dira bada com-
pesinoian. Ez baerrio pecatu eguin dana; ez
bada baita senidiagaz, ta ce gradutacuagaz
eguin dan bere. Araguizeo pecatuba noberagaz
eguin davenaren bigarren graduraguinoco seni-
diagaz, ezin inor ezcondu leguiteque, ezcontziac
balijo davela, Eleisiac seniqueraco catiguba
quendu bagario. Cura jaunac euren Eracutsije-
tan, ta Compesore jaunac euren erabaguijatan
au-goguan euquijagaz, ustedot, balijo bagaco
ezcontza ascoti atia ichico leusquijuela.

Naturaleciaren contracuas. Naturaleziaren
contraco pecatubac esaten jacue beste castida-
diaren contraco pecatu batzubei. Ta dira iru

modutacuac. 1. Noberac bacarric bere gorputzian eguiten ditubanac. 2. Ganadubagaz eguiten dirianac. 3. Sodomatarren pecatuba esaten jacuenac. 1. Noberac bacarrian gusto loijac gorputzari emotia bere naiz, pecatu mortala da, bai ezcondubentzat, ta bai libreentzat. Ta ceimbat bidar eguin daven, aimbeste pecatu mortal eguinditu. Ta gogora ecarri aldaguizan guztia, compesau biar ditu. Onaco naturaleciaren contraco pecatu ezainen gorrotua eracutsi evan Jaungoicuac, Her, eta Onan, ^{by. ez. ay. 6.} Ana^e bi alaco pecatubac gaiti ill, ta impurnura bota citubanian. (1) San Paulo Apostolubac beste pecatu andi ezainen artian contetan dau, noberaren gorputzagaz eguindaco pecatu loija, ta alderatuten dau Ceruti. (2)

2. Ganadubagaz pecatu eguitia da guztiz gauza deunguia. Pedia ucatutiaren urrera elduten dana, esaten davee eracusla batzuc, errazoezco arima bagaco ganadubagaz bat eguiten dalaco. Asco da, gogoratutia: Legue guztia aguinduten daveela, ganadubagaz pecatu eguiten daven guizona, edo emacumia, ilteco. Baita legueguin batzuc: ganadubagaz beragaz plazaan vitziric erreeraco bere. 3. Sodomatarrena esaten jacon, pecatu loija da, guizonezcuac guizonezcuagaz, ta emacumiac emacumiagaz lotsarizeco pecatuba eguitia. Esaten jaco *Sodomatarrena*. Erri madaricatu areetaco gentiac alan pecatu eguiten eveelaco. Jaungoicuac onetarico pecatubac gaiti, erri zqri gaistoco areetan eguin zi-

(1) Genes. 38. (2) 1. Corint. c. 6.

zituban castigubac, ta ichaso ill, arre eguinda, erri areec gueratu ziriana, esanda bostgarren icasiquizunian. Pecatu andija, ta chico ezaina da, guizonezcuac guizonezcuagaz, ta emacumiac emacumiagaz gusto loijac artutia. San Paulo Apostolubac, beste esan dirianac leguez, alde-ratuten ditu ceruti alaco errazoiaren, ta natu-raleciaren contraco pecatari loijac.

Castidadiaren contraco eguitaden artian con-tetan dira, neure entzula onac, esan dirian pe-catuben gainera, mosuca loijac, escuca loijac, oratute loijac, ta beste araguijari gusto emote-co, azalquerija loijac. Onaco eguite laban, loi, ta ezainac gaiti esaten da, cristinaubac, ezau-beraz, ta naiz araguijaren gusto loija gaiti izan ezquero, nai eguitia, ta nai eguiten istia pe-catu diriala. (1) Adisquidetasunaren, ta usadi-juaren icenagaz cristinau ascoc garbitu gura oi-ditubee onetarico pecatu mortalac. Baina engai-netan dira. Naturaleziaren leguijac, ta seigarren aguindu santubac eragotzita dauquez, ezcont-zati camporaco, ta noberaren ezauberazco, ta naizco araguijaren gusto loi guztia. Legue san-tu oneen contra ezdago adisquidetasunic. Ezda-go usadijoric, ta ezdago estalguiric, mosuca, escuca, oratute, ta beste azalquerija desonestu-bac pecatuti libretan ditubanic. Ez engainau bada, cristinaubac.

Esan dirian castidadiaren contraco pecatu modu guztietan, contuba euqui biarda, com-pesinoian autortuteco, ezconduba dan, senidia

II. Zatiija,

K

dan

(1) Alexand. VII. prop. 40.

dan, persona consagrauba dan, edo garbitasuneco promesduna dan, ta lecu sagraduban dan, edo ezdan. Bada, leen aitatu dan leguez, onacuen pecatu loijac, ta oneequin eguindacuac, beti daroiz euraquin aparteco legue austia, luxuriazco pecatubaz ostian, edo ezcontziaren contra, edo seniqueraco odolaren contra, edo ^{ordua} ordia sagracubaren contra, edo erliginoeco ontasunaren contra, edo lecu sagraduco santidiaren contra. Au berau esaten da nai utsezco pecatu loijac gaiti. Bada, nai utsezcua, edo consentimentuzcua izan arren, peccatarija ceimbat leguegaz ciatatuta daguan, aimbeste pecatu eguiten ditu, nai bategaz guztiac austen ditubanian. Ta esan biar dau conpesinoian, ceimbat legue ausi dituban, edo ceimbat leguegaz ciatatura eguan, ondo conpesauco bada.

Jaso daiguzan, cristinaubac, luurrezco gauza oneetati Cerurutz gueure veguijac. Eldu gaitetan Ama Virgina guztiz garbijarren oinetara. Escatu daijogun Cerubetaco Erreguina i espirituzco atseguinen, ta gustuen gosia, luurreco gusto ezain oneen gogobetia, ta arimaco, ta gorputceco garbitasuna, ta beti bere crijadu, ta crijada, leijal, ta garbi izateco gracia. ; Oh, Virgina ederra! ; Oh, Virginen Erreguina, ta Ama! Jadijchi eguiguzu bardin bagaco mesede au Jesus ceure Seme Mantiaganic, ceure, ta beraren naijan mundu onetan vitzi gaitazan. Ta guero beti Ceruban maitetu daigun ceugaz Jaungoico beticua, Aitia, ta

Semia, Espiritu Santuba.

Amen.

VIII. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan : 1. *Verbaz nos austendan Seigarren Aguiduba.* 2. *Nai utsez, edo consentimentuz nos austendan.*

I. **L**otsarizco pecatuba eguitiari darriaco gueijeenan, neure cristinaubac, leenago, edo guearuago verba nasaijac, ta indecentiac esatia. Alan eguiten dira pecatu mortal asco verbaz castidadiaren contra. Verba desonestubac euraquin daroie beti escandaluco pecatuba. Ta ceimbat lagun gueijagoren aurrian esaten dirian, aibat eguiten dira pecatu gueijago. Ezin ucatu guinai, ta lastima gorrijan, edo negargarri andijan, laarregui dacusgu, cristinauben auetan atertu bagaric davilela lotsarizco pecatubaren verbia. Zaar, ta gazte, ezcondu, ta ezcontzaca, guizon, ta emacume asco, zein garbijago dirian, esan ecin legui, euren miin loijai beguiratu ezquero. Batac dino : *barre eraguitiarren esan evala* Bestiac : *gach bagaric esan evala.* Bestiac : *chantzan esan evala.....* Baina beti berdequerija, ta verba lotsarizecuac auan. Baina beti amodijo loizco jazuac, adisquidetasun lotsarizecuac, ^{completamente} ipoin verdiac, burla desonestubac, chantza, edo iten araguizecuac, ta castidadiaren contraco panparrerijac auan. ¿Esango dogu oneec gaiti, vijotz garbijac dauqueezala? ¿Cristinau garbijac dirila? ¿Castidadia maite da-

veela? Ezin esan guinai. Vijotceti urteten davee verba desonestubac. Ta sarritaco verbac eracusten davee, colacua dan vijotza. Verba garbijac eracusten davee vijotz garbija. Ta verba loijac vijotz loija.

¿Ta compesetan eteditubee cristinaubac euren verba loizco pecatu mortalac? ¿Ceimbat bidar esan ditubeen? ¿Ceimbat lagunen aurrian esan ditubeen? ¿Umen aurrian esan ditubeen? ¿Gazteen aurrian esan ditubeen? ¿Ceimbat urtian, verba loijac esateco, ecandu galduba dauqueen? ¿Gogoratu ete jacue, dinot, alaco cristinau ao loidunai, compesinoeco Sacramentu santuban euren conciencijac azaldetia, ta verba loizco pecatubac ziatz, ta sustraiz autortutia? Eurac jaquingo davee. ¡Oh! Ez ditezala juan, Jaungoicua dana, dalaco, betico subagaz, ta negarragaz impernuban autortutera. Nic San Paulo Apostolubagaz, esan neguijuena, da: (1) *euren verba loijaquin cristinauben arteco oitura garbijac ezaindu, ta galdu eguiten ditubeeela.* Nic, esan neguijuena, da San Basiliogaz: (2) *Pozura arri bat botetan davenac, pozucor guztiari eraguiten deutsan leguez, verba loija, edo desonestuba esaten davenac, entzuten daveen arima guztiac berez, loituten ditubala.* Alaco ao loija daucanari, nic, esan neguijona, da; diabruben opicijua eguiten davela. Dlabruben cer eguina da, inor pecatuban jaus-teco, eria prestetia. Bada verba loijac esaten ditubanac, aurrian daucazan guztiai, emoten deut-

(1) 1. Corint. 15. (2) Lib. de virgin.

deutsee era presta, gauza desonestubac gogora ecarrijaz, castidadiaren contra pecatu eguiteco. Verba loija entzun davenac, pecatu eguin ez badau, ez esquerric à esan davenari; ez bada Jaungoicuaren gracijari, ceinegaz goitu daven, ao loijac imini deutsan tentacinoia, edo peccatuco eria. Au gaiti esaten dau Aita Burdalue Jesuita zelotsubac: (1) *Verba loijac esaten dituban cristinauba, deungago dala eche baten, edo erri baten, impernuco demoninua baino.*

Verben artian sartuten dira cantac. Cantac batzuc dira onac. Beste batzuc ez deungac. Ta beste batzuc chaarrac, eta peccatuzcuac. Jaungoicuaren, Jesus maitiaren, Ama Virginiaren, Santuben, ta Eleisiaren cantac onac, gozuac, ta gracijosuac dira. Ceruban bere cantetan dira. Eleisan bere bai. Belengo Portalian, edo ganadu lecuban bere cantau zituben Ainguerubac Jesusen jaijortzan. Cantau bada zubez bere, cristinaubac, onaco cantac, naidozunian. ¡Ojala, ceuben miinac onetan cansauco balira! Cantata, euren ez on, ta ez deunga dirianac, esatia, edo canteria, inor gachera ecarteco uste bagaric, ez dago eragotzita. Ta ascotan izan leiteque gauza ona. Onen gainian ez dago, cer esanic.

Baina, canta ezainac, eragotzijac, ta peccatu guinac dira, araco amodijo, ta carino loizco verbac dauquezanac. Adiera ascotaco esanez, ipoin, ta jazo loiz, berarrijaz asmauta, ta jantzita, dagozanac. Onetarico verbaz, ta esanez,

lu-

(1) Tom. Serm. de la torp.

luxurijaren ixiogarriz, ta arimen illgarriz gai-
xotuta dagoz dempora triste onetan cristinau
ascoren vijotzac, eta miinac. Impernueo espi-
ritu loijac aguertu dituban astucijac, dira orain-
go gentiaren cantaric gueijenac, pecatuco sa- *skaco*
rian, asco igarri bagarie, arimac sartuteeo.
Canta loijac esaten dituban auac, dino San Gi-
prianoc, *Basilisco verenosu batec*, baino vere-
no gueijago zabalduten davela, entzuten davee-
nen vijotzetara. Pecatu andija, ta ascori pe-
catu eraguiteeo, vidia da, neure cristinaubac,
canta desonestubac cantetia. ¿Ta onen ondoric
ezda lotsari andija izango, avemarija ezdaqui-
jen ume condual, canta indecentiac, eta loi-
jac entzutia? ¿Gufasuac esaten istia euren umiai?
¿Edo eurac pena bagarie, barre eguinda, can-
tetia? Au guztiau jazoten da. Onan su emo-
ten jaco luxurija impamiari. Ta onan lotsatu-
ten da lecuban lecuban gueure sinistute, ta
cristinautza garbija, ta santuba. Jaquin bada,
cristinaubac, sarri pecatu mortala eguiten dala
verbaz, ta cantaz castidadiaren contra. Baita
nai utsez, edo pensamentuz bere. Icusi daigun
celan.

II. Pensamentuba, edo burutacinoia, edo go-
goracinoia guztia da bat. Gogora, edo burura,
edo pensamentura jatorcon gauzia, ona bada;
à goguan euquicia, pensetia, ta nai izatia bere,
ona da. Baina, bada gauza eragotzija, chaarra,
ta pecatuzcua, gogora jatorcona; á pensetan,
ta agaz gusto artuten ezauberaz, ta bere naiz,

egotia bere, chaarra da, ta pecatu da. Ara emen pensamentuzco, edo consentimentuzco pecatu guztien sustraija. Ara emen milla conciençijaco duda, ta quezcaren asipena. Adanen ume, pecatu eguin davenec, munduban ondo ezaututez amaitu ez daven gacha da au, neure cristinaubac. Burutacinoia dan leguez guztiz arina; ain laster Ceruban, nai impernuban, etorquizunian, nai iraguan, aguinduban, nai eragotzijan, gauza onian, nai chaarrian davllena; inoc bere guztiz esirie imini ezin leguijo burutacinoiari, edo pensamentubari. Ascotan, gueu contuban jausi orduco, dua gure pensamentuba, uste ezdogun lecura. Beste ascotan, nai ezdogun lecura. Ta ez guichitan, biar ezdan lecura, ta pecatu dirian gaucetara. Ta au jazoten jacu edocein Aguinduren contra. Emeti dator cristinau ascoren penia, ta arduria; ; Ya pecatuzco pensamentu, edo burutacinoe ari ezauberaz goguan lecu emon deutsan, eta nai izan daven? ; Ala contuban jausi danian, quenduteco, aleguina eguin daven? Bada ezauberaz nai izan badau pecatuzco pensamentuba, eguin dau pecatu. Ta, contuban jausi danian, quenduteco, aleguina eguin badau, ez dau eguin pecatu. ; Celan ezautuco dogu bada, alaco lasterreco burutacinoe pecatuzco bat, ezauberaz nai izan dan, ala ez dan? ; Goguan noberaren naiz lecu emon jacon, ala ez jacon? ; Consentidu dan, ala ez dan? ; Celan jaquingo dogu, nai utsezco pensamentuz nos pecatu eguin dogun, edo ezdogun?

Oni erantzuteco, esaten da, neure cristinaubac, castidadiaren contraco pensamentu, edo burutacinoetan, gauza batzuc dagozala erabaguijac, ta beste batzuc dudacuac, edo destajucuac. Erabaguijac dira. *Leleengo*: pensamentu, edo burutacinoe loijac gogora etortia, ezdaguala ascotan noberaren escuban. Nai ezdavela bere, etorri lequijozala, cristinaubari gogora. *Bigarrenian*: alaco pensamentu, ta castidadiaren contraco tentacinoiac sarri etorri arren gogora, jazo leitequiala, pecatu mortalic ez eguitia Jaungoicuaren gracijagaz, ta laguntasunagaz, Santu, ta Santa ascoren vitzitzetan iracurten dan leguez. *Irugarrenian*: Noberac ascotan berarijaz ecarri oiditubala gogora gauza desonestubac, curac pensetan, ta gusto artuten egoteco. Beste batzubetan, noberac erruba daucala, ta noberac etorbidia emonda, oidiriala alaco penseta ezainac, ta araguijaren tentacinoiac. Araguizco gauza ezainac goguan erabilitia gaiti, ta areetan gusto artutia gaiti beste bagaric, nobelac, comedijac, ta liburu loijac iracurten ditubanac; onestidadia manchetaco icusgarrijetan, ardura bagaric veguijac zabalac daucazanac; canta, ta verba desonestubac gustoz esan, ta pozic entzuten ditubanac; Comedija, ta nasteco dantcetara bere guraz doia ac; Apainduriija laarreguija, ta decenciija guichicua bere gorputzari iminten deutsanac: Onaco cristinaubac, dinot, nai andiquijac, nai nequezarrijac, nai ezcondubac, ta nai libriac, berac daçaz bere burura pensaquizun loi guztiaç. Be-

rac dauca guztien erruba. Berac etorbidia emon deutsee. Berac nai diru dirianac. Baita arei dar-raicuezan pecatubac bere.

Laugarrenian esaten da : Dirurijanez , ta Teologija sagradubac Eleisaco gurasuaquin esaten davenez ; (1) alaco cristinau nasaijac , castidadia galduteco ocasinoe jaquinetan , premina bagaric , ta pena bagaric gorputzaren gustoz , ta atseguinez davilenac , bere bacarreco pensamiento , ta burutacinoe desonestubetan , edo , eurac esan oidaveen leguez , araguijaren tentacinoetan eguingo davela pensamentuzco , edo consentimentuzco pecatuba castidadiaren contra. Alaco cristinaubac ezdavee diabruric biar , tentacinoe loijac gogora ecarteco. Eurac dira euren araguijaren viztu garrijac , ta arimiaren illgarrijac. Beti naidavee alacuac , luxurijaren maija prest egon dedin , lotsarizco gauzac edo esateco , edo entzateco , edo eguiteco , edo penseetaco. Orregaiti dauquez eguitezco , verbazco , ta nai utsezco pecatu mortal asco castidadiaren contra. Beguiratu , cristinaubac , celan eguiten dozun examina conciencijacua. Ta celan compesetan zarian. Edertuta , guichituta , dudacotuta , apainduta , nai ezdituzun , tentacinoe batzuc balira leguez , compesau oidituzu ceuben pensamiento ezauberazco , ta naizco pecatu loi ezainac. Ta ez guichitan , izango dira egunian asco. ¡ Oh , zori gaistoco desventuraubac ! ¿ Su

II. Zatiya.

L

on-

(1) S. Juan Crisost. Hom. 17. in Math. S. Agustin. de Trinit. l. 12. c. 12. n. 18. S. Thom. 1. 2. q. 74. a. 6.

onduan gurazenduque egon, berotu bagaric? ; Basatzen sartuta, loitu bagaric? ; Ibaijan sartuta, busti bagaric? Au ezin izan leiteque. Ez da, zubez bere alaco pensaquizun loi jaquinetan gogoagaz ibili, pecatu eguin bagaric.

Bostgarrenian esatenda beste arima batzuben consueloraco. Cristinauba vizi bada Jaungoicuaren bildur santubagaz, pecatubaren gorrotuagaz, ta arimia saluetaco ardura andijagaz: Gordetan baditu beste Aguindubac, aibat ziatzen: Descuiduan pecatu mortal baten jausten danian, laster badua compesetara, arimia garbituta, Jaungoicuagaz baquiac eguitera: Pena gueijago, ta bildur gueijago emoten badeutsa vijotzian, pecatu mortalian egotiac, munduco gauzac galdutiac baino: Ta bada bere verbetan, jantzijan, egotian, ta lagun arteco ibili eretan garbija, jasua, modestijazcu, ta ocasinoe gais-tuetati alde eguiten davena: Sinistu daiquegu au gaiti, pensamentu loi, ta ichusi asco, ta sarri etorri arren gogora, ezdala bein guan pensamentuzco pecatu mortalian jausico. Ta descuiduan jausten bada, jaguico dala laster. Alaco arimac Jaungoicuac bere escuti daucaz. Tentacinoiagaz emoten deutsee bere gracia, á goituteco. Ta bestiac galduten dirian lecuban; alaco arima Jaungoicozcuac, ta pecatubaren bildurtiac irabatzi eguiten davee.

Onai esaten jacue: ez ligiitezala ichi inos bere, compesau bagaric euren burutacinoe, edo tentacinoe desonestubac. Ezditezala sartu pecatuco ocasinoetan euren guraz premia andi ba-

garic. Ta escatu daguijuela Jesus maitiari, ta
 Ama Virgina guztiz garbijari, tentacinoiac goi-
 tuteco gracia. *Seigarrenian* esaten da: Pensamentu loijac
 noberac berarijaz burura ecarri ez arren, ta etor-
 bideric noberac emon ez arren; etorten jaco-
 zanian, contuban jausita, ija pecatuco tentaci-
 noia dana ezaututa, bere naiz badago gauza loi-
 jac pensetan, araguijari gusto emoten, ta at-
 seguin artuten, dempora guichijan izan arren,
 eguindau pecatu. Tentacinoe gaistua etorri ja-
 cola, ezautu davenian, laster Jaungoicuari, Ama
 Virginiari, Aingueru onari, edo Santuren bati
 escatu badautsa gracia, ta socorruba; edo eguin
 badau beste gauzaren bat, buruti á quendute-
 co, ta tentacinoia goituteco; esatenda, ez da-
 vela peccaturic eguin izango. Baina, oneec guz-
 tioc dirian leguez, chito laster vijotzian irago
 leitequezanac, ta irago oidirianac, esaten jacue
 cristinau piel guztiai: autortu daguijezala ar-
 guiro Compesoriaren oinetan castidadiaren con-
 tra etorri jacuezan burutacinoe, ta tentacinoe
 guztia. Isten baditubee, compesau bagaric, edo
 lotsaz, edo pecatu ez dirialacuan, sarri engai-
 nauco ditu etsaijac alaco cristinaubac. Bada, era-
 cusla ascoc dinuen leguez, eguija bada, seigar-
 ren aguinu santubaren contra berez pecatu ve-
 nialic, edo gauza guichiric ez daguana, edo
 ceinec dacuts, ce arriscu andijan daguan gueu-
 re arimaco gracia pensamentuzco pecatubetan
 bertan. Ta au asco izan dedilla oneen gainian.

Erromaco Catecismuac ininten ditu aguin-
 II. Zatiya. L 2 du

du onen azquenian luxurijaren sugarrijac. Ta dira: Alperterija, ardao laarreguija, veguijetaco libertadia, emacumen apaindurija armatuba verba, ta canta desonestubac, dantzaac, pintura indecentiac, ta iracurte loijac. Bacochari *Eracutsi* bana biar leuquee onec, cristinaubac^c ri aituten emoteco ondo, castidadiaren contrurac dauquen indarra, ta verenua. Baina ij^a orduba da, lotsarizeco sail oni guiltza emoteco^a Jaungoicucac zucendu daguizala, aguindu onetaco verba, ta esan guziac bere ondraraco, ta gueure arimen oneraco. Au escatu biar deutzagu, neure entzula onac, Jesus, gueure Salvazaille maitiari bere ama eguijzcuaren, garvijaren, Virginiaren, ta Santiaren erraija bigunac, ta amodijo santuba gaiti. Emon daigula castidadiaren doia. Emon daigula garbitasunaren gurari sutsuba. Emon daigula pecatu ezainaren, lotsarizecuaren, loijaren, araguizcuaren, Cerubac gorroto nausija deutzanaren, impernucoc erregarri nausijaren, ta mundu ondazailliaren, luxurijaren gorroto biarrecua. Emon daigula miineco, veguijetaco, jantzico, escubetaco, gorputzeco, ta vijotecco onestidadia, cristinautasuna, eldutasuna, ta garbitasuna. Emon daigula, castidadia galduteco ocasinoc impametati, ordiquerijetati, emacume dantzaarijetati, cantarijetati, nasaijerati, comedijetati, dantza naastaubetati, iracurte desonestubetati, jantzi indecentetati, ta lagun chaarreti alde eguiteco gracia. Au gura izan daguizala Cerubac. Aitiaren, Semiaren, ta

Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

IX. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan: 1. *Virginidadiaren edertasuna.* 2. *Castidadiaren balijua.*

Ija urten dogu, neure cristinaubac, leengo egunetaco izungura atsitu betati. Ija ezdauque belarri garbijac, verba ezainac, ta lotsarizcuac eutzun biar dituben penaric. Ija ezdauquee, cetan cansau gueure adilliaren veguijac, luurreco gauza naastaubai, ta itchusijai beguira. Ija esalgui baten azpijan ezcutauta, gueratuten dira araguizcuentzat, seigarren aguindu santubac eragozten dituban ustelgarri, esaten, ta entzuten gachac. Ija ezdauca miinac nequeric, araguizco eguite lotsagarriren, ta esan zatarren ezaubera biarrecua cristinaubari emoteco, verba ez ezainac billatuten. Ija ichi ditugu atcera lengo *Eracutsijetan*, patari guztia edatera juanda, loitu dituben pozu verdia; ganadu guztia sartuta, muchicauta, zapalduta, ziquinduta ichi dituben ortubac; ta araguijaren preso guztia lo eguinda, atsituta dagozan lezaaci.

Zabaldu veguijac, zurtu belarriac, alegran vijotza, poztu gogua, ta veguiratu cerurutz, neure cristinaubac, chaloca, virgineen canta barriac entzutera. Lora eder utsezco, ta usain gozoco jardin, edo ortu ichi bat da Virginen echia. Ezda cale aldetan, erreca aldetan, edo erveretan iminija. Ez da Virginen Hortuba gen-

gentiaren arnasiac, bidetaco autsac, edo basiac, edo ur onduetaco lausuac, eta laino astunac zetacatuba, zimelduba, edo orri igartuba. Siongo mendijaren gainlan, (1) eguzqui ederrac, ta aise prescuac esquina guztietati joten davela, dago Virginen ortu aleguere, eder, encantagarrija. Ceruco euri gozua, ta iruntz biguna, baino beste erragarioric ezdauquee Virginen Loraac. Campo santu gracioso onetara jaso biar dogu bada, neure cristinaubac, gueure gogua eracutsi onetan. Ojala, baneuca nic San Ambrosio baten, San Geronimo baten, San Basilio baten, Crisostomo baten, edo Agustin baten Ceruco espirituba, arguija, ta graciaja, gorputzetzco Aingueruben andiarijac, ta ondo esanquizunac zubei aituten emoteco. Liburu andijac escribidu cituben areetati bacoachac, virginidade santa ederraren ondo esatez aspertu ezinda. Aingueruben miinac biar litzatequez, gorputzetzco Aingueruben, Virgina eguijazcuen eguitadiac esateco. Pensaquizun batzue gogoratuco deutsudaz bada, neure entzula onac, eracutsi onetan virginidade santiaren gainian neure moduban, alabau daguizun Jesus, Ceruco Erregue Jauna bere Esposa garbijetan. Prestau zaitez entzun era onagaz.

1 Leleengo jaquin biarda: ¿Cerdan Virgindadia? Virginidade eguijazcua, ta ondo esatia mercei davena, da, neure cristinaubac: *Jaungoico Santubaren icenian, ta ondran gorputza osoric, ta garbiric gordetia; arimaco, ta gor-*
put-

(1) Apocal. 14.

putteco garbitasunaren , ta osotasunaren amodijua gairi beti Virginia iragoteco, ta vizi ezateco uste osuagaz. Ezda , orain aita dogun, Virginia eguijazcua , bere aldeti gorputza oso ric gordetan ezdavena. Ezda Virginia eguijazcua , gorputceco osotasuna gorde arren , gogo garbija , ta arima garbija ez daucana. Ezda, gorputz , ta arima oso , ta garbi vitzidan artian gordetaco gogo , edo uste betia ez daucana bere. Ezda, Jesus , Virginen Esposo eguijazcuaren ondria , ta amodijua gaiti bacaric, Virginia ezdana bere. Auda virginidade eguijazcuaren ezaungarri , edo izate noraececuca , bai emacumentzat , ta bai guizonezcuentzat.

2 Virginidadia gordetaco , aguinduric , edo legueric ezdeutsu imini Jaungoicua. Au gauza jaquina da evangelijo santuban , San Pauloren cartetan , ta Eleisaco Guraso guztien eracutsijan. Gueure escuban ichi dau Jesus maitiac virginidadia gordetia. Convidau gaitu Jesusec virgina izatera. Esan deuscu , gueu atara dendatu ezquero , izan gueintequezana. Baina ezgaitu ain lan gacheco leguepian imini. Estime-tan dau Cerubac virginidadia. Nai dau gue gordetia. Baina , ez berac aguinduta , ez bada bere amodijua gaiti gueuc naidogula. Gueuc auquerantuta.

3 Jaungoicuaren naijogocua da Virginen vicieria , edo estaduba , ezcondubena , ta alargunena baino. Au bere gauza erabagujia da Joviniano , ta beste eregen contra. Gorputzeco, ta arimaco osotasunagaz , ta garbitasunagaz , vi-
zi-

zidan artian, Jaungoicua gogoz, ta vijotz osotz serbidutia, da cristinautzaco viziera, edo estaduric altubena, lelengua, ederrena, estimaubena, gracijotsuena, ta Ceruco Erreguiaren gogocuenta.

4. Virginidade eguijazcua ezda topetan cristinautzati, edo Eleisa santati campora. Gentilac, Moruac, Ateistac, edo Jaungoico bagacuac, ta Eregiac ezdavee ezaututen, ta ezdavee gordetan, virginidade eguijazcoric. Eguiija da, Gentilen artian topetan dira asco, gorputceco osotasuna, edo virginidadia empeinu, ta estimacinoz andijagaz gorde daveenac. San Geronimoc contetan ditu onetarico guizon, eta emacume asco arrigarrizco jazuquin (1). Baina oneen virginidadia, edo zan naturaleza utsezcua, edo zan puntuzcua, edo zan mundubac aguin-duba. Palta even Jaungoico eguijazcuaren sinistutia. Ta ez evan euren virginidadiac cerurutz igoten. Arritu even munduba, euren gorputzai naturaleciaren gustuac ucatubagaz. Baina ez even irabazi Ceruco amodijua, cer gaiti, edo nor gaiti gorde biar even, ez equijelaco. Au gaiti esaten da: Eleisa eguijazcuaren ezagun garri aguri bat dala, Virgina eguijazcuac equitia Jesusen ondra, ta amodijua gaiti. Ezda bada gauza andija, Eregiac, ta Eleisa Santia-
ren arerijuac, virginidade eguijazcuaren arerijuac izatia. Loijac dira gorputzian, ta ariman Eleisa santati campora dagozanac. Ta loitu gu-
ra lituquee guztia. Baina, Jaungoicuaren se-
miac,

(1) Lib. 1. contr. Jovinian.

míac , guizon eguitera mundura etorri zanian, dino San Geronimoc (1) , ornidu evan munduban pamelija barrija , ceruban ainguerubac adoretan daveen leguez , bere anditasuna , luurrian adorau daguijen. Onec dirá Jesusen Virgina ederrac , munduco gorputzetzco ainguerubac.

¿Baina cerda virginidadia? ¿Edo , cerda virgina izatia? San Paulo Apostolubac esaten deuscu , neure cristinaubac (2) : *Virginen ardura, ta santu guztia dala ; celan Ceruco Esposuaren, Ceruco Erreguiaren, Jesus maitiaren naija eguingo daveen, gorputz, ta arima garbi, ta santu beti izateco.* ¡Oh, ce pensaquizun maite garrija! ¡Oh, Virginen eguizun zorijonecua, ta beticua! ¿Cer gueijago eguiten davee Ainguerubac Ceruban? Beguiratu bequijo Virgina eguijazcuari luurrærea gainian. Ta guztia da garbija, guztia santia, guztia cerucarra. Arimia Jesusen escubetan ichidau bere nai, ta adiera guztien guiltzagaz. Penetan bada, Jesus, bere Esposo maitiarentzat gauza guichi daucalaco, penetan da. Nai lituque equi milla vijotz garbi, ta vijotz bacoheraco milla lora eder, guztiaquin usain gozoco sorta bat eguinda, Jesusari escura emoteco. Tristetuten bada, bere Esposo Cerucuari, nai leuquian nai guztia, eguiten ez deutsalaco, tristetuten da. Pensetan badau, Jesus nor dan, Jesusen cer esan daven, cer eguin daven, cer eracutsi daven, cer aguindu daven, cer esqui-

II. Zatiija. M. ni

(1) Epist. ad Eustoch. (2) 1. Corint. 7.

ni daven, ta cer escatuten daven, pensetan dau.
 Jesusagaz, ta Jesusec esan, eguin, eracutsi,
 aguindu, esquini, ta escatuten davenagaz, uda,
 ta negu, gau, ta egun beti bere anima gosia
 janduteco, adin lausotsuba arguituteco, Jesu-
 sentzat daucan nai gogotsuba, edo vorondate
 presta gueituteo, ta Jesusen jazo, ta eguite go-
 zuaquin bere vijotza indartuteco, zolituteco,
 ta amodijo santubagaz urtuteo.

Jesus, Cerueo Jaun andija da Virginen pen-
 saquizuna, maitequizuna, ta gomutaquizuna.
 Jesusec daucaz lotuta Virginen vijotzac, ta ari-
 mac amodijo santu, garbi, gozo baten catia
 senduagaz. Euren gararriac, euren zuzpirubac,
 euren naijac, euren erregubac, ta euren quexa
 carinosuac guztia duaz zucen Jesusen Vijotz
 Sagradura. Celan Jesusen naija obeto eguingo
 daveen; ta, arimia, ta gorputza santu, ta gar-
 bi gordico deutseezan, da Virginen ardura guztia.

Beguiratuten badeutsagu bada Virginia egui-
 jazco bati bere aguirico eguitadetan: Oh, ce
 guichi oratuten jacozan mahuco aixe gaixua-
 ren autsac, eta lausuac! Ariman, ta vijotzian
 daucan amodijo santu, ta garbijaren ispillu ar-
 guija da bere aguirico eguite guztia. Jesusen
 Virginiac miina isilic. Verba guichi, ta eura
 ondo pensubac, zuzenac, goguagaz batecuac,
 Jesusen ondraracuac, ta arimaac santututecuac.
 Veguijac sosiguz, gueijenian luurrerutz. Ta be-
 ti onestidadiaren, ta modestijaren aixe lotsa one-
 co gracijotso bategaz. Belaarriac zur, ta prest
 Jesusen verbac, jatzuac, ta naijac entzuteco

arpeguico poz, ta atseguin argui aguiri bate-
gaz. Baina rapauta, edo gortuta, Jesusec nai
ez dituban, ta caridadiari min emoten deut-
seen verbac entzuteco becoqui triste, illun, it-
zaltsuATEGAZ. Arpeguijan berezco lotsia, on-
tasuna, eldutasuna, gracia, ta moduba, guz-
tiac embidija deutsena, ta adisquidetzat gura
leuqueena. Soinian presta era andi bagaco ja-
sotasuna, asetasuna, zintzotasuna, ta bere go-
guan, ta vijotzian daucan virginidadia, ta Je-
susen amodijua berecauten autor davena. Pau-
subetan zucena, beguiratuba, bildurtija, con-
tuzcua, pisutsuba. Caletan nequez, Placetan ne-
quezago, ventanan guichitan: Ta orduban be-
re Jesusen billa, edo Jesusen ondoric. Zaata,
ta *ibillorari* xuilletan, barre, ta algara andijetan inos be-
re ez, aixe chaarraren gaixua oratu ezdaquijon.
Bacarran sarri, Eleisetan ez guichitan. Escuba-
quin biarrian, berac biar ez badau, gose tris-
tiac janduteco, ta bilox pobriac janzeco; ta
espiritubagaz, arimiagaz, vijotzagaz, ta gogua-
gaz Jesus alavetan, ta guztiac gaiti Jesus, be-
re Esposo maitiari erregututen. Au da virginen
ezaungarrija.

¿Baina cer da, edo cer aituten dogu Vir-
gina eguijazcuac gaiti, dirurijela, ceruti begui-
ratuta? Ezdaquit, cristinaubac, onetan cer esan.
Gauza bat esan neguiza: Luurrezco gutoric
gura ezda, Ceruco orreguiagaz escubac emon di-
tubecala Virginac. Jesus da Virginen Esposua,
Jesusen munduco pamelija barija dira Virgi-
nac. Jesusec zaituten ditu, gordetan ditu, janz-

ten ditu, apainduten ditu, ta, bere ortu santuban sartuta, atseguinez, ta pozez naicotuten ditu Virginia, bere Esposa leijalac. Jesusec jor-ratuten dau, ta erragarijetan dau Virginen ortu samurra, ta loratsuba. Baitian bere jaijotza gozoco negarragaz. Bestian, bidetan cansauta, gu gaiti emon evan icerdijagaz. Bestian bere arantza, azote, curutze, ta ultzezco jorrai-jagaz. Bestian bere viztu eraco eguzqui alegueriaren verotasunagaz. Bestian Espiritu Santubaren su indartsu, arguitsu, azigarri gozuagaz. Bestian Altaraco Manà vitzijagaz. Bestian Ceruco eztegu santubetaco convit ugarijagaz, ta beticuagaz.

¡C: lora ederrac jaijoten dirian, ta azten dirian Virginen ortuban gau, ta egun, uda, ta negu! An humildade, orrijac beerutz, ta sust-raijac gorutz daucazan, ondotsuba. An, guz-tiac lô balegoz leguezco, isiltasun, asco dinua-na. An, vijotza beti esnaatuta daucan, Jesus galduco etedaven vildur gozo arduratsuba. An, sarri beguijac negar gozoz bustiten dituban, ta vijotza urtuten daven Jesusen amodijo samur, itsu, lotsa oneco, amatau bagarie beti ixiota daguana. An, vedar chaarri jaijoten isten ez deutseen, modestija, onestidadia, ta garbitasuna. An, orri igar guztiac viztu, prescotu, ta loratuten, dituban penitencia gozatsuba. An, odeijac iragota, ceruraguino igoten daven oracinoe, ta erregu garbijen prutu bedeincatuba. An, vijotz guztiac atseguinez daucazan, ta ortu guztia alegueretan daven *Baque* pozgarri zorijonecua. An, Ceruco iruntz ederraren zain,

can-

cansau bagaric , ta asarratu bagaric , beti zur,
 ta leijal egoteco paciencia. An... ; Baina cer?
 Cerubac maite dituban lora eder guztiac , to-
 petan ditu virginen vijotcetan Jesusec. Euren
 amodijo garbizco , humildezco , ta prestezco
 lamparaac orijo santubagaz ixiota , arimaco gar-
 bitasunaren , ta gorputceco osotasunaren lora
 ederraquin apainduta, dagoz beti Virginac prest,
 Jesus , Ceruco Esposo maitiaren deiñaren zain,
 betico eztegubetara beragaz juateco.

Icusi ezquero , araguija , odola , ta jausgar-
 rijac , bestiac leguez , dauquezan , ta munduco
 autsaren , ta basiaren artian , bestiac leguez , vi-
 zi dician Virginen irudi santia , bai munducuen,
 ta bai Cerucuen veguijetan : Ezda gauza andija,
 Jesusec esatia (1) : *Ezcontzario gogoratuten ez-
 jacuen , Ceruco Ainguerubac leguez , diriala Vir-
 ginac munduban.* Ezda asco , San Juanec esa-
 tia (2) : *Inoc bere bestec ceruban cantau ezin
 euan canta barrija , virginac bacarric cantau
 eutseela Jesus , Bildots Manso , garbijari.* Ez
 da asco , Jesusec berac virgina bere Esposac za-
 intuteço , ta osoric gordetaco , legue guztiac ur-
 ratutia , ta mundubari , ta impernubari burla
 eguitia. Catiac eten dira , caltzaidubac bigundu
 dira , subac oztu dira , otsuac mansotu dira,
 Aguintarijac goitu dira , borregubac cansau dira,
 orijo , ta verun urtu gorijac iruntz prescotu
 dira , ta laba ixiuac bainu epeldutu dira , vir-
 ginen gorputz garbi osuac ausi ezinda , zatitu
 ezinda , penau ezinda , galdu ezinda. Ezda as-
 co,

(1) Matth. 22. (2) Apocalip. 14.

có, Jesus maitiac virgina argalai, bigunai, azal
 mecuai, eurenz bildurtijai, ta ascotan umial,
 ta gaztiai indarra, ta espirituba emotia, mun-
 du guztia, ta penagarri guztiae goituteco, ta
 iragoteco, tristetu bagaric. ¡Oh, Jesusen vir-
 gina argal senduac! ¿Ceimbat bidar egon zara
 pozez, ta atseguinez vijotzac zabalduta, arpe-
 gui alegueriagaz Jesusen canta barrijac esatea
 lava ixuetañ, carcela illunetan, galdautaco bur-
 dina saretan, orijo urtuzco galdaretan, candela
 garretan erretan, azotez eratzita, alambrezco
 orrazi zorrotzez urratuta, ta catiaz estuta? ¿Ceim-
 bat bidar ichi deutsezu, Virgina ederrac, ver-
 digubai pozic, eta gustoz Jesus gaiti, ceubem
 bularra ebaten, veguijac ateraten, aguinac aus-
 ten, ta birrinduten, gorputza erretan, ta sa-
 maac ebaten? ¡Oh! Conturic ez dauquee vir-
 ginen lora onec.

Ezda asco, Eleisiaren Gurasuac, ta eracus-
 lac verbaric topau ezinda ibiltia, Virginen eder-
 tasuna, ta balijua jasoteco. Virginidade eguijaz-
 cua, esaten da, dala: Seinoñen artian erregui-
 na, damoen artian lelengua, izarren artian eguz-
 quija, metalen artian urria, perlen artian *Ru-
 bies*, chorijen artian usua, aberen artian bildot-
 sa, loren artian lirjua, zaarren ondria, gazten
 edertasuna, vijoteñen alogrija, arimaco baquia,
 Eleisiaren ama, Apostolu guina, martirio gui-
 na, santu guina. Munduco miraarija, ta gor-
 putzetzeco aingueruba da Virginia. Amaitu dai-
 gun esategaz: *Ceruban bere Virgina ederrac
 jarraituten deutseela Jesus, Esposo maitiari,
 doian*

doian lecu guztira (1). Ecer bere esan bagaric luzatu jat, cristinaubac, dotrina onetan, oido-dan baino gueijago. Ezdaquit celan.

II. Castidadiaren gainian asco luzatu bagaric verba bi esango deusudaz. Castidadia izan leiteque ezcondu bagacuen, edo ezcondubena, edo alargunena. Ezcondu bagacuen castidadiac, Jaungoicuaren veguijetan balijocua izateco, eucui biardau, uste osua, aurrera vizi dan artian, gorputz, ta arima garbi vizi izateco, nai dala votozcua, nai dala ain bagacua. Ta au viziara, edo estadu obia da, Jaungoicua serbiduteco, ezcondubena, ta alargunena baino. Ezconduben castidadia da, euren vizi eraan garbi iragotia. Au da cristinautzaco estadu, edo vizi era guztietati atcerengua, guichien balijodavena. Alargunena da, alarguntzan gorputz, ta arima garbi vizi izatia. Ezcontzan vizi eraz beeratu zana, alarguntzan jaquiten da puscabat, Jesusen amodijua gaiti alan beti bere naiz vizi bada.

Escatu daijogun, cristinaubac, Jesus maitionari, ta bere Ama beti Virginian, bacochoac bere estaduco, edo vizi eraco garbitasunaren, ta castidadiaren doia. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

VII.

(1) Apocalip. c. 14.

VII. AGUINDUBA

I. ICASQUIZUNA, CEINETAN ERASUSTEN dan : 1. ¿Cerdan lapurretia? 2. ¿Ceibat modutacua dan? 3. ¿Cepccatu dan?

Non furtum facies. Exod. 20.

Inoc bere ueatu ezin legui, neure cristinaubac, gueure Jaungoico andijaren ontasuna, ta zuentasuna, bere aguindu santubai pusca bat beguiratu ezquero. Zaintu dau bere ondra santuba, ta altuba. Zaintu dau guraso, ta nautsijen lotsa ona. Zaintu dau guizonen vitzitzia. Zaintu dau guizonaren sortu era, ta azi biarredua onestidadiaren, ta garbitasunaren leguia-gaz. Ta orain zazpigarren lecuban, edo aguinduban zaintuten dau gueure euquiija, edo acientia, lapurretia eragotzijagaz. *Non furtum facies.* Guztioe daquiguna, da, edo jaquin biar doguna, lapurretia Jaungoieueac eragotzita da-guana. Baina lapurreta modu asco dagoz: edo inoc aintzat ez daucazanac; edo, aintzat euqui arren, lapurreta ezbalira leguez, ontzat emoten dirianac. Codicijac sustrai andijac daucaz, neure entzula onac. Dirubaren, edo euqui-jaren gurari andija dago cristinauben vijorzetan.

Ta

Ta topetan dira eguijaren echuraco guezurrac, inoren gauziagaz gueratuteco, atzera jaubiari ez viurtuteco, eta ostuteco. Nire eracutsiquizuna, ta zuben icasquizuna da bada, cristinaubac: Zazpigarren aguindu santuba austen daveen lapurretac modubac, aituten emotia.

Onetaraco esango deutsut Aguindu santu onetan: 1. *Cerdan lapurretia...* 2. *Ceintzuc dirian Logrerubat.* 3. *Ceintzuc dirian lapurretaco tratubac.* 4. *Ceintzuc dirian neurri, ta pisuco lapurretac.* 5. *Ceintzuc dirian Gurasuen, umeen, ta otseguinen lapurretac modubac.* 6. *Celan erremedijau biar dan lapurretia.* Guztiai asipena emoteco, aitu eguizu dotrina onetan, oidozun prestaera zintzuagaz, ta icasteco gogo onagaz: 1. *¿Cerdan lapurretia?* 2. *¿Ceimbat modutacua dan?* 3. *¿Ce pecatu dan?* Nai daquijola Jaungoicuari, nic zubei ondo adituten emotia.

I. Lapurretia ezda beste gauzaric, neure eut-zula onac, ez bada: *jaubiaren errazuazco naijaren contra, ta ezjagocala, inoren gauzia artutia.* Diruba, laboria, ganaduba, soinecua, edo beste balijoco gauzaren bat artuten danian jaubiaren errazoezco naijaren, edo vorondatiaren contra, eguiten da lapurretan. Ta ez baccaric, inoren gauria artuten danian. Ez bada baita eguiten da lapurretan: Nai inori emon biar jacona, emoten ez jaconian: Nai artu biar leu-quiana, galdu eraguiten jaconian: Nai jatorcona, quenduten jaconian: Nai irabatzi biar leu-quiana, deungaro, edo bide bague eragozten

II. Zatiya.

N

ja-

jaconian bere. Emen sartuten dira, nai Juezac nai Letraubac, nai Escribaubac, nai auzilari bide bagacuac, nai testigu paltsuac, nai zorpagazaille atzerac, nai beste edoceinec, daqui-jeala, edo jaquin biar leuqueela, inori acien-dan eguiten deutseezan cakiac. Oneec guztioç, nai modu batera, ta nai bestera, inori euren erruz calte eguiten deutseenian, austen davee zazpigarren aguindu santuba. Ta dira Jaungoi-cuaren aurrian lapurrac, munduban achequi-ascogaz ezcutau arren euren pecatubac, ta lapurretac.

II. Modu ascotaracua da lapurretia. Vizi era guztietan casic bat topetan ezda, lapurretiaren verenua iraatsita ez daucanic, dino Pouget jaquitunac (1). Itsumendi andija da, cristinaubac, lapurretiaren zabaltasuna. Ta penagarri andija da, gueijenac ez pensetia, lapurrac dirianic. Milla lapurreta modu, guero cerbait esango dirianai, ichita, orain zubei jagotzunez, iru modutacua da lapurretia. 1. Ostuten bada, jaubiac ezdaquijala, esaten jaco *lapurretia*. Menditi ganadu bat ostuten danian leguez. 2. Ostuten bada, jaubiac decusela, edo, ostuten bajaco derrigorrian patricarati, edo echeti, edo nun nai, esaten jaco *atzamarretatico-ostutia*, edo *rapina*. Lapurrac orduban eguiten ditu pecatu bi. Bata ostutia. Ta bestia, derrigorrian jaubia injurijaubaz ostutia. Ta esan biardau compesinoian, celan oostu evan. 3. Ostuten bada Eleisan, edo Eleisati campora gauza sagraduba,

(1) Instit, Cathol. Sect. 3. c. 8. §. 1.

ba, esaten jaco *sacrilegijoxco lapurretia*. Ta esan biardau compesinoian, Eleisan lapurretan eguin beevan, edo Eleisan, edo Eleisati campora gauza sagraduba ostu beevan, zan moduban. Bada orduban lapurretiaz ostian, eguiten dau pecatu Erliginoiaren contra, edo bat, edo guei-jago.

III. Lapurretia pecatu da. Ta berez pecatu mortala. Alan eracusten deutescubec Eleisiaren Gurasuac San Paulo Apostolubagaz (1), ceinec esaten daven: *Lapurrac ex diriala Ceruco erreinuban sartuco*. Jaungoicuac ez deutsa ucatuten inori ceruba, pecatu mortala, edo illgarrija gaiti baino. Jesu Cristo, gueure Jaunac beste aimbeste esan eutsan, Cerura juateco, cer eguingo evan, itandu eutsanari. Beste eguin biarreen artian esan eutsan Jesus maitiac (2): *lapurrariac ex eguitico*. Ceinegaz eracutsi evan Jesu-Cristoc, lapurretia pecatu andija, edo illgarrija dana. Lapurrari contuba arruco jacola, ta condenuco dala, lenag, esanda daguan leguez, di-no Zacarias Propeta Santubac (3). *Etorrico dala lapurraren echera maldecinoia, ta ondatuco davela lapurraren echia, baita echiaren zuras, eta arrijac bere*.

¡Oh, ceimbat bidar au jazoten jacuen lapur desdichaubai mundu onetan bere! Gueijenian munduban bertan bere provetan davee lapurrac, Jaungoicuac euren pecatubai deutseen gorrotua. Bada, guichica gauria ostuten daveen, lapurrac badira, vizi dira triste errucarijac bildur-

II. Zatiia.

N 2

rez,

(1) 1. Corint. 6. (2) S. Matth. 19. (3) C. 5.

rez, ta icaraz. Euren lapurretac gentiac aotan darabilzana, daquijeela. Beti zorpian. Gueijenian erdi biloxic. Sarri gosez. Sarri lua galdu. Inoc errial bat pijau gura ez deutseela. Ta beti ostuteco usijan. Ta azquenian, edo esqulan, edo carcelan, inoc asco erruqui ez ditubala. Au oida munduban lapur chiqui chaarren amaija. Badira lapur andijac. Seguruti (munduraco) colpe onac eguin ditubeenac. Guizon ondraubenen echuran inorenagaz aberatstuta, dagozanac. Izan leiteque, urte batzubetan, cer jan, ondo euquitia, Evangelijoco aberats zori gaistocuae leguez (1). Baina ostutaco ondasunac andijac, eta ugarijac, ta isilac izan arren, lapurrari, edo ondorenguai despeida errucarija emoten deutsee munduban bertan bere. ; Oh, ceimbat laster aberatstutaco eche, laster pobretuta, icusi oidirian!

Acan lapurraren jazo tristia da asco, Jauncuae lapurretiari deutsan gorrotua, ta lapur tristen amai bildurgarrija ezaututeco. Eguin evan, Acan erichuen, guizon batec lapurreta andibat Israelen (2). Ta lapurreta á gaiti, Jaungoicuae aguinduta, errico, edo Israelgo gentiac arrica ill even Acan. Ta guztiz erre cituben subagaz bere amazia, umiac, eta ganadubac. ; Celan jausten dan maldecinoia lenago, edo gueruago lapurraren echera! ; Cer atera evan Acac Erreguiac, Navot guizon garbijari solua ostubagaz? ; Antiococ cer atera evan, Jerusalemgo Eleisati ondasunac ostubagaz? ; Cer,
Ju-

(1) Lucas 12. (2) Josue. c. 7.

Judasec bere lapurreta chiqui, ta andijaquin?
Entzute chaarra ondoric; vizitza larrija, bildur-
rezcua, ta penazcua munduban; Erijotza im-
pamia, ta desesperauba azquenian; ta betico
impermuba orain. Au oida lapurren azquena,
ta euren lapurreten prutuba.

Jaungoicua guztiz zucena, ta arteza da. Be-
rac daqui, nos nori ondasunac emon biar
deutsazan, ta ez deutsazan. Nos nori quendu
biar deutsazan, edo ez deutsazan. Ta ez dau
gura Jaungoico santubac, ordena onetan inoc
escu artu daguijon. Ez bada naidau Jaungoi-
cuac, bide oneti emoten deutsanagaz, contentu
izan dedin mundu guztia, ta inoenari osoric
gueldi ichi daguijon. Cer eguinten dau bada
lapurrac? Guztioac daquizuna. Jaungoicua bere
ordena santubagaz bati emon deutsan ondasu-
na, ari quendu, ta beretu. Ausi Jaungoico
zucenaren, ta jaquitunaren Aguinduba. Oquer-
tu, ta naastau euquijaren, edo ondasunen or-
dena errazuazcua. Ta galdu guiza arteco leijal-
tasuna, ta zuzentasuna. Au da lapurraren pe-
catuba. Ez da miraari andija, guztia lapurrari
gorroto izatia. Escritura sagradubac Ceruti er-
vestetuten ditu lapurrac. (Aitu biar da, erre-
medijetan ez bada). Errazoiac, ta naturalecia-
ren leguiac gorroto deutsee lapurrai. Erreinu-
betaco leguiac castiguetan ditubee lapurrac, pro-
vau ezquero lapurretia. Batzuc carceliagaz. Bes-
te batzuc destierrubagaz. Baita ascotan urcatu-
bagaz bere. Ta beti desondriagaz. Au da la-
puraren prutu impamia, ez Cerubac, ez luurrac.

icusi ezin davena. ; Oh ce casta gaistoco pecatuba !

Pecatu onetati ez dira libretan lapurrac , aberatsai ostu deutseela esanagaz. Achequiija au chaarra da. Uts eguite asco daucazana , ta arimac galdutecua dala , dino Erromaco Catecismuac (1): *Misera sane , et pestifera defensio*. Ostu ezquero nai aberatsari , ta nai danari dala , beti da lapurretia , ta beti da pecatu. *Inos bere limosnari eguiten ez daven , aberatsari ostuta , bere ostu guztia pobriai emongo baleutsa bere , beti da pecatu lapurretia* , dino San Agustinec (2). Diabrubaren astucijac gogoratuten ditu onaco lapurretaraco asmuac , dino Santubac. Ez dago bada achequiijaric , neure entzula onac , jaubiaren errazuazco naijaren , edo vorondatiaren contra inori ecer quenduteco , edo acien dan calte eguiteco. Israeltarrac Egitoarrei artu beutsezan euren gauzac , atzera ez biurtuteco ustiagaz pecatu bagaric , Jaungoicuaren aguindubagaz izan zan. Ta , Jaungoicuac , acienda , edo euqui guztien jaubi ac emon ezquero , edo ceinec beretuten dau gaucia , inoren escubetan egon arren.

Lapurretaco pecatuba izan arren pecatu impamia , ta berez andija , edo illgarrija ; ezda lapurretan eguitendan guztian , pecatu mortala , edo illgarrija eguiten. Lapurretaco pecatuba ezaututeco , vegairatuten jaco , oidanez , gauza ostubari. Ta izan leiteque , gauza guichi bat ostutia , ta calte andiric agaz ez eguitia. Or-

(1) P. 3. c. 8. n. 23. (2) Can. forte. 14. q. 5.

duban izango da lapurreta chicarra, ta pecatu chicarra, edo veniala. Baina, gauza guichija berra bada, jaubiac asco maite davena, edo jaubiarri palta andija eguiten deutsana; daquijala, edo jaquin biar leuquiala, á ostutia, izan leiteque, ta ascotan izango da pecatu mortala. Beste aibeste esaten da, gauza guichi bat, baino ostu ez arren, ^{in peccato} gueijo ostuteco gogua, lapurrac daucanian. Orduban ez jaco beguiratuten lapurretiari, dino San Geronimoc (1); ez bada lapurrac ostuteco daucan goguari. Gogua andija bada, ostuba chiquija izan arren, eguingo dau pecatu andija. Errial bat, edo aren baliua ostubagaz, ascotan eguin leguijo jaubiarri calte andija. Bada daquijala, á artutia da pecatu andija. Ostu leguiz batec lau quarto, ta gueijago ez ostu. Baina ez, gueijago ostu gura ez leuquialaco; ez bada gueijago cer ostu, ez daucalaco. Bada orduban lapurraren ustia, ta gogua cetaraguino dan, araguino izango da lapurretaco pecatuba.

Bardin esaten da, ta guero arguiruago esango da, puscaca gauza guichija lantzian ostuteren daveenac gaiti. Lapurreta bacochoa chiquija izan arren, ta bacochoian gueijago ostuteco, ^{obscuro} nairic euqui ez arren bere. Pusca asco ostuteco, ustia badauquee; ta pusca guztia alcarri ezarrita, andira elduten badira, eguiten davee pecatu andija. Bada oneen gogua, ta naija da, ^{obscuro} lapurreta chiqui ascogaz gauza andija ostutia. Ta au pecatu andija da. Ezin imini legui,
cris-

(1) Can. fur. 14 q. 6.

crisinaubac, onaco eracutsi chiqui baten erre-
 guela, edo ezaun garri guztiraco bat, lapurre-
 riagaz pecatu andija eguiteco, nos ceimbat biar-
 dan, ordu guztietaraco eracusten davena. As-
 coda jaquitia, arimiari ondo gura deutsan, cris-
 tinaubac, beti contuz ibilteco, ta inoren gau-
 ciari inos ez icntuteco: 1. *jauviae errazuaz*
nai ezlavela, gauza guichija bere *inoc ostu da-*
guijon. 2. *Sarritan eguin leguijala*, ta *eguiten*
dala pecatu andija, gauza guichija ostubagaz.
 Baquizu, zure auzuac aza bat, nai porru bat
 ostu deutseelaco, eguingo ditubana, luurrari
 icara eraguiteco bidauac, ta maldecinoiac. Au-
 daquizula, ostuten deutzazu. ; Bada esango do-
 gu, ezdozula eguiten pecatu andija? Ez, aza
 bat, edo porru bat gauza andija dalaco. Bai-
 na bai, daquizula, gauza guichija ostubagaz,
 bidao andijac eraguin deutzazualaco. Onegaz
 aituten dira, neure entzula onac, beste oneta-
 rico eguitade asco.

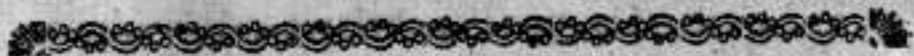
Eguilija esateco, pena garrija da, noberac
 nequez bere icerdijagaz irabatzita, edo eguinda,
 Jaungoicoz daucan gauzia, alper batec, buru-
 guin batec, edo codicijoso batec artuta eruatia.
 Codicijac, ta alperrerijac daczaz lapu rac. Co-
 dicijosuac ezin ase, edo naicotu dira inos di-
 ruz, edo ondasunez. Baina oneen contra da
 Espiritu Santuba Escritura sagraduban, casic
 isilda bagaric, ezdaquit ceimbat gachegaz, ta
 zamaigaz. Tentacinoe asco, ardura asco, pro-
 vechu bagaco gurari asco, diabrubaren engainu
 asco, pecatu asco, ta azquen, edo illre desdi-
 chau-

chauba dira, Espiritu Santubac dinuanez, Codicijosuaren irabatzi guztia. *Errazago da, Camelus bat orratzaren zuloti iragoten*, dino Jesu Cristoc, *Codicijoso aberats bat ceruban sartusen baino*. ; Ce poza, pobriaren odola chupe-tan diarduben lapur aberatsentzat! Alperreri-ja da besteti gach, ta oquerreri-ja guztien Ama, Alperra jaalia, alperra edaalia, alperra jocola-rija, alperra asmotsuba, alperra castalari-ja, alperra buruguina, ta alperra zorpagazaile chaar-ra. Au guztiau estalduteco, alperrac asco biar. Ta, beria castau, edo galdu daguijanian, inoe-nera, lapurretara. Bai, cristinaubac, Codicija, ta alperreri-ja dira lapurretiaren Ama.

Gogoratu bada, neure entzula onac, cer dan lapurretia, ceimbat modutacua dan, ta ce pe-catu ezaina, ta desondragarrija dan, bai mun-duraco, ta bai Jaungoicuaren aurreraco. Artu asmo sendo bat, inoren gauciat, ez guichijan, ta ez ascuan inos icuturic ez eguiteco. Euqui compijantza osua Jesusen verbetan, ceinec aguin-du deutcun, vizitzaraco biar doguna, bere aguindu santubac gordetan baditugu. Naicotu, edo contentau, Jaungoicuac bide zuceneti emo-ten deuntsunagaz. Dendatu, biarra eguiten ba-cocha bere estaduban, edo vizi eraan, cer jan, ta cer jantzi euquiteco. Ta erregutu Jaungoi-cuari, emon daigula, ceruba irabazteco, biar doguna, munduban vizi izateco. Au eguinagaz urrinduco da cristinauba lapurreta desondrau-betati. Alan gura izan daguijala Jaungoico onac,

eta zucenaç, bera, dana, dalaco. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

II. ICASQUIZUNA, CEINETAN ERA-

custen dan: *Cetan daguan logrerijaco*

lapurretia.

Ez dago inor bere, neure cristinaubac, biar daven guztia, beti prest echian daucanic. Aberatsa izan arren, ardura andicua izan arren, guichigaz iragoten icasija izan arren, nos bait izango dau preminia, cerbait edosteco, edo salduteco, edo inori escatuteco. Gueutezco premina onetati dator, gauzac saldutia, edostia, emotia, truquetia, aurraz ichaanian inori pres-tetia, lagunari pijetia, ta beste tratu, ta artu emon guztia. Onaco tratu, ta artu emonetan, inor engainu bagaric, Evangelijo santubac aguinduten daven leguez, bacochari jagocana zucen emotia, da, zazpigarren aguinduba gordetia. Baina, oidirian lagun arteco tratu, saldu, edosi, ta artu emonetan, nai isilic, ta nai aguirijan, nai bestiac daquijala, edo igarrita, nai estalgui guzurrezco bategaz engainauta, quenduten badeutsa cerbait, eguiten dau lapurretan, ta austen dau zazpigarren aguinduba. Onetara oidirian lapurreta modu guztiaç, esaten, amaitu ezin leguiz, neure entzula onac. Neurri bagaric, ta chito asco dira lapurretac lagun arteco artu

artu emonietan. Guztien artian *Logrerija*, esaten jaconac, dauca jarlecu nausija. Au da lapurreta jasua, ondo jantzija, ta apainduba azaleti. Baina desondrauba, ta condenauba bere izatian, azal ederragaz lapurreta andijac eguiten ditubalaco. Esango deutsut bada dotrina onetan: 1. *Cerdan*, inori gauzia aurrac emotia. 2. *Aurrac emotia gaiti*, emondan baino, gueijago artu leguijan, edo escatu leguijan. 3. *Cegaiti*, ta ceimbat artu leguijan. Entzun egui zu gogoz, ta zuzen. Menturaz balijoco deutsu, cristinaubac.

I. Itanduten dau Pouget jaquitun Pamau-bac (1): *¿La cetan gueijen lapurretan eguin daroien aberatsac, ta euquijan ondoshu vizi dirianac?* Ta erantzuten dau berac: Leleengo pobriac larregui cansaubagaz. Aberatsac ustedau pobriac zordeutsala berari mandatubac eguitia; echeco biar chiquiac eguitia; erbeste batera nos bait juatia; ta onaco, andijac esan oidaveen leguez, ezauberazco, ta mesedezco biatrac duaric eguitia. Ara emen, trago bat ardao nos bait, edo bazcaribat urtian emonagaz, betico crijaduba, edo crijadia erosita, aberatsen echian. Errenteruba bada. ¡Oh! Errenta andija pagau arren, bera, emaztia, umiac, ta ganadubac bere euren aparejubagaz prest egon biar davee beti ugazaba ascoren crijadutzat. ¡Trucauco ete ditu Jaungoicucac egunen baten aberatsen, ta pobren era, edo suerte oneec? Eurac icusico davee. Au da, aberatsac pobria larregui cansaubagazco lapurretia.

O 2

Abc-

(1) Instit. Cath. P. 2, Sect. 3. c. 8. §. 2.

Aberatsen bigarren lapurretac, dino icentau dan eracusliac, diriala: Edo diruba, edo laboria, edo soineco gueija, edo artubaz castetan dirian gauzac, aurriz inori emon deutsezalaco, emon daveen baino, gueijago escatubagaz, ta quendubagaz. Au da *logrerijaco* lapurretia, Erromaco Catecismuac dinuan leguez (1), chito sustrai andijac, ta zabalac daucazana. Jesu Cristo, gueure Jaunac esandaco, caridadia, ta mesedia da, preminan daganari, edo, escatuten davenari, biar orduban, edo diruba, edo laboria, edo soineco gueija, edo beste gauza bat plazuban, edo ordiazcuan aurriz emotia. Au lagun arteco eguin biarra da. Au proximuari mesede eguitia da. Errazoiari, guizatasunari, ta Evangelijo santubari darraicono, da. Esan oidan leguez, *gaur zuri, ta bigar neuri* jazoten da, edo ogueico bat, edo eun ducat, edo anega bat labore, edo beste preminaco gauza bat proximuari plazura emonda, mesede eguitia. Au da, cristinaubac biar orduban alcar estaldutia, alcarri lagundutia, ta alcar maitetutia, Evangelijuac aguinduten deutscun leguez. *Itanduten da bada? Ya alan proximuari diruba, edo beste gauzaren bat aurriz emonagaz, eguin deutsan mesedia gaiti, emon deutsan baino, cer bait gueijago escatu leguijon, edo artu leguijon?*

II. Erantzuten jaco bada, cristinaubac, itaune oni sicu sicuban: *Exetz.* Aurriz emon deutsalaco, ezin escatu leguijola, ta ezin artu leguijola, emon deutsan baino, gueijago. *Emon deut-*

(1) P. 3. C. 8. n. 11.

deutsazuz ichanian eun ducat proximuari? Eun ducatac atcera artuta, quitu. ? Emon deutsazuz anega batzuc labore? Areen balijua, edo ordia atcera artuta, quitu. Plazura emon jacolaco, edo mesede eguin jacolaco, gueijago escatutia, edo artutia, lapurretia da. Birritan gauza bat pagau eraguitia da. Edo ez dan gaurcia saldutia da, dino Erromaco Catecismuac (1).

Ez engainau, cristinaubac. Onaco emonaren gaineraco irabatziari, aurraz emonaz lagunari mesede eguin jacolaco, mundubaren asierrati ona beti beguiratu jaco, lapurreta utsari leguez. Guiza aldi guztietaco eracustac, ta ainchinaco gentilac, Platonec, Aristotelec, Plutarcoc, ta beste Jaungoicuaren ezaubera bagaco ascoc bere, eragotzi gura izan even logrerijaco irabatzi tristia, ta desondrauba. Jaungoicuaren legue santubac beti, ta guztiai eragotzi deutsee. Dino Jaungoicuac lecu baten (2): *Ez deutsazu ceure lagunari, edo anaiari emongo ez diruba, ez laboria, ez beste gauzaric logrerijan.* Dino beste lecu baten (3): *¿Nor sartuco da Ceruban? Bere diruba, edo gaurcia logrerijan emon ez davena.* Dino beste lecu baten (4): *Logrerijan ezer emon ez davena, ta emon daven baino, gueijago atcera artuten ez davena, justuba da, ta vizicoda Ceruban: vita vivet.* Jesu Cristo gueure Jaunac dino (5): *Emon eguijozu lagunari, edo proximuari aurraz,*
emon

(1) ubi supr. (2) Deuton. 23. (3) Psalmi. 14. (4) Ezeq. 18. (5) Luc. 6,

emon deutzazun baino, gueijago atcera artute-
co uste bagaric. Jesusen verba oncen gainian
dino Santo Tomasec (6): Ez da noraeceua, pro-
zimuari, escatuten davena, ichanian, edo pla-
zuban beti emotia. Baina noraeceua da, icha-
nian emon jacolaco, emon jacon baino, gueija-
go ez artutia. Jazoco da, edo jazo leiteque,
pecatu eguin bagaric, ichanian escatuten dave-
nari, ez emotia; baina ez da jazoco, lapurre-
ta bagaric, aurraz ichanian emon jacolaco, emon
jacon baino, gueijago quendutia. Eleisiaren bat-
zaarrac, eta gurusuac, ta Erregue Jaunen le-
guiac guztia era batera diadar eguiten davee
logrerija desondraubaren contra. Ta eragozten
davee arimaco, ta gorputceco pena audijea
beian.

¿ Ta cer biar da, inoc esatia, neure entzu-
la onac, logrerijaren lapurretia ezaututeco? ¿ Ez
da berez guztiz aguirija? Auzo bat dacar jau
biarrac, edo preminiac zu gana, diru zati ba-
ten ezque ichanian. Ez deutzazu emoten, cer-
bait gueijago atcera artuteco, ez dala. Bada,
zure zorra paguetaco, plazuba danian, beste
bati escatu biar badeutsa, oidan leguez, zuri
paguetaco; ac bere cerbait eruan daguijola emo-
nateá gainera, zuc leguez. Urrengo plazuban
bestiac bere bai. Ta onan, emoten deutsen
guztiac. Ara emen, dampora guichi barru po-
briaren euquiija nun darioian, ez zor garbijac,
ez bada logrerijaco irabatzi ostubac.

Logreru guztia lotsatu ditezan, (lotsatu-
te

tecuac badira) ininico deutsut, neure escube-
 rati iragotaco contu bat, lelengoti azquenera eu-
 ren pirmiagaz sillututa, daguana. Onetarico gui-
 zon batec emon eutsazan aldizca bost ogueico
 beste preminaco guizon bati. Bost ogueicuen al-
 deraco, artu zituban logrerubac zatica, lelengo
 plazuti asita bi milla, ta oguei errial. Lelengo
 ogueicua emon eutsaneti bost garren urtian, ba-
 tu cirian contubac eguitera. Contu areetan bost
 ogueico utsac gaiti, artuben gainera, logreru-
 bac arteco eguin eutsan bestiari iru milla zaz-
 pireun, ta laroguei errial. Bost ogueico gaz bost
 urte baino guichiaguan, ostu zituban logreru-
 bac irureun, ta berrogueta iru ducac, ta lau
 errial, ta bost ogueicuac osoric. Bijac cirian neque-
 zarijac. Ara emen, logreruben mesedia. Oneen
 gainian dino San Ambrosioc (1): *¡Oh, aberat-
 sac! Oneec dira, zubec pobriari eguiten deutsa-
 zan mesediac. Pusca bat emoten deutsazu; ta
 gueijago quenduten deutsazu. Jantzten dozuni-
 an, biloxtuten dozu... Erremediiua escatuten
 deutsu; ta veremia emoten deutsazu. libretan
 dozulacuan, catiatuten dozu. Oguija escatusen
 deutsu; ta ezpatia jaurteguiten deutsazu. ¡Cer-
 izan leguiteque, au baino deungago? dino San-
 tubac.*

Esango dozu: *Fauna*, nie ezdot aimbeste eua-
 ten. Bada, nai aimbeste, ta nai guichiago, lo-
 grerijan eruaten dozuna, lapurretia da. Jauna,
 mesede andija eguin neutsan emonagaz, dino
 beste batec. Justicijac, echian eucana, jan biar
 eut-

(1) Lib. de Tobia C. 2. n. 7.

eutsala, ta negarrez etorri jatan esque. Berac esan eutstan, cer bait gueijagogaz erautzungo eustala... Bada, nai mesede andija eguin ceuntsala, nai chiquija eguin ceuntsala. Nai justicijac jan dagujola guztia, nai ez dajola. Nai berac esquin deutsula, nai ceuc escatu deutzazala, emon deutzazunaren gainera, aurriz preste-tia gaiti, artuten dozuna, ostuba da, lapurre-tia da. zuc ezin mudau zinai Evangelijoco le-guia. Codicija naicotuteco, achequijac dira or-reec. Aberatsa aberatsago eguiteco, modubac dira orreec. Apapuban vizi dana, esquera bial-duteco, vidiac dira orreec. Inorena ostuta, ari-mac condenetaco, leguiac dira orreec. ¡Oh, lo-grerubac! Ez daucazu, mendi bacarretara juan biarric, lapurretaraco.

Baina, jauna, dino beste batec, menturaz ez deust pagauco. Ta, inori emonagaz, guztia galduteco arriscuban jarten nas. Edo cobrau ezin-da, ibili biarco dot. Bada ez eguijozu emon. Ez emotia pecatu dan, edo ez, esango deutzubec compesoriac. Baina, aurriz ichaanian emotera ezquero, emon biar deutzazu, gueijago artute bagaric. ¡Ta, ari emon deutzazun dirubac, edo laboriac, edo dendacuac.... ez dauca ceure echian arriscuric? ; Ez dago lapurric, zuri á ostuteco? ; Ez dago suric, zure echia, edo euquija erreeta-co? ; Ez daucazu escubidia, juezaren aurreti es-catuteco? ; Ez deutsu pijadoria aguinduten? ; Cer naidozu bada gueijago, arriscuba quenduteco? Jauna, baina isilic naidau. Bada ez emon, guiz-on ondrauben aurrian nai ez dayenari. Ordu-ban

bati quenduten da arriscubaren bildurra. Gauzia aurriz emonac berez beti dacarren arriscuba gaiti, maraveri bere eruan ezin legui, emondan baino, gueijago. Ezdago achequijaric Evangelijuaren contra. Logreruben asmuac dira onec. Euren logrerija, edo lapurreta desondrauba edertuteco, asmetan ditubee alacuac. Oguei ducat baino, emon bagaric, ogueta lau emon dituben papera eguin, ta... beste onetarico lapurretaco asmuac.

III. *Baina, Jauna, neuri calte eguiten jatala, emon neutsan. Ta au gaiti cerbait gueijago eruan leguijala, esaten davee, dino beste batec. Oni erantzuteco, jaquin biar da, caltia celacua dan, ta ceimbat dan. Eguija da, noberac popuertza escubetan biar davena, emoteco, ez dau Jaungoicua aguiduten; ez bada, orduban nobera aimbagaric, irago leitequiiana. Neuc, centsuan iminteco, neucan diruba, emon neutsan, dino batec. Traturaco neucana, emon neutsan, dino beste batec. Echeraco neucan, laboria emon neutsan, ta guero gueijago pagau biar, izan neban, dino beste batec. Centso bat aterateco, neucan diruba, emon neutsan; ta a gaiti egon zan neure contra centsua....*

Onetara joten davee, cristinaubac, proximuari cerbait ichanian emonagaz, euqui zinainzan calte guztiac. Edo da: *Irabatzico cenduquiiana, ez irabatztia. Edo da: Galduco ez zenduquiiana, galdutia.* Beste achequija gaiti ezin artu legui, emoten dana baino, gueijago, lapurretan eguitiaren beian. Baina, noberac es-

subetan biar daven gauzia, inori ichanlian emon deutsalaco, badauca calte jaquina, ciartuba, ta zucena; orduban eerbait eruan legui emonaren gainera. Dinot: *badauca calte jaquina, ziar-tuba, ta zucena*. Ustezco caltiac, menturazco caltiac, cer eguingo nevan ezdaquidaneco caltiac, ez dira, ez calte jaquinac, ez ciartubac, ez zucenac. Logrerubac esatia: Ari emon neut-san diruba, menturaz centsuan iminico nevan: Menturaz tratu pusca bat artuco neban: Menturaz beste convenienciya bat izango neban: ta beste onetarico menturazco irabatzijac, edo caltiac, ez dira, ez calte jaquinac, ez ciartubac, ez zucenac. Erichicuac, destajucuac, menturazcuac, edo galdu gordecuac dira. Ta onaco menturazco caltiac, edo irabazijac gaiti ezin eruan legui ecer bere, emonaz gainera, lapur-retiaren beian.

Esan legui logrerubac: Ari emon neutsa-nagaz centso bat ateraco neban: edo echian palta neban laboria, merquiago erosico neban: edo solo barri bat ausico neban... ta onetan calte jaquina daucat, ari emonagaz. Ta ba-ceuncan beste diruric, centsua aterateco, laboria erosteco, edo solo barrija austeco? Bai, jaur-na, aimbeste modu daucat. Bada, ari emonaz, ostian badaucazu, cegaz erremedijau orreec caltioc; ezda, proximuari emon deutsalaco. Ta orregaiti ez da, ari emoneti zucen datorren caltia. Ta ezin eruan zinaguijo ecerbere, emonaz gainera. Echazu ari emonagaz calteric etorri, asmo orreec, cegaz erremedijau, ostian daucazu-nian.

nian. Esan legui logrerubac : Jauna , tratuban , edo cetan , edo atan irabatzico nevan , ari emon neutsan dirubagaz , emon ez baneutsa. Baina onec bere , lenago , diruba daucala , traturic eguin ezbadau ; tratuco arriscubetan sartu bagaric , echian , edo campuan diruba gordeta , gueldi euqui oi badau ; casic ezagunda , ustezco caltia dala onena , menturazcua dala. Ez calte ciartuba. Preminaco bat esque etorri ez balichaco , negarrez erreguca , cerbait gueijo aguin-dubaz ; traturic gogoratu bagaric , ari emon eutsan diruba , gordeta euquico evan. Bada onan izan ezquero , ezin eruan leguijo , emon deutsan baino , gueijago lapurretiaren beian.

Baina , Jauna , calte jaquina neucala , emon neutsan. Escubetan palta eguiten eustan diruba , emon neutsan. Neuc guero echian biar neban , laboria erruquituta , emon neutsan. Ta calte andija daucat , *zucen irabatzico nevana , irabatzi ezagaz* : Ta , *galduco ez nevana , galdubagaz* , ari emon neutsalaco. Eguiija esateco , dirautsut , neuro entzula onac ; icara eguiten dodala , azqueneco oni erantzuteco. Irabatzi biar neuquiana , ez irabazia : *lucro cesante* : Ta , *galduco ez nevana , galdutia : damno emergente* : dira verba batzue , esan ecin leguijan beste logreruren arima , impernura eruan ditubeenac , dino juicijozco Aita José Francisco Isla , Jesuita jaquitunac (1). Esaten jaco bada votica-co onegaz , alan calte jaquinagaz , ta zucenagaz inori ichanian cerbait emon deutsanari ; artu

II. Zatiya.

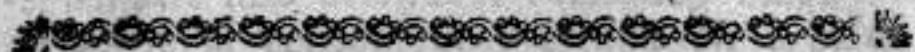
P 2

le-

(1) Serm. Dom. 2. Quadrag.

leguijola atcera cerbait gueijago, emon deutsan baino, daucan calte jaquina, ta zucena gaiti. Ez, aurrax emotia gaiti. Ez, eguin deutsan mesedia gaiti. Ez, alan emonac, galduteco, berez daucan arriscuba gaiti. Ez, atcera cobretiac berez dacarren cer eguina gaiti. Ez bada zucen, ta eguijaz, illgo danian leguez, daucan caltia gaiti. Ta orduban condecinoe bigaz. Bata da, esatia, aurrax gauziaren esque juaconari, ari emonaz daucan caltia, gura badau, bere contura artu daguijan, edo ichi daguijon. Bigarrena da, emonaren gainera ez artutia calte jaquina, ta zucena baino, gueijago. Eleisiaren, edo Erregue Jaunen leguiac iminita badago, ceimbat eruan leguijan, emonaz gainera: aimbeste. Ta ez gueijago. Ez badago leguez senailautu, ceimbat eruan leguijan; juicijozco, ta conciencijazco Compesore, edo jaquitun batec esaten davena. Ta ez gueijago. Beste eruate guttiac, emonaz gainera, lapurretac dira. Logreriac dira. Escatu daijogun, cristinaubac, Jaungoicuari, eguija oneec ezaututeco aguija, ta arimaco gracia, ceinegaz jadiichico dogun Ceruco ondasun beticua: Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

III. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-

eusten dan : *Tratubetan oidan lapurretia.*

Saldu-erosija , edo tratuba da , neure cristi-naubac , lapurretariac gueijen barrututen davena. Tratuba lapurren estalgui zabala da. Baina Jaungoicuaren veguijetan urratuco dira estalguijac , ta aguertuco dira lapurrac , dirian moduban. Iru modutaco tratularijac contetan ditu Santo Tomasec (1). Batzue , echian palta daveena , erosi , ta sobretan jacuena , salduten daveenac. Beste batzue , erosten daveen gauria , mudau , edo obatuta , salduten davenac. Linua erosi , ta euna saldu. Ola erosi , ta uchia saldu. Ta alan beste gauzac obatuta , edo biarra eguinda , salduten ditubee. Irugarren tratularijac dira , artuten daveen moduban , salduteco , gauzia erosten daveenac. Dendacua erosi , ta deudacua saldu : garija erosi , ta garija saldu.... Lelengo tratu modu bijac garbijac dira eurenaz. Irugarrenari ez deutsee Eleisiaren gurasuac ondo esate andiric amoten. Sarri peccatu eguiteco , vizi moduba da. Cristinau batec bere ez eguitia oba dana , da (2). Ezda , niri jaotana , saldu-erosi utseco tratuba , irabaztia gaiti beste bagaric , nos peccatu dan , ta nos ez dan , zubei eracustia.

Tra-

(1) 2. 2. q. 77. a. 4. (2) Id. ibid.

Tratu guztietaco lapurretac ezin eracutsi le-
guiz, neure entzula onac, dotrina labur baten.
Tratalarijac alcar artuta, eguiten dira lapurretac-
co tratubac. Gauziaren balijua gaiti eguiten di-
ra lapurretaco tratubac. Engainubagaz eguiten
dira lapurretaco tratubac. Ta inoren preminia-
gaz balijauta, eguiten dira lapurretaco tratubac.
Esango deusut bada dotrina onetan: 1. *Ceint-
zuc dirian, alcar artutaco tratu gaistua?* 2.
- *Precijo gaistoco tratubac.* 3. *Engainuzco tratu-
bac.* 4. *Inoren preminaco tratu gaistua.* Ent-
zun eguizu contuz; bat, edo bat ascori ora-
tucio jatzu ta.

I. *Alcar artutaco tratu gaistua.* Onec di-
ra neure cristinaubac, mercatarijac, edo trata-
larijac sarritan eguiten ditubeenac. Esaten jaco
onetarico tratubari latinez, edo griegoz: *Mo-
no polium.* Au da, lagun bic, edo gueijagoc
alcar artutia, eurac bacarric salduteco dauqueen
gauzia, onenbeste baino merquiago, batec bere
ez salduteco. Edo da alcar artutia, eurac ba-
carric erosico daveen gauzia, onenbeste baino,
goraigo, batec bere ez erosteco. Alan salzailac,
edo eroslac alcar artuten davenian, eurac imin-
ten daveo saldu erosijaren leguia, ta precijuz.
Ta ecarten ditube bestiac derrigorrian, eurac
iminten daveen precijum, gauzac saldutera, ta
erostera. Au aparteco personac ezin legui. Aguin-
tarijen escubidia da bacarric. Batoz lagun bi,
iru, edo lau errijan biar dan gauza bat sal-
dutera, Alcar artuten daveo guztia, lau bali-
jo baditu, sei baino merquiago, ez emoteco;

gora , nai merque salduco daveena , daquijela-
co. Ta ecarten davee , erosi biar davena , ba-
lijua baino , gueijago paguetara. Au lapurretia
da. Ola jaun bic , edo iruc , edo gueijagoc baquijee,
euren Oletara inguruco iquetzic gueijenac , edo
guztiac eruan biar ditubeena , beste olaac urrin
dagozalaco. Olajaun oneec alcar artuten vadavee,
zortzi errial balijo dentsen carga iquetzari , sei
baino , ez emoteco. Eguiten davee lapurretan.
Bardin da , cein garija , cein artua , edo beste
edo cein gauza. Errotarijac eguin oidavee au
sarri. Eurac dira lecu ascotan labore sobriaren,
ta endamas garijaren eroslaac. Baquijee , dauca-
nac , saldubiar davena , ta eurac baino , noc
erosi ez daguana. Balijo dau ogueta amar errial
aneguiac. Ta , alcar artuta , ez deutsee batec
bere emon gura , ogueta sei , edo zortzi baino.
Au lapurretia da Baita beste onetarico balijoti
camporaco , ta alcar artutaco tratu guztiac bere.
Oneen urrengo dagoz precijo oquerreco tra-
tubac.

II. *Precijo oquerreco tratubac.* Tratalarijac ez
guichic uste davee , cerbait saldutera duazanian,
aimbat goreen saldu arren ; ta , cerbait erostera
duazanian , aimbat merqueen erosi arren , ez da-
veela , pecaturic eguiten. Bada , cristinaubac , ez
da dau tratu guztietaraco contu zucena. Eguija
da , eurijac , edo liortiac , baquiac , edo guer-
riac , ez urtiac , edo ugaritasuna , salzaila gui-
chi , edo asco egonac , erosla gueijago , edo gui-
chiago egonac goratu , edo beeratu leguije gau-
cen balijua , ta precijua. Baina salzailiaren nai-

ja , edo vorondatia ez da gaeijenian erreguela zucena , gauzai precijua iminteco. Erreguela , edo neurri zucen bat artu bagacic , aimbat goren saldu , ta aimbat merquen erosi , beti eguiteco , ustia daucan tratalarijac , milla lapurreta eguingo ditu. *Tratubac izan biar dau zucena , errazoezcua , ta tratalari bijen oneracua* , esaten deuscu Santo Tomasec (1). Bada , balijua baino , gorago salduten danian , calte eguiten jaco erosliari. Ta balijua baino , merquiago erosten danian , calte eguiten jaco salzailiari.

Erreguen , edo aguintarijen aguinduz precijua iminita , dauquen gauzac , gorago saldutia , lapurretia da. Precijo eguinic leguez ez dauquen gauzac , salduteco , edo erosteco , beguiratu biar jaco , aituten jacuen guizon eldubac , ce balijo emoten dautsen guichi gora , bera. Dinot : *guichi gora , bera. Bada ezdago gautzen balijua* , dino Santo Tomasec (2) , *zatitu ezin leguijan puntu baten*. Ta apur bat guichitu , edo gueitubac ezdau quenduten zucentasunaren bardina. Baina apur bat gueijago , edo guichiago onec beti izan biar dau , neurrijaren esquinati campora urteten ez davena. Bide baten doiana , juan leiteque bidiaren erditi ; baita vidiaren esquina bateti , edo besteti bere. Baina , nai esquina bateti , nai besteti , nai erditi juan , beti dua à bideti. A gaiti ezin esan legui , oquer doiala. Baina , bideti urteten badau , ez dua zucen. Lapurrac ibilten dira , bideti aldenduta. Beste aimbeste. juan

(1) 2. 2. q. 77. a. 1. (2) Ubi supr. ad 1.

juan pusca bat gorago saldu , edo merquiago erosi ; *ac pusquiac* ez dau urten biar , beste conciencia oneco tratalarijac duazan bidiaren esquinati. Andi aurrecua lapurretia da , dino Santo Tomasec.

Onaco precijo moduban lapur tratu asco eguiten dira , cristinaubac. Batian , diruba auraz emon deutsalaco. Bestian , laboria , ganaduba , dendacua , edo biar evana , plazura emon deutsalaco. Bestian , menturaz cobrauco ez deutsalaco. Bestian , tratu batian galdu davena , aterateco. *Beriagaz urteteco* , eurac esan oidaveen leguez. Onaco achequijac gaiti , balijua baino , gorago saldutia , ta merquiago crostia , gueijenian izango da lapurretia. Cerbait ondo vizi dirianen poltsac betetaco , pobrechu daguan gentia esqueratuteco , logrerijac gueituteco , ta arimac condenetaco , dira alaco tratubac , ta asmuac. Amar escudoco bat , edo ogueico bat emongo deutsut ; baina , onen beste burdi icatz botaco deustazuz aurten olara. Anega bat , edo bi arto emongo deutsudaz ; baina , abuztuban pagau biarco deustazuz. Eutsi orain deudacua ; baina , abuztuban popuertza biarco dot nic paguba. ; Cegaiti au ? Diruba aurraz emonda , iquetza merque artuteco. Artua , abuztu arteco ichanian gora salduta , aren pagutzat garija merque artuteco. Dendacua plazura , naidaven precijuan , emonda , abuztuban naidaven precijuan , garija ecarri eraguiteco. Mesede eguiten deutsalacuan , pobre tristiari odola chupeataco. ; Ah , tratalarijac ! ; Ceimbat onaco tratu precijo oquerreco ?

II. Zatiya.

Q

Ez

Ez dira bada obac engainuzcuac.

III. *Engainuzco tratubac.* Codicijac esquina guztia aztertuten ditu, neure cristinaubac. Ta modu guztia villatuten ditu, diruba gueitute-co, oquerrac izan arren. Tratalarijari gueijenian jazoten jacona, da, diru asco poltsan sartuten davea eguna, egun ona. Bere gustora tratu asco eguiten dituban eguna, egun dichosua, egun alegueria. Celan illgo dan pensetan davea eguna, egun tristia. Tratuban zuzen ibili dan, edo ez, gogoratuten daven orduba, ordu penaz-cua. Sermoetati, liburu on bat iracurteti, ta compesetati ateraten daven prutuba, guztia dudia, larrija, quezquia, conciencijaco arantzia, ta naaste illuna. ¿Cegaiti? Dirubaren gosia dau-calaco. Saldu erosijan, aldaguijan guztian, (beriaz urtetiarren, dique) cer, edo cer bere alde-ra gueijago eruaten davelaco. Beti conciencija bere contra diadarea daucalaco. Pulpitoti, liburutu, edo compesinoeti bere lapurretac entzuten ditubalaco, ta guichituten ez ditubalaco.

Tratu asco dagoz engainuzcuac. Guztia ezin esan leguiz. Neurrico, ta pisucuac esango dira gueroco icasiquizunian. Engainuzco tratuba da: Gauza charra ontzat saldutia. Aguiti ez daven paltia, daucan ganaduba, palta bagacuaren balijuan, ona balitz leguez, daquijala, saldutia, lapurretia da. Jauna, neuri bere, esan bagaric, onaren balijuan emon eusten. Ori da, zuc, ta zuri emon eutsunac, bijoc lapurretan eguitia. Jauna, perija errialian saldu nevan. Ta an libre dala, esaten davea. Perija errialac ez dau oba-

obatuten zaldi gaixua, mula paltsua, edo idi lamparoe duna. Ta charra gaiti, onaren precijua, daquijala, inoc artu ezin legui concijenjian. Eguija da, legue guinac libretan ditubee perija batzuc, tratu bacocheo auzi bat izan ez dedin. Baina ez davee quenduten concienjiaco zorra.

Engainuzco tratuba da, lenagoco urteco arto, edo gari arinduba, ta iragua, urte ataco ona balitz leguez, edo urte atacuagaz naastauta, esan bagaric, saldutia. Ascoc euquiten davee laboria, saldu bagaric urteetan, eurac nai leuquen precijora, eldu ez dalaco. ¡Ah, Coitubac! Ta labore zaar arinduba, ta erdi irotuba onagaz nastauta, salduten deutsee pobriari onaren precijuan. Au lapurretia da. Jauna, zaarra zan, baina ona eguan; dino codicijosuac. Esaten jaco; ona egongo zala, laster echeti quenduteco; baina ez uruna eguiteco. ¿Ona beguan, cetaco naastau dozu urte barrucuagaz lengo urtecoa? Codicijosuentzat, saldu-teco, dauquen guztia, da ona; ta erosi biar daven guztia, achequijaz betia. ¿Nos asoco ete dira diruz?

Engainuzco tratuba da, dendaco ustela, erria, edo galduba, ona balitz leguez, ez daquijanari emotia. Icusí baino, ez eucan, esanac, ez dau quenduten engainuba, ta lapurretia. Icusita bere, guztia ezautuco ez davee, ojalac, edo dendacovac daucan paltia. Ta ceuc saldu baceuntsan, zenquijala, onaren balijuan, edo balijua baino, goraago, egua cenduban

lapurretan. ¡Ceimbat onaco lapurreta, cristinaubac! ¿Nos pagauco ete dira? Engainuba da, amar costa jacona gaiti, amavi costajacola, gurzura esanda, balijo daven baino, gueilago pagau eraguitia. Au jazoten jacue ascotan baserrietaco ez jaquin pobriai. Ez daquije, ez ce precijo daucan, ez celacua dan, erosi biar daveen gaucia. Orduban salzailiac engainetan dau erosla ez jaquina milla gazurregaz, (ta ez guichitan juramentu eguinda) ta verba labanaquin, ta eraguiten deutsa engainuzco tratuba, edo gauza charra ontzat saldubagaz, edo balijo daven baino, gorago emonagaz. Au ostutia da. Baita, inoren preminiagaz balijauta, eguiten dirian tratubetacuac bere.

IV. *Inoren preminazco tratu galdubac.* Campo andija daucan sailla, da au, neure cristinaubac. Ta Jesu Cristo, gueure Jaunaren caridadeti urrinen aldenduten dana. Zorrac, eta jan biarrac asco eraguiten dau. Noraezecuac ez dauca ichaanic. Emeti jazoten da, ta ez guichitan: Edo laboria, edo ganaduba, edo soinecua, edo tresnia, edo beste gauzaren bat jaubiari preminiac, danian, dala, saldu eraguitia. Baita noraezian biar daven gauzia, gora, nai merque erostia bere. Bigarcua baino, gaurcua leenago dalaco, esan oidan leguez. Orduban, inoren preminia icusita, ari balijo daven baino, gorago saldutia, edo merquiago erostia, da orain esaten dan lapurretaco tratuba. Exempu bategaz aituco dozu obetuago.

Baquizu, auzuac diruba biar davena po-
puert-

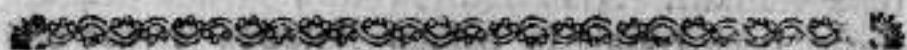
puertza. Preminiac zaldi bat saldutera dacar jaubia. Baliño ditu guztien erichijan, ta zeuretzaco bere bai berreguei ducat. Eguiten zachacoz mercatari. Ta, saldu biar davena icusia, esquinteen deutzazuz ogueta amalau ducat. Ez deutzazu gueijago emon gura milla achequijagaz. Ta ecarten dozu aren jaubia, lau, edo bost ducat galdubagaz, zaldija ceuri saldutera, premina daucalaco. Au inoren preminaco tratu chaarra, ta lapurretacua da. Au bide esquinati camporaco tratuba da. *Aimbeste bere noc emon ez eucan, esanao*, ta beste achequijac ez davee balioco Jaungoicuaren aurrian. Biar ez bazenduban, ez artu. Edo guztien erichico balijua emon, erosi biar dozun gauzari.

Beste aimbeste. Labore pusca bat buruban artuta, dua nequezari bat, á saldutera, zorra paguetaco. Baquizu, diruba biar davena, ta nai gora, ta nai merque, saldu biar davena. Esquinteen deutzazu ez balijua. Ta dacarzu, atan emotera. Bada, ostu deutzazu. Beste aimbeste. Soineco bat, edo echian biar daven tresna bat, preminiac saldu eraguiten deutzanagaz. Beste aimbeste. Jan biarrian, edo nora ezian imina bat, edo anega bat artoren esque jatorzun agaz. Beste aimbeste milla tratutan. Erremedio bagaric saldu, edo erosi biar davena, ezaututa, ari guztien erichico balijua baino, merquiago erostia, edo gorago saldutia, da inoren preminazco lapurretaco tratuba. Au da, lagunaren pobrecia, premina orduba, edo ez unia diru truque saldutia. Au da, pobreen odola
chu-

chupetia. Au da, era davenian ostutia, mendira juan bagaric bere atetan sosiguz. Orregaiti alacuac oidira, euren erichijan, mesede guinac, ta guizon ondraubac. Esan bequijue bada emeti aurrera : *Lapur ondraubac*. Alperrie da esatia : *Ez nintzan aren billa ibilt* : *Bera etorri jatan* : *Ez aucan ez emon baino* : *Mesede gueijago equin neutsan* : *Alacuan gauzac merquiago oidira* : *Justicia atetan eucan...* Ta beste onaco errazoe errazoe bagacuac. Estalgui arinac dira onec, neure cristinaubac, esan dirian lapurretac, ontzat emoteco. Alaco tratarijac topetan baditubee pobriac, ta preminan dagozanac, ostera bere laster ibili biarco davee onec esquian, dauquen pusquia galdubaz.

Gogoratu bada, neure cristinaubac, ce astucijagaz lapurretan eguiten dan alear artutaco, ez balijoco, engainuzco, ta inoren preminazco tratubetan. Jaungoico altubac emon daigula guztioi zuentasunaren vidia, ta, gueuretzat nai doguna, proximuari beti opa izateco, ta eguireco gracia, ceinegaz gordeco dogun legue santuba, ta irabatzico dogun Ceruco Glorija.

Amen.

IV. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan : *Pisu, ta neurri gaistoco lapurretia.*

San Agustinec esaten deutescu, neure entzula onac, impernubaren moducua dala codicijotsuba. Impernubac inos esaten ez daven leguzi: *naicua eguin dot*, edo *asco da*, ez bada beti daguan leguez esque, ta tiraca; alan, dino santubac, daguala codicijotsubaren vijotza inos diruz naicotu bagaric, beti esque, ta beti tiraca. Salomonec lenago codicijotsubari emon eutsan marquia bere, berau da (1). Impernuba baino, gueijago ez naicotutia. Beti gueijago euguijaren gosez egotia. Codicija naicotu ezin dan onec, topetan ditu milla asmo, oquer, edo zucen, ondasunac gueituteco. Batzubetan itsu itsuban dua lapurretara mendira, edo bidera, edo inoren echera, aldaguijan leuban ostutera, bere buruba, pamelija, ondria, ta vizitzia arriscuban iminita. Baina au lapur guichic eguiten davee. Ta onetarico lapur lapurrac dempora guichijan irauñ oidavee bacochoac. Seguruti, ta esquer onian ostuten daveenac, dira lapur jaquitunac, obeto irauten daveenac, ta ez chiquijenac. Onec, iñori seguru ostuteco, queizgarrizat equiten deutescu tratubari. Batac andijaguari, bestiac, chiquijaguari, ta aldaguijanac
be.

(1) Prov. 27.

bere duinari. Alan icusten dira erriric chicar-
renac bere tratalariz beteta. Batzuc, errijac on-
do dituban tratu, edo opicijuetan. Beste asco,
euren buruti artutaco, ta nai utsezco tratube-
tan. Tratu utsa bere, lagundu bagaric, sobre
da liorra, lapurrari naicua eraguiteco. Lagun-
du biar jaco bada tratubari, lapurretan seguru,
ta luzaro eguiteco. ; Baina celan? Verbetaco mo-
dubagaz. Tratubac gueitutia, ta verbeta edet
echura oneco paltsuac bere orduban esaten ja-
quitia, tratalarijac lapurretan seguru, ta luza-
ro errijetan eguiteco campo andija.

Bijac dira, neure cristinaubac, Espiritu Santu-
bac esanac. Alaco tratubac, ta traturaco asmo
barrijac gueituten ditubeenai, esaten deutse Es-
piritu Santubac (1), cer eguiten daveen. Baita,
euren tratu chaatretan larregui pijau ez ditezan,
azquenian cer jazoco jacuen bere. *Ceruban izar-
ric daguan baino, tratu gueijago eguin dozu,*
esaten deutsee Jaungoicuac. Esango baleutsee
leguez ; tratubaren asmo, ta arte guztiaquin
balijau zara zubez, diruba baruteco ; baina,
elchua, edo arbolaco cocua leguez, egaa eguin-
da, laster ezcutaueco da zuben irabatzija. *Bru-
chus expansus est, et avolavit.* Tratalarijen ver-
betaco modu labana, ta paltsua gaiti dino Jaun-
goicuac (2) : *euren miinac ez diriala garbi egon*
go preatuberati. Au da : guzurra, ta engainu-
ba sarri miinian darabilelaco tratalarijac. Be-
rau gaiti esaten dau Ezequiel Propeta Santu-
bac (3) arima tratu gaistocuen gainian : Tratu

as-

(1) Naun. 2. (2) Eccl. 16. (3) Ezeq. 28.

ascoren artian ceure vijotza pecatuz beteta daucazu. *In multitudine negotiationis tue plena sunt cisterna tua iniquitate.*

Au jazoten jacue , araco neurrijan , ta pisuban gauza guichijan , edo tratu chiquijetan artu emona dauquenai. Ta oneen lapurretac dira nie dotrina onetan azaldau gura deutsu dazanac. Neurri paltsoco , ta pisu gaistoco lapurretac. *Pisu paltsua Jaungoicuaren gorrotocua da* , dino Espiritu Santubac , *ta neurri zucena bere gustocua* (1). Pisu paltsua da , arina euquitia , gaurcia emoteco ; ta astuna , artuteco. Neurrijari beste aimbeste jazoten jaco. Au gaiti esaten dau Espiritu Santubac berac (2) : *Ez dituzu euquiso ceure echian pisu bi , bata andijagua , ta bestia chiquiagua , edo arinagua. Ezda neurri bi bere. Bata andijagua , ta bestia chicarragua. Non erit in domo tua modius major , et minor.* Neurri , ta pisu paltsuagaz casie igarri bagaric eguiten dira lapurreta asco. Ta , gauza guichijan izan arren aldi baco-chian , sarritacuac dirian leguez , laster iragoten dira lapurreta andira , ta pecatu mortalera. Alan , duda bagaric lapurretan eguiten davee , ta pecatu mortalian vizi dira.

Lelengo : Dendacuac salduten ditubeenac canaca , ta ontzaca gauza guichica , lantzian pusca bat pisuban , edo neurrijan guichiago emoten daveela. Onec neurri , edo pisu aldi baco-chian eguiten davee lapurretan. Ta lapurreta baco-chi gauza guichija izan arren , egunian egu-

II. Zatiya.

R

nian-

(1) Prov. c. 11. (2) Deut. c. 25.

nāngua , edo sarritacua dan leguez , alcarri dautsez lapurreta chiqui areec. Ta guztia alcarri iraatsita , gauza andira eldu ditezanian , eguiten dau lapurretazco pecatu andija. Orañdino gueijago : Alaco tratalarijac badauca gogua , lantzian pusca bat neurri , edo pisu bacochian ostuteco ; ostuteco uste , edo gogo galduba bera da pecatu mortala. Bada , ceia era batera , ta bati izan , cein puscaca , ta ascori izan , gauza andija ostuteco , ustia , edo gogua daucana , vorondatez lapurra da , ta pecatu mortalian dago.

Ez daquit , celan dan , cristinaubac. Errial pusca batzuben balijua dendacotan artuta , sartuten dira asco cale zulo baten. Tratu pusca arena , baino beste irabazi bagaric , mantenidu , edo janduten dira , apainduten dira , dendaac gueituten ditubeo , tratu andijaguetan sartuten dira , ta guztiai cobru emoten deutsee. Ez daquit , tratalarijac , cetan daguan au. Baserrico biar garbijagaz , ez dot nic , inor alan aberatsuten , icusten. Bildur nas , ceuben pisubac , ta neurrijac asco balijo ete deutsuben. Esan da lengo dotrinan , engainuzco tratubac , precijo oquerreco tratubac , ta logrerijaco tratubac cerdirian. Baina gueijago , ta gueijago esan arren eurac gaiti , ezda inos bere larregui izango. Bildur nas , dinot , alaco tratalari laster aberatstugura daveenac , codicijac itsututa ete daucazan , ta modu guztietara lapurretan eguiten ete daveen. Batian , plazura dendaco pusquia emoten daveelaco : Bestian , cobrauco ezin daveelaco. Batari salduten deutsee precijuan gorago , ta bestia-

tiari neurrijan, ta pisuban guichiago. Beste bati emoten deutsee dendacua, abuztuban garijagaz paguetaco, ta corriduten daven precijuan, garija izateco. Bestiari eguiten deutsee, nai daveen contuba, pagazaille charra dalaco. Ta onan, casic euren tratu guztietan.

Ara emen, cristinaubac, ate asco zabalie, alaco tratalarijac lapurretan eguiteco, casic eurac aintzat artu bagaric. Pobria dalaco, ta ezin davelaco, bada pagazaille charra; ezin ari emon zinaguijo guichiago ez pisuban, ta ez neurrijan. Ez da precijuan bere gorago. Ardura bagacua dalaco, bada pagazaille charra, ari ez emon plazura, arduria artuten, ta zorra paguetan, icasi daguijan. ? Baina, eer jazoten da? Ah! Tratalarijac ondo daujice. Gaucia saldu biar daveenian, ez da pagazaille chaaric. Chito bigun, ta gozo verba eguiten deutsa salzailliac erosliari, tratuba eguin artian. Plazura bere emoten deutsa, ain pagazaille ciurra ez dana, jaquin atren. Ta orduban engainetan dau onduen eroslia. Pagazaille charra dalaco, emoten deutsa precijuan gorago, ta neurrijan, edo pisuban guichiago. Abuztuba oida alaco zorric gueijenen plazuba. Orduban biarco dau salzailliac popuertza diruba, edo garija. Garitan oida alaco zorren paguba, ? Ta ce precijotan? Baliyo daven baino, merquiago. Ara emen tratu asco. Ta guztietan lapurretia. Orregaiti tratalari ascoe naijago davee, nequezarijari plazura gaucia saldu, diru escucora baino. Campo zabalagua dauque, ta achequiya gueijago dau-

quez orduban, lapurretan eguitemo.

Ya aitatu dan ezquero laboriaren precijua, esan biar jacue tratarijai, ez bacarric errijetan dendaco puscaac dauquezanai; ez bada zorraren aldera, laboria artuten daveen guztiai. Esan biar jacue, condenau ez ditezan. Ez dala, eurrac uste daveen leguez, laboriaren precijo *corrientia*. Preminiac, edo vicijo gaistuac iminabat labore saldu eraguiten daven precijua, ez da, corriduten daven, edo corridu biar daven precijua, zor aldera laboria artuteco. Emacume ordi batec eruango dau, echian ostuta, gari pusca bat saldutera. Amar balijo baditu, ichico dau zortzijan, edo zazpijan. Beste batec salduco dau beste aimestian, zorrac estututen davelaco. ¿Ta areec saldu daveen precijua, izango da corriduten daven precijua? ¿Ez jaco gueijago contu eguingo, zorra paguetaco garija, edo artua dacarrenari? Tratalari ascoc ez. Verba ederraquin leen gaucia saldu eutsanac, esango deutsa orain: *laboria precijo atan artuten davela; ta gura badau, atan ichi daguijala, ta ez babere diruba ecarri daguijola.* ¿Cer eguingo dau, cegaz diruba eguin ez daucan zordun tristiciac? Larga labore zati bat zorraren alderaco, emacume ordi batec imi laun bat saldu daven precijuan, tratari paltsuac atara ecarri davelaco. Ta ez daguijala gura izan Jaungoicucac, alaco tratarijac compesinoian esatia: *Pagazaille charra bere bazala, ta pusca bat gorachubago saldu eutsala; ta laboria corridutens euan precijua, contu eguin eutsala.* Au alde
guz-

guztietati ostutia da. Ta ojala, guichiago balira onetarico lapurrac. Ta endamas erri chiquijetan, gentiac, nora ezian leguez, euretara, gauzac erostera, juan biar daven lecuban. Pisuba, ta neurrija, precijua, ta verbetia, guztia da engainuzcua alaco tratalarijen echian.

Bigarrenian : Pisuban, ta neurrijan ostuten davee, popuertzaco, edo lelengo biarreco gauzac salduten ditubeenac, ceintzuc dirian oguija, oquelia, orijua, ardaua, ta beste premina nausicuac. Ta ez modu batera, ez bada ascotara. 1. Neurrijan edo pisuban guichiago emoten daveenian. Au gaiti, eutzun dozu leen, pisu aldi, edo ueurri aldi bacochari guichi izan arren, alcarri dautseela, egunian egunianguac, edo sarritacuac dirianian alaco lapurreta chiquijac. Ta, puscac bat eguinda, gauza andira eldu ditezarian, eguiten dala, pecatu illgarrija dan beste lapurreta. Ogui bacochari quenduten jaco ontza erdi bat. Libra oqueliari beste ontza erdi bat. Libra orijuari beste pusca bat. Quartillu ardauari, edo azumbre ardauari beste pusca bat. Bada nai ontza laurenac, nai erdi jac, nai pusca chiquijac, guztia lecu batera duaz. Ta, nai oguijan, nai oquelan, nai beste edocein pisuco, edo neurrico gauzan guichia-go bada, ostuba da.

Onetarico tratalarijac, euren conciencijen zotinac, ta diadarrac isilduteco, nos bait ateraten davee meza bat, edo beste. Baita emoten deutsee arimai arguitacua bere. Baita, cerbait gueichubago daquijenac, composicinocoo *bulda-*

chu bat nos bait artu bere euren buruti, er-
rac esan oidaveen leguez. Alan vizi dira urte
ascotan lapurretaco tratuban. Bada jaquin biar
davee, desdichaubac. Ez, euren buruti atara-
co, edo ostu alderaco, mezaac ateriac, ez ar-
guitacuac, ez, buldiagaz erremedijetaco ustian
ostuta, guero buldia artubac, ez ditubala li-
bretan pecatuti, ta lapurretan eguiteti, alan vi-
zi dirian artian. Edo salduari ichi, edo neur-
rijan, ta pisuban emon bacochari beria. Gai-
neracua lapurretia da.

Baita lapurretia da, errico aguintari, edo
nausi batzubei neurri ona, pisu ona, ta acien-
da ona emonda, bestiai eomuna, ta neurri chaa-
rra emotia bere. Araguiric onena, ta pisu ona
errijan aguinduten davenen echera; ta oquela-
ric comunena, ta pisu arina, pobren echera.
Orijo ona, ta neurri ona, abacerubac nai da-
venarentzat. Orijo comuna, ta neurri arinona
bestentzat. Ogui saizailliac, ta ardao salzailliac
erregalu lodijaquin juezagazcua eguinda; bestiai
nai daveen pisu, ta neurricua emonda, burla
eguin. Au guztiau lapurretia da. Ta sarri gueu-
re errijetan jazoten dana.

Onec esatia: *galdu eguiten dogu: gueuria-
gaz ezin urten dogu: ascoc pagau bagario, igues
eguiten deutchubes: gueuri bere ostu eguiten deutchu-
bee.....* ta beste onaco achequijac. Bapere ez
deutsee balijo Jaungoicuaren aurrian. Ez deut-
sa Jaungoicuac inori aguinduten, tratubagaz vi-
zi izateco. Baina bai, tratubagaz vizi arren, ez
ostuteco. Orregaiti salvau gura daven tratolari-
jac,

jac, eguin biar davena da, tratuban zucen ibilita, galduten badau, ichi tratubari, ta artu beste vizi modu bat.

Irugarrenian : Lapurretan eguiten davee ; ez bacarric esan dirian opicijuetacuac. Ez bada, baita beste edoceinec bere, neurri, ta pisu oquerrac dauquezanac. Cana laburragua, pisu arinagua, ta endamas imina chiquijagua laboria emoteco, ta andijagua artuteco. Onaco neurrico engainubac andi ehetan bere badira. Baserrijetan bere bai. Oletan bere bai. Errotetan bere bai.... Esaten jacue guztiai : neurrija, edo pisuban inori ecer quenduten deutesenian, lapurretan eguiten daveela. Ta aintzat Jaungoicuac juzgauco ditubala.

Beguiratu bada, neure cristinaubac. Guejia go, edo guichiago guztioi jazoten jatzuna da, nosbait neurtuta, edo pisauta gaucia saldutia. Sinistu, pisuba, ta neurrija zorrecuac diriala, ta osoric emon biar diriala. Gorroto deutsa Jaungoicuac pisu paltsuari. *Statera dolosa abominatio est apud Deum*, dino Salomonec (1). Oraindino aguñijago eracusten dau Jaungoicuac, neurri paltsuari deutsan gorrotua Miquetas Propeta santubaren aoti (2). *Suba dago*, diadar eguiten dau Jaungoicuac, *lapurraren echian*. ¿Baina ce su? Neurri chicarra gorrotoz beteta. *Mensura minor iræ plena*. ¿Ta ontzat emongo dot, dino Jaungoicuac, neurri oquerra, ta pisu paltsua? ¿*Nunquid justificabo stateram impiam*? Esango baleu leguez Jaungoicuac bere.

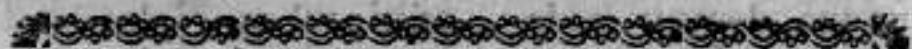
(1), Prov. 11. (2), Cap. 6.

re asarriaren subagaz neurri, ta pisu paltsoco tratalarijen contra: Miin labanagaz, *lingua fraudulenta*, embusterijagaz, ta guzurrac esanagaz, *loquebantur mendacium*, pisu, ta neurri palt-suagaz batu dituzu pecatuzco ondasunac, *thesauri iniquitatis*. Orrelaco lapurretaquin aberatsu zara diruz, ta pecatuz, *in quibus divites eius repleti sunt iniquitate...* Bai, au guztiau eguindo zu tratalari gaistuac, dino Jaungoicuac. Baina asi nevan ceuben pecatuben castiguba. Jango dozu, ta ez zara aseco; batuco dozu, ta ez dozu gordeco; ta gordetan dozuna, ceuri gach eguiteco izangoda; ereingo dozu, ta ez jazu eldaco. *Tu seminabis, et non metes*. Ta azquenian izangozara gentiaren burlagarria. *Opprobium poculi mei*.

Ara cristinaubac, cer dirian, ta cetan gueratu oidirian neurri, ta pisu paltsoco lapurrac. Beti ostuten; ta inos aspertu ez. Beti lapurretan, ta beti gueijagoren guran. Beti inorenari tiraca, ta beti inorenaren biarran, inos medrau bagarie. Urte baten, edo bijan tratu paltsuaquin dirubac batuten ditubee. Ta beste aimbestian, nundi, ta celan ez daquijela, quecia leguez, guztia ezcutetan jacue. Ta gueratuten dira azquenian pobre, ta desondrau gentiaren barregarri. Au oida lapur guztien azquena, Jaungoicuaren ordena nausijan. Eguiija da, tratalari logreru, paltso, lapur batzuc ichi oiditubee ondoren guentzat ondasunac munduban. Baina arec bere oidira euren, ta ondorenguen gache-

raeo; quos salvaveris, in gladium dabo (1).
Lapuraren ondasunac aucitan, ta alcarren gor-
rotuan castau oiditubee umiac, edo senidiac.
Norbera illteco ezpatia, dira ostutaco ondasunac.

Artu bada, cristinaubac, gogo santu bat,
inor engainau bagaric, ta inori ecer ostu ba-
garic, pisu zucenagaz, neurri zucenagaz, ta
contu zucenagaz beti vizi izateco. Orduban
Jaungoicuac emongo deutescu, mundu onetan
biar doguna, ta guero betico Ceruba. Alan
gura izan daguijala bere ontasun amai bagacua
gaiti. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santuba-
ren icenian. Amen.

V. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan: *Nos, eta celan peccatu eguiten da-
veen aguindu onen contra gurasuar,
umiac, ta otseguinac.*

Jaungoicuac emoten deutescu, neure entzula
onac, munduban vizi izateco biar doguna. Onen
artian contetan da ondasuna, edo euquiya. Jaun-
goicuac emon deutescu ondasuna, bacochari zu-
cen gordetaco, da zazpigarren aguinduba, cei-
nec eragozten daven lapurreta guztia. ¿Ta emon
deutescu Jaungoicuac ondasunac, curaquin jau-
biac gura davena, eguiteco? Ez, cristinaubac.
Ondasunac jaubiarenac izan arren, ez dira, al-
perric galduteco. Ez dira, vorondate gaistuari

II. Zatiya.

S

ta

(1) Miqueas c. 6.

ta gurari charrai naicua eraguiteco. Ez dira Jaungoicuac emondaco ondasunac, Jaungoicua-
ren ondriaren contra pecatubetan castetaco. Uts-
eguite bi dagoz gauza onetan. Bata, ondasu-
nac larragueti maitetutia. Au codicijotsubena,
da. Bestia, Jaungoicuac eragortzitate gaucetan,
ondasunac castetia. Au ardura bagaco castalari-
jena, da. Bijac dira pecatu guichiago, edo guai-
jago. Ta guaijenian bitzubac austen davee zaz-
pigarren aguindu santuba. Arrec, inorena ostu-
baz. Ta onec, inori emon biar deutseena, eu-
rac gaisqui castaubaz. Lelenguen lapurretac cer
bait esanda gueratu dira lengo Eracutsijetan. Bi-
garrenac dira orain azalduco dirianac. Aituten
emongo deusut bada, cristinaubac, dotrina
onetan: 1. *Gurasuac nos pecatu eguiten daveen,
euren parrikianen calrian ondasunac castaubaz.*
2. *Uniac oelan pecatu eguiten daveen eche-
co euquijaren contra.* 3. *Ossequinac oelan palte-
tan daveen aguindak onen contra.* Entzun egui-
dazu aimbat gogoric oncenagaz.

I. Gurasu baten eer eguinac bere seme alave-
taraco andiac, ta asco dira, neure entzula onac.
Gurasuac uniai zor deutseena, amaren sabelian
sortuten dirianeti, euren aguinduban dagozan
artian, bai vizitziari jagocazan gaucetan, ta
bai arimacuetan, eracutsita gueratuda langarren
aguindu santuban zati bat. Beste zati bat esan-
go da. *Bautismoco Sacramentuban.* Ta orain ba-
carric esango deusut, gurasuac cer eguin biar
daveen, euren uniai emoteco, munduban ce-
gaz vizi izan.

Sinistu biar davee bada guraso guztia, euren cer eguina dala, ez bacarric seme alavai exemplu ona, dotrina ona, ta conseju onac emotia, ceruraco vizi ditezan. Ez bada baita, euren euquijac, ta aleguinac escatuten daven eduban, cegaz vizi izan umiai emotia bere. Naturaleciac berac escatuten davena, da au. Orregaiti esaten da, umiac zor deutseela gurasuai obeidutia; ta gurasuac umiai, cegaz vizi emotia. Berau gaiti, gurasuac artu biar dau arduria, ta euqui biar dau contu ona, biarra eguiteco, bere echiai, soluai, ta basuai, edo aeiendiari begairatuteco. Jaungoicuaac emon deutsezan ondasunac alperric ez galduteco, ta, berac errazoz, ta Jaungoicuaren leguia, ta consejubac gordeta, irabatz aldaguijani, aurreratuteco. Au, umiac daucazan guraso guztien zorra, da. Eguin biar onen contra pecatu eguiten davee gurasuac.

1. Alperrierijan demporia iragota, irabarzi biar leuqueena, irabarzi ezagaz, pamelijac caltia daucanian. Nequezarijac nequezarijaren moduban, opicijocuaac opicijocuaren moduban, ta cabelleruac, berari jaocan moduban, guztia biarra eguin biar davee, euren echiaac janduteco, soinaac jantziteco, ta pamelijari cegaz vitzi emoteco.

2. Pecatu eguiten davee gurasuac, (batez bere emacumiac, ta baita guizonac bere, emaztiari, edo umiai parcatuten deutseelaco) egunian eguniango modetan, ta echeco euquijari ez jaocazan jantzijetan, pamelijarentzat biar leuqueena, castetan davenian. Dendan zorra, compiteri-

jan zorra, zapataricuan zorra, lecu guztietan zorra, areec peguetaco moduric ez, ta beti moda barrija, ta ez jagocan jantzija soñian. Au pecatu da. 3. Pecatu eguiten davee gurasuac, alperrac izan ez arren, ordiquerijetan, joco larreguijetan, pecatuco adisquidetasunetan, ta bide bagaco auzijetan euren dirubac castetan dirubenan.

Evangelijoco seme castalarijac leguez, lagun gaistuaquin, ta luxurijan castetan davee, seme alabentzat gorde biar leuquena ascoc. ¡Ceimbat onaco echegalzaille nasai! Beste batzuc gau bateco jocuan galduten davee urte guztico irabatzija, edo errentia. Beste ascoc ordiquerijan, ta tratu gaistuetan jaaten ditubee euren echiac, Ta ez guichic temazco, ta vide bagaco auzijetan. ¡Ceimbat caballero, oquerrerijetan pobretuta, zorrez beteta, arpeguija guiza artera ateraten lotsa biar leuqueela? ¡Ceimbat opicijoco, alover ona irabazten daveela, ta osa una dauqueela, beti arlote, ta beti nequez, peseta bat daveeneco, jocuari emoten deutseela, ta emaztia, ta umiac gosez, ta biloxic dauqueezala? ¡Ceimbat echagun ordi, echiac *concurrauta*, umiac esqueraco bidian isten ditubeela? Gueurre errijetan onetaricuac diriana, edoceinec daqui. Bada esaten jacue guztiai: Zazpigarren aguindu santuba austen daveela, alperrerijan, jocuan, ta oquerrerija gaistuetan pamelijac biar leuquiiana, castetan daveenian. Ta ezdauquee, cetan pensau, ondasunac eurenac ditubeela, nai daveena, euraquin eguiteco. Ondasunac nai gu-

rasuetati etorrijac, nai inoc emonac, nai nor
berae irabatzijac, ez dira pecatuco bidetan, ta
gaisqui eguinetan castetaco. Ezbada, errazoiac,
ta evangelijo santubac aguinduten daven mo-
duban, zabalduteco. Echia, ta echeco pameli-
ja jagocan moduban serbiduta, gaineracua po-
briai emoteco. Ta umiac daucazan gurasuac,
bere eguin biarrai cobru emonda, errazoezco,
ta euquijagazco aguinzarijac, ta limosnac eguin-
da, gaineracua umiai zor deutsee. Jaquin bada,
cristinaubac, alaco gurasuac austen daveela zaz-
pigarren aguinduba, ta eguiten daveela pecatu
mortala, gauza andira elduten dirianian. Baita
seme alavac bere austen davee zazpigarren aguin-
du santuba. Icusi daigun, celan.

II. Gurasuaquin, ta gurasuen aguinduban vi-
zi dirian seme alavac, modu ascotara pecatu
eguin leguijee zazpigarren Aguindubaren contra.

Lelengo: Alperrerijari emonda, gurasuai biar-
rian, ta curen lanetan lagunduten ez deutsenian.
Gurasuac etenaz biarrian, umiac azteco; ta ume
azijac alperrerijan, gurasuen odola chupetan.
¿Cimbat seme, ta alava alper, ta buruguin
icusten dira, azita, orreetan? ¿Celan, ta nun-
di vizi dirian, inoc asco ezdaquijala? ¿Ta au-
zuac deungaro esaten daveela? Izau leiteque au
gurasuen erruba, ta umen pecatuba. Baina,
gurasuen erruba ez bada bere, umen pecatuba
da. Ta ez sustrai chiquicua.

Bigarrenian: Pecatu eguiten davee seme
alavac, gurasuac aguindu deutsen opicijuan, edo
icastian, aleguinaz, ta errazocz dendatuten ez

dirianian. Gueñjago icasi leguijela, ta icasi biar leuquela, icasten ez daveenian. Castau eragui-zen deutsee gurasuai euren naguitasuna, ta ardura guichija gaiti, biar leuqueen, baño gueñjago. Ta au, gurasuai ostutia leguez da. *Iragarrenian*: Pecatu eguiten davee seme alavac, jan edan larreguijetan, joco gaistuetan, ta pecatuco ibiltetan, ta lagunaquin castetan daveenian. *Laugarrenian*: Gurasuen ixilic, echeti laboria, diruba, edo beste gauzac ostuten ditubeenian. Gauza jaquina da, cristinaubac. Gurasuen ixilic, edo gurasuaren errazuazco naijaren contra umiac echeco gauzac artu, edo castetan ditubedian, eguiten dau lapurretan. Ta gauza andira eldu ezquaro, atzera biurtu biar dau. Aitari, eta amari cerbait ostuta, pecatu ez dala, esaten davenac, illden dau bere arimia. *Particeps est homicidae*, diño Espiritu Santubac (1). Beste aimbeste esaten da, senarraren errazuazco naijaren contra gulerijetan, joco charetan, moda gaistuetan, ta pecatuzco tratubetan castetan daven emaztia gaiti.

Eguñija esateco, penagarrija da, ta ez eche guichitan jazoten dana. Aita bat icerdija darijola dabil, bere vizi moduban cerbait irabazten, emaztia, ta umiac jandu, jantzi, jaso, ta lagun artian vizi izaten imiateco. ; Ta menturaz, erosita ecarri daven laboreti, edo, zorra paguetaco, ozta batu daven diruti, edo urteraco nequez eguin daven oquela puscati, ostu daguijola emaztiac, edo umiac buraguintzara-

co,

(1) Prov. c. 28.

edo, guleriaraco, tabernaraco, edo jöcoraco?
 2 Oostu daguñuela, plazaraco, ta piestafaco, ta
 sarauraco seineco barrijac eguiteco, echian dau-
 can laboria, diruba, edo irabatziya? 3 Ezda au,
 guizon bati jazo lequijon penagarriric andijena?
 Asco dira bada, cristinaubac, alaco seme ala-
 va lapurrac. Ta ez guichi emazte buruguinac,
 ta eche galzailac, Sitsac soina jaten daven le-
 guez, casic sentidu bagarie, echia pobretuten
 daveen amaac, ta umiac. Lapurrac dira oneec
 guztioe Jaungoicuaren veguijetan.

2 Ta ezantuten ete ditubee eurac, euren pe-
 catubac? Ezdaquit. Gauza bat esan negui. Ta
 da. Guraso alperrac, ta ordijac, jocolarijac,
 tratu gaistuetan emacumequin urte ascotan ibi-
 li dirianac, ta oquerreriya impametan echia sal-
 du, aciendac zorpetu, ta umiac pobretu ditu-
 beenac: Premina bagaco chocolate, ardao, me-
 rijenda, mizquineriya, adisquidetasun ondo pa-
 gau, ta jantzi sobraubac gaiti, echiani luur jo-
 craguin deutesen, edo castu andijac eguin deut-
 sezan emaztiac: Ta gurasuen naijaren contra,
 edo ostuta, edo alperrerijan, edo beste maina
 charretan gurasuai castau eraguin deutseen umiac:
 Oneec, dinot, nequez compesau oidaveela, eche-
 co aciendiari, ta euquijari eguin deutseen cal-
 tia. Jocolarijac ez dau compesauco, pamelija
 pobretu davena. Emacume ordijac ez dau esan-
 go, echian ostuta edaaten davena. Semiac, edo
 alaviac ez dau esango, urtia ecer icasi bagarie
 irago jacona, ta gurasuai alperric castau eraguin
 deutseena. Ta ezda, echian ostutaco jan gau-
 cia-

ciagaz, a disquide ez onari merijandia sarri emon eutsana bere. Bada jaquin, neure entzula onac, (onaco gauzaric jazo batjazu, nai aitari, nai amari, ta nai umiai) aparteco pecatuba dala zazpigarren aguindu santubaren contra, esan dan moduban, eheco ondasunac castetia. Pecatu mortala nos dan, ta cetaraguino dan, ta celan erremedijau biar dozun, esango deutsu-bee ceuben compesore Jaunac.

III. Seme alaven ondoric dira, otseguinac ugazabai eguin oideutseezan lapurretac, ta caltiac. Otseguinen ordecuac leguez dira aloberecuac. Baira moduren baten errenterubac bere. Guztientzat balijo daique dotrina onec. Bada bata gaiti esaten dana, jaoco bestiai bere. Otseguinen lapurretac aitatu zirian laugarren aguinduban. Baina ezda errazoeti campora izango, orain barrito esatia.

Onetaraco, pensau biar dozu, neure entzula onac, begui illunac, eta vista laburra daucaguzala, gueure paltaac icusteco. Ta chito zolijac, ta arguijac, inorenac icusteco. Itsutasun au gaiti uste dogu, bestiac obeto vizi diriala, gueu baino. Ta artu emona badaucagu inogaz, uste dogu, gueuc mesede gueijago eguiten deusagula ari gueure tratubetan, ta artu emonetan, berac gueuri baino. Alan, otseguinac uste dau, ugazaba obeto vizi dala, bera baino. Ta bere otseguintzaco biarragaz ugazabari obeto juacola, soldatiagaz berari baino. Besteti, ugazabae uste dau, mesede eguiten deusala otseguinari, echian euquijagaz. Ta bere echian leguez,

ez aurreratu, ta ez vizi eguingo leuquiala beste lecu baten otseguinac. Aloverecuac uste dau, biar gueijago eguiten davela, alovera emoten deutseen baino. Ta aloverecuac daucazanac, uste dau, aloveric erdija bere irabazten ezdaveela. Errenterubac uste dau, errenta andijeguija daucala: Ta, errentiaz guinera bere ugazabac sarri cansetan davela. Ta ugazabac uste dau, echia merque daucala: Ta, bere errenterubac ondo vizi diriala, edo vizi leitequezala ondo, biarra eguin ezquero.

Ara emen, cristinaubac, ugazaba, errenteru, alovereco, ta otseguinen lapurreta ascoren asi eria. Ta ez casta onecua. Bada gueijenian ostuten deutsee alcarri conciencijaco pena bagaric. A baino gueijago, berari eruaten deutsalaco. Alan aloverecuac, ta otseguinac pecatu eguiten davee zazpigarren aguindubaren contra.

1. Jagocuen beste biar eguiten ez daveenian. Ta *jagocuena* izangoda, eurac derichuena? Ez. Ezbada, euren echian eurentzat eguingo leuquen, edo eguin biar leuquen tertcijua. Au da errazuazco *jagocona*. Urtiaren asierati amaisa otseguinac, ta aloverecuac lapurreta andija eguin leguijee onetan.

2. Lapurretan eguiten davee, soldatiaz, ta aloveraz gainera, echeti ixilic gauzac artuten ditubenian, soldata, edo alover chiquijaren achequijan.

3. Pecatu eguiten davee otseguinac, echian euren contura dagozan gauzac, euren paltaz galduten dirianian. Edo, ardura bagaric laarregui castaubagaz: Edo, ugazabaren naijaren contra inori emonagaz: Edo;

inori ostuten ichijagaz. Maiordomo, edo eche-
co gaucen contuba daucan otseguinac, calte
andijac eguin leguijox onetan ugazabari. Ta be-
re erruz eguin jacozanac, jaso biar deutzaz ot-
seguinac.

Ugazabac pecatu eguiten dau zazpigarren
Aguindubaren contra. 1. Echiac mercedu da-
ven, baino errenta andijagua, errenterubari pa-
gau eraguiten deutzan. ¿Ta noc daqui, echiac
ceimbat balijo daven? Daquijeñac esango deut-
see eche jaubiai, errenterubaren icerdija ostu gu-
ra ez badavee. Luurrac neurtuten, ta mojoiac
ezaututen jaquitia, edo gueure errijetaco *Peritu*
izatia, ustedot, ez dala asco, baseerrijetan echiac
errentac iminteco. Eche batec luur modu asco
daucaz, oidanez. Biar bardinagaz, ta onera bar-
dinagaz bere, prutu bardina emongo ez da-
veenac. Onec zeintzuc dirian, ta cetaguino-
cuac dirian, Peritubac ez daqui, oidanez. Au-
zuan luzuro vizi izandan, nequezari on aitubac
obeto daqui. Dinot au, cristinaubac, ugazaba
ascoc conciencia baquetuten daveelaco, Peritu-
bac echiac tasau, edo balijotu davela, esanagaz.
Ta azuetaco nequezari jaquitun guztia: dinue;
Errenta gloria daucala ac echiac. Bada balijoti
gaineracua, ez da ugazabarena. ¡Oh, ceimbat
ugazaba, errenteruben odola chupetan daveenac!
Bada egunen baten pagau biarco da.

2. Ugazabaac pecatu eguiten davee, erren-
teruba, errentiaz gainera, ta alover bagaric biar-
nian, ta beste balijo gaucetan canseran davee-
nian. Errenteruba ezda escatuten azartuten. Ta

ugazabac , sarri cansau arren , ez deutsa emoten. Ugazaba ascoc uste davee , Apricati erositita ecarriac diriala euren erreterubac. 3. Pecatu eguiten davee ugazabaac , errentia pagau, ta echiari beguiratuten deutsan erreteru ona, errazoe , edo premia andi bat bagaric eheti ateraten davenian. Calte andija eguiten jaco erreterubari. Ta calte andija eguiteco , echia berria izan arren , errazoe , edo premia andija biarda. Ugazaben prestuezquerija onetati dator, erreterubac ugazabai lapurretan eguitia gueijenian.

Eguitia da , bein tratuba eguin ezquero , erreterubac pagau biar dau errentia zucen. Ta ez deutsa ugazabari ezer ostu biar. Alan , lapurretan eguiten dau erreterubac. 1. Tratubetan, ta ugazabagaz beraren arteco artu emonetan ugazaba engainetan davenian. 2. Ugazabaren basoti iquetza , materijala , edo egurra salduteco, edo inori emoteco artuten davenian. 3. Echiari , soluai , basuai , arbolai , ta beste ugazabac erreterubaren contura daucazan gauzai , beriac balira leguez , beguiratuten ez deutsenian. Onan ugazabari eguindaco caltiac , jaso biar deutsaz erreterubac. Erreteru asco dira chito ardura baguecuac ugazabaren gaucetan. Soluac guijau ez , pruta arbola bat imini ez , leen dagozanac galdu , basuac triscan , iquezgueijac , ta materijalqueijac erre , edo saldu , ta eche barruba birrindeu , eguin oidavee erreteru ascoc concienziaco pena bagaric. Alaco erreterubac ez davee echeric merecietan. Alcarri eguin oi deut-

see sarrj lapurretan ugazabac , ta errenterubac.
Batac modu batera , ta bestiac bestera. Baina
Jaungoicuac batarenac bere ez ditu ontzat
emongo.

Gogoratu bada , cristinaubac , dotrina onetan
entzun dozuna. Ez aaztu , gurasuac , ce ardura
andijagaz contu eguin biar deutsezun , ceuben
umentzat Jaungoicuac emon deatsun euquijari.
Ez da emen esaten , codicijoso izateco. (Bost-
garren aguinduban esan cirian omen caltiac) Ez
bada esaten da , alper , ta castalari ez izateco.
Beguiratu , umiac , celan lagundu biar deutsee-
zun gurasuai , alperreijan , ta vide gaistuetan
arec dauquena castau bagaric. Icasi , ugazaba,
errenteru , alovereco , ta ost eguinac , ceubena-
gaz naicotuten , zintzo izaten , inoren gauciari
beguiratuten , biarra eguiten , ta inoren icerdija-
ren bildur izaten. Orduban gordeco dozu guz-
tioc zazpigarren aguindu santuba. Escatu dai-
jogun Jaungoico zucenari , emon daigula guz-
tioi bere gracia santia , erijotzaco orduban be-
re aurrian aguertu guraco dogun zuentasuna-
gaz , munduban vizi izateco. Aitiaren , Semia-
ren , ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

VI. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
eusten dan : *Celan erremedijau biar dan, inori
aciendaan eguindaco caltia.*

Ezda asco, neure cristinaubac, nos, eta ce-
lan lapurretan eguiten dan, ta inori euquijan
calte eguiten jacon, eristinaubari eracustia, zaz-
pigarren aguindu santuba osoz gordetaco. Ba-
da onezaz ostian, noraececua da salvetaco, os-
tuba atcera biurtutia; ta inori euquijan, edo
aciendaan eguin jacon caltia jasotia. Casic esan
ezin leguizan beste, dira lapurreta, ta inori cal-
te eguite modubac: Ta beste aimbeste izan bi-
ardavee calte jasote modubac. Dotrina labur ba-
teraco, au campo andija dana, bacuszu, cris-
tinaubac. Aitatu, baino besteric ezin leguijue.
Ostuba atcera viurtu bagaric, ta inori euqui-
jan eguin jacon caltia jaso bagaric, inundi al-
dedilla, pecatuba parcatuten ez dana, ta la-
purra, ta calte guina condenuco diriana, Elei-
sa guziaren sinistutia, ta eracutsija da, neure
entzula onac. Nundi pagau, ecelan bere ez
daucanian, (orduban bere, inundi aldavenian,
paguetaco naijagaz, ta gogo osuagaz) edo jau-
biac bere guraz ostuba, edo caltia parcatuten
deutsanian, dago libre lapurra, edo calte gui-
na, jaubiari ostuba atcera viurtuteti, edo cal-
te eguina jasoteti. Bestelan ez. *Ezda parcatu-*

zen peatuba, dino San Agustinec (1), atcora viartu bagarie ostuba, edo quenduba. Berau gaiti dino San Pauloc (2): *Lapurra: ez diriala ceruban sartuco*. Ostuba viurtuta, erremedijetan ez badira, ez dira Ceruban sartuco.

Contu bada, cristinaubac, inos diabrubac tentauta, ecer ostu badozu, edo inori calteric eguin badeutsazu, guichitu lua, guichitu jana, guichitu soina, guichitu castuba, gueitu biarra, ta erremedijau munduban ostuba, impernuraco ichi bagarie. Guztia ezin badozu, erdi-ja, edo laurena, edo aldaguizuna. Au da, lapurretiazaz, edo inori calte eguinagaz cristinaubac bete vizearrari ezarten deutsan carguia. Carga onetati compesorec ascatu ezin legui lapurra, ez calteguina. Onetaraco esango deutsut Ica-siquizun onetan: I. *Lapurra, edo calteguinat nos daucan, ostuba attera viurtu biarra, edo jaubiari calte eguina jaso biarra*. II. *Celan viurtu biar daven ostuba, ta jaso viar daven calte eguina*. Zurtu eguizuz, cristinaubac, ceuben zontzuac. Entzun eguidazu gogoti. Ta icasi eguizu, ascotan biar oidozun eracutsija.

I. Cristinaubari aituten emoteco, nos jaso viar daven, inori ostubaz, edo ostian eguindaco caltia, icentetan ditu Erromaco Catecismuac zortzi calteguin modu, edo lapur modu (3). Ta dira: 1. Lapurretia aguiadu daveenac. 2. Conseju emon daveenac. 3. Lapurretia ontzat emon daveenac. 4. Lapurretian oneria, edo pro-

(1) In episs. 54. ad Maced. (2) 1. ad Corint. 6.

(3) De Septim. præcep. n. 15.

wechuba euqui daveenac. 5. Lapurretia eragotzi biarran, eragotzi ez daveenac. 6. Lapurrac azaldau biarran, azaldetan ez ditubeenac. 7. Lapur estalzailliac. 8. Inorena ostu davelaco, lapurra alaveetan, edo abonetan daveenac. Onec guztioe, bacochoa bere moduban, ezarten deuse euren hurubai, ostuba viuruteco zorra. Ostu davena bera da, lefengo atcera ostuba biurtu biar davena. Ta aren urrengo dira, beste esan dirianac. Calte eguite, edo lapurretia modu bacochoa esanagaz, aituco dozu, cristinaubac, obeto dotrina au. *Lapurretan eguiteco aguinduten davenac.* Aguinduten deutsa aitat umiari, senarrac emaztiari, ugazabac ots-egunari, nai edoceinec, bere aguindu pian daganari, lapurretan eguiteco. Bada ostu davenaren paltan, aguindu deutsanac, pagau biar dau ostuba. *Conseju emoten daveenac.* Lapurretan eguiteco aguindu ez arren, conseju emoten badeutsa, inori ostuteco; edo eraguiten badeutsa lapurretan, ostu davenaren paltan, conseju emon deutsanac, edo eraguin deutsanac, viurtu biar dau ostuba bere jaubiagana. *Lapurretia ontzat emoten daveenac.* Baquizu zuc, inoren calteco gauza bat eguitera duazana, edo lapurretara duazana beste batzuc. Aren artian bat eguiten zara zu bere. ; Ta, edo ceure esanagaz, edo ceure erichijagaz, edo, verba eguinda, inoren caltia eragotzi biar cenduban lecuban, ixilic egonagaz, ontzat emon cenduban beste calte eguitia, edo lapurretia? Bada aren paltan, ceue viurtu biar deutsazu jaubiari, edo jaso Mar deutsazu calte eguina.

Ostutaco gauzetan parte izanagaz. Ecarten deustubee gauza ostuba. Ta erosten dozu ostuba dana, daquizula. Bada lapurraren paltan, ceuc pagau biar deutsazu jaubiari, edo biurtu atcera bere gaucia. Zaintuten dozu atia, echia, edo vidia, inoc icusi bagaric, bestiac lapurretan eguin daguijen. Bada, nai pagau deustubee la, ta nai ez deustubeela ceure nequia lapurrac, zuc pagau biar dozu areen lapurretaco caltia, parte izan zarialaco lapurretaan.

Lapurretia eragozten ezdavenac. Oneec dira, lapurretaac eragozteco, carguba dauquenac, al izan ezquero. Juezac, gurasuac, ugazabaac, ta aloverian inoren gauzac zaintuteco, arduria artu daveenac. Juezaren ardura, ta lotsa chiquija gaiti, erremedijau leguizala, jazoten dira errijan lapurretaac. Bada Juezaren paltia da, ta berac zorco ditu. Gurasuen, edo ugaziben paltaz eguiten ditubee seme alavac, edo otseguinac lapurretaac. Bada, areen paltan, gurasuac, ta ugazabaac pagau biar ditubee Letraubac, Escribaubac, Procuradoriac, Medicubac, edo Barberac euren eguin biarretan zor daveena, eguin ezaz, lucetuten da, edo galduten da aucija, ta gueituten dira castubac; lucetuten da gaixua, ta gueituten dira caltiac, ta castubac. Bada icentau dirian opicijuetacuac, bacochoac noberari jagocana, pagau biar davee, inori eguin deutseen caltia.

Lapurretia azaldetan ez daveenac. Oneec dira, lapurrac nun dagozan, ta gauza ostubac nun dagozan, daquijeela, Juezac juramentubaren

ren beian itanduta , ucatuten daveenac , edo autortuten ez ditubeenac. Oneec, lapurrae ordu-
ban azaldau ez ditubeelaco Juezaren aurrian,
pagau biar davee lapurretaco caltia. Otseguinac
ugazabari contu emon biar deutsa , lapurretan
eguiten deutseena , jaquin ezquero. Baita beste
edocein , inoren gauzac gordeetaco , carguba be-
re contura artuta , daucanac bere. Ta eguiten
ez badau , lapurraren paltan, berac pagau biar
dau calte eguina.

Lapur estalzailliac. Oneec dira , lapurrai
egon lecuba , armac , janarija , edo socorruba
emoten deutseenac. Justicija lapurren ondoric
davilenian , echian , edo campuan lapurrae , ta
gauza ostubac ezcuetetan ditubeenac. Gauza os-
tubac , daquijeela , erosi , edo salduten ditubeo-
nac. Logrerijaco tratuben escriturac , edo pape-
rac eguiten ditubeenac. Guzurrezco testigantzia-
gaz inori calte eguiten deutseenac. Ta beste
edocein esanagaz , edo eguinagaz inori lapur-
retaraco vidia emoten deutseenac. Oneec guz-
tioc lapurraren paltan , jaso biar ditubee , areec
eguindaco calte guztiac.

Lapurrae alabetan ditubeenac. Onec dira,
nai dala lapurretia , nai dala , inori beste calte
bat eguitia , eguitadetzat , ta ecertacotzat nor
baiti alabauta , á calte eguitera ecarten davee-
nac. Edo , inori calte eguiten ez deutsalaco,
coitautzat , ta ezertaco eztat burla eguin da,
calte eguitera inor girectan daveenac. Bacuszu,
auzuac daucala Bildots on bat , ortu an bat,
edo beste alaco gauza on bat. Ta esaten deut-

sazu bati: *Ezertaco danac, axe ostu biar leus-
quiola.* Ostuten dau zure esanaren gainera. Ba-
da zuc, onerarie euqui ez arren lapurreta ata-
ti, pagau biar dozu, lapurraren paltan, ac
ostuba. Bacuszu, eguitade doñloor bat ceure
lagun bati beste batec eguin deutsana. Ta esa-
ten deutsazu: *Ezertaco eza dala, coitau epela
dala, alaco prestu ezari alan isten badeutsa.*
Bestelan eguingo ez evala, zure esana, edo bur-
lia dala medijo, banatuten dau bere arerijua.
Bada, jodavenaren paltan, zuc jaso biar dozu
aren caltia.

Ara emen, cristinaubac, esan da, noc dau-
can, ostuba atcera biurtu biarra. Ta inori eguin
jacion caltia jaso biarra. Lelengo da, ostu da-
vena, edo caltia bere escubaquin eguin dave-
na. Baita gauza ostuba daucana bere. Oreen
paltan dira: Lapurretan egulteco, edo calte egui-
teco, aguindu daveenac; conseju emon davee-
nac; eragotzi biarran, galarazo ez daveenac;
azaldau biarran, azaldau ez daveenac; atzera-
tu biarran, aurreatu ditubeenac; zaintu biar-
rian, larga ditubeenac; aguertu biarran, ezc-
tau ditubeenac; ta, dan moduban dala, lapur-
retari, ta inoren caltiari aurrera bidia, ta la-
guntasuna emon deutseenac. Onegaz aaztu ba-
garic, aitu eguizu, neure entzula onac, celan
eguin biar dan calte jasote au, edo ceubec *er-
restitucinoia* esaten deutsazuna.

II. Entzun dozu leen, cristinaubac, aldedilla,
ostuba viurtu bagaric, edo inori alan eguinda-
co caltia jaso bagaric, ez daguala pecatuben par-

eacinoeric, ez arimaco salvacinoeric. Onen on-
 doric verba guichitan esaten da bada, celan
 jaso biar dan calte eguina. Lagunari aciendaan,
 edo euquijan eguin jacon caltia, jaso biar jaco
 osoric. Ez jaco bacarric atzera biurtu biar os-
 tuba. Ez bada, baita ostubagaz eguin jacozan
 caltiac bere. Ostu deutzazu nor baiti zaldi bat.
 Zaldi aren villa, jaubiac castau ditu eun errial.
 Bada zaldija, ta eun errialac, biurtu biar deut-
 sazuz jaubiari. Zuc conseju emonda, artu dau
 batec, bestelan artuco ez eyan auzi vide ba-
 gacua. Castau dau auzitan asco, ta castau era-
 guin deutsa bere auzi lagunari. Bada aucilari
 bijen castubac, ta caltiac jaso biar dituzu zuc.
 Zuc guzarrezco testigantzia emonagaz, galdu
 dau batec auzija, ta aucijagaz solua, edo ba-
 sua, edo echia, edo diruba. Bada, guzarrez-
 co testigantzia emon cendubalaco, jaso biar
 deutzazuz aucija galdu eyanari, daucazan cal-
 te guztia. Zuc ostu deutzazu auzuari anega
 bat arto soloti, artuac berroquei errial balijo
 zitubanian. Aren jaubiac pagau biar dau ane-
 ga arto aren ordia echeraco irudoguei errial.
 Bada irudoguei errial pagau biar deutzazuz, os-
 tu ceuntsan anega artua gaiti. Zuc ostuta, ur-
 rinera eruan dozu inoren gauza bat. Bada be-
 re echian, edo artu cenduban lecuban, imini
 biar deutzazu jaubiari, berari ecer costa baga-
 ric. Onan, cristinaubac, beste lapurreta, ta
 calte guintza guztietan. Esan dan modu bate-
 ra, nai bestera, ezauberaz, ta naiz lagunari
 calte eguin dautsanac aciendan, edo euquijan,

berac dauca erruba. Ta bereti adabau biar dau, eguin daven calte guztia, salvaucó bada.

Topautaco gauzac, ez dira, topau ditubarenac. Ez bada, galdu ditubarenac. Alan, cer bait topau davenac, dendatu biar dau, jaubia topetaco. Aguertuten bada jaubia, emon biar deutsa jaubiari osoric. Topau ezin badau jaubia, compesoriac esango deutsa, gauza topau bagaz cer eguin biar daven. Bada, beretzat guertuten badau gauza topauba; gueijagoco bagaric, ostuba leguez da. Edo, ostuba da, dino San Agustinec (1). Topau badozu, ta biurtu ez badozu, ostu dozu. *Si invenisti, et non redidisti, rapuisti.* Topautaco gauza batzuben gainian, erreinuco leguiac gorde biar dira concienjian-

Basuetan eguiten dirian lapurretac, ta caltiac gaiti, dotrina luce bat imini legui, neure entzula onac. Ta menturaz euscal errijetaraco ez litzateque izango errazoeti campora. Baina onaco baso caltiac, errazoezco zuentasunac escatuten daven leguez, erabaguiteco, nire aitutia chiquija da. Jaquiturija gueijago dauqueenac, esango davee zietzago, ta arguiruago.

Uts eguite bi, derichat, alderatu biar diriala gauza onen gainian, errazoezco zuentasunari jarraituteco. Bata da, *estubegui izatia*. Ta bestia da, *nasaijegui izatia*. Baso jaube batzuc, ta *Monteru* esaten jacuen baso-jaole batzuc, chito dira estubac. Onec, zotz baten paltia arbola bati icusi orduco, multa gogorac

(1) Lib. 50. Hom. 9.

rac ezarten deutseez bati, edo bati; aldaguje-
nari. Vizcayco basuai, ta gentiaren guizatasun
prestubari beguiratu ezquero, esan legui, alaco
baso jaube, ta baso jaolac vijotz gogorra, ta
codicija sicuba aituten emoten daveela. Carga
bat orri, edo biurguei bi basuan palta dituba
laco, ureen danari, ezarri bost escudoco bat,
edo amarreco bat multa. Eurai ain legue estu-
ba, ta contu estuba artuten badeutsee Jaungoi-
cuac; ezdaquit, celan ibilico dirian azquenc-
co contuban.

Bigarrenac dira conciencija nasaicua. Eu-
ren echeetan, edo basuetan zoiz bat ez dau-
queela, urte guztian echian biar daveen egur-
ra, orrija, ta materijala, inoren basuetati ostu-
ta, dauqueenac. Onetarico baso lapur asco da-
goz. Ta menturaz compesaquizuntzat bere ar-
tuten ez ditubee onetarico lapurretae. Uste dot,
bitzubac uts eguiten daveela. Ezdala, ain estu-
izan biar basoco egurraren gainian, baso jaube,
ta baso jaole asco dirian leguez. Ta ezda ain
nasai bere, beti inoren besoti ostuta, echian
biar dana, ecarteco.

Gauza batzue dagoz, casie jaquinac sail one-
tan. 1. Larria gueituteco, basuari su emoria,
eragotzita dago Vizcayco leguien. Ta subac
eguiten daven calte guztia, jaso biar dau su
emalliac, edo aren lagunac. 2. Inoren basoti
ostutia egurra, iquetza, edo materijala, inori
salduteco, lapurretia da, ordanez. Baita egur-
ra ostutia bere, agaz iquetza eguinda, iquetza
salduteco. 3. Lapurretatzat contetan da, eche-

raco izan arren, asco balijo daven, ta auzo, guztia: saldu oidaveen, erico materijala ostutia inoren basoti, Zura, ola, latia..... ta beste materijal nausiztat baserritar ondraubac contetan ditubeenac. 4. Lapurretia leguez, da, nai egurra, nai orrija, nai beste gauza bat quendubagaz, inoren arbolac galdutia, edo arboletan calte jaquina eguitia. Onezaz gaineracua, erabaguico davee basoco lapurreta, ta calten gainian, obeto aituten jacuenac.

Gogoratu eguizu bada, cristinaubac: zazpigarren aguinduco eguin biar santuba. Ceimbat arte, ta modu asmau dituban alperrerijac, gulerijac, ta codicijac, inorena ostuteco. Ce legue gogorragaz, ta zamai asarriagaz eragozten daven Jaungoicua, inori ostutia, ta inori acjendan calte eguitia. Ta ce carga astuna, ta pitsutsuba ezarten deutsan bere burubari, inorena ostuten davenac, edo inori calte eguiten deutsanac. Au da, atcera viurtu biarra. Caltia oso ric jaso biarra. Salvauco bada. Bildurtu, ta icaratu zaite bada, cristinaubac, lapurretiaren beraren icenagiz. Ez inori eguin, ceubei inoc eguitia, gura ez dozunic. Ez galdu ceuben icerdija; ta ez tiratu inorena. Estimau ceuben eucuija; baina ez chupau inoren odola. Alan izango dira zucenac ceuben tratubac, artu emonac, ta pausubac. Ta Jaungoicua emongo deutsu ceuben icerdijaren, ta biar zintzuaren sari ugarija vizitzan, ta betico dichia Ceruban. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

VIII. AGUINDUBA

*Non loqueris contra Proximum tuum falsum
testimonium. Exod. 20.*

I. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan: 1. *Ce ezaina dan testigantza Pal-
sua.* 2. *Ce zuzenac izan biar daveen Juezac.*
3. *Cer eguin biar daveen Letraubac, Escri-
baubac, eta Procuradoriac.*

Santiago Apostolubaren verbac eracusten deuts-
cubee, dino, neure cristinaubac, Erromaco
Catecismuac (1), ce premina andicua dan, ez
baerrie ona dalaco, ez bada baita biarrecua da-
laco bere, zortzigarren aguindu santuco eracut-
sija. *Miinagaz peccaturic eguiten ez davena, san-
tuba da*, dino Santiago Apostolubac (2). Bai-
ta Apostolubac berac dino miina gaiti (3): *Mii-
na da gorputzaren zati chiqui bat, gauza an-
dijac iracoiten ditubana: ¡Oh, ce su andija!
¡Oh ce mendi andija ixioten daven!* Izanic ba-
da, neure entzula onac, miina, guztien esa-
nian, cein gauza oneraco, cein charreraco prest
daguana; Jaungoicuaren zortzigarren aguindu-
ba da, miina ondo erabiltia. Leengo aguindu-
betan zaintu dau Jaungoicuac, entzun dozun

(1) De octav. præcept. n. 1. (2) C. 3. (3) Ibid.

leguez, bere amodijo, ta ondra santubari jagocana; gurasuen ondriari, ta inoren vizitzia-ri jagocana; ta gorputceco, ta aimaco garbitasunari, ta inoren euquijari, edo aciendiari jagocana. Bada orain zortzigarren lecuban zaintuten dau Jaungoicuac proximuaren ondria. Ta aguinduten dau (1): *Ez dozu ceure proximuaren, edo lagunaren contra testigantza guzurrezcoric emongo.* Gauza bi Jaungoicuac escauten deuscuzala aguindu onetan, beste aguindubetan leguez, dino Erromaco Catecismuac berac (2). Bata da, guzurric ez esatia. Ta bestia, oni darraicono, eguija esatia. Arrigarrizco jaquiturija, ta zuentasunagaz alcarri dautsala dago Jaungoicuaren legue guztia. Guztia da zucena, ta garbija, cerurutz gueure gogua, ta aimac jasoten ditubana, ta humildiai zentzun andija emoten deutseena, dino David Erreguiac.

Aguindu guztien artian camporic chicarrena daucana, ez da zortzigarren Aguinduba. Bali-jo andico gauria da, Jaungoicuac emen gorde, ta zaiatuten deutseuna. Gueure ondria, gueure pamia. Casic vizitzia bera, baino gueijago maitte doguna. Ta beste alleti, inoren cleituba, ondria, edo pamia galduteco, dagozin leguez aimbeste arte, ta modu gaisto; noraececuada, zortzigarren Aguindubac campo andija euquitia. Juezaren aurrian esandaco guzurragaz, galduten jaco gueijenitproximuari cleituba. Ta au da, lengo aguindu onec eragozten davena, dino Erromaco Catecismuac. Baita galduten jaco pro-

xi-

(1) Exod. (2) Ibid. n. 2.

ximuari pamia, Juezaren aurrian ez, ece ostian bere. Batzubetan, proxima gaiti guzurra esanda. Beste batzubetan, bera gaiti deungaro esanda. Beste ascotan, bera gaiti deungaro entzunda. Ta ez guichitan, gaisqui proxima gaiti juzgauta. Onec guzioc eragozten ditu bada Jaungoicua aguindu onetan. Eragozten dau proximuaren contra testigantza palsua. Eragozten dau, proximuaren contra guzurra esatia: Proxima gaiti deungaro esatia: Proxima gaiti deungaro entzutia: Ta proxima gaiti gaisqui juzguetia. Au guztiau da, aguindu onetan eracutsi biar dana. Ta baita, proximuari ondria, edo cleituba galduten jaconian, celan biurtu biar jocon bere. Guztiai asipena emoteco, esango deutsut Eracutsi onetan. 1. *Ce ezaina dan testigantza palsua.* 2. *Ce zucenac izan biar daveen Juezac.* 3. *Cer eguin biar daveen Letrauba, Escribauba, Procuradoriac....* Ez pensau, cristinauba, ez dala ceubai juazun doctrinia au. Bada, ceubec izan ezarren eguin biar areetacuac, ondo izango da, zubeac jaquitia, areec cer eguin biar daveen, ta cer eguin biar ez daveen. Endamas gueure errijetan. Bai, gaeure errijetan, vide bagaco, ta balijo andi bagaco milla auzi gorroto, ta castu andico egun ero icusten dirian lecubetan. Ez daquit au ce gaiti. Ala, gentia berez auzilarija dalaco: Ala, inoren auzijagaz ondo vizi gura leuqueen, laarregui dagozalaco. Izan leiteque bijac gaiti. Prestau eguizu bada ceuben gogua, entzuteco.

I. Guzurrezco juramentuba juezaren aurria

II. Zatiya.

X

egui

eguiten davenac, ce pecatu andija eguiten da-
 ven, ta calte andijac ecarri oidituban, esanzan,
 neure cristinaubac, bigarren aguindu santuban.
 An esan zanaren gainera, aitatuten da barriro
 emen, artu daguizun guzioc gorroto santu bat
 testigantza paltsuaren contra. Testigantza palt-
 suaren ezaintasuna, ta Jaungoicuac deutsan gor-
 rotua, aguri da arguiro, neure entzula onac,
 Jaungoicuaren beraren legueti. Bada dino Jaun-
 goicuac (1): *Jaquiten bada inos, testigantza
 palt sua emon davela batoc bere lagunaren con-
 tra; eguin bequijo berari, berac inori eguin gu-
 ra eutsana. Castigau eguizu, bestiac bildurtu
 ditexan. Ez eguizu, erruqui izan. Vizitzia gal-
 du gura izan badeutsa inori, quendu berari
 vizitzia; beguija galdu gura izan badeutsa,
 beguija; aguina, escuba, edo oina galdu gura
 izan badeutsa, galdu berari aguina, escuba,
 edo oina. Au, dino Jaungoicuac, eguiteco, tes-
 tigtantza guzurrezcua emoten davenagaz. Alan
 jazo jacuen, Susanari guzurrezco pecatuba jaso,
 eutseen agura zaarrai. Ezarri eutseen Susanari
 guzurragaz, arrica illtia mercedu evan peca-
 tuba. Ta jazo zan, Danielec testigantza palt-
 sua aguertuta, agura guzurti bijac gentiac arri-
 ca illtia. Beste aimbeste jazo jacon Aman gu-
 zurti, paltso, sobervijosuari. Mardoqueo gach
 baguecuarentzat guzurrez, ta embusterijaz pres-
 tauta eucan urcaan, bera ureatu even.*

Modu ascotara Jaungoicuac eracutsi dau,
 testigantza paltsuari deutsan gorrotua. Sarritan
 illac

(1) Deuter. c. 19.

Illac viztu ditu, gach baguecuac libretaco, ta guzurti paltsuac castiguetaco, San Estanislao-
 ren vizitzan iracurten dan leguez. Baita sarri tes-
 tigu paltsuac castigau bere. San Narciso, Je-
 rusalengo Obispuari jaso eutseen guzur deson-
 dragarri bat. Artu citubeen iru testigu paltsu.
 Lelenguac esan evan: *Au eguiija ez bada, Jaun-
 goicuac erre naguijala.* Bigarrenac esan evan:
*Eguiija esaten ezbadot, egun onie izan ez da-
 guidala.* Irugarrenac esan evan: *Vistiac paltau
 daguidala.* Onan juramentu guzurrezcua eguin
 even iru testigu paltsuac. Lelengua, gau baten
 echiac su artuta, pamelija guztiagaz errezan.
 Bigarrena, biatzetati bururaguinoco gach triste
 batec artuta, galduzan. Irugarrenac, lagunen
 castiguba icusita, garbatuta, autortu evan be-
 re guzurrezco testigantzia, ta eguin evan pe-
 nitenciya. Baina ac bere negarraren negarragaz
 galdu evan veguijetaco vistia, ta gueratuzan
 itsututa (1). Pecatuba damututa, compesauta
 bere jadiichi jacon testigantza paltsuaren casti-
 guba.

Gogoratu, cristinaubac, pecatu ezaina dala
 testigantza paltsua. Chito gorroto andija deut-
 sala Jaungoicuac. Testigu paltsuac desondretan
 davela Jaungoicua, beste lecu baten esan zan
 leguez. Engainetan davela jueza, guzurra sinis-
 tu eraguinda, juzgu oquerra emotera dacarre-
 laco. Calte eguiten deutsalala proximuari, clei-
 tuba, edo aciendia, edo vizitzia galdu eragui-
 ten deusalaco. Baita Erri guztiari bere, gach

II. Zatiya.

X 2

ba-

(1) Baron. an. 116. T. 2.

bageco erritar on bat, deungatzat castigati eraguiten davelaco. Jesu Cristo gueure Jauna ilteco bere testigu paltsuac biar izan cirian. ¡Oh, ezautuco balebee cristinaubac ondo, ce pecatu andija dan testigantza guzurrezcoa! Baina icu, si daigun, Juezac ce zucenac izan biar daveen.

II. Ez da orain nire ustia, cristinaubac, Errico Buru, edo Juez baten eguin biar guzriac esatia. Ez bada bacarric, zortzigarren aguindubari jagocana. Jueza dan leguez, ta lugun artian oidirian *ez da baidaac*, erabagui biar dituban leguez, cer eguin biar daven, esatia da oraingo saila.

Esaten jacue bada Espiritu Santubagaz (1) Juez guztiai: Norbait juzguetan daveenian, ez daveela guizonaren eguinquizuna eguiten, ez bada Jaungoicuarena berarena. *Videte, quid faciatís, non enim hominis exercetis iudicium, sed Domini.* ¡Ez dau bada euqui biar, Jaungoicuaren lecuban, edo Tronuban jarrita, lagunaren vizitziaren, ondriaren, edo aciendiaren gainian erabaguija emotera doian guizonac, adilla, edo entendimentu arguija, ta zurra, vorondate, edo nailla arteza, ta ondrauba, vijotz garbija, irabatzi gura bagacua, ta celo santucua, errazoiaren, ta leguiaren maitetasun vizija, ta, dan moduban dala, eguijari, errazoiari, ta leguiari jarraituteco opa ona! Baietz, esan legui, cristinaubac.

Orregaiti, Jetroc esan eutsanian Moisi, Juezac iminteco, gogoratu eutsan, celaco guizonac

(1) 2. Paralip. c. 29.

nac artu biar ziruban Juezizat, *Imini eguizuz Juezizat*, esaten deutsa (1), *gente guztien artian billatuta, codicijaric ez dauqueen, dirubaren guraric ez dauqueen, eguija maite daveen, ta Jaungoicuaren bildur santuba dauqueen guizon jaquitunac, juzgau, edo erabagui daguijezan genten arteco ezda baidaac. Zentzun ona, edo jaquiturija, codicija usainic eza, eguijaren amodijua, ta Jaungoicuaren bildur santuba biar ditu Juezac, erabaguija ondo emoteco. Au gaiti aguinduten deutsee Salomonec Juezai (2): icasi daguijeela zucentasuna, errija juzguetaco. Entzun eguizu Juezac, dino, Jaungoicuac enon deutsu bestiac juzguetaco escubidia. Bada berac artuco deutsu ceuben erabaguijen contuba. Berac aztertucoco ditu ceuben vijotcetaco naijac. Bada, izanic bere ordecuac, gentia zucenduteco, ez dozu zucen juzgau, ez dozu legue santuba gorde, ta ez dozu Jaungoicuaren vorondatia eguin. Orregaiti dino Salomonec berac: *Munduban andi dirianac, pena andijac irago biarco ditubeela. Esango baleu leguez: Juezac jaso ditu Jaungoicuac bere lecuraguino. Eguin ditu beste guizonen artian chito andi. Baina ez badira Juez zucenac, ta onac, guero irago biarco ditubee pena andijac, Potentes potenter tormenta patientur. Entero contu gogorra, dino, artuco jacuela Juezai. Juditium durissimum. Ta Isaias Propeta santubac esaten deutsee Juez oquerrai (3): *Zori gaisfoctuac, ta mardaricatubac zara, diruba gaiti gaisquina as-***

(1) Exod. C. 18. (2) Sapient. C. 1. (3) O. 5.

catu dozunoc, ta erru baguia catiatu dozunoc.
 Zori gaistocuac, ta madaricatubac zara, pobria,
 alarguna, ta ume zurtza estututeco, ta necatu-
 teco legue gaistuac, edo erabagui oquerrac emou
 dituzunoc. Onan Jaungoico, guztien Juezac
 verba eguiten deutsee luurreco Juezai.

Lau gauzac Juezac oquertuten ditubala, esa-
 ten evan San Isidoroc. Edo codicijac, edo bil-
 durrac, edo amodijuac, edo gorrotuac, edo
 guztia. Codicijac, edo diruba artuteco ustiac,
 luzatu, ta oquertu eraguin eutsan Felix Jueza-
 ri San Paulo erru baguiaren gaineco erabagui-
 ja (1). Bildurrac oquertu evan Pilatos Jueza.
 Ta ill evan Jesus Errubaguia. Amodijuac oquer-
 tu evan Herores. Ta ebagui eutsan samia San
 Juan Bautistari. Gorrotuac oquertu cituban
 Anas, Caipas, ta beste Judeaco Juezac. Ta con-
 denau even Jesus, Bildots mansua. ¡Ceimbat
 onetarico Juez oquer aguertuco ete dira, guztien
 erabaguija Jaungoicuac emoten davenian! Esa-
 ten jacue bada Juez guztiai, Moisec beriañ
 esaten eutseena (2). *Eguijezu guztiai erabagui,*
edo juzgu zucena. Nai dala ervestecua, nai da-
 la erricua. Nai dala senidia, nai dala atcia. Nai
 dala adisquidia, nai dala arerijua. Nai dala po-
 bria, nai dala aberatsa. Juzgau eguizuz guztiae
 leguiagaz bardin. Ez eguijozu beguiratu, sen-
 tenciija emoteco, noren aucija dan, edo nor ca-
 tiatutera, edo ascaturera zuazan; ez bada, noc
 errazoia daucan, ta leguiac cer dinuan. Ordu-
 ban eguingo dozu, Juezac, Jaungoicuaren Jui-
 ci-

(1) Act. Apost. C. 24. (2) Deuteron. C. 1.

cijua. *Quia Dei iudicium est.* Juecen urrengo dira Letraubac, Escribaubac, Procuradoriac, ta baita ez guichitan vitartecuac bere. Icusi daigun, cer eguin biar daveen.

III. Juezac aucijaren erabaguija emoteco, jaquin biar dau, noc daucan errazoa. Au jaquiteco, balijetan da testigubaquin. Areec, cer dinuen, jaquiteco, Escribaubaquin. Ta areen esanac leguiagaz neurtuteco Letraubaquin. Aucilarijac artuten dau bere lagunizat norbait. Ta oni esaten jaco *Procuratoria*. Onec, aleguin guztiagaz beguiratuta, zaintu biar dau bere partiaeren errazoi: Juezaren aurrian. Onei darraicuez, oidanez, auzi guztietan empeñubac, ta vitaartecuac alde bijetati. Ez, gueijenian, errazoa aguertuteco, ta zucenduteco. Ez bada, dan moduban dala, aucija irabazteco. Ara emen, cristinaubac, ce mendi gacha, altuba, ta aldapatsuba irago biar daven ceuben aucijaren errazoiac, Juezac erabaguija emotera orduco. *Errazoa daucat, ta ezin atan ichi neguijo:* esaten dozu, aucilarija. Baina zure errazoiac esasco irago biar ditu. Buru ascotan sartu, ta urten eguin biar dau. Ta bacoçhian zati bat quenduten badeutsee; ; Ce echuragaz elduco da Jueza gana? ; Ta agan beste zati bat galduten badau, cetan gueratuco da zure errazoa, sentencijara orduco?

¡ Ah, aucilarijac! ; Ceimbat bidar, Letraubac, edo Escribaubac errazoa ceuncala, esan cutsun, aucija galdu dozu? ; Ez cutsun esan, errazoa ceuncala? ; Ez ceuntsan pagau alovera? ; Ez

¿ Ez cenduzan topau empeinubac erregalubaquin? ; Celan bada galdu dozu errazoezco aucija? ; Ah, cristitubac! Zuri, auzitan asteco, errazoa ceuncala, esan eutsubeenac, izan leitequez ez guichitan, zure aucija galdutera, eguin daveenac. Burac dira, ez guichitan, zuri auzitaraco gogua emon deutsubeenac. Ta bein auzitan zu imini ezquero, cein zuc aucija irabaci, cein galdu, ardura ez deutseenac. ; Ojala onan ez balitz auzilari ascogaz!

¿ Baina zer eguin biar davee, icentau dirianac, euren eguin biarretan utsic ez eguiteco? *Lelengo*, eguin biar daveena, da: Errazoe bagaco, tema utsezco, ta gorrotozco quereillaric, edo auciric ez artu bere contura. Baqui Letraulac, Escribaubac, Procuradoriac, edo empeinuba escatuten deutseenac, vengaz, edo gorrotoz errazoe bagaric auzitara doiana. Bada au daquijala, ari aurrera bidia emoten badeutsa, ta area saila artuten badau bere contura, sail ataco calte, ta pecatu guztia duaz bere gainera. *Bigarrenian*: Itandu ezquero inoe, onaco, edo ataco gauzatan escubidia, edo errazoa daucan, edo ez. Eran zuu biar deutsa Letraubac, edo atarico opicijoeuac, daquijan moduban, bere saila balitz leguez, zucen. Edo esan, itandu daquijala obeto daquijanari. Au eguiten ez davenian, emoten dau testigantza paltsua, ta calte andieua. *Irugarrenian*: Bein errazoezco inoren aucija bere contura artu ezquero, zantubiar dau aleguin guztiaz, ta leguac esquinteen dituban medijs guztiaquin. *Laugarrenian*

renian: Ez Letrauc, ez Escribauc, ez Procuradorec ez deutsee entzuteric emon biar ez empeinubari, ez vitartecuari, ez erregalubari, ez dirubari, euren contura daguan auzi zaintzaan bigunduteco, laututeco, edo errazoiaren indarra macalduteco, aucija jaocanaren nai aguirija bagaric. *Laugarrenian*: Ez davee escatu biar, ez artu biar, leguez jagocuen baino, alover gueijago.

Onec dira, cristinaubac, cer eguin atari-cuen noraececo eguin biarrac. Ostian austen ditubee zazpigarren, ta zortcigarren aguindu santubec. Ta ascotan gueijago bere bai. Ez daquit, codicijac lecu larregui ez ete daucan euren vijotcetari. San Bernardoc esaten beenan Letrau, Escribau, ta Procuradoriac gaiti: *eurac diriala*, miinai guzurra esaten eracutsi deutseenac; *chito zurrac*, *justicija austeco*; *chito jaquitunac*, *guzurrari eguijaren echuria emoteco*, ta *gach eguiteco*. Casiodoroc esaten badau: *Eurac diriala*, *bein quereiliagaz doianaren postsiari*, *usain eguin ezquero*, *Argoc baino*, *begui gueijago dauqueezanac*; *Brearioren escu teguija*, ta *tripa teguija dauqueenac*; *Sinonen embusterija darabileenac*; *Laomedonen juramentu paltsuac eguiten ditubeenac*; *Polimestoren codicija*, ta *verba salceiac dauqueezanac*; *Ulisen astucijac dauqueezanac*; *Pimalionen sacrileguijuac eguiten ditubeenac*.... Euren isilic egotia bere, dino, pagau biar dala; ta, euren miinac bere caltegarrijac diriala, zidarrezco arijagaz lotuten ez badira. (1)

II. Zatiya.

Y

One-

(1) S. Bern. ad Eugen. Casiod. sup. Psalm. 73.

Onetáricuac izan ezquero Letrau Escribau-
 bac, ceimbat calte eguin leguijen errijetan, esa-
 ten, ezda errez. Alperric errijac, ta pamelijac
 naico davee baquia. Eurac iracoico davee guer-
 ria, aucija, ta naastia. Jazo leiteque, cristinau-
 bac, gueure errijetan alaco paperguintzaco oquer-
 ric ez egotia. Baina, nic esaten deutsu dana,
 da: Letraubaquin, ta Escribaubaquin balijeta-
 co, araco ill, edo vizico voticacuagaz Medi-
 cuba, edo Osalarija balijetan dan leguez. Bes-
 te erremedijoric ez daucanian, nora ezian, emo-
 ten jaco gaixuari ill, edo vizico voticacua, esan
 oidanez. Beste aimbeste, cristinaubac. Ceuben
 vizitzia, aciendia, edo cleituba jasoteco, (ta
 onec bere, gauza andija danian) beste medi-
 joric ez daucazunian, nora ezian, azquenengo
 azquenengo escribaubaren echera, auzitan aste-
 co. Ta orduban bere, videti echera viurtuta,
 contubac obeto ateraten badituzu, auzitan as-
 tera orduco, nequez garbatuco jatzu.

Escatu daijogun Jaungoicuari, bialdu dai-
 gula Ceruco espiritubagaz gueure arimetara zu-
 centasuna, prestutasuna, ta eguijaren amodijua.
 Bialdu daguijuela Juez guztiai bere argui san-
 tuba, errazoia ezaututeo, ta celo santuba, le-
 guia gordetaco. Bialdu daguijuela Auzi guint-
 zaco paperdunai bere bildor santubaren golpe
 oso bat, verbac zucenac, atzamar oscolac la-
 burrac, ta vijotza Jaungoicozcua etabili daijen
 euren arriscu andico eguin biarretan. Alan gu-
 ra izan daquijala Cerubac bere misericordija an-
 dija gaiti. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu San-
 tubaren Icenian. Amen.

II. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan: 1. *Cer dan guzurra esatia?* 2. *¿Ce
pecatu dan?*

Zortegarren Aguinu santuban eragoz-
ten deutsu, neure entzula onac, Jaungoicuac
guzurra esatia. Guzurra esatia, dan moduban,
dala, beti da testigantza paltsua emotia. Ta au
eragotzita dago Jaungoicuaren leguian. ¿Cerde
bada guzurra esatia? Guzurra esatia da, dino
San Agustinec (1): *Inor engainotaco ustiagaz,*
goguz bestera gaucia esatia. Cerbait oquer esa-
tia, ta guzurra esatia ez dira bat. Gaucia oquer
esan arren, esaten bada, noberac derichon, edo
uste daven moduban, ezda guzurra esaten. Bai-
na, gaucia esaten acertau arren, goguz bestera,
edo noberac derichonaz bestera, esaten bada,
guzurra esaten dau Jaungoicuaren aurre-
raco. Verbia, ta gogua, edo jaquina bat egui-
ten ez dirianian, izaten da guzurra. Baina ez,
verbac, ta ustia bat eguiten dirianian. Au on-
do ezaututa, euqui biar davee cristinau guichi-
jaquinac. Bada ascotan, guzurric esan bagaric,
uste davee, guzurra esan daveela. Gaucia oquer
esan ezquero, pensetan davee, beti dala guzur-
ra. Uste dau batec, gaur jai eguna dala. Ta
esaten dau: *gaur meza entzuteco, eguna da.*
Bada aste eguna izan arren gaurcua, ez dau

II. Zatijs.

Y 2

26

(1) Enchir. c. 22. n. 7.

ac pecatuzco guzurric esan, bere orduco jaquinagaz, ta ustiagaz verbac bat eguin ditubalaco. Ta verbiagaz zucen esan arren gauzia, erichijaz, ta goguaz bestera esaten badau, guzurra esaten dau. Uste dau batec, gaur meza entzuteco eguna dala. Ta berac ainzat euqui arren, esaten deutsa beste bati, ez dala, meza entzuteco eguna. Bada aste uguna izan arren gaurcua, esaten dau guzurra, goguaz, ta ustiaz bestera verba eguin davelaco, inor engainetia gaiti. Eguiija da, alan ez jaquinez gaucia orqueraten danian, balijoco gaucia bada; jaquin ezquero, atera biar da laguna uts eguiteti. E an deutzazu ez jaquinez, ta uste onian lagunari meza egunian, ez dala meza eguna. Ez dozu peccaturic eguin. Baina, contuban jausten batzara, meza eguna dana, besteic mezia entzun leguijan tertcijuan. Atera biar dozu uts eguiteti, meza eguna dala, esanda. Onan beste balijoco gauza guztietan, erremedijau aldedin artian, contuban jausi ezquero, oquet esan evana.

Iru guzur casta erabaguiten ditubee Eraculac. Ta dira: *Lelengo*: Barre eguiteco, edo eraguiteco guzurrac. Beste atsecabarie, edo calteric inori ecarten ez deutseenac. *Bigarrenian*: Noberari, edo inori mesede eguitia gaiti, beste gach bagarie esaten dirianac. Echecho baquia gaiti, inoren palta bat escutetia gaiti, norberaren premina ordu bat ez autortutia gaiti, daucan gauza bat ez emotia gaiti.... ta onan beste guzur asco esaten dira cerbaiten oneraco, inoren calte bagarie. *Irugarrenian*: Inoren cal-

tiagaz esaten dirian guzurrac. Ets cleituban, edo ondran, edo aciendan, edo caridadian lagunari caltia eguiten jacola, ta gachá baino ez daucala, esaten dirian guzurrac, dira irugarren castacuac. Ez aaztu bada, cristinaubac, iru guzur casta oneequin, guzurra ce pecatu dan, ezaututeco. Ta entzun eguidazu gogo onagaz.

H. Ezin úcatu guinai, neure entzula onac, guzurra dala erijeraco, ta lagun arteco sinistute ona galduten davena. Sospécha gaistuac guetuten ditubana. Guiza arteco artu emonai cleituba, ta prestutasuna quenduten deutseena. Esan guztiaac dudan, ta erichijan iminten ditubana. Gorrotuac ermetan ditubana. Ta gente guztia naast tan daven, oquerrerijsa da guzurra. Au gaii dino Espiritu Santubac (1): *Desondra ezaina dala guzurra cristinaubaren auan.* Aoco verbiaren vitartez, alcarri aituten emoten deutsagu, gueure goguan daucaguna, gueuc daquiguna, edo ez daquiguna, nai guenduquiána, edo nai ez guenduquiána. Bada, gueure laguna engainauco ezbadogu, ta testigantza palsa lagunari emongo ez badeutsagu, nai, ta nai ez, esan biar dogu, gancia, daquigun moduban. Edo, ez badaquigu, ez daquigun moduban. Nai dogun moduban. Edo, nai ez badogu, nai ez dogun moduban. Onan gueure ariman, gueure goguan, edo vijotcian dagnan moduban, gancia esaten ez deutsagunian lagunari, engainetan dogu laguna.

Ara emen guzurraren malecija, edo gach guztia.

(1) Eccl. c. 20.

tia. Ta ceimbat gueijago esaten dirian guzurrae, aibat engainu gueijago lagun artian. Ta guztia esaten badavee guzurra; guztia dagoz engainauta, ta guztia alcar engainetan. Orduban vizi dira guizonac, eta emacumiac, alcarren verbac, eta goguac inos bat eguiten ez diriala. Inos alcar aitu ezin daveela. Ara, guzurragaz ce injurija eguiten deutzagun, verbia emon eutsun Jaungoicuari. Ta celan engainetan dogun laguna. Au gaiti Jaungoicuac eragozten dau guzurra esatia. Baita errazoiaren arguiac berac bere. Bada, bere aguiriz da, oha izango zala, guizonac, eta emacumiac verbetan ez jaquitia; verbetan jaquinda, verbiagaz alcar engainetia baino. Berbetan ez baguenqui, ez guenduquez gueure lagunac verbazco guzurragaz engainauco. Esan biar dogu bada, cristinaubac, verba eguiten dogun guztian eguiija.

¿Badaquizu, neure entzula onac, nundi datorren guzurra? ¿Ta ceia dan guzuraren Aita? Bada San Juanec esaten deutseu (1): Diabruba dala guzurija, ta guzuraren Aita: *Diabolus es mendax, et pater eius*. Diabruba da guzurija, beti guzurra esaten, ta inor engainetan diardubalaco. Diabruba da guzuraren Aita, lelengo guzurra berac esan evalaco. Diabrubac esan euan lelengo guzurra. Esan eutsan Eva, guztion Amari: *Jaungoicuac paratisuban Adani, ta berari eragozti eutseen prutia, jan arren, ez ziriala illgo.* ¿Ta ez zirian ill? Bai. Bijac jan even prutia. Ta bijac ill cirian. Di-

bru.

(1) C. 8.

brubaren escolacuac dira bada guzurti guztia.
 Diabruba da guzurraren, ta guzurtijen Aita.
 Escola madaricatu atati urten dau guiza artera
 guzurraren azi gachtsubac. Ta zabaldu da mendubaren baztar guztietara. Iia esan legui Oseas propeta santubagaz (1) : Ez daguala luurraren gainian eguijaric. *Non est veritas in terra.* Verba deungaac, ta guzurrac ondatu daveela guztia : *Meledictum, et mendacium inundaverunt.* Aberatsac, ta pobriac, andijac, ta chiquijac, gurasuac, eta umiac, zaarrac, ta gurtiac, Jaun dirianac, ta ez dirianac, ume conductaraguinoco guztia, esan legui, lelengo icasten daveena, dala, guzurra esatia, ta inor engainetia. *A profeta usque ad Sacerdotem cuncti faciunt mendacium.* ;Oh, oquerrerija impamia! ;Ce gorrotua izan biar deutsagun!

¿Ta itanduten badau inoc, ia beti dan pecatu guzurra esatia? Erantzuten da: Baietz. Ez davela inoc inos guzurric esan, Jaungoicuaren, ta naturaleciaren leguia ausi bagaric. Berez da gauza chaarra guzurra esatia. Ta beti da pecatu. Ezin guzurra esan legui, pecatu eguin bagaric, ez cleituba gaiti, ez ondasunac gaiti, ez vizitzia gaiti. Ez da, erru bagaco bat urcati libreetia gaiti bere. Ez da condenau guztia salvetia gaiti bere. Ecer gaiti bere ezin esan legui guzurra, pecatu eguin bagaric. Eleisa Ama santiaren sinistutian, ta santuben eracutsijan. Emeti aguiri da, cristinaubac, orraco verban verbango guzur teguijori, guztio, ta bacochoa diria

riala pecatubac. Alperrie da esatia: *guzur chiquijac esan nituban; ez zirian inoren caltecuaac; baquia gaiti esan neban; barre eguiteco esan neban; chantzan esan nevan...* Dan moduban, dala; *guzurra da? Bada pecatu da. Baína, ce pecatu da guzurra esatia?*

Guichienaz pecatu *chicarra*, edo veniala befi. Ta *sarritan* pecatu andija, edo illgarrija. Izangoda *guzurra* pecatu *chicarra*, edo veniala. 1. Jaungoicuari, ta pedeco gauzai injuriaric eguin bagaric, ta lagunari, edo proximuari ecetara bere calteric eguin bagaric, ta eguiteco *uste bagaric* esaten danian. 2. *Guzurragaz* lagunari eguiten jacon calte aguirija, esquina *guztietati* *chicarra*, edo *guichija* danian. Dinot: *esquina guztietati beguiratuta, gauza chicarra danian.* Bada, *guzurrac* gauza *guichija* iruri arren, emon leguijo *guzur chiquijagaz* lagunari lotsari andija, edo susto andija, edo nai bague andija. Orduban izango da, *chiqui dirudijan* *guzurra*, pecatu andija, ezauberaz bada.

Alan, chantzan, ta barre eguiteco, izan arren bere, pecatu mortala da, gueijenian, *guzurra* esatia pedeco eguijen contra, Jaungoicuaaren, Jesu-Cristo, gure Jaunaren, ta Ama Virgina guztiz santiaaren ontasunen contra, Meza santubaren, Comunioeco, ta compesinoeco Sacramentuben, Cerubaren, arimiaren, ta beste gauza santuben contra. Onaco gauza altuben, ta sagraduben contra *guzurra* esatia, inor engainetaco, edo gauza santubai barre eguiteco, Jaungoicuari berari injurija andija eguitia

tia da. *Bigarrenian*: pecatu mortala da guzurra esatia, proximuari nai aciendan, nai cleituban, nai ondran, nai baquian, nai adisquidetasunian, nai osterantzian calte andija, edo atsecaba andija eguiten jaconian. Calte andija inori etorri lequijon guzurra, esan ezquero ezauberaz, guero calte á jazo ez arren, izan leiteque guzurra pecatu mortala. Ezcontza bat eguitia jazoten da. Esaten dozu zuc ezauberaz guzur bat novijo, edo novija gaiti, ceindan asco ezcontzia galduteco, ^{jaconac} juaconac jaquin, edo entzun ezquero. Bada, ezcontza á galdu ez arren, eguin dozu pecatu mortala. Zure partez galdu zan ezcontza à. Ta eguin ceuntsan calte andija lagunari guzurra esanagaz.

Irugarrenian: Guzurra berez gauza andija izan ez arren, izan leiteque pecatu mortala, edo personiaren parteti, edo guzur ^{jaconac} gueijaren parteti. Juez ondrau baten, Cura Jaun baten, sacerdote baten, edo Religioso baten cleitu onaren contra guzur bat esatia, berez andija irudi ez arren, izan leiteque pecatu mortala. Bada alaco persona sagraduben, ta ondraduben pamia guzur guichiaguagaz gauza andijan galduten da, beste edoceanena baino. Ta Irsterrago guzurragaz pecatu eguiten da, alaco personen contra esaten darian. Beste aimbeste. Asco lotsatuteco guzurra esaten bajaco arpeguijan persona lotsa, ta cleitu oneco bati, chiquija iruri arren, izan leiteque pecatu mortala, lotsaari andija emon jacolaco guzurragaz. Onestidadiagaz, ta cleitu onian vizi dan emacume, edo nescatilla bat

II. Zatiija.

Z

gai-

gaiti, esatia guzurragaz, coloriac arpeguira ateraten deutseezan azalquerijaac, ta lotsagarrijaac, burlaz, ta chantzan izan arren, ascotan izango dira pecatu mortaleco guzurrac, lotsari andija emoten jacolaco guzurragaz persona ondraubari.

Alan oidira lagun artian guizon, ta emacume cleitu andi bagaco asco. Alcarri quinu eguinda, aurrian dagozan persona ondraubai guzur minberac, ta lotsarizcuac esaten deutseezanac.

Gueijenian eurac dira verdiaac, ta eltzacac. Eurac dira alaco, palta aguirijac dauqueezanac. Ta badago euren artian norbait, euren palta jaquinac ez daucazanic, ari equiten deutsee milla lotsarizco guzurragaz, gentiari barre eraguiteco. Onaco gentia ezda bacarrie concienciija nasairua.

Ez bada baita vijotz doilerrecua, ta erne pres-tu ececua bere. ¡Oh, ceimbat onetarico, lagun artian egotia mercedu ez daucaen, daucazan luur-rac bere gainian! Endamas dempora triste oneetan. Ascoda, cristinau batec zucen bide pusca bat artutia, pecatubari, ta pecatuco lagunai, ta ocasinoiari largatia, nos baitaco baten sarrija-go compesetara, sermoetara, edo Eleisaruz jua-tia, lagun arte baten milla guzur lotsarizco, ta burla minbera ari esateco, ta ezarteco. ¿Ce gaiti au? Larga daguijon salvetaco bidiari, ta viur-tu dedin guzurtijen vide, ta vici era nasaira. ¿Ezda au diabrubaren beraren cer eguina? Du-da bagaric, cristinaubac.

Jaquin bada, neure eutzula onac, zeubec, gauza guichitzat daucazuzan guzurrac, ascotan izango diriala pecatu mortalac. Ez pensau, bar-

ijuncta unum
 re eguiteco dala. Ez dau Jaungoicuaac ontzat
 emoten lagunaren Jotsarizco, ta santidadiaren
 contraco barreric. Guzurra esaten daven auac,
 illten dau arimia, dino Espiritu Santubac (1).
 Guzurtijai gorrote deutseela Jaungoicuaac (2). Gu-
 zurtijen amaija azuprezco laba gorija izango
 dala (3). Onec, ta beste onaco esan era as-
 co dagoz escritura sagraduban guzurraren, ta
 guzurtijen contra. Pecatu mortalezco guzurrac
thys...
 gaiti dira onec. Baina entzun dozu, danic gu-
 zurric chicarrena bere pecatu dala. Ta, ecer
 gaiti bere esan biar ez dala.

¿ Begaz, esango dozu, beti esan biar dogu
 eguiija? ¿ Begaz esan biar ez dan gauza bat, inoc
geb...
 itanduten badeuscu bere, esan biar deusagu?
 Ez, neure entzula onac. Ez dozu olan aitu biar
 dotrina au. Gauza bat da guzurra esatia. Ta
 beste bat da eguiija ez esatia. Guzurra esatia be-
 ti da peccatu. Eguiija ez esatia ascotan da biar-
 recua. Cristinau asco dira chito jaquin gurac.
neure
 Ecer bere ez juacuen gauzac jaquin artian, be-
 ti itanduten dagozanac. Alaco ez juacon itaun-
 liari, ez guzurric erantzun; baina ezda eguii-
 jaric bere, berac nai leuquian moduban. Da-
 quiguna, daquigun moduban beti esateco, le-
 gueric ez daucagu. Ascotan ixilic euqui biar
 dogu, daquigun gauzia. Orduban inoc itandu-
 ten badeuscu alaco gauzia: Ez erantzun. Jesu-
 Cristo, gueure Jaunari gauza asco itandu eut-
 seezan Anasec, Caipasec, ta Pilatosec. Baina ez

II. Zatiya.

Z 2

eut-

(1) Sapient. c. 2. (2) Prov. c. 12. (3) Apocal.
 c. 21.

eutseen erantzun areen itaune guztia. Samuelec,
 David Erregue eguitera juan zanian, cer egu-
 tera joian, itandu eutseenai, ez eutseen erant-
 zun: David Erregue eguitera joianic. Ez bada: *2.º labori*
 Jaungoicuari sacripiquetara joiala. David Erre-
 gue eguitia zan orduco Samueleen cer eguin nau-
 sija. Baina à ixilic euquita, bidezco cer egui-
 na eguitera joiala, esan eutseen. Mosec ez eut-
 san inos esan Paraoni: Egitoti gentia aterata,
 atcera biurtuto ez zanic, bere uste, ta lan guz-
 tia ataraco izan arren. Iru eguneco vidian juan
 biar evala bere gente guztiagaz, Jaungoicuari
 mendijan esquinija eguitera, esaten eutsan Parao-
 ni. Ta atcera biurtuco ez zana, ixilic euqui.
 Juditec beste aibeste eguin evan Olopernesa-
 gaz. Oneec guztioç eguija erantzuten even. Bai-
 na ez batec bere, itaunlac jaquin gura euquee-
 na. Areec jaquin gura euqueena, ixilic euqui;
 ta arei balijo ez eutseena, erantzun, eguin even
 Moisec, Davidec, Samuelec, Juditec, ta bes-
 te ascoc.

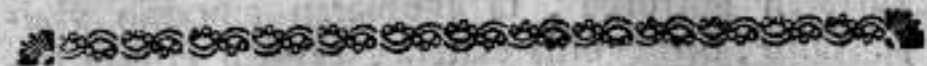
Au berau, esatenda bada, cristinaubac, eguin
 biar dala alaco ordu estubetan. Guzurrice esan
 ez, ta eguijaric bere ez, ezjuaconac nai leu-
 quian moduban, edo eguija esaneti gacha etor-
 rito dan orduban. Erantzun orduban beste gau-
 za bat, eguija dana, ta gachic ezdacarrena. Ta
 ez guzurrice esan ecer gaiti bere. *Nec prodam,*
nec mentiar, dino San Agustinec (1). Juezac
 itandu ezquero, beti esan biar da eguija, da-
 quijan moduban, bigarren aguindu santuban

era-

(1) De Mendac. c. 13, n. 22.

eracutsi zan leguez. Gogoratu bada, neure eut-
 la onac, cer dan guzurra esatia, ta ce casta gais-
 toco pecatuba dan. Artu ceuben vijotceran gu-
 zurraren gorrotua, ta eguijaren amodijo vizi-
 ja. Oitu, beti eguija esatera, ceuben contra ba-
 da bere. Eragotzi chiquitati ceuben umiai, ta
 otseguinai, guzurra esateco ^{corumbre} candu galduba. Ez
 barre eguinda, ontzat emon lagunen burlazco,
 ta lotsarizco guzurrac. Gomutatu, vijotz ondrau-
 baren, ta prestubaren senailia dala, beti egui-
 ja esatia. Ta, vijotz erquindubaren, luurtuba-
 ren, ta ondra bagacuarena dala, guzurra esa-
 tia. Gomutatu, diabrubu dala, legengo guzur-
 ra esan evana, ta guzurraren Aita. Ez aaztu,
 guzurragaz etsaijac atera citubala Paradisuti gueu-
 re Gurasuac. Ta guzurraren arerijua dala egui-
 ja, cein artu evan Jesus, gueure Salvazaile mai-
 tiac bere icentzat. Neu nas *Eguija*, dino Jesu
 Cristoc. *Ego sunt veritas*. Izan gaitez an ba-
 da guzioc Jesusen semiac, bautismoz garian le-
 guez, eguija esaten bere. Eracutsi daigun gueu-
 re verba guztietan, eguijaren semiac gariana.
 Orduban duda bagarie libranco gara pecatu as-
 cotati, bai chiquijetati, ta bai astunetati. Or-
 duban maitetaco gaitu Jaungoicuac, gueure ver-
 betaco zuzentasuna gaiti, ta bialduco deutescu-
 bere gracia ugarijac. Orduban Jesusec ezautu,
 ta autortuco gaitu bere semetzat Aita Cerucua-
 ren aurrian. Orduban gueure lagunac emongo
 deutescubee entzute ona, ta sinistute ona guiza
 artian. Orduban, azquenic, miinagaz peaturic
 eguiten ez dogunian, izango gara santubac. San

Juanec dinuanez. Alan gura izan daguijala Jaungoicuac bere zuzentasun neurri bagacua gaiti. Amen.

III. ICASQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan : 1. *Celan pecatu eguiten dan inoren paltac esanagaz, edo inor gaiti deungaro esanagaz.* 2. *Nos ezdan pecatu, inoren paltac esatia.*

Salomonec esaten dau, neure cristinaubac, erijotzia, ta vizitzia dagozala miinaren escuban (1). *Mors, et vita in manu lingua.* Esan gura dau, miinagaz emoa leguijola guizonari vizitzia, ta baita erijotzia bere. Miina Onguilla andija da, ondo erabili ezquero. Baita gaisquin andija bere, gaisqui erabili ezquero. Ascori mesede andijac ecarri deutzaz miina ondo erabilijac. Apostolu santuben miinac ^{deus} *bagaric izango dira ceruban glorijaz apaindubac.* Beste ascori ecarri deutzaz calte andijac. *Lingua imprudentis subversio illius* (2). Esan beguije, ^{berate} *impernubau dagozan herege, ta gaisqui esalac, ce sarija ecarri deutseen miinac.* Juezaren aurrian testigantza paltsua emotiac, ta gaurra esatiac, ce echura ezaina daqueen, entzun dozu cristinaubac, leengo eracutsijetan. Bada orain esango deutzut : 1. *Celan pecatu eguiten dan, inor gaiti deungaro esanagaz.* 2. *Nos ezdan pecatu inoren paltac*

(1) C. 18. (2) Eccl. c. 5.

esatia. Ez dago inor bere, cristinaubac, muturen bat ez bada, miina erabilten ez davenic. Berau gaiti, ez da, dotrina onen icasi biarra, ez daucanic bere. Alan escatuten deutsut gurtioi, imini daguizula aibat eutzum eraric oneena zortzigarren aguinduco Eracutsi oneetan. *Batez bere gaurcuan, ta gueroco domeecacuan, ceintzubetan verba eguingo deutsudan, zeubee murmuracinoia esan oideutsazun pecatu impamiaren gainian.*

I. San Juan Crisostomoc esaten deutescu, neu-re entzula onac, *ate bigaz ichita emon eutscula Jaungoicuac miina, lasterregui edequita, verbaren bat gaisqui esan ezdaigun.* Veguijac zabalac emon eutscuzan Jaungoicuac, icusteco. Belaarriyac bere bai, entzuteco. Suurra bere bai, usain eguiteco. Escubac, ta oinac bere bai, oratuteco, ta pausu eguiteco. Ta izanic miina, aimbeste bidar biar doguna; au emon eutscun *ate bigaz ichita, aguinaquin, ta ezpanaquin barrututa.* Ate bijac edegui biar davee lelengo, miinac verba eguingo badau ¡Ojala, au asco balitz, miina ondo erabilteco!

Miinaren eguite charretati bat da, ta ez oneena, lagunari pamia galdutia. Inor gaiti deungaro esatia. Pama onac, eta cleitu onac asco balijo daveena, edo ceinec daqui bere burubagaz. Ta cerbait esan zan onen gainian bostgarren aguindu santuban. Lagunaren, edo proximuaren pamia galdutenda bada miinagaz, inor gaiti deungaro esaten danian. Ta au jazo leiteque moda ascotara. *Lelengo*: Lagunaren clei-

tubaren contraco guzurra norberac asmauta, esatean davenian. Esaten dozu inor gaiti, (guzurra dana daquizula, edo ceuc, edo bestiac asmautacua) *ostu evala, orditu zala, zorra ucatu evala, lagun chaarrequin icusi cendubala.....* Bada orduban galduten deutzazu proximuari miinagaz pamia. *Bigarrenian*: Lagunaren paltia, eguiija izan arren, ixilic eguaneti, ceuc azaldau dozunian: Edo, ceu zariala medijo azaldau danian. Eguin dau batec erijotza bat. Baina ez daquije, chito guichic baino, noc eguin daven. Ta ixilic dagoz. Esaten deutzazu zuc bati, noc eguin daven erijotza à. Ta zabaldu ten da zure esaneti. Bada zuc ceure miinagaz galdu deutzazu ondria, Ta jaquin, neure entzula onac, edocin lagunaren paltatan dala au. Nai lapurretta baten, nai orditute baten, nai joco eragotzi baten, nai juramentu paltso, edo blasphemija baten, nai logrerijaco tratu char baten, nai castidadiaren contraco pecatu ezain baten, nai beste edocin pecatuzco errutan. Nai dala guizona, nai dala andria, nai dala mutila, nai dala nescatillia, nai dala Jueza, nai Sacerdotia, nai Religiosua, nai gurasua, nai senidia ezcutuban gaisqui eguin davena. Aren *ezcutuco* paltia ceure miinagaz ceuc azaldetan badozu, lagunaren ondria ceuc galdu dozu. Ta ez pensau, cristinaubac, lagun batec, edo bic jaquin ezquero, ez dala *ezcutuco* paltia. Ez pensau, aopian bati, edo biri esan ezquero, pecatu azaldauba, ta jaquina dala. Ezdago onaco leguerie, proximuaren cleituba aotan erabil-

teco. Gogoratu, ceubec cer naico cenduquian, descuido bat, edo lotsagarri bat jazoten jatzunian. Eguija da, bagoz gach egite batzuc, ezcutuac izan arren aguertu biar dirianac. Ez edo cein modutan; ez bada, gach eguinaren sailari jagocan moduban, ondo pensauta, azaldau biar da gaisquina, gacha erremedijetaco, aldein moduban. Onaco gach eguite andijac ceintzuc dirian, esango deutsut laster.

Irugarremian: Inoren paltac ^{beaxaculo} gueituta esaten dirianian, galdutenda proximuaren ondria. Icusten dozu auzo bat, jai baten meza entzun bagaric daguala bere guraz. Ta esaten dozu: *A ezdala Eleisara bere juaten*. Au, inoren paltia ^{beaxaculo} gueituta esatia, da. Ta ondria galdutia da. Icusten dozu Eleisa guizon bat bein, bere estadubari ez jagocan moduban. Ta esaten dozu: *á beti davilela oquerrerijetan*. Au, gueituta esatia, da. *Langarrenian*: Proximuaren esan onac, edo eguite onac, chartzat juzgauta, contetan dirianian, galduten jaco lagunari ondria. Judugubac alan galdu gura izan even Jesusen ondra santuba. Icusten da guizon bat, bere echia-ri contu eguiten deutsana, tabernetan, ez osterancian castu alperricacoric eguiten ez davena. Ta esaten da á gaiti: *Z^uquenquerijac eraguiten deutsala*. Icusten da persona bat, mundutarren ocasinotati alde eguiten davena, ta, biar dan ondo izatiagaz, Eleisara sarrijago juaten dana. Ta esaten da á gaiti: *mundubac santutzat euqui daguijan, eguiten davila*. Au, inoren ondria galdutia, da. *Bostgarrenian*: Pro-

ximuaren ondria galduten da, inoren ona bestiai entzunda, noberac ontzat emon biarran, gaistoz entzuteric, ta sinistuteric emoten ez deusanian.

Proximuari ondria galduteco, bost modu onec eracusten ditubee Eleisiaren Gurasuac Santo Tomasegaz (1). Ondria galdu ezquero, atcera biurtu biar jaco proximuari, aldedin moduban. Bestelan ezdago salvetaric. Celan biurtu biar dan ondra galduba, esango deutsa compesoriac, galdu davenari. Onezaz ostian, lagunaren paltac aguiriac, jaquinac, ta azaldaubac izan arren bere, premina bagaric inor gaiti esatia, beti da pecatu. *¶* Baina nos egongo da preminia, inoren paltac esateco, pecatu eguin bagaric? Sarritan egon leitequez, cristinaubac, ataraco premina ordubac. Ta entzun eguzuz batzuc.

II. *Gauza bitarato*, dino San Basilio (2), *esan leguizala inoren paltac, pecatu eguin bagaric*. Bata da, norberac cer eguin biar daven, jaquiteco. Ta bestia, *erri* bagaco ez jaquina galdu ez dedin. Santo Tomasec gueituten deutesee onei bijoi bere ordu bat. Ta da, paltia eguin davenaren oneraco, danian. Alan, esaten da, neure entzula onac, ez dala pecatu, inoren paltia esatia. 1. Evangelijo santubac aguinduten davenian. Bestelan erremedijatan ez bada gaisquina, Juezari, edo aguintariari aren paltac esanda, erremedijau dedin. Au beraren oneraco da.

(1) 2. 2. q. 73. a. 1. (2) Reg. brev. interrog. 25.

da. 2. Noberac cer eguin biar daven, jaquiteco. Baquizu, lagun batec gauza deunga bat eguin davena, edo eguitera doiana: Edo pedeco gauzen contra, edo Erregue Jaunaren contra, edo errijetaco baquiaren contra, edo erru bagaco baten contra. Ta ez daquizu, cer eguin. Bada orduban esan zinaguijo, ta esan biar deutzazu aren pecatoba, ta gach eguina compesore bati, edo guizon eldu bati, sail atan cer eguin biar dozun, jaquiteco. 3. Erru bagaco ez jaquin bat galdu ez dedin. Baquizu, deunga batec inocente, edo ez jaquin bat engainetan davena. Ta, ariman, edo vizitzan caltiac ecarteco, sailetan sartuten davena, edo sartu gura leuquiana. Bada orduban deunguiaren paltac ez jaquin erru bagacuari esatia, aren engainubetan, ta pecatubetan sartu ez dedin, ez da pecatu. Au gaiti, gurasuai esatia umen oquerriac, ocasinoiac, ta adisquidetasun peligruczac; Ugazabai esatia otseguinen lapurretac, ta condecinoe impamiac; Errijaren Burubai esatia gavetaco guizonen batzar charrac; Cura Jaunai esatia pemelijetaco escandalubac; otseguin ez jaquinai esatia lagunnen, ta ugazaben pecatu quintzac, ta pecatueraguintzac.... Onaco paltac esatia, dinot, jaquinac, ta ciertubac izan ezquero, erremedijau leguizanari, ta erremediju biar ditubanari, edo juaconari bacarric, ez gaisquinaren gorrotoz, ta vengaz, ez bada nai onagaz, ta uste zintzua-gaz paltac gueitu bagaric, erru baguiac galdu ez ditezan, oidanez, ez da pecatu. Ta ascotan, aguertu biar dira gaisquinac, norberac baino,

bestec jaquin ez arren pecatubac. Batez bere, pedeco gaucen caltian, Eleisa santiaren caltian, Erliginoe santuben caltian, Erregue Jaunen caltian, Erreinubaren, ta Errijen caltian, guztien onaren caltian.... eguin dirian, edo eguin gu-
 ra dirian pecatubac, eta paltac, azaldau biar
 dira, conseju ona artuta, batec baino jaquin
 ez arren. Alaco ordubetan ez dauca gaisquinac
 escubideric, inoc guztiz bere ^{pecatu} ezcutuca
 ixilic euqui daguion. Alan bere, cristinaubac,
 gauza astunac ^{dira} onetaricuac. Ta inos jazo-
 ten jazunian, edo, gacha erremedijetaco, cer
 eguin, ezdaquizunian, itandu laster compesore
 bati, edo aituten jacon bati. Ta aren esana
 eguinagaz, ez dozu utsic eguingo.

Onezaz gaineraco inoren deungaro esatia, edo
 inor gaiti murmuretia, nai dala guzurra, nai
 dala eguija, nai dala ixilicacua, nai dala azal-
 dauba, edo publicua, esaten dana, beti da pe-
 catu, cristinaubac. Beti da, edo caridadiaren
 contra, edo zuentasunaren contra. Ta ez gui-
 chitan bijen contra. ; Ojala, demporiac lagun-
 duco baleust, inoren gaisqui esate madaricatu-
 baren ezaintasuna ceubei ondo aditu eraguiteco!
 ; Ojala, pecatu impame, ta desondragarri onen
 zabaltasuna, erreztasuna, ta gach verenotuba
 ceuben vijotzetan sustraiz sartu alvanei! Artu
 daguizun beraren gorroto mortala. Ta inos ao-
 ric edegui ez daquizun, laguna gaiti gaisqui
 esateco. ; Baina cer esan leguijo murmuradicia-
 ri, edo *Gaisqui esaliari*? ; Batian gorrotuac,
 bestian embidijac, bestian vengantziac, bestian
 bu-

buru erichijac, bestian esanguriac, inor gaiti deungaro esateco baino, aua edegui eraguiten ez deutsanari? ; Cer esan guinaijo gaisqui esaliari, miina zucen erabilten, icasi daguijan?

; Esango deutsagu, bere aua, gaisqui esatiaren atsa darijon, sepultura edegui bat dala? ; Esango deutsagu, gaisqui esaliaren castia Jaungoieuren veguijetan gorrotocua dala? *Detractors Deo odibiles sunt?* ; Esango deutsagu, Espiritu Santubaren esanian, gaisqui esaliagaz ez davela inoc bere bat eguin biar? ; Esango deutsagu, Otso batec arteguijan baino, caite gueijago eguiten davela gaisqui esaliac erri guzico gentiaren ondraan? *Gach andija da*, dino San Juan Crisostomoe (1), ^{gaiti} miin gaisqui esalia. *Demonino* ^{nahar} oquerguin bat da. Guizonari baquetan inos bere isten ez deutsana da. Miin gaisqui ^{hizun} esaliac ^{arabiac} iracaiten ditu asarriac, sortuten ditu gorrotuac, gueituten ditu auzijac, galduten ditutu baquiace, oquertuten ditu vijotzac, zabalduten ditu sospechac, eguiten ditu erijotzac, orainche adisquide dirianac, puntuco iminten ditu arerijo, nastetan ditu pamelijac, ta urratuten dau errijetaco baquiaren, ta battasunaren lotugarija, ceindan caridadia. Gaisqui esaliac diabruba serbiduten dau. Ta orregaiti guzur-titzat, ta lapurtzat ervestetu biar da. *Tamquam mendax, et fur est propellendus.* Au guztiau da San Juan Crisostomorena. Miin gaisqui esalia, dino San Bernardoc (2), dala suga vioriaren eztena. ; *Nunquid non vipera est lingua*

(1) Sup. psalm. 100. (2) Serm. de tripl. cust.

gua ista? ; Cer eguiten dau suguiac? Inor acordau orduco, ixilic eztena sartu, verenua ezarri, ta ^{erria} gaisotu, edo ill.

; Ta cer eguiten dau miin gaisqui esaliac? Suguiarena berarena eguin eguina. Batian: *au entzun davena*; bestian: *au eidinuela*; bestian: *alan eizala*; bestian: *zanao emon eutsala*; ta bestian: *alan dala*, esanda, beti inoren pal-tac, guzurrac, edo eguijac esaten, ta bere miin zitalagaz inoren cleituba gaisotutem, edo illten diardu gaisqui esaliac, Odol aterazailliarena, edo barberubarena, dino Aita Prai Luis Venera-garri Granadacuac, eguiten davela gaisqui esaliac. ; Cer bada? Barberubac, gaisuari odola aterateco, lelengo ondo igortzi, labandu, ta leundu eguiten deutsa besua. Ta guero, sartu lantcetia erruqui bagaric, ta odola atera. ; Ah, miin gaisqui esala madaricatubac! ; Ceimbat bidar au eguiten dozu? Asten zara, norbait gaiti, lelengo ondo esaten. Jasoten dozu eeruraguino. Igorztuten dozu, labanduten dozu, ta leunduten dozu chito ederto. Ta andi laster, ez daquit celaco erruqui bat, edo ondo gura bat baceuntsa leguez, asten zara, daquizun, ta ez daquizun, entzun dozun, ta sospecha eguin dozun guztia, ceuben aoti miin zorrotzagaz aren contra esaten. Ordu erdijan, edo ortu be-tian proximuaren azur guztiai, odol guztiai, laugarren belauneraguinoco seniquera guztiai era-guinda, guztia gaiti gaisqui esanda, aren clei-tu guztia osticopetuta, azquenian ceure gaisqui esaaldijari ezarten deatsazu *chaplata*, Barberac san-

*magrat
11. 11. 11. 11.*

ferocatu

sangrijari leguez , proximuaren pamiari eguin deutzazun , epaija osatuteco , esanagaz : *Neuri mesede baino , ez deust eguin : Neuretzat persona ondraubac izan dira : Eurac jaquingo davee , cer eguiten daveen : Ni baino , cristinau obia da : ez daigun inor gaiti murmurau ; emen esandodana , emen gueratuco da....*

Ara emen , cristinaubac , gaisqui esaliaren azqueneco chaplata osagarrijac. ¿Ta ezda onen miina , suga vivoriarena , baino gaistuago ? ¿Verenotsubago ? ¿Calte garrijago ? ¿Bildur garrijago ? ¿Ezdago ordu guztietan miin zorrotzagaz lagunari calte eguiten gaisqui esalia ? *¿Tota die injustitiam cogitavit lingua tua ? (1)* ¿Nori parcatuten deutsa gaisqui esaliac ? ¿Noc dauca ondria seguru bere ao atsituti ? Inoc bere ez. Gaisqui esaliac , bere echia covernetaco ez bada bere , esaminetan dau Erreguia , juzquetan dau Obispua , tachtetan ditu abadiac , detingatuten ditu Prailiac , lapurtuten ditu Juezac , logretututen ditu Caballeruac , guzurtututen ditu predicadoriac , zequenduten ditu ugarijac , zitalduten ditu baquetsubac , zelotsututen ditu ezcondubac , ta lotsagarriz estalduten ditu libriac. Ez ordenautacoc , ez andic , ta ez chiquit , ez erricoc , ta ez auzoc , ezda bere celdan , edo coru baztarrian belaunbico daguan Mongiac bere , ez dauca seguru bere ondria errico gaisqui esala baten ao galduban.

¿Ta ceimbat onetarico ao gaistoco ? Ceubec daquizu , neure entzula onac ; ce ugarija dan
inor

(1) Psalm. 51.

inor gaiti gaisqui esatia. Lagun bi, edo iru al-
 carregana batu ezquero, verba aldi guichi iza-
 ten dira, lagunari guichi, edo asco ondran icu-
 tu bagaric. Eurac gaiti inoc esatia guraco ez
 leñqueen edu, norbait gaiti esan bagaric. Erraz-
 to chiro gaisqui esaten da. Ta nequez gaisqui
 esanaren epaija ^{sendarren} osatuten da. Laster, ta sarri ino-
 ren cleitubari luur jo eraguiten jaco. Ta guei-
 jenian ezda inos bere ondo jasoten. Ezda ondra
 galduba atcera batuten beinguan. Au gaiti esan
 eutsquijon miin gaisqui esaliari Jeremias Pro-
 peta santubac (1) ^{extrale} saeta zaurilarija : *Sagitta*
vulnerans. ¿Ce gaiti au? Saetiaren epaija osatu-
 ten chiro gacha dalaco. Gueijenian ondo osatu
 bagaric, ill oidalaco Saetiaz zaurituba. Bes-
 te aimbeste. Miin gaisqui esaliac eguiten daven
 epaija, osatu bagaric, ill oida. Bein galdutaco
 on lria, galduba oida. Gueijenian miin gaisqui
 esalaac beste mundura juan oidira, emen ino-
 ren ondran, ta cleituban eguin citubeen epai-
 jac osatutera, edo paguetara.

Baiguigu escritura sagraduti, Jaungoicuaac
 gorrotu deusana inoren contraco gaisqui esatia-
 ri. Ta iracurten dogu, ce castigu icaraganijac
 eguin dituban, gaisqui esalaac castiguetaco. Ma-
 ria Moisen arrevia, bere nevial ^{castigac} gaiti gaisqui
 esan evalaco, lepra loi astum batec estaldu
 evan gorputz guztian. Iracurten da (2), gais-
 qui esalia erijotzaco ordu tristian compesau gu-
 ia ez da, daguala. Esan compesoriac : dei eguin
 da-

(1) C. 9 (2) Marchant. Hort. Past. Tract.
 4. l. 3. de Detract.

daguijola Jaungoicuaren misericordijari, ta compesau dedilla. Ta erantzun gaisqui esaliac: *Ezin dot.* Esan ostera bere: jaso daguizala veguijac Jesus Curutceua gana, ta damu eguijazco battegaz compesau dedilla. Ta erantzun gaisqui esaliac: *Miin deunga ones condenanta, nauca, ta ezin negui.* Ta compesau bagaric ill. Iracurten da (1): Gaisqui esala bat impernuti aguer-tu jacola bere lagun bati; ta eracutsi eutsala ce sarija eucan impernuban bere gaisqui esaliac gaiti. Miina eucan sututa, aoti lurreraguino luzatuten evala. Ta condenaubac berac zulotu, ta zatituten evala bere miina. Baita atcera sartu bere bere lecura. Ta esan eutsala azquenian: *miin onegaz ascoren ondria galdu neban. Ta pena au irabatzi neban betico.* Baita iracurten da: miin gaisqui esalac arrac jan ditubeena, ta usteldu diriana bere. Baita: Nesca gaisqui esalac, ta guzur ezarlac, seinic eguin ezinda, luzaro egonda, eguin bagaric errebentau daveena bere. Panucio, Monge inocentiari erruba ezarri eutsan nesquia, egun ascotan seinia eguin ezinda, egonzana, baquigu. Azquenian, ala seinia eguin evan; ala inoren cleitu galdubaren sarija artutera, eguin bagaric, beste mundura juanzan, ez daquigu.

¡Oh, Jaungoico zucena! ¿Ceibat castigu eguin dituzu, miin gaistuac erremedijetaco? Euguqui eguizu bada gugaz erruquijsa. Ta eracutsi eguiguzu, gueure miinac zucen erabilten, ceu

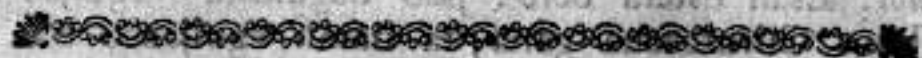
II. Zatijsa.

(1) Id. ibid.

Bb

mun-

munduban alavetaco, ta beti Ceruban gozetaco.
Amen.

IV. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan : 1. *Cerdan gaisqui ezaliari entzu-
tia.* 2. *Gaisqui esatiaren entzunlarijac cer eguin
biar daven.*

Gauza ezaina, ta calte garrija bada, neure
entzula onac, inor gaiti deungaro esatia, leen-
go dotrinan entzun cenduban leguez. Ezda as-
co obia, inoren verbeta desondragarrija bere
guraz entzutia. Pena bategaz castiguetan ditu
leguiac, pecatu eguiten davenac, ta pecatu egui-
tia, ontzat emoten davenac. Lapurretia gaiti
esan oida, estalzaileric ez balego, lapurric izan-
go ez litzatequiala. Bada errazoe gueijagogaz
esaten da : Gaisqui entzularic ez balego, gais-
qui-esalaric izango ez litzatequiala. Chito alcar-
ri dautsee, cristinaubac, inor gaiti daungaro
esatiac, ta inoren deungaro esana entzutiac. Bai-
na ascotan jazoten dan leguez, norberac nai ez
davela, gaisqui esaliari entzutia, eracutsi biar
jaco cristinaubari, ceimbat modutara jazo lei-
tequian, gaisqui-esaliari entzunagaz, pecatu egui-
tia : Ta alaco orluban cer eguin biar daven.
Esango deutsut bada, neure entzula onac, Do-
trina onetan : 1. *Nos dan pecatu gaisqui esa-
liari entzutia.* 2. *Cer eguin biar daven, gais-
qui-esatia entzuten davenac.* Prestau zaitex, ent-

*encomlexie
aditua*

zuteco, gogo onagaz. Bada guztioi balijo deuts-
cun eracutsija, da au.

I. Iru modutara jazo leiteque, inoren gais-
qui esana norberac entzutia. *Lelengo* : Norbe-
rac inor laguna, edo proxima gaiti gaisqui
esaten iminita. Baquizu, persona bat beste ba-
tegaz asarre dana. Ta, ceuc persona á aifatu
ezquero, á gaiti deungaro esango davena. Au
daquizula, aitatuten deutzazu bere arerijua, á
gaiti deungaro esan daguijan, ta entzuten deut-
sazu, laguna gaiti gaisqui esaten. Bada ac edu
pecatu, edo gueijago zuc eguiten dozu, ceuc
proxima gaiti deungaroric esan ez arren. Deun-
garo esaten imini dozulaco, ta deungaro esa-
na, entzun deutzazulaco. *Bigarrenian* : Zeuc
destajuban, edo sospechan daquizun inoren pal-
ta bat, obeto jaquiteco, edo barriro entzute-
co, cerbait bazenqui leguez, edo andijagua ba-
litz leguez, verba uts batzubequin aitatuta,
bestia inoren paltac esaten iminten dozunian.
Orduban, ceuzariala mediño da aren murmu-
racinoia, edo gaisqui esatia. Zeuc eraso, ta
ceuc entzun inoren paltac. Bada ceuc eguin do-
zu pecatu, esan ditubanac leguez. Badira erri-
jetan, ta auzuetan alaco guizon, ta emacume
vijotz galducuac, inoren vizitzac jaquiten, ta
banatuten, ecer ez juacueta, daviłzanac.

Irugarrenian : Norberac gaisqui esaten inor
mini ez arren, bestiaren murmuracinoia, edo
gaisqui esana gogoz entzuten davenian. Bada
zeuc emon ez arren bideric, gaisqui esateco;
bestiac gaisqui esaten diardubanian, pozic, eta

gustoz entzuten badituzu inoren paltac, bat eguiten dozu ceure buruba gaisqui esaliagaz. Ta bijoc pecatu eguiten dozu. Ac esaten davelaco. Ta zuc entzuten dozulaco. *Ac dauca demoninua miinian*, dino San Bernardoc, *ta zuc daucazu belarrijan*. Onaco gaisqui esatiac, ta entzutiac erasoten ditu gueijenian, cristinaubac. Batzubetan: *jaquin guriac*. Beste batzubetan. *Embidi-jac*. Inoren ona entzun ezinac, ta icusi ezinac. Norberac paltac daucazanac, inoren paltac entzun gura, esan gura, ta zabaldu gura. Norbera baino aurrerago inor bada cetan, edo atan. Ari paltac topau gura, arenac entzun gura, ta esan gura, bestia andijagotzat, edo gueijagotzat inoc euqui ez daquijan. Emen dator araco embidijati urten evan ^{esari formua} *esan ari*: *¿Nor da zure arerijua?* *¿Nor da zure gaisqui esalia?* *Zure opicijocua*.

Ara emen, neure cristinaubac, milla gaisqui esate ta gaisqui entzuteren ^{esari} sustraija. Andiquijac andiquijaren contra, nequezatijac nequezatijaren contra, Letraubac Letraubaren contra, Escribaubac Escribaubaren contra, Guerraguinac guerraguinaren contra, tratalarijac tratalarijaren contra, Medicu, Barberu, Voticarijo, Zapataguin, jostun, errotari... . gueijenac baco-chac bere opicijo, edo condecinoecuaren contra gogoz gaisqui esaten davee, ta ain gustoz entzuten davee. Embidijaren prutu mingocha, verenotuba, ta ugarija da au, neure entzula onac. ¡Ojala guichiago balitz! Beste batzubetan gaisqui esatiari, ta entzutiari su emoten deutsa

gorrotuat. Gaisqui eguin deutcuna gaiti, erraz-
to gaisqui esaten da. Ta pozagoric entzuten da
aren contraco gaisqui esatia. *Ezda baida* bat
auzuac, edo erricuac izatia da asco, areen le-
nagoco, ta gueroco paltac guztiac esateco, ta
bestiac bere esan daguijezan, nai izateco. Oneen
miinac, eta belarriac beti dagoz prest, areri-
juen paltac esateco, ta entzuteco. Au gorrotuac
eraguiten davena, da. Proximuarentzat vijotz
charra daucan senaile aguirija da. Ta mentu-
raz, bere buruba garbituteco, esango dau ala-
cuac compesinoian: *Ez deutsalala gachic opa.*

¿Gachic opa ez badeutsazu, celan ^{prola} a gaiti
gaisqui esaten dozu? ¿Celan aren paltac, ta ga-
chac gustoz entzuten dituzu? ¿Ta, ceimbat
gueijagori entzuten deutsazu, gaisqui esaten
edo murmuretan, ceure gogoco ez dan personia
gaiti, ez dozu ^{pozagoric} entzuten? ¿Ez deut-
sezu ceuc bere lagunduten? ¿Bada inoren pal-
tac, ta pama charra entzunda gogua alegueretu-
ten jatzunian, celan esaten dozu, ez deutsalala
gachic guia? ¿Entzungo cenduquez alan gogoz,
ta gustoz ceure Airaren paltac? ¿Naico cen-
duque, ceure ama gaiti alan inoc verba egui-
tia ceure aurrian? ¿Naico cenduque, ceure se-
nidiaren, edo adisquidiaren ondria alan inoc
aotan erabilitia, ceuc entzuten dozula? *Ezetz,*
esango dozu. ¿Ce gaiti bada? Ceure Aita, ta
Ama, senidiac, ta adisquidiac maite dituzulaco.
Bada ceure arerijua bere maite izan biar dozu.
Zeure gogoco ez dana bere, maite izan biar
dozu. Zeuri gach eguin deutsuna, bere, ta ceu
gai-

gustoz gac-
hac.

gaiti deungaro esan davena bere , maite izan
 biar dozu , salvauco bazara. Ta areen contraco
 gaisqui esanac , edo murmuracinoiac bere ceure
 guraz entzun biar ez dituzu. Ta entzuten ba-
 dituzu gustoz inoren paltac ; sinistu daiquezu
 duda bagarie , etsaijac engainauta , itsututa , zau-
 cazala , ari gachic gura ez deutzazula , esaten do-
 zunian.

Laugarrenian : Jazo leiteque , ta ascotan
 jazoten da , norberac gura ez davela , inoren
 gachac , ta paltac entzutia. Ezin beti egon guein-
 tequez bacarran. Ez da belaarriac tapauta be-
 re. Ta sarri egon leitequez murmuradoriac , edo
 gaisqui esalac , gueu gagozan lecuban. ; Cer eguin
 biar dau bada orduban cristinaubac , gaisqui
 esaliagaz bat ez eguiteco ? Ara cer eguin biar
 daven.

II. Al izan ezquero , eragotzi biar dogu ca-
 ridadez , lagunari jatorcan caltia. Ucatu ezin
 guinai , gaisqui esanagaz proximuari ondran , ta
 paman calte eguiten jacona. Ta ez edocein mo-
 dutan calte. Ez bada calte andija , ta miave-
 ria. Bada ondria , ondasunac eurac baino , guel-
 jago estimetan dana , galduten da gaisqui esa-
 nagaz. Au gaiti esanda puntuban : Inor mur-
 muretan iminten davenac ; inori lagunaren ga-
 chac , eta paltac erasoten deutzazanac : Ta ino-
 ren paltac pocic , ta aleguere entzuten dituba-
 nac nai jaquin guraz , nai embidijaz , ta nai
 gorrotoz , galduten davela lagunaren pamia , ta
 eguiten davela pecatu , gaisqui esaliac berac le-
 guez. ; Ta norberac inor gaisqui esaten imini

ez davenian? ; Gaisqui esateco bideric emon ez deutsanian? ; Ta, inoren paltac entzun, baino ez entzun, naijago leuquianian? ; Ta bera dagan lecuban, ta egon biar davenian, bestiac inor gaiti deungaro esaten daveenian? ; Cer eguin biar dau, gaisqui esana entzunagaz pecaturic ez eguiteco?

Orduban cristinabac caridadez eguin biar davena, da, neure entzula onac. *Lelengo*: Inundi albadai, eragotzi bere aurrian inor gaiti gaisqui esatia. Alan eguiten evan David Erreguiac. *Inor gaiti ixilic deungaro esaten evana, perseguiduten evala, dino' (1).* *Hunc persequer.* Alan eguiten evan San Agustinec. Ez eucan ino^c iescubideric, San Agustinen aurrian inor gaiti deungaro esateco. Alan eguiten evan Aita San Franciscubac. Alan ene Ama Santa Tere^{sac}. Alan beste millac. Lotsatu eguin biar da gaisqui esalia, bere paltia, ta gaisqui esaneco pecatuba berari arpeguijan ezarrijagaz. Esaten jaco San Bernardogaz (2) alaco gaisqui esaliari: *Zuc esaten dituzun proximuaren paltia orreec, guzurrac, ala eguijac dirian ez baquigu; baina ceu murmuradoria, ta gaisqui esalia zariana, zuten dacusgu.* Ta esaten badeutsu murmuradoriac: *inoren paltia areec nun esaten dituban, baquijala*: Edo, arren inori esan ez daguijozula: *Compesinoian leguez, esaten deusuzala...* Brantzun eguijozu gaisqui esaliari San Juan Crisostomogaz (3): ; *Ya zorua, ala gais-*

(1) Psalm. 100. (2) Serm. 24. in Cant.
 (3) Hom. 3. ad Popul.

tua dan? Berac obeto ixilie euqui biar leuquian, ta euqui ezin daven inoren paltia, ceuc ixilie euquico dozula, pensetaco. Onan portauco baguina, neure entzula onac; norbait gueure aurrian inoren paltac esaten asten danian; laster amatauco guenduque murmuracinoiaren suba. ; Baina ez zara azartuten alan arguero, ta ar-^{zucco}tez verba eguiten murmuretan davenari, edo persona andi bat dalaco, edo ceu umia zarialaco, edo gaisqui esaliaren aguindupian zagozalaco, edo orduban gueijag), ta chartuago verba eguingo leuquialaco, ascotan jazo oidan leguez?

Orduban *bigarren* erremedijua, Espiritu Santubac dinuana (1). «Ta cer? Arantzazco esi bat eguin belarrijai. Ta miin gaistuari ez entzute-ra eguin. *Sepi aures tuas, et linguam nequam noli audire.* Bestia asten danian, inor gaiti deungaro esaten, ceu ixildu, mututu, oztu, tristetu, ta becoquiija illundu. Ez aren verbai jau-be eguin. Ez ari arpeguira beguiratu. Ez ari casuric eguin, bapere entzuten ez bacendu, baino gueijago. Au edo ceinec eguin legui, inor murmuretan asten danian noberaren aurrian. Nai lagun ascoren artian izan, nai bacarran izan; nai persona andija, ta lotsa ona zor jacona, izan, gaisqui inor gaiti esaten davena; nai beste edocein murmuradore izan; edoceinec eguin leguijo gaisqui esaliari, arpegui illuna imini, ta casuric eguin ez. Au da, inoren paltac ez entzuteco, belarrijai esija eguitia. Gueuc arpeguija illu-

(1) Eccl. c. 28.

illundu, édo tristetuta, beste bagaric, ixilduco guenduquez, cristinaubac, gueure aurrian dagozan miin gaisqui esalac. *Egoiac eurijac, ta lainuac quenduten dituban leguez, dino Espiritu Santubac* (1), *arpegui tristiac quenduten ditubala gaisqui esatiac.*

¡Oh, ce erremedijo erraza, ta seguruba, miin galdubac, ta gaisqui esalac ixilduteco! Murmuradoriac ez badauca aurrian, noc belarrijac zabaldu, noc entzutia emon, noc barre eguin, edo nor jaube eguin bere gaisqui esanari, bere cauten ixilducoda. Ta onezaz gainera, icusten badau gaisqui esaliac, bere murmuracinoia entzunda, gainecuac ixildu diriala, mututu diriala, tristetu diriala, ta arpeguijac illundu ditubecla, berecauten ezautuco dau, areec inoren gachic entzun gura ez daveena. Nai, ta ez lotsatuco da, danic lotsa galducuena bere. Ta areen aurrian ez da osterasico, inor gaiticdeungaro esaten. Espiritu Santubaren esana da au. Baita, oidanez, gueuc icusten doguna, ta errazto aituten doguna bere. Alan, neure cristinaubac, mesede asco eguin guinaiz, gaisqui esaleen aurrian becoqui illuna, ta arpegui tristia eracutsijagaz. Isildu guinai miin gaisqui esalia. Ta ari eguiten deusagu mesede, pecatu eguiten ichi esagaz. Jaso guinai lagunaren ondria, murmuradoriari gaisqui esatia eragotzijagaz. Ta lagunari eguiten deusagu mesede. Baita gueure burubari bere. Bateti, caridadezco biarra eguiten dogulaco. Besteti pecatuban jausten ez gerialaco, inoren paltac gueure naiz entzunagaz.

II. Zatiya.

Cc

Ta

Ta azquenian , gueure ondra ona zaintubagaz.
 Bada ez dozu pensau biar , cristinaubac , ceu-
 ben aurrian inor gaiti deungaro esaten daven
 murmuradoriac , ceuben cleitubari erruqui guei-
 jago izango deutsalala. Gueijenian zubei esango
 deutsuz inoren paltac gueituta ; ta zubenac esan-
 go deutsaz beste bati , edo beste amarri. Ez,
 dirian leguez , ez bada gueituta , ezainduta , be-
 rac derichon leguez , gogo obiagaz entzun da-
 guijuezan bestiac zuben paltac. Miin gaisqui
 esaliac beti daucaz , palta barriac cer contaui,
 noc entzun , topau ezquero. Verbeta bacoedian
 isten dau carga zati bat inoren cleitubaren con-
 tra ; ta jasoten dau beste zati bat , urrengo le-
 cuban conteraco. Alan davil gaisqui esalia , be-
 ti bere aoti atsa darijola , edo verenua darijola
 suga vivora baten miin zitalagaz , lagunon on-
 dra , ta cleitubari epaijac eguiten. ¿Ce erreme-
 dijo bada , alaco miin gaistua ganic norberaren
 ondria zaintuteco ? Ez besteric. Ez bada , gais-
 qui esaliaren aurrian astundu , ixildu , ta tris-
 tetu. Ez dagujala euqui , ceure ondriari nandic
 oratu , zuri verba bat entzunda. Belarriac za-
 balduta , entzunda , verba eguiten badeutsazu
 gaisqui esaliari ; verbaric esaten deutsazun bes-
 te cer esan , emongo deutsazu , ceure ondriaren
 contra beste bati conteraco. Au onan jazoten
 dana , guztioe daquigu. Ez bada entzuteric emon.
 Ez ecer erantzun gaisqui esaliari , lotsatutecua
 bada , lotsatu dedin , ta erremedijau dedin miin
 gaistuaren jaubia. ¿Baina , ceu isilic , ta triste
 zagozan lecuban , badiardubee murmuretan bes-

te bic , edo iruc , edo gueijagoc , atertu bagaric , ta zure , inoren gacha entzuteco , gogo charrari , isiltasunari , ta arpeguico astuntasunari casuric eguin bagaric , sarri lagun gaisqui esaleen artian jazoco jatzun leguez? Orduban bere oraindino erremedijua daucazu , lagunaren ondria jasoteco , ta miin gaistuac isilduteco. Ta da.

Irugarrenian: Alaco orduban cristinaubac eguin biar davena , da : Tercijua artuta , contubac aterata , verbac pensauta , beste sail bat , edo palta bagueco verbeta bat norberac aitatu , bestelan , edo berez balitz leguez. Bestiac inor gaiti deungaro esaten dagozarian , aitatu noberrac edo *egubaldija* , edo *laboria* , edo *gaisuac* , edo *guerrac* , edo beste inoren gach bagueco , ta gaisqui esaleen goguari dei eguiteco esan garri bat. Ta agaz aaztu eraguin murmuracinoia. Onetarico modubagaz , ta juicijuagaz ascoc gaisqui esalac isildu ditubee. Aldatu verbetia beste sail batera , inori cer gaiti dan , igarri eraguin bagaric. Caridadia chito artetsuba da. Proximuaeren ondria benetan maite dogunian , gauza asco asmauco ditugu , a jasoteco , bata ez bada , bestia. Tomas Moro , juicijo , ta caridade andico Inglaterraco Canciller Nausijac gueijagoco bagaric bere aurreco murmuracinoiac quepdu oizituban. Inor gaisqui esaten asten zanian , asmetan evan beste esanquizun bat , verbetia aldatuteco , ta gaisqui esatia ixilduteco.

Alderatu bada , cristinaubac , inoren gaisqui esatiac , ceuben aurrian jazoten dirianian. *Ex xaitex bat eguin gaisqui esaliagaz* , dino

Espiritu Santubac (1). Bada usteric guichien danian, izango da euren azquena. Bertati jaguico da gaisqui esaliaren gainera castiguba. *Cum Detractoribus non commiscearis, quoniam repente consurget perditio eorum.* Bildur izan beti, inoren cleitubari icutu eguiten. Ceubena inoc gordetia, ta zaintutia gura dozun lequez, gorde zeubec inoren ondria. Ce laster penetan zarian, inoc ceuben contra cer bait esaten davenian. Bada besniac ez davee guichiago estimetan euren ondria.

Ez bada inor imini, neure entzula onac, laguna gaiti deungaro esaten. Ez entzun inos gogoz, ta arpegui alegueriagaz lagunaren pal-tarie. Ta ceuben aurrian inor azartuten danian murmuretan, esan bildur bagarie: Ce gaisqui eguiten daven: Ta alan esaten azartuten ez bazara. Illundu arpeguija, ichi belarrija, ta ez jaube eguin aren esan charrai. Edo aldatu verba gueija beste gauza batera. Onan jasoco dozu proximuaren cleituba. Osatuco dozu gaisqui esalia. Guichituco dituzu pecatu asco. Ta gordeco dozu caridade santuba, ceinegaz jadi-chico dozun ceruco betico dichia. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian.

Amen.

V.

(1) Prov. c. 24.

V. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan : *Ce gauza charra dan, miinagaz lib lagun artico baquia, ta adisquidetasuna galdutia.*

Zorroztu zitubeen euren miinac, sierpiarena leguez; ta euren ezpanpian dauquee Aspijaren, edo Eruviaren verenua, dino David Erreguiac gaisqui esalac gaiti (1). *Acuerunt linguas suas, sicut Serpentis; venenum aspidum sub labiis eorum.* Menturaz gueijago ezin esan euquian verba guichiagotan miin deunguen contra. Zorroztu, dino, miina, sierpiarena baixen zorroz eguin artian, *sicut serpentis.* Ta zetaco? Proximua- ren pama ona, cleitu ona, ta ondra ona eba- guiteco, ezainduteco, ta osticopetuteco. Oneta- raco biar davee gaisqui esalac sierpiaren miin zorrotza. Ta *Aspijaren* verenua ezpanpian, edo miinian. Aspija da pristija chito vereno gaisto- cua, guc eruvia esango baguendu leguez. As- pijaren verenuac ez dauca osatuteric, eruviare- nac ez daucan leguez. Entzun dozu bada, cris- tinaubac, miin gaistuaren verenuac ceimbat cal- te eguiten daven lagunaren cleituban, ondran, ta paman. Ta, ce nequez osatuten dan miina- gaz lagunari cleituban eguiten jacon epaija. *assigna el dca* Baina oraindino, San Agustinec eracusten deus- cu, beste miinaren verenuac iraasten daven gach bat,

(1) Psalm. 56.

bit, leen esan dirianen aazgarrija. Ta da, miin gaistua izatia adisquidetasunaren, ta baque onaren galzaillia. *Venenum amicitiae* (1). Adisquidetasuna, ta baque ona galduteco, ta illteco, verenuac daucaz miin gaistuac ezpanpiam. *Venenum aspidum sub labiis eorum*. Beguiratu daijogun bada, neure entzula onac, miin gaistuari aldia onetati. Ta icusi daigun, ce echuria daucan. Onetaraco, esango deutsut: 1. *Cer dan adisquidetasuna*. 2. *Celan galduten daven miin gaistuac*. ¡Ojala, dempora pusca bat gueijago baneuca, sail onei jagocuen eracutsija sustraiz zuben burubetan sartuteco! Entzun eguizu bada aimbat gogoric oneenagaz.

I. Adisquidetasuna da, Santo Tomasec dinuanez (2), leen danazco bata bestiaren ezauberati urtetea daven alcarri ondo gura izate pirmia. Edo, da, San Agustinec dinuanez (3), arimaco, ta gorputceco, edo Ceruraco, ta munduraco gauza guztietan alcarri ondo gura izatia, ta beti alcar artutia caridadez. Adisquidetasunac zabaltasun andija dauca berez. Munduco guztia adisquide izan biar ditugu, edo maite izan biar ditugu Jaungoicua gaiti, ta caridadez. Baina ez da aimbeste zabalduten, orain aita dogun adisquidetasuna. Ezagunen artian, ta alcarregaz artu emona dauquenen artian, edo euquidavenen artian, baduten da, eracutsi onetan aita dan adisquidetasuna, ta andi datoren baque ona. Auzuen artecua, senideen artecua, pamelijaren

(1) De amicit. C. 13. (2) 2. 2. q. 23. a. 1.
(3) Epist. 45.

artecua, ta artu emona dauquenen artecua da, orain esaten dan adisquidetasuna. Au bere, ez adisquidetasun charra, alcar galdutecua, pecatuzcua, edo pecatu eraguitecua. Bada pecatuzco, ta pecaturaco adisquidetasunac, ta alcar artutiac galdutia gauza ona da. ; Ta ojala, aibat lasterren guztia galduco balira! Esaten da bada: adisquidetasun ona, Jaungoicua serbiduteco, ta alcarri munduban lagunduteco, balijo daven adisquidetasun zintzua, leijala, pirnia, ta Jaungoicozcua dala, eguijazco adisquidetasuna.

Onetarico adisquide alcar artubac, guztia dauqueez guichiago, edo gueijago errijetan, auzoeretan, senidetan, edo pamelijetan. Alaco adisquidiac alcar maite davee, alcar zaintuten davee, alcar jasoten davee, ta alcarri lagunduten deutsee. Ez deutsee, daquijela, inos alcarri atsecabaric emoten, ez eguinagaz, ta ez miinagaz. Preminan icusi ezquero adisquidia, inoc esan bagaric, dua lagundutera, asco costara bada bere. Alcarregaz luzaro egon arren, ez dira cansetan. Alcarregaz dagozarian, ez davee verba gueija inos bere palta. Batac daucan gancia, bijac dauquee. Bataren onac, biheenac dira. Batac daucan gachian, bijac artuten davee penia. Ez dago gauza zatituric adisquide eguijazco birren artian. Ez dago engainuric euren verbetan alcarrentzaco. Ez da toluzturatic bere euren vijotcetan. Batac daquijana, bestiac bere baqui. Batac entzun gura davena, bestiac esaten dau. Ta alcarri pena emongo deutsana, batac bere aita-

aitatuten ez dau. Leguiac, edo Jaungoicuaç era-
gozten daven gauzaric, alcarri escatuten ez deut-
see, ez esateco, ta ez eguiteco. Batac descui-
duan esaten badau edo eguiten badau, pecatu
dan gaucia: bestiac penia artuten dau. Ta go-
goratuten deuta caridadez bere pecatuba, erre-
medijau dedin, ta osterá eguin ez daguijan. Ara
emen, cristinaubac, adisquide eguijazco bi. Bi-
jac dauquee nai bat, bijac uste bat, bijac as-
mo bat, bijac gogo bat. Edo, esan legui, bi-
jac dauqueela vijotz bat, ta arima bat. ;Ce gau-
za ona au! ;Ce poz andija vijotzarentzat ala-
co adisquide bat, edo gueijago euquitia! ;Ceim-
bat estimetan dan!

¿Baina, ce gaiti ez dira alan adisquide al-
carregaz, ^{batac} edolabere auzoeraco guztiaç? ;Edo-
labere senide guztiaç? ;Edolabere eche bateco
guztiaç? ;Edolabere gurasuac, ta umiac? Ez
dira bada, cristinaubac. Ta izango bere ez di-
ra guztiaç ez senide artian, ez auzo artian, ez
pamelijan alaco adisquide alcar artu, bat egui-
nac. Ama izango da alava bataren adisquidia-
go, bestiaren baino. Aita izango da seme ba-
taren adisquidiago, bestiaren baino. Senarra izan-
go da auzo baten adisquidiago, emaziaren bai-
no. Ta onan beste guztiaç, oidanez. ;Cec egui-
ten dau bada au? Ez beste gauzac, ez bada,
gueure erichijac, gueure ustiac, gueure goguac,
gueure aitutiac, gueure umoriac, edo *genjuac*
bardinac ez dirialaco. Orregaiti nequez topetan
dira bi, alaco gaucetan alcar bat eguinac. Ta
biç alcar topetan daveenian, berez leguez, al-

eat maite davee. Alcarri verba guichigaz go-
guas aituten deutseez. Ta, errazoiaren, ta ca-
ridadiaren neurrijagaz errázto adisquidet^{era, du} ~~on~~ di-
ra, casic celan ez daquijela. ;Ezdogu ascotan
topetan gueuro carga astunen arintasuna, ta pe-
neen consuelua obeto atze bati contaubagaz,
gueure senidiai, edo echeuai contaubagaz bai-
no, guztiaquin ondo egon arren, ta guztia
maite izan arren? Edo ceinec esango dau: bai-
etz. Au gaiti esaten dau San Ambrosioc (1):
*adisquide bagaco pensetia, tristecia dala; adis-
quide bagaco biar genero guztia, penia dala;*
*echia bere adisquide bagaric, ervestia dala; vi-
zitzia bere adisquide bagaric, tormentuba da-*
la; ta adisquiden laguntasuna bagaric vizi iza-
tia bera bere, illtia dala. Au gaiti esaten dau
Salomonec bere (2): *Adisquide on bat topetan*
davena, dichosua dala... Adisquide on bat to-
pau davenac, ondasun andija topau davela.
Ecer bere ez daguala, adisquide onaren balijo-
coric (3). Adisquidetasun onic beragaz dacar ba-
que ona. ;Cer eguiten dau bada miin gaistuac?
Adisquidetasuna, ta adisquiden arteco baquia,
bijac galdu. Ta leen adisquide zirianac arerijo
eguin. Icusi daigun celan.

II. Miinaren eguitadiac andijac dira, neure
cristinaubac. Cer bait gaiti esaten dau Espiritu
Santubac (4): *Cuchiluac asco ill ditubala; bai-*
na miinac gueijago galdu ditubala. Miina era-
biten ez daquijanaren sinistutia, alperricacua

II. Zatiya. Dd. da-

(1) Lib. 3. de offic. (2) Eccl. c. 25. (3) Id.
c. 6. (4) Eccl. 28.

dala (1). *Alemanija casta guztiac ezi, ta do-*
metan diriala; baina miina inoc bere endo do-
metan ez davela (2). Ta beste onaco verbeta
 asco, ceinegaz aituten emoten deuseun Jaungoi-
 cuac miinazco pecatubai deutseen gorrotua. Pe-
 catu guichi eguingo dira munduban, leenago,
 edo gueruago, asieran, edo amaijan miina par-
 te ez dala. Gaisqui esatiaren, edo murmuraci-
 noiaren gaineco caltiac cerbait esan dira leengo
 icasiquizunetan. Au oida cleitubaren, ta pama
 onaren contra. Baina cleitubaz, ta painiaz os-
 tian galduten dau ascotan miinac adisquidetasu-
 na, ta baque ona zortzigarren aguindu santu-
 baren contra.

Alaco adisquidetasuna, ta gentiaren arteco
 baque ona galdutiari esaten jaco: *Embusterija*.
 Ta á darabilenai: *Embusteruba*, edo *Embuste-*
ria. Esan leguijo verbeeta onian alaco miin gal-
 dubari: *Adisquide on galzaillia*, *Baque on gal-*
zaillia. Ta cetan dago oquerrerija impame de-
 sonda garri au? Ez beste gauzatan, ez bada,
 batari ondo gura baleutsa leguez, bestiagaz er-
 ruquituten balitz leguez, bestia contuban imi-
 ni gura baleu leguez, bestiari conseju on bat
 emoten baleutsa leguez, adisquiden, auzuen, ta
 seniden artian noc cer esan daven, ta cer eguin
 daven alcarren contraco verbac, edo eguitiac
 esatian. Au da embusterija. Au da miin vere-
 notsuba. Au da adisquide galtze madaricatuba.
 Ezerbere ez juacola, baztarretaco guzur, ta salt-
 sa guztiac batuta, areec bacochari bere erara,
 ta

(1) S. Jacob. c. 1. (2) Id. c. 3.

ta guztiai min emongo deutseen modura, con-
 tetia, da, adisquidetasun, ta baque on guz-
 tiae galdutia. Batari esaten deutsa alaco embus-
 terubac, edo embusteriac: *Zu gaiti urlijainac*
au zinuan. Bestiari: *Zure lepote celan olgau zan*
urlijaina. Beste bati esango deutsa: *Zure senar-*
ra (edo emaztia) *urlijainagaz egon zan atzo.* Bes-
 te batzubetan esango dau: *Ona daucazu urlijai-*
na... Oraindino, ez eideutsu atan ichico... *Je-*
sus, Ce miina dauca... Neu lotsatuta egon nint-
 zan, *az zubeo gaiti esan citubanao, entzun da...*
Jesus, gauza arima gaistuaren jaubia da...
Nic alacuari axe eguingo neusquijo...

Ara emen, cristinaubac, embusterubaren,
 adisquide galzailliaren, ta baque on galzailli-
 ren verbetia. Guztia varenoz betia. Batzubetan
 esango deutsuz onaco verba minverac ceure se-
 narraren contra. Beste batzubetan emaztiaren
 contra. Beste ascotan, edo otseguinaren contra,
 edo ugazabaren contra, edo senidiaren contra,
 edo auzo ondraubaten contra. Ceuc artu emo-
 na, edo ezauberia, edo compijantzia daucazun,
 ta aintzat ez ceuncan baten contra. Ascotan
 izango dira alaco embusterubaren verba asmau-
 bac. Ez guichitan erdi entzunac. Ta beti guei-
 tubac, ta echura guztia galdubac, adisquidia
 gueijago penetaco. Onaco embusterac, ta em-
 busterubac izaten dira: Edo inoren adisquide-
 tasuna icusi ezin daveelaco embidijaz: Edo ba-
 tari, edo bestiari, edo bijai ezcutuco gorrotua
 deutseelaco vengantzaz: Edo guztien ederra eu-
 quiteco vanidadez: Ta ez guichitan: *Cerbaito*

emon daguijuen euren miin gaistuaren, ta embusterijaren saritzat. Zuri esango deutsuz, ceurre adisquidiaren contra gorrotua iracoico deutsu been gauzac. Ta zu aren gorrotuan iminita, zuri entzuten deutsuzanac, laster esango deutsaz bestiari. Ez esan dituzun leguez, ez bada gueituta, ezainduta, dauquen echura guztia galduta, obeto sinistu daguijozan, ta sari barrija emon daguijon.

¿ Ta ceimbat onetarico embusteru, ta embustera? ¿ Emdamas erri chiquijetan? ¿ Noc dauca echian baquia seguru euren miin gaistuetati? Ceimbat matrimonio alcarren gorrotuan iminten ez ditubee otseguin embusteru batec, edo auzo miin gaistodun batec? ¿ Batian senarrari emaztiaren contra, ta bestian emaztiari senarraren contra milla guzur contauta? ¿ Ceimbat ezcontza galduten ditubee miin gaistuac, Jaungoicoz eguingo zirianac? ¿ Noc dauca seguru embusteruben errijan, edo auzuan adisquide bat? ¿ Nor azartutenda eche baten sartuten, embusterubac celatari ez diriala? ¿ Euren sospechac leenac, ta guerocuae aotan artuta, laster adisquidiari, edo juaconari arin contetan ez deutseezala? ¿ Ceimbat demporan, ta ceimbat, leen adisquide zirianac, egon oidira alcarren gorrotuan, embusteru baten miin gaistua dala medijo? ¿ Batac descuiduan esan evan verba bat, edo ondo pensau bagaric esan evan bat, edo chanzan esan evan bat, embusterubac gueituta, verenotuta bestiari belarrijetara eruan deutsalaco?

¡ Oh,

Oh, miin embusterubaren esan ezin legui-
 zan caltiac! San Basilioc esaten beeban ; gais-
 qui esaliac, ta gaisqui entzuliac, bijac mereci-
 du daveela errijetati, ta gente arteti ervestetu-
 tia (1): *Ex terminandi sunt á reliquorum so-*
cietate ambo. ; Ceimbat gueijago mercedu da-
 vee embusterubac, ta embusterac? Gaisqui esa-
 liac, ta gaisqui entzuliac galduten davee lagu-
 naren cleituba. Baina embusterubac, cleituba,
 ta ondria lagunari galdu, ta areen gainera gal-
 duten deutsa adisquide ona, ta baque ona. Dia-
 brubaren beraren opicijua eguiten dau embus-
 terubac. Luciperrec berac galdu evan lelengo
 Jaungoicuagaz aingueruben arteco adisquidetasu-
 na, ta baquia. Berac galdu evan Abel, ta Cain,
 anae bijen arteco baquia. Baita Jacob, ta Esau,
 anae bijena bere. Baita Jacoren semeena bere.
 Baita David, ta Absalon, aita semeena bere.
 Baita beste millarena bere. Bada beste aimbeste
 eguiten dau embusterubac, edo embusteriac. Be-
 rac galduten dau laster aita semen, senar emaz-
 ten, neva arreben, auzuen, Cura jaunen, Re-
 ligiosuen, edoceinen, guztien adisquidetasuna,
 ta baque ona. ; Cer esan guinaijo bada embus-
 terubari, edo embusteriari? Bere verenoisco miin
 zorrotzagaz, labanagaz, ta epelagaz galdu da-
 vela ascoren ondria, ta cleituba. Galdu dave-
 la ascoren adisquidetasun ondrauba, ta artu emon
 onecua. Galdu davela eche ascotaco, pamelija
 ascotaco, ta auzo ascotaco baque santuba. Ta
 leen Jaungoicua, ta alcar maite evenac, imi-
 ni

(1) Regul. brev. inter 26.

ni ditubala Jaungoicuaeren, ta alcarren gorrotuan. Esaten jaco embusterubari, dana, dala: Eguin ditubala bere miinagaz aspijaren verenezco epai andi ilgarri asco. Nequez, edo inos ondo osatuco ez ditubanac. Embusterubaren verbac eztiya dirurijela, ta saeta zorrotz ilgarrijac diriala. Au esaten jaco embusterubari. Jaquinda egon dedin.

¿ Ta gueratuco dira bere pecatubac castigu bagarie? Ez. *Gorrotu deusala*, dino Jaungoicuaec (1), *miin embusterubari; eum, qui seminat discordia inter fratres*. Ta ez, edocein modutan gorrotu. Ez bada aparteco gorrotua deusala. Bada ezda gueratuco castigu bagarie. Embusterubaren castiguba bera bere Espiritu Santubac esaten deuscu. Ez bacarrie guerocua, impernuban euquico davena. Ez bada baita munduban izango davena bere. ¿ Ta ce castigu? Embusteruba, edo embusteria artu daguijela guttiac gorrotuan, euqui daguijela arerijotzat, ta izan dedilla desondrauba, edo desondradia, dino Espiritu Santubac (2). *Susurratori odium, et inimicitia, et contumelia*. Alan oidira embusterubac, ta embusterac munduban. Ez dago bat, eurai ondo gura deutseenic. Ez dago inor, embusterijaren contra vijotzian suba, ta celo santuba jaguiten ez jaconic. Ez dago inor, embusterija desondragarritzat ez daucanic. Quendu bada urrin ceuben miinetati embusterijac.

Ta zubeo, echian seniqueran, ta auzoeran baque ona daucazunoc; alcar jasoteco, ta alcar-

ri

(1) Prov. c. 6. (2) Eccl. c. 5.

ri lagunduteco , adisquide leijalac daucazuzanoc:
 ¿ Inos etorten bajatzu , ez juacona , ondo gura
 baleutsu leguez , miin zorrotzagaz , ta verba
 labanaquin embusterijac contetara ? ; Edo senar-
 rac , edo emaztiac , edo aitac , edo umiac , edo
 senidiac , edo auzuac , edo adisquidiac , edo ar-
 tu emona ceugaz daucanac , au edo bestia zu-
 re contra esan davela , edo eguin davela ? Ala-
 co embusterijac , dinot , belarrietara dacarzuza-
 nian : Ez eguijozu entzuteric emon. Lotzatu
 eguizu. Esan eguiizu *Embusteru bat dala , ta
 beguijen aurreti juan dedilla.* Ez eguijozu , si-
 nistuteric emon. Ezbabere, illgo zaitu bere miine-
 co verenuagaz. Bada gueijenian guzurra da,
 esaten deutsuna. Ta beti gueituba. Ta eguiija
 balitz bere , ari ez juacona. Ta esan biar ez
 deutsuna. Embusterubari entzuteric emon eza-
 gaz , ta sinistu ezagaz gordeco dozu baque san-
 tuba , ta adisquidetasunaren legue sagraduba.
 Alan gura izan daguijala Jaungoicuac bere neurri
 bagaco ontasuna gaiti , ta gueuri deuscun amo-
 dijo santuba gaiti. Aitiaren , Semiaren,
 ta Espiritu Santubaren Ice-
 nian. Amen.

VI. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN DAN: *Cer dan juzgu gaistua, edo inor gaiti deungaro pensetia.*

Zortzigarren aguindu santubac eragozten dau, neure cristinaubac, ez bacarric, testigantza palt-sua emotia, miinagaz inoren cleituba, adisquidetasun, ta bique ona galdutia; ezba baita errazoe bagaric inor deungatzat euquitia bere. Bada errazoe bagaric inor gaiti gaisqui pensetia, da, norberari testigantza palt-sua á gaiti emotia. Laguna, edo proximia deunguia dala, noberraren burubari esatia, da, inor deungatzat euquitia. Ez dago ecer bere gauza errazagoric, inor juzguetia baino. Ezda asco asco ugarijagoric bere. Chito icuste laburra, ta begui illumac daucaguz gueure paltai beguiratuteco, ta areec ezatuteco. Baina entero icuste lucia, ta begui arguijac, inorenai beguiratuteco, ta areec juzguetaco. Bada, bateti, gueue gauza bat icusi, edo entzun ezquero, casie noraezecua da, aren gainian pensetia, ta ondo, edo charro juzgueria. Ta besteti, alaco juzgu asco dira pecatu. Ta ascotan pecatu illgarrijac, edo mortalac. Eracutsi biar jaco bada cristinaubari: 1. *Ceimbat modutara izan leitequian inor juzguetia.* 2. *Nos dan pecatu juzgu gaistua* 3. *Ce pecatu ezaina, ta zabala dan.* Entzun eguitzu gogoz.

I. Juzguba da, gueure adilliac, edo entendentubac cerbait icusijaren, entzunaren, edo itaguaren gainera, onan, edo alan dala beragan sinistuteco, ateraten daven contu amaituba. *Contu amaituba* ez bada, ezda juzguba. Ez bada izango da dudia, edo sospechia. Alan etedan bildurra. Juzguba izateco, duda bagaric aintzat euqui biar dau gauzia. Ta orain esaten dan juzguba da, gueure laguna, edo proxima ontzat, edo deungatzat euquitia. Ta au izan leiteque modu ascotara. *Lelengo*: Euqui guinaiz lagun guztiac ontzat. Au juzgu ona da. Jaungoicuac aguinduten deuscuna, da. *Onetarra ez dogu ecer bere galduten*, fino San Agustinec. *Bigarrenian*: Juezac, aguintarijac, gurasuac, ta ugazabaac, euren aguindupian dagozanac gaiti, areen paltac erremedijetaco caridadez, ta zuentasunez, begui arguijac euqui biar ditubee. Ta paltiaren sustraija sentidu ezquero, juzgau daiquee, erremedijua imini biar daveela, guztiz galdu ez ditezan euren aguindupecuac. *Irugarrenian*: Aguirico pecatarija gaiti deunguia dala juzguetia, ez da pecatu. Icusten badot nic, edo badaquit ciur, logreruba dala, lapurra dala, ordija dala, loiija dala, maldecinoeguina dala, gaisqui esalia dala, engainutsuba, edo baque charrecua dala. A gaiti ezin ondo juzgau negui, pecatari aguirija dan artian. Caridadiac aguinduten deuts, areen paltac ez esateco, ta Jaungoicoari á gaiti erregututeco. Baina ez, á ontzat euquiteco, aguirico pecatarija, ta Jaungoicuaren aterijo ezaguna

II. Zatiija.

Ee

dan

dan artian. *Laugarrenian* : Aguirico pecatarija izan ez arren, badaquit zucen, batec eguin davela gauza deunga bat, edo lapurreta bat, edo testigantza paltso bat, edo erijotza bat, ezin á gaiti sinistu negui, gauza deunga á eguin ez davela. Ez dira bada onec bide bagaco juzgubac. Ez bada bidezcuac, ta errazoezcuac. Deunguiac berac bere gach eguinagaz emoten deuseu orduban bidia, ta sinisgarrija, bera gaiti ondo ez juzguetaco, ta gach guintza atan bera ontzat ez euquiteco. Lau juzgueta modu onec ez dira pecatuzcuac. Baina bai orain esango dirianac.

1. Pecatuzco juzguba da : Izanic proximuac eguin daven gancia berez bardina, nai oneraco, ta nai gacheraco, gueijagoco bagaric juzguetia, gacheraco eguin davela. Bada eguin enquian oneraco. Icusten dozu sacerdote bat, emacume cleitu aninoneco baten echian sartuten. Gueijagoco bagaric juzguetan dozu, agaz pecatu eguitera doiala. Au juzgu gaistua da. Bada juan zatequian eche atara, gauza on bat eguitera. Ta bide gueijago bagaric ez da inor deungatzat equi biar.

2. Pecatuzco juzguba da : Arpeguico, edo gorputceco echurati, edo daucan opicijoti beste bagaric, inor deungatzat equitia. Beguijac gorrijac daucazalaco, edaalia, edo ordija dala. Beguijac zolijac, edo urdinac daucazalaco, paltua dala. Miina labana daucalaco, embusteruba, edo embusteria dala. Escribauba dalaco, *drogueruba*, ta oquerria dala. Alan juzguetan euec

Socrates gaiti, ordija zala, arpeguija, ta beguijac gorrijac oizitubalaco. Santa Maria Madalena gaiti juzgau evan Simon Paresljuac, Jesus engainetara juan zala, Jesusen oinetan auspaztuta, negarrez icusi evalaco. Alan juzgau oida opicio batzubetaco gentia gaiti bere. Baina gueijagoco bagarie, inor deungatzat euquitia, bidebagaco juzgu gaistua da.

3. Pecatuzco juzguba da; gauza on bat inoeguiten davenian, nai charragaz, edo gauza charreraco eguin davela juzguetia. Alan juzgau evan Samueleen Ama Eli Sacerdotiac. Eleisan luzaro oracinoian egualaco, juzgau evan ordituta eguala. Onetaricuac izaten dira juzgu gaistoric gueijenac. Icusten dozu bat limosnia eguiten. Ta juzguetan dozu, vanidadez eguiten davela. Icusten dozu bat bere gauzetan beguiratuba. Ta dinozu, zequena dala. Icusten dozu Juez bat, Alcate bat, edo Piel bat errico paltae castiguetan ditubana. Ta juzguetan dozu, andi guria, ta sobervijotsuba dala. Ta onanbeste milla juzgu gaisto, lagunaren eguite onacharrera botata. 4. Pecatuzco juzguba da, gauza deunga bat batec bein eguin davelaco, beti alan eguingo davela, juzguetia. Icusten da bat, bein lapurretan eguiten. Beste bat, bein ordituten. Beste bat, bein bere guraz meza entzun bagarie gueratuten. Bada gueijagoco bagarie ezda sinistu biar arec gaiti, beti lapurretan, edo ordituten, edo meza entzun bagarie, vitzi diriala. 5. Pecatuzco juzguba da: Pamela batego, edo estadu bateco persona bat gaistua

qui eguiten icusita, pamelija ataco, edo estadu ataco persona guztia deungac diriala, juzguetia. Icusten dozu, eche bateco persona bat dala lapurra. Ta juzguetan dozu, eche atañ guztia diriala lapurac. Au pecatu da. Icusten dozu, Abade bat dala zequena, edo ordija, edo pausu charretan vizi dana. Ta juzguetan dozu, Abadiac guztia diriala deungac. Au pecatu da. Icusten dozu, Praile bat dala edaalia, edo jocolarija, edo aleguereguija, edo adisquide ezjagocazanequin davilena, edo lapurra, edo embusteruba. Ta juzguetan dozu, Praile guztia, edo gueijenac diriala alacoxiac. Au pecatu da. Onec dira, cristinaubac, aibat barbaric guichienagaz, juzgu gaistua, ta pecatuzcua nos dan, ezaututeco erreguela, edo neurgarriac. ¿Ta ce pecatu da juzgu gaistua?

II. Inor deungatzat euquitia errazoe, ta bide on bagaric, beti da pecatu, neure cristinaubac. Gauza andijan badaucazu bide bagaric deungatzat, izango da pecatu andija, illgarrija, edo mortala. Gauza chiquijan, edo guichijan badaucazu deungatzat, izango da pecatu chiquija, edo arina. Juzgu gaistua bada Erregue Jaunaren, Obispo Jaunaren, Cura Jaunen, Sacerdoten, Religiosuen, Juecen, Caballero, edo beste persona ondrauben, ta pama onecuen contra, orduban, alaco personac deungatzat euquitia errazoe, ta bide seguru bagaric, gauza guichijan dala uste izan arren bere, sarri, ta laster izango da pecatu mortala. Euren estadu altubari, ta ondrautasunari guichiagogaz eguiten

ten jaco injuriya andija, gaisqui juzguetan dirianian. Ta ez pensau, cristinaubac, ceuben inor gaiti eguin dozun juzgu gaistua, inori esaten ez deutzazunian, ez dozula peccaturic eguiten. Bada, inori aoti atera ez arren, noberac deungatzat proxima euquitia bide seguru bagaric, peccatu da. Norberac gaisqui juzgaubaz gainera, inori esaten bajaco juzgu gaistua; orduban gaisqui esalia da. Ta juzgu gaistuagaz, ta á inori esanagaz galdutaco ondria atcera viurtu biar da. Oh, ceimbat onetarico peccatu erremedijau bagaric gueratuten dirian beste munduraco! Campo andija dauca juzgu gaistuac. Ta chito peccatu casta ezaina da. Entzun eguizu bada onen gainian cerbait.

III. San Agustinec esaten dau (1): *generic gueijena daguala prest, inor gaisqui juzguetaco*. Genteric gueijena vitzi da inoren gachagaz. Norbera baino, bestiac deungauago diriala pensaubagaz, ta sinistubagaz. Lapurrac ez dericho ain deungaro bere lapurretari. Baina bai inoren gaisqui esatiari. Logrerubac ez derichue ain deungaro bere tratu engainuzcuari, ta codicijari. Baina bai, bestiac trago bat gueijago edatiari. Zequenac ez dericho deungaro bere diru gordetari, ta inoren erruquiric ezari. Baina bai bestiaren castu alperricacuai. Desonestubac ez dau gauza ezainic topetan bere ao, ta tratu loijetan. Baina chito deungaro dericho, biarra eguin leguijen gentiac, egunian meza bat entzutiari. Onan dira beste oquerrerija guzriac.

Nor-

(1) Serm. 101. de temp.

Norberarenac ecer bere ez dira. Ta lagunarenac chito palta andijac. Gueure beguijetaco zura bere icusi ezin dogu; ta inoren beguico lasto chiquija bere entero zur anditzat daucagu. Onaco juzgu oquerrac eraguiten deuscuz, gueu baino obarie icusi ezinac. Gueure sobervijac. Gueure andijen izan guriac. Onec eratsi euan Luciper cerui impernura. Ta beronec erasten ditu aren ondoric beste asco.

¿Ceibat cristinau dagoz, auzua, laguna, edo proxima, santuba bada bere, cetan, edo atan deungatzat ez dauquenac? ¿Gueijago, edo guichiago gaisqui juzguetan ez daveenac? ¿Goijan, edo brian paltia topetan ez deuseenac? *Etorri zan Juan*, dino Jesu Cristoc (1), *ez jan, ta ez edan eguiten euala*, penitencia eguitera, ta peccarijai prediquetara. Ta á bere gaisqui juzgau davee, *ta dinue: demoninua dauca. Etorri da Cristo jaten davena, ta edaten davena*, Ta á bere gaisqui juzgau davee, *ta dinue: jaa-lia, ta edaalia da. Vorax est potator vini.* ¿Cer icusi eutseen gauza deunguia San Juan Bautistari, demoninua eucala juzguetaco? ¿Cer Jesu Cristori, ardao zalia, ta edaalia zala juzguetaco? Ecer bere ez. Baina deunguiac beti, danic santuric andijena gaiti bere, deungaro juzgau, ta deungaro sinistu. Cain deunguiac gaisqui juzgau Abel, bere Anae erru baguia. Esau gulerubac gaisqui juzgau Jacob, bere Anae santuba. Maria, Moisen arreviac, emacumiaren burutacinoe arinac, aixetsubac, ta zelotsubac gaiti

(1) Matth. c. 11.

ti gaisqui juzgau bere Neva caridadetsuba , ta zucena. Jacoren seme gaistuac , oquerrac , ta pecatu andiguinac gaisqui juzgau euren Ana. Joserren garbitasuna , eguija , ta leijaltasun pina. Eli ardura guichicuac , ta ume gaisqui azizailiac gaisqui juzgau Anaren oracinoe santia , ta prutu andicua. Saul deunguiac gaisqui juzgau David inocentia. Paresijo sobervijotsubac , embidijotsubac , ta pecatuz betiac gaisqui juzgau San Juanen barubac , penitencijac , ta sermoe itzaltsubac. Baita Jesu Cristo gueure Jaunaren verba santubac , milagruac , ta viziiza cerucua bere.

Onan dira , cristinaubac , deunguen juzgubac. Deunguiaren goguan ez da inos proximuaren eguitaderic , ez verbaric , danic zintzuena , ta errialena izan da bere , garbiro sartuten. Ezaindu , ta loituten dau bere juzgu gaistuagaz esanic ondraubena , ta eguitaderic santubena. Humildia gaiti dino bere artian gaistuac : simple bat dala. Urten chubagua gaiti : sobervijotsua dala. Bere gaucetan batubagua , ta beguiratu onecua gaiti : Ezertaco eza dala. Itzaltsubagua , ta chanza guichiren zalia gaiti : gogorra , ta odol charreco vijotza daucana , dala. Irago enecua , ta mansua gaiti ; ardura baguecua dala. Castu guichicua gaiti : codicijotstuba dala. Verberan beguiratuba , ta gueratuba gaiti : zapecua , ta zitala dala , edo buru erichija , ta dotoria dala. Pusca bat verba ugarijagocua gaiti : barritsu bat dala. Premina bagaric lagun arteetan sortuten ez dana gaiti : prestu ez cequena dala. Guztiaquin ver-

verba eguiten, ta edo ceinegaz bat eguiten dan gach baguecua gaiti: chaal batec baino, sustancia gueijago ez daucana, dala. Erruquiorra, ta emonzaillia gaiti: eche galzaillia dala. Emonian beguiratuba gaiti: queia bere gorde gura leuquiana, dala. Murmuretan ez badau, ocasiueta juaten ez bada, lagun gaistuetati igues eguiten badau, sarrichubago compesetan bada, inoren gaisqui esanac, ta aguirico pecatubac ontzat emoten ez baditu: ¡Oh! *Ipoerita* paltso bat dala. Santotzat guztiac euqui daguijen, eguiten ditubala areec.

Ara emen, cristinaubac, proximua gaiti eguiten dirian juzgu gaistuac, ta penseta charrac. Gaeijenac alan alcar juzguetan davee. Batac ezarten deutsa palta bat batari. Ta ac ezarten deutsaz bi bestiari. Nequez pensetan da ondo inor gaiti. Au guztiau dino San Juan Crisostomoc (1): *Paciencia onecua bada bat; bildurri coitantzat dauca deunguiac. Humildia bada; paltsoztat, ta arpegui bico cristinautzat. Alegueria bada; nasaitzat. Zucena, ta arteza bada; sutsunzat, ta ernegautzat. Guztia sinistuten daven on, aingueru bat bada; sen bagacotzat. Cintu onecua, ta adin onecua bada; malecijotsoztat, edo ascotaco gaistotzat. Sosigu onecua bada; buruguintzat. Barubari, ta oracinoiari jarraituten badeutsa; modu baguecotzat. Prediquetiari, compesetiari, ta lagun en arimac cerura vidian imintiari oquiten badeutsa; estimacinoe zaletzat. Bere concienjian ondo ez juacola-*

(1) Marc. Hort. Past. l. 3. tract. 4. Lect. 15.

Iaco, isten badeutsa; bere eguin biarrari cobru emoten ez deutsan alpertzat. Gentiagaz ondo euquiteco gracia badauca; miin labanecotzat. Inoren labanquerijac, ta embusterijac entzun gura ez baditu; andiustecotzat. Au guztiau da San Juan Crisostomoren. Emen aguri da, ce sustrai andijac daucazan juzgu gaistuac. Ez dago lagunaren eguitade bat, ez verba bat, aibat zuzenena, ta santubena izanda bere, alde charrera juzguetan ez danic.

¿Ta ez da au, neure entzula onac, peccatu ezaina? ¿Nai dozu, ain errazto, ta ain bide bagaric ceure esana, edo eguina deungatzat inoc euquitia? ¿Ceure verba, ta eguite guztia beti alde charrera, ta gachera inoc juzguetia? Ezetz, esango dozu. Inoc juzgu gaisto bat ceu gaiti eguin davela, entzun orduco, vijotcian gorrotuaren suba jaguiten jazu aren contra. Ta gracijaren indar guztia biar dozu, á amateraco. Beste aimbete gorroto deutsa, cristinaubac, juzgu gaistuari Jaungoicuac. Bera da cristinau guztien Jueza. Ta ez dau gura, bere ordaco ez danec, Juez ez danec, inor juzgau daguijan munduban. Juzgau daguijala bacochoac bere buruba. Baina ez inorena. Jaungoicuari berari escu artutia da, gueure lagunen esanac ta eguinac gueuc juzguetia. Ez eguizu inor juzgau, dino Jesu Cristoc (1), zeubec juzgau ez zaguijezan. ¡Oh, ceure laguna juzguetan dozuna! Achequia bagaric galduco zara. Inor gaiti eguiten dozun juzgu gaistuagaz, ceure bu-

II. Zaija.

Ff

ru-

(1) Matth. c. 7.

(2) 1.ª Rom. c. 2.ª (3) (4)

rubra condenetan dozu, dino San Paulo Apostolubac (1). ; Nai dozu entzun, cristinaubac, Jaungoicuac celan juzguetan dituban inoren gach juzgalarijac? Bada escritura sagraduban castigu guichi iracurten dira, erfu gogorracoric, ta bildur garrijagoric juzgu gaistuarena baino. Core, Datan, ta Abiron, irurac juzgau even gaisqui Moises, ta Aaron gaiti. Errazoe bagaric, ta bide bagaric, eurac deungac cirialaco, juzgau even, sinistu even ta esan even deungaro Moisen, ta Aaronen contra. ; Ta cer derichazu, Jaungoicuac eguin evala euraquin? ; Celan derichazu, juzgau citubala? Isrraelgo gente guziaren aurrian Core, Datan, ta Abiron egozan lecuban, luurrac edegui evan aua impernuraguino. Ta subaren, ta queiaren artian viziric iruntsi zituban luurrac irurac impernucoco ondaretara (2). Ara, Jaungoicuac ce gorrotua deutsan juzgu gaistuari. Ara, ce pecatu ezaina, ta bildurgarrija dan laguna gaisqui juzguetia.

; Oh Jaungoico Santuba! Emon eiguzu ceure gracia, ezaututeco, cer dan juzgu gaistua, ta ce pecatu zabala, ta ezaina dan. Artu daigun juzgu gaistuaren gorroto santuba, ta gorde daigun ceure caridadia, ceinegaz irabatcico dogun betico Ceruco gloriija. Aitiaren,
Semiaren, ta Espiritu Santubaren
Icenian Amen.

VII.

(1) Ad Rom, c. 2. (2) Num. c. 16.

VII. ICASQUIZUNA, CEINETAN ERACUSTEN dan : *Cer eguin biar daven cristinaubac, inor gaisqui ez juzguetaco.*

Santo Tomasec eracusten dau, neure cristinaubac, juzgu gaistua dala lagunaren contraco deungaro esate, ta cleitu galtceen ama. Ta juzgu deunguiaren ama, oida, gueijenian edo embidija, edo andiguria, edo gorrotua. Oquerre-rija, edo vicijo impame oneen lelengo umia da, inor gaiti deungaro juzguetia. Ta juzgu gaisuaren umia da, laster, barruban daucan verenua nai guzurra, ta nai eguija, nai ziertuba, ta nai dudacua, nai entzuna, ta nai icutsija, nai asmauba, ta nai erichicua lagunaren paltia inori esatia. Proximuaeren cleituco gaucia bada, *zanac emon deuts* esanda, beriala contau lagunari. Ara emen, cristinaubac, lagun bic, edo iruc, edo batec, cleituban curai, ez juacuenac, bein jaquin, edo sospecha eguindaco proximuaeren paltia, ce gaiti, edo inos bere ez, edo chito guichitan gueratuten dan, azaldau bagaric. Lastima gorrijan, nequez topetan da persona ixil bat, edo saiatu bat, lagunaren paltac ezcutetaco. Berau gaiti eracutsico deutsut dotrina onetan : *Cer gogoratu, edo pensau biar daven cristinaubac, inor deungaro ez juzguetaco. Ta oni darraicono, inor gaiti deungaro ez esateco.* Uste dot, balijoco deutsun eracutsija da-

Ja. Ta escatuten deutsut, entzuteco gogo ona.

Leleengo: Inor gaisqui juzguetara orduco, gogoratu daique cristinaubac, San Juan Crisostomoc dinuana. Ta da (1): *Cristinau onac nequez inor gaiti gaisqui juzgutan davela; ta cristinau deunguac nequez inor gaiti ondo juzgutan davela*. Emeti ezautuco dituzu, netre entzula onac, ceuben burubac: ? Ontzat daucazuz ceure proximuac, edo lagunac? ? Ez aoz esanda bacarric, ascoc sobervija pin bategaz esan oidaveen leguez: *neu baino obia da munduguztia?* ? Ez bada, ceuc alan sinistuta, ta guztia ontzat ceure goguan euquita? Bada cristinau onazara. ? Ceure goguan, ta ceure vijotzian, inori esan ez arren, deungatzat daucazuz lagunac? Bada seguru seguru ceu cristinau deunguia zara. Ta euqui daiquezu ceure buruba leleengo deungatzat. Ez dozu au guraco. Bada ez inor juzgau.

San Gregorijoc esaten dau (2), *gaisqui esalia* (ta bardin da gaisqui juzgalia) *dala, autsari auagaz aixe emoten deutsana leguez*. ? Ta cer eguiten dau autsari auagaz aixe emoten deutsanac? Bere beguijetara autsa bota. Onegaz esaten deutsu santubac, gaisqui esaten davenac, ta gaisqui juzgutan davenac; min emoten deuseela bere beguijai. Au da arimaco caltia. Ta itsututen ditubala bere beguijac. Au da, eguija ez acertetia. Au da, bere juzgu charrac, ta esan gaistuac uts eguitia. Au da, guzurrian ibiltia, itsututa dagualaco. Ta autsez betetaco begui

(1) Serm. sup. Matt. (2) Hom. sup. Ezequiel

gui illunaquin besten burlagatri gueratuti. Gogoratu bada, cristinaubac, inor juzgau baino, leenago: juzgu charginac deungac diriala, it-subac diriala, guzurrian davilzala, ta arimaco beguijac autsez beteta dauquezala, eguiija ezaututeco.

Bigarrenian: Gogoratu, inor juzgau baino leenago, San Buenaventurac dinuana, Ta da (1): *Inoren gogoco barri jaquin ezina*. Inoren vijotzian, ta goguan ce uste, ta cer nai daguan Jaungoicuarac berac, baino bestec ez daqui. Ez da Ainguerubac bere. Ez badaqui bada cristinaubac, lagunaren goguan cer daguan. ? Celan juzgauco dau, laguna deunguia dan, ala ona dan? ; Ez badaquizu, inoren goguan cer daguan, onaco, edo alaco gauza esaten davenian, edo eguiten davenian lagunac, celan azartuten zara, aren esana, edo eguina deunguia dala juzguetara? ; Ta zuc deungatzat daucazuna, bada ona Jaungoicuaren beguijetan, cetan gueratuten da zure juzgu gaistua? Gueure vijotzian, gueure naijan, edo vorondatian dago bada gure onizate, ta deunga izate guztia. Au ezaututen ezdogun artian, ezin juzgau guinai errazuaz, gueure laguna ona, ala deunguia, dan. Ceruban aguertuco dira arguero guztion vorondatiac, guztion naijac, ta guztion vijotzac, dirian moduban. An icusico dozu, nor dan ona, ta nor dan deunguia. Ordu artian, ezin inor zucen juzgau guinai. Oquer juzguetaco, oba da ez juzgau: ; Ta esaten badozu, jaquinaren gainera juzgue-

(1) Tom. 7. de prof. Relig. c. 1.

guetan dozula? ¿Senaille aguirijac daucazuzala laguna gaiti gaisqui pensetaco? Ez sinistu, cristinaubac, goguac esaten deutsun guztia. Uts eguite asco jazoten dira gauza onetan. ¿Nos oi-
 dira senaille aguirijaguac, inor deungatzat eu-
 quiteco, Jose, Jacoren seme erru baguiaren con-
 tra azaldau zirianac baino? Egítoco Señora guz-
 tiz nausi bat zan, Joserren pecatutzatcua azal-
 dau evana. Seinoriac berac esan eutsan bere se-
 narrari, derrigorrian berari pecatu eraguin gu-
 ra izan eutsala Josec. Nequez, capiaren zati bat
 atzamarraquin urratuta, librau zala guizon gais-
 tuaren escubetati. Eracutsi eutsan Seinoriac se-
 narrari Joserren capa zati urratuba. Quexau ja-
 cozan Juezari Joserren contra. Jose sartu even
 carcelan. Ta azaldauzan bere pecatutzacua. ¿Noc
 juzgauco ez evan Jose deungatzat? ¿Noc sinis-
 tucoco evan, Joseri jazo eutseen guztia, guzurra
 zala? Bada guzurra zan. Joseri alaco gauza deun-
 garic gogoratu bere ez jacon. Seinoriac berac
 gura euquian pecatu eguin Josegaz. Ta, Josec
 pecatu eguin gura ez evalaco gorrotoz, ta ven-
 gaiz Seinoriac, andijac, ta nobliac jaso eutsan
 Joseri guzurra, quando eutsan ondria, ta sar-
 tu evan carcelan. *Ez bada inor juzgau, dem-
 poria baino, leenago.*

¿Nos senalle segurubaguac, inor deungaro
 juzguetaco, Susanaren contra jagui zirianac bai-
 no? Errijaren Buru, ta Juez cirian guizon bic,
 ez umiac, ez gazte buru arinac ez bada eda-
 decuac, ta zaartubac esan even bijac batera gen-
 te guztiaren aurrian. ¿Ta cer esan even? Esan
 even

even: *Euras topau eveela Susana guizon batagaz pecatu eguiten.* ; Noc sinistuco ez eutseen edadeco juez arei? ; Noc juzgauco ez evan deungatzat Susana? Guztiaç juzgau even, Daniel santubaz bestiaç. Bada Danielec acertau evan, ta beste guztiaç uts eguin even. Susana deungatzat euqui evan erri guztiaç; Ta Juez zaarrac guizon ondrantzat, eldutzat, ta zucentzat. Bada oquer pensau even dirianac, Danielez bestiaç. Susana zan ona, ta garbija. Ta Agura zaar Errico Juezac cirian loijac, Susanagaz pecatu eguin gura evenac. Ta Susanac areequin pecatu eguin gura ez evanian, guzur andija jaso eutseenac ta erri guztiaç Susana santia arica ill eraguin gura eutseenac. *Ez bada inor juzgau, demporia baino leenago.* ; Egon leitez senalle aguirijaguac, inor deungatzat eutquiteco, Santa Marinaren contra egozanac baino? Bere Aitac eruan evan Marina, nescacha chiquija, mutil jantzita beragaz Praile combentubatera. Aita, ta alavia, bijaç gueratu zirian combentuban Praile. Marinari ataraco imini eutsan *Marino* izen. Marino zan chiquitati Praile zintzo bat. Ta ceimbat azijago, aimbat zintzuaço, esanecuago, ta humildiago. Bere ontasuna gaiti, combentuco Nausijaç bialduten evan Uri urrinera, aguindubac eguitera. Ta gueratuten zan gavetan, ló eguiten Uri ondoco eche baten. Eche ataco nesquiaç, batu evan seinanorbaiteganic. Ta ezarri eutsan erruba Prai Marinori. Nesquiaren Aita asarre, ta gogor quexau jaçon Combentuco Nausijari Marinoren contra.

Contu artu eutsan Nausijac Marinori. Onec, ez ucatu eguin eutsan Nausijari, ez autortu. Ezda bere buruba aguertu bere. Ez bada ixilic egon. Juzgau euan Nausijac, Prai Marino erruduna zala. Azaldau zan beriala campuan, ta combentuban Marinoren escandalu andija. Ta Marino ixilic eguan. Quendu eutseen Abitu santuba, ta bota even combentuti campora. Baina ez euan esaten Marinoc, seiná beria ez evanic. ¿Noc sinistuco euan ez evala? Nesquiac, seiná eguinda, bialdu eutsan seiná gueroco baten Marinori, beria evala, ta atzteco. Ta artu euan isilic seiná, ¿Noc juzgauco ez euan Prai Marino Seinaren Aitatzat?

Gueijago uts eguin even onraindino, alan juzgau evenac. Prai Marino errubagua urte ascotan vizi izan zan, combentuban, ta ingurubetan emoten eutseen limosniagaz, seiná atzten evala, combentuco atectan parauta, Prailiac parca escatuten. Ta, leen baino, aurrera oba izango zala aguinduta, barriro negarrez abitu santuba escatuten eutseela. ¿Noc pensauco euan, beragaz erabilen seiná, ez evala beria? Ez zan bada. Erruquitu zirian Prailiac Marinoren bost, edo sei urteco ate ondoco negarraquin, ta erregubaquin. Milla, aurrera on izateco, zamaigaz, ta contu gogorregaz artu even barriro combentuban. Ez eutseen osterá combentuti urteten isten, leen leguez lotsatu ez eguizan. Ilizan Prai Marino Combentuban. Ta meztituten ezautu even, emacumia zana. Errubagua zana. Santia zana. ¿Cer esango dogu au
gai-

gaiti? *Ez bada inor juzgau, demporia baino leenago. Jaungoicua guztioe juzguetara, datorren artian.*

¿Baina ceimbat onaco uts eguite, ta juzgu jazo ez dira, ta jozoten ez dira egun ero cristinauben artian? Eleisiaren jazuac beteta dagoz onaco onac deungatzat juzgautaco uts eguitez. Aita San Franciscuba bere aitac eucan deungatzat, ta eche galzailletzat. San Ignacio Loijolacua carcelan euqui even. Ez heregiac, ta gentilac, ez bada euren burubac zucentzat, ta cristinau ontzat euqueezanac. Ene Ama Santa Teresari, ta Ene Aita San Juan Curutcecuari beste aimbeste jazo jacuen. Euren lagunac, ta anaiac juzgau citubeen onec deungatzat. Uste even senalle aguiriac euqueezala, alan juzgautaco. Baina engainau zirian. *Ez bada inor juzgau, demporia baino leenago. Jaungoicua guztioe juzguetara, datorren artian.*

¿Esango dozu mentucaz? *Jauna nic ondo daquit, á deunguia dana. Neuri ostu deust: Neuri ucatu deust: Neuri erruba guzurragaz ezarri deust: Neuri calte andijac eguin deustaz: Neuc entzun deustat: Neuc icusi nevan: Guztiac dinue, á deunguia dala....* Onec oidira, cristinaubac, ceuben errazoe nausijac, inor deungatzat euquiteco, ta gaisqui juzgautaco. Ta izan dedilla alan. Baina gogoratu:

Irugarrenian: ¿Nor zara zu, ceure laguna, edo proxima juzguetan dozuna? Esaten deustu San Paulo Apostolubac, ¿Tu quis es, qui iudicas alienum servum? Gogoratu eguizu, ceu nor

na. Zu zara logreruba, engainuzco tratubac, al-
daguizunian, eguiten dituzuna. Zu zara pobren
conta beti deungaro esaten, diarduzuna, arei
limosna chiqui bat ez emotia arren. Zu zara
zequenquerijaz, ta codicijaz vijotza lhortuta dau-
cazuna. Bada zu ez obia, lapurra baino. Zuc
juzguetan dozu laguna, bidaotija dalaco, ta miin
gaistuaren jaubia dalaco. Ta zu juzgauco zaitu
Jaungoicuac, alperra, edo jocolarija, edo cas-
talarija zarialaco. Zuc juzguetan dozu proximua,
ordija dalaco. Ta zu juzgauco zaitu Jaungoi-
cuac, desonestuba, loija, ta atsituba zarialaco.
Zuc juzguetan dozu laguna, zitala dalaco, palt-
sua dalaco, zor pagazaille charra dalaco, ardu-
ra baguia dalaco, aguindu guria dalaco, vijotz
gogorreca dalaco, embidijosua dalaco, batu
guria dalaco, esquer charreca dalaco.... Ta zu
juzgauco zaitu Jaungoicuac, pecatu arec guz-
tiac daucazuzalaco, zeuc ezautu bagaric. Ta
areen gainera juzgazaille gaistua zarialaco. ;Nor
zara bada zu, laguna juzguetan dozuna, aren
paltaac jaquinac, ta aguirijac izan arren? ;Obia
zara ceu, ceuc deungueentzat daucazuna baino?
;Ta quis est?

Ainchinacuac *Lamia* esaten eutseen emacu-
me bat pintau, edo irudituten even begui as-
cogaz. ;Baina celan? Bere echian sartuten za-
nian, beguijac artu buruti, ta cuchaan sartu-
ten citubala. Ta bere echeti urteten evanian,
beguijac artu cuchati, ta buruban iminten ci-
tubala. Ez evan gura bere echeraco beguiric.
Camporaco nai zituban diriaaac. Ez evan icu-
II. Zatiya. Gg 2 si

si gura, bere echian cer iragoten zan. Ta campocuac guztiaic icusi gura zituquian. Gaisqui juzgalarijac, ta gaisqui esatiaic dira *Lamiaren* moducuac. Euren paltac, ta pecatubac, aguiricuac, ta ezcutucuac icusteco, ez davee gura beguiric. Ta inorenac icusteco, juzguetaco, ta esateco, milla begui gura lituquee. Emeti dator, gueure burubac ontzat euquitia. Ta bestiaic dungatzat juzguetia. Ta gueijenian, gueue deungatzat daucagunac, dauca bere buruba ontzat, ta gueu gaucaz deungatzat. Alan dagoz engainauta cristinaubac negar garri andijan, euren burubac santutzat, ta bestiaic deungatzat sinistuta.

¡Oh! Inor juzgueta bacoehian, esango baleutsa cristinaubac bere burubari, San Paulo Apostolubac dinuana: *¿Nor zara zu, laguna juzguetaco?* Juzgu gaisto guichiago eguingo litzatequez. Jesu Cristoren aurrera eruan evene judegubac, adulterijoco pecatuban topau evene emacume bai. Leguiac aguinduten evan, alaco emacumia arrica illteco. Judegubac esan eutseen Jesu Cristori: *Arrica á ill biar zala, leguia gordetaco.* Jesu Cristoc esan eutseen judegubai: *Pecaturis ez daucanac, jaurtegui daguijola bada lelengo arria.* Au esanda, atzamarragaz luurrian escribiduten evan Jesu Cristoc. Emacume pecatarijari arrica asi biarran, zaarrenetati asita, banaca, ta binaca ixil ixilic gente guztiaic alde eguin evan andi. Gueratu zirian Jesu Cristo, ta Emacumia, bijac bacarric. *¿Num dira,* esan eutsan Jesu Cristoe, *zu acusau,* edo juz.

juzgau zaitubeenac? Ez zaitu inoe Castigau,
edo condenau? Bada nic bere ez zaitut condenee-
tan. Zuaz, ta ez eguizu gueijago pecaturic
eguin. Pecaturic ez daucazunoc, juzgau eguizuz
bada lagunac deungatzat. Ez pecatu eguin do-
zunoc. Gaisqui esan dot. Pecaturic eguin ez
dozunoc, ta aurrera bere eguingo ez dozuna,
daquizunoc, juzgau eguizuz gaisqui lagunac.
Bestec ezin juzgau zinai ceuben proximua.

¡ Oh, Jaungoico Juez zocena! ¡ Deungaro
inos inor juzguetan ez dozuna! Ceuc ezaututen
gaituzu, nor celacuac garian. Emon eguiguzu
bada, Jauna, gracia, gueure burubac ondo
ezaututeco, ta proximo guztiac, gheu baino
obatzat euquiteco. Orduban birrindaco ditugu
negarrazaz gueure pecatubac. Erruquituco gara
inoren paltiagaz. Maitetuco ditugu lagun guz-
tiac. Ta irabatico dogu ceruba. Alan izan de-
dilla Jaungoico ona gaiti. Amen.

 IX. TA X. AGUINDUBAC.

*Non concupisces usorem proximi tui : non Do-
mum..... Deutor. c. 5.*

I. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan : 1. *Beredatzi, ta amargarreni
Aguindubac cor escatuten deuscuboen.* 2. *Celan
Aguindu onec bat ez dirian zaxpigarren,
ta zortzigarrenagaz.* 3. *Celan bat
ez dirian aloarren artian.*

Leengo Eracutsijetan esan da gueratu da, neu-
re entzula onac, cristinaubac Jaungoicuari, la-
gunari, ta bere burubari eguinian, ta esaniah-
zor deutsana. Escatuten deutescu Jaungoicuac le-
lengo zortzi aguindubetan : Bera maitetuteco,
ondretaco, ta serbiduteco, beste gauza guztiac
baino gueijago : Bere icen santuba alperric auan
ez artuteco : Berac santu eguindaco egunac,
gueuc bere santututeco : Gueure gurasuac, ta
Nausijaguac ondretaco : Lagunari, ez gueure bu-
rubai ez osasunian, ta ez vizitzan calteric ez
eguiteco. Gueure gorputcetan, ta miinetan gar-
bitasuna, ta castidadia gordetaco : Inori diruban,
euquijan, edo aciendaan calteric ez eguiteco :
Ta ezda cleituban, pamaan, edo ondraan be-
re. Onan Jaungoicuac imini dau ceru, altuti le-
gue

gue zueena, mundura etorri dirian, ta etorri-
co dirian guizon, ta emacume guztiontzat. Ja-
quiturija neurri bagaco bategaz eracutsi deust-
cu, esan biar dogun, ta eguin biar dogun guz-
tia. Bera lelengo, ta gueijen; ta guero beste la-
gun guztia, gueure burubac leguez, maitetu-
ta, guztioe irabatzi daigun ceruco erreinu di-
chosua. ¿Cer biar zan bada gueijago, mundu
guztia bardin, zuzen, ta beti alcar artuta vit-
zi izateco? Gueure vijotzeco gurarijac zucendu-
tia; ta, neurriti campora urten ez daguijen, arei
esija imintia. Ta au da, beredatzi, ta amargar-
ren aguindubetan Jaungoicubac eguiten davena.
Icusi daigun bada: 1. *Aguindu onetan Jaun-
goicubac cer escatuten deuscun*: 2. *Celan eraba-
guiten dirian bestetati*: 3. *Celan erabaguiten
dirian alcarren artian*.

I. Azqueneco aguindu bijetan Jaungoicubac es-
catuten deuscuna, da, neure entzula onac, gu-
rari deungai gueure vijotzian lecuric ez emotia.
Non concupisces. Gueure vijotcian jaijo, edo sor-
tu leitequezan gurarijac, cer dirian, ta ceim-
bat modutacuac dirian, esango da gueroce era-
cutsijan. Vijotceti, edo vorondateti campora
urten bagaric gueratuten dan guraari, edo nai
bide bagacua, da, azqueneco aguindu bijac era-
gotzen daveena. Gauza charra nai izateti, egui-
tera, bide andija dago. Ezda popuertzacua, pa-
catu eguiteco, gauza eragotzija esatia, edo egui-
tia. Asco da ezauberaz gura izatia. Ez dau esa-
ten San Paulo Apostolubac (1): *Aberastu di-
ria* -

(1) I. ad Timothe. c. 6.

rianac, jausten diriala tentacinoian, ta diabrubaren lotugarrijan; ta erijotzia, ta betico galdutia guizonarentzat dauqueen, desio onera bagaco, ta calte garrijac daczala aberasturiae. Ez bada: *Aberastu guriae*. Aberastuteco naijac, edo aberastuteco gurarijac. *Qui volunt divites fieri*. Alan amaituten dau Apostolu Santubac berac esanagaz: Gach guztien sustraija dala *Gurarija*. *Radix omnium malorum cupiditas*.

Vijotceco gurari, edo nai deunguiac bere azierac daucaz, San Gregorijoc esaten deuscunenez (1). Lau modutara dino santubac, pecatu eguiten dala gurariz. Lelengua da tentacinoezcua. Bigarrena noberaren gustozcua. Irugarrena noveraren naizcua, edo consentimentuzcua. Ta laugarrena, pecatu eguina ontzat zaintutezcua. *Suggestione, delectatione, consensu, et defensionis audacia*. Diabrubac tentetan dau gauza charzera; ta vorondatiac ez deutsa ecetz esaten tentacinoiari. Orduban da tentacinoezco pecatuba. Araguijac escatuten deutsa gauza eragotcija; ta vorondatiac ez deutsa ucatuten araguijari escaarija. Orduban da vijotzian guztozco pecatuba. Gogoratuten jaco gauza deunga bat, lapurreta bat, edo beste pecatu bat eguitia; ta vorondatiac nai dau, edo consentidutea dau lapurretia. Orduban da naizco pecatuba, ostu baino leonago. Pecatu eguinda, ez dau ezautu gura pecatutzat, ez dau autortu gura. Orduban da pecatu barrija, pecatu eguina ontzat zaintutia. Lau gauza oneec iminten ditu gueure lelengo

pe-

(1) Lib. 4. moral. in Job. c. 25.

pecatuban San Gregorijoc berac. Diabrubac tentau evan Eva. Eva poztu , ta alegrauzan tentacinoiagaz. Adanec nai izan evan , edo consentidu evan. Ta , pecatubaren gainian contu artu eutseenian. Ez evan pecatutzat ezautu , edo autortu gura izan. Au gaiti esaten dau Jesu Cristo , gueure Jaunac bere Evāgelijo Santuban (1) : *Vijotceti urteten daveela burutacinoe deungac , guizon illtiac , adulterijuac , pornicacinoiac , lapurretac , testigantza guzurrezcuac , blasphemiac , ta beste pecatubac.* Onec guztioe vijotceti urten baino , leenago dira gurarizco pecatubac vijotcian , edo ariman bertan. Pecatuzco gurari deunga onec eragozten deuscuz bada Jaungoicua beredatzi , ta amargarren aguinduban. Ta au errazoc asco gaiti.

H. *Lelengo* : Eragotci euscuzan Jaungoicua azqueneco Aguindu bijetan gurari charrac , bere legue santuba aituten inoc uts eguiterie equi ez daguijan. Bada Judegu ascoc uste even, castidadiaren contra peccaturic eguin ezagaz , ta inori ecer ostu ezagaz , gordetan eveela leguia, seigarren , ta zazpigarren Aguinduban contra gurari charrac equi arren. Bada seigarren Aguindubac dinuana da , araguizco peccaturic ez eguitia. Ez , araguizco peccaturic ez nai izatia. Ta zazpigarrenac ecer ez oostutia. Ez , ecer ostutecco guraric ez equitia. Orregaiti uste even Judeguben artian ascoc , araguijari gusto emotecco , ta ostutecco gurarijac libre ziriala , araguizco peccaturic , edo lapurretariac eguiten ez zanian.

H. Zatiya.

Hh

Uts

(1) Matt. c. 15,

Uts eguite oni aurria artuteco , ta vijotceco gurari gaistuai esija iminteco , aguindu evan Jaungoicuac verba aguirijaquin , gurari charric ez euquiteco. *Non concupisces.* Leengo zortci aguinduben ta eragotcijen gainera , sustraiti du da guztia , ta achequiya guztia pecatarijari quenduteco , gueitu cituban Jaungoicuac azqueneco aguindu bijac. Areetan zucendu cituban Jaungoicuac gueure esanac , ta eguinac. Ta oneetan gueure naijac , ta gurarijac. Areetan lotu cituban Jaungoicuac gueure miina , escubac , ta oinac. Ta oneetan lotuten ditu gueure vijotzac , ta vorondatiac. Areetan aguinduten deuscu , eguin biar doguna ; ta eragozten deuscu , eguin biar ez doguna. Ta oneetan escatuten deuscu , euqui biar dogun naija ; ta eragozten deuscu , euqui ez dogun gurarija. Alan , ez dira bat eguinac azqueneco aguindu bi oneec bestiaquin

Bigarrenian : Beste aguindubac obeto , ta ziurrago gorde daiguzan , emon euscuzan Jaungoicuac beredatzi , ta amargarrena. Bada Erromaco Catecismuac dinuan leguez (1) , Vijotcian nai gaistuai , ta gurari deungai lecuric emoten ez deutseenac , erfazto , ta seguru gordetan ditu beste aguindubac. Gurari charric , edo bide bagacoric ez daucanac , ez dauca inoenaren desioric. Contentu da berriagaz. Poztuten da inoren onagaz. Esquerrac emoten deusaz Jaungoicuari. Baquia dauca bere vijotcian. Gordetan ditu jaijac. Ondretan ditu nausijaguac. Ta ez deut-

(1) De 9 , et 10. precept. n. 1.

deutsa inori calteric eguiten ez esanagaz, ez eguinagaz, ez osterantcian, dino Catecismuac berac. Bada, leen esan dan leguez, pecatu guztien sustraija, ta ama da gurari deunguia. Esanguinai, beste aguindu santubac gordetaco, guiltzat emon euscuzala Jaungoicuac azqueneco aguindu bijac. Guiltza gordetan dan artian, guiltzpeco gauzac gordeta dagoz. Bada beredatci, ta amargarren aguindubac gordetan ditagun artian, beste zortzirac gordeta daucaguz. Gueure vijotcian pecatueo gurarijari, pecatuco naijari, edo goguari lecuric emoten ez deutsagun artian, ez daucagu ariman peaturic. Ta gordetan dogu legue guztia.

Irugarrenian: Emon euscuzan Jaungoicuac azqueneco aguindu bijac besten gainera, aituteu emoteco cristinaubari, dino Erromaco Catecismuac (1); ez dala asco, Jaungoicuaren legue santuba gordetaco, leguiac, edo aguindubac dinuana azaleti, edo aguirijan eguitia. Ez bada, leguiac dinuana, eguin biar dala vijotceti, gogoz, vorondate, ta nai onagaz. Au escatuten deuscu Jaungoicuac bere legue santuban. Au gaiti Jaungoicuaren aguindubac, ta munduco legueguinenac ez dira bat. Munduco legueguinac, curen aguinduba eguin ezquero nai gogo onagaz, ta nai charragaz, ez deutsee inori gueijago escatuten. Aguinduten davee: *armaric ez erabilteco: Gavaz eheti ez urteteco.* Bada, arma bagaric ibili ezquero, ta gavian echian egon ezquero, nai vorondate onagaz, ta nai charragaz

II. Zatijs.

Hh 2

gaz

(1) Ibid. n. 5.

gaz eguiten davela, ez deutsa munduco aguintarijac conturic artuco. Baina bai Jaungoicuac, Jaungoicuaren leguiac escatuten deuseu, ez baccarric aguinduba eguitia. Ez bada baita, gogoz, vijotceti, ta nai onagaz eguitia bere. Au gaiti Jaungoicuaren legue santuban, garbijan, ta zucenian, eguitia pecatu dana, nai izatia bere pecatu da. Esatia pecatu dana, gura izatia bere pecatu da. Beredatci, ta amargarren aguinduban eragozten deuseu Jaungoicuac pecatuzco gura izate, edo nai izate guztia. Onan erabagui, edo bacartuten dira aguindu bi oneec beste zortcietati. Ta eurac bijac alcarren artian bere bacartuten dira. Bada batac eragozten ditu gurari batzuc, ta bestiac beste batzuc.

III. Pecatubac bacartuten dirian leguez alcarreganic, alan pecatubaren gurarijac bere bacartuten dira. Lapurretia, ta inor illtia pecatu bacartubac dira. Orditutia, ta gaisqui esatia bere bai. Maldecinoia, ta adulterijua bere bai. Ta alan beste asco. Bada pecatuco gurarijac bere ez dira ez bat, ta ez bardinac, ez bada bacartubac, ta bata bestiac ez dirianac. Alan, gorroto bategaz, edo gaistoz lagunari gura baceuntsa quendu, daucan diruba, ondria, ta vicitcia, eguingo zenduquez gurari charreco iru pecatu. Ta esan biarco cenduque compesinoian: acienda, ondria, ta vicitcia galdutia, opa izan ceunsala lagunari. Bada vicitcia galduteco guraari pecatuzcua ez da bat eguiten ondria galdutecua gaz. Ez da oneec bere acienda galdutecua gaz.

Au beratu gaiti, beredatci, ta amargarren aguidubac, bijac eragotci arren gurarizco pecatubac, ez dira bijac bat. Bada eragozten ditubee aparteco gurarijac. Beredatci garrenac eragozten dau: Inoren emazteric ez desietia, edo nai izatia. *Non concupisces uxorem proximi tui.* Eragozten ditu aguidu santu onec castidadiaren contraco gurari bide bagaco char, ta loi guztia. Ta amargarrenac eragozten dau: Inoren echeric, crijauric, crijadaric, ganaduric, soloric, eta basoric ez desietia, edo nai izatia. *Non concupisces domum, servum.... bovem, proximi tui.* Aguidu onec eragozten dau, inoren diruba, aciendia, edo balijoco gaucia, dana dala, jaubiaren errazuazco naijaren contra, noberarentzat gura izatia.

Icentetan ditu Jaungoicuac aguidu bi onetan castidadiaren, ta zucentasunaren contraco gurarijac. Ez beste virtute, ta on izateen contraco gurarijac legue onetan eragozten, edo barurututen ez dirialaco. Ez bada castidadiaren, ta zucentasunaren contraco gurarijac icentau, ta eragotci ezquero, beste gurari char guztia bere icentautzat, ta eragotcizat aituten dirialaco. Ta baita, gurari char guztien artian camporic andijena, ta pecatu gueiric zabalena eurac dauqueelaco bere. Luxuriija, ta codicija dira, dunda bagaric, peccaturic gueijen eraguiten daveenac. Ta onen gurarijac icentetan ditu Jaungoicuac aguidu bi onetan. Pensamentu loijac bere guraz daucazana, ez dago urrin verba loijetati. Gusto loijai bere artian goguan lecu emoten

ten deutseena, ez da urrin eguite loijetati. Lagunaren senarra, edo emaztia desietan davena, ez dago urrin adulterijoti. ¿Cer bada? Ez deutzazu pensamentu loiri lecuric emongo ceure vijotcian, dino Jaungoicuac. *Non concupisces.* Ez zara, araguijaren gauza loijac gogoratuta, arceetan gusto artuten egongo. Ez dozu castidadiaren contraco gurari, edo desio deungaric zeurre vijotcian euquico, *Non concupisces.*

Inoren beijaren, idijaren, edo artuaren desuari vijotcian lecu emon deutzana; ez dago urrin era seguruba, ta ixila euqui ezquero, ardiya, edo bildotsa, idiya, edo astua ostuteti. ¿Cer bada? Ez dozu desiauco lagunaren idiric, ez astoric, dino Jaungoicuac. *Non concupisces bovem, non asinam proximi tui.* Inoren echia, solua, edo basua ostutiari vijotcian lecu emon deutzana, asmo asco topetan ditu, inorena berretuteco. Batzubetan, Acac, ta Jezabelec leguez, Jaubia illda. Beste batzubetan, auzi char bat, solua, echia, edo irabacija quenduteco, iminita, aucija irabazteco testigu paltsuac, ta vitar-tecuac topauta, noberaganatuten da inoren aciendia. Beste batzubetan, gurariya eguin jacon gaudiaren mercatari, norbera eguinda. Engainuz gauza á saldutera jaubia ccarrita, noberaganatuten da inoren aciendia, edo erramientia, edo laboria. edo jantcija, edo beste gauza balijocoren bat. Baquizu, ceure auzuac zorra daucana. Ta etorten jatzu aren gauza baten gurariya. Ezin ceuretu dozu gauza á bide oneti. Artutecua daucana gana juanda, esaten deutzazu: *laster cobrau,*

brau, edo beretuten ez badau, agan daucan artutecua, menturaz guztia galduco davela. Escatuten deutsa zordunari. Ez dauca, cegaz pagau. Eguiten zachaco, (au guztiau jaquinic), gauza aren mercatari, zorra paguetaco, diruba escuban esquinita. Ta ecarten dozu, echian biar euquian, ta euqui euquian gaucia, ceuri emotera. Ta menturaz balijua baino, merquiago. Ara, zuc inoren gauciaren gurarijari vijotcian lecu emonac, ceibat oquer ecarri dituban. ¿Cer bada? Ez naitu, ez desiau, ez vijotcian lecuric emon inoren gauciaren gurarijari: *Non concupiscas rem proximi tui.*

Onan ichi zituban, neure entzula onac, Jaungoicuac pecatuben atiac bere legue santuban gurari deungac eragotcijagaz. Bederatcigarrenian castidadiaren contracua, ta amargarrenian zucentasunaren contracua. Berau gaiti, Erromaco Catecismuae esaten daven leguez (1), emon biar deutsaguz Jaungoicuari esquer andijac, azqueneco aguindubetan gueure gurari sarritacuen zueen bidia, ain arguiro, ta ain arimaco onera andijagaz eracutsi, ta aguindu eusculaco. Bada beste aguindubetaco eguin biar nausija, ta ituba da, inori calteric ez eguitia. Baina aguindu bi onetaco ituba, ta Legueguin santubaren gogua da, gurari gaistuaquin gueure burubai, edo arimai calteric ez eguitia. Gurari charrac bacarric ez deutsa noberari baino, besteri calteric eguiten. Zure araguzco pecatu guriac, gueijagoco bagaric, ez deutsa inori

ca tidadia galdu eraguiten. Zure lapurreta guriac, gueijagoco bagaric, ez deutsa inori ecer quenduten. Baina illten davee zure arimia. Ez dago pecatu chacharragoric, ez zoruagoric gurari utsezco pecatuba baino. Gueure burubai bacarric calte eguin ez daijogun gurari pecatuzcuaquin, emon deutzuz bada Jaungoicuac azqueneco aguindu bijac.

Ondo esautu, ta maitetu daguijela bada Ceruban Ainguerubac gueure Jaungoico Ona. Jaso daguijela, ta entzun daguijela bere esana Cerubac, ta luurrac. Emen guztioe bere legue santuba zucen, ziatz, ta gogoz gordeta, euqui daigun bardin bagaco dichia, Ceru ederrian beti vizi izateco Aitiagaz, Semiagaz, ta Espiritu santubagaz.

Amen.

II. ICASIZUNAZ, CEINETAN ERACUSTEN DAN : 1. *Cer aituten dan Gurarijaren icenagaz.* 2. *Ceibat modutaracuac dirian gurarijac.* 3. *Nos dirian onac, eta nos charrac.*

I. **E**tromaco Catecismuac beredatci, ta amargarren aguindubetaco eracutsijan chito contu andija dauca, neure cristinaubac, gueuri aituten emoteco, cer dan, ceibat modutacua dan, ta cetaricua oidan guizonaren gurarija. Au gaiti pulpituetai, ta ostian bere entzun, oidozu

sar-

sarritan : gurari charrac , *apetito* gaistuac , *inclinacinoe* deungac , *antoju* impamiac , ta beste onaco gueure gogoco gach betico bat , edo sustraizco bat esan gura daven verbetia. Ez ain arguija , ta erreza bere , dotrina pusca bat ozta baino gueijago ez daquijan cristinaubac aitute-co. Au gaiti pensau dot , eracutsi onetan ceubei aituten emotia. 1. *Cer esan gura daven Gurarijac* : 2. *Ceimbat modutacuac dirian* : 3. *Celacuac dirian*.

I. *Gurarija* ez da beste gauzaric , neure entzula onac , orain esaten danez : ez bada *guizonaren* , edo *emacumiaren* goguan sortuten dan , edo *jaijoten dan* , ez *daucazan* , ta ondo *derichuen* *gauceen* *esquia* , edo *naija* Gurarijac izan biar dau , ez *daucazan* *gauceena* , ta ondo *derichuen* *gauceena*. Alaco *gauceen* *naija* , edo *esquia* sortu daquijonian *guizonari* , edo *emacumiari* bere goguan , berecäuten dua *guizona* , edo *emacumia* gauza aren ondoric , *jadiichi* *aldaguijana* bada , *goguac* *escatu* *deutsan* *gaucia* , ta *errazoiagaz* *aterca* *eraguiten* ez *badeutsa* *gurarijari*. *Gurarija* *berez* ez da *amodijua* , dino Santo Tomasec (1). *Ez bada amodijuac* *ateraten* *daven* , ez *daucagun* , ta ondo *derichagun* *gauziaren* *esquia* , edo *naija*. *Gurarija* ez da , gauza onac gueure gogora dacarren poza bere. Bada pozac urteten dau gogoti , nai daven *gaucia* ija beragaz *daucanian* , dino *santubac* *berac*. Baina *gurarijaren* *izatia* da , ez *daucanaren* *naija* , edo ez *daucanaren* *gogoco* *esquia*. Alan , *gui-*

II. *Zatija*.

II

zo-

(1) 1. 2. q. 30. a. 2.

zonaren, edo emacumiaren gogua, ez daucan, ta ondo derichon gauziaren esque, eta naijan, tiraca leguez, viztuta leguez, edo abijetara leguez, iminten davelaco gurarijac, esaten deutsa Aquilles Abatac gurarijari diabrubaren aztia: *Manubrium demonis*. Bada gurarijac bagarie, et-saijac eter bere ezin legui munduban. Gurarijetati oratuten deutsa diabrubac guizonari, edo emacumiari. Berac iracoi, edo sortuten ditugueure goguan gurari deungaac, batian bata, ta bestian bestia. Ta andi oratuten deutsa guero arima tristiari, zaldijari cabuti oratuten jacon leguez.

Gurarija amai bagacua da, dino Santo Tomasec (1). Bada gueure adilliaren, edo entendimentubaren asmuac eldu leguitequezan lecura guino, eldu leguitequez gueure gurarijac. Guizonaren asmuac, ta pensetac ez dauquee amairie, ez neurriac. Beti juan leitequez gueitubaz, ta zabaldubaz. Bada alan dira guizonaren gurarijac bere, dino santubac berac. Au goguan euqui biar davee cristinaubac beti, euren gurari gaistuai neurrija iminteco. ¿Nos aseco eteda codicijosua diruz? Ill dedinian ¿Nos esango etedau aguinduguriac; *orainche andonago*? Inos bere ez. Alexandro Andijac negar eguiten eijeban, mundu bat baino, ez egualaco. Guizonac illaz, ta luurra odoldubaz, erreinu asco irabatzi zituban. Munduco guztia irabazteco ustia evan. Ta guichi erichon mundu guztuari bere aguindu lecutzat. ¿Nos aspertuco eteda araguizcua gor-

(1) Ubi sup. a. 4.

gorputzaren gustoz? Zaartuta bere ez. Agura zaar-
rac, ta Juezac, lotsa pusca bat euqui biar evee-
nac, cirian Santa Susana garbija galdu gura eu-
queen guizon bijac. Baina zaartuta bere, gura-
ri loijac ixiota eucazan euren gognac. *Nos in
concupiscentia tui sumus* (1). Zugaz pecatu egui-
teco, amodijo loijac arreetan gaucaz, esan eut-
seen Juez zaar biac Santa Susana garbijari. Ta
eguiten ez badozu gueugaz pecatu, gueuc esan-
go dogu, beste bategaz pecatu eguiten topau
zaitugula, ta arrica illgo zaitubee gente guztia-
ren aurrian.

¡Oh, gurari itsubac, neurri, edo amai ba-
gacuac, ta calte garrijac! Bildurtu, cristinaubac,
bildurtu, erne charreco gurarijaquin. Bein jorra-
tuten badituzu, edo erregarijetan badituzu ezau-
beriaz ceuben goguan. Laster acico dira. Las-
ter artuco davee campo andija. Laster itsutuco
zaitubee. Ta laster izango dira amai bagacuac.
Edo ceubec betico amaituco zaitubee. Baina, aur-
rerago irago bagaric, icasi biar dozu, neure
entzula onac, ceimbat modutacuac dirian gura-
rijac. Bada ez dira guztia deungac.

II. Izan leitequee bada, cristinaubac, gueure
gurarijac modu ascotaracuac. *Lelengo*: Izan lei-
tequez gurarijac gueure izatiac berez escatuten
ditubanac. Berez gura dau: Gose danac janari-
ja: Egarrri danac edatecua: Biloxic daguanac
jantcija: Otz danac berotutia: Lotuta daguanac
ascatutia: Gaixuac osatutia: Itsubac icustia: Ta
beste onetarico gurari asco dira, gueure izatia-

II. Zatiija.

li 2

n

(1) Dan. c. 13.

ri berez noraecian darraicozanac. Onaco naturalezazco gurarijetan, dino Santo Tomasec (1), ganadubac, eta gueu bardinac gariala. Gueuri gueurez etorten jacuzan leguez gurari oneec premina orduban; alan etorten jacuez ganadubai euren premina ordubetan. Eguiija da, ganadubac errazoeric ez dauqueen leguez, areen gurarijac beti dira naturaleza utsezcuac. Baina gure gurarijac, Santo Tomasec berac esaten daven leguez, errazoian, ta naturalezan bijetan dauque sortu eria. Orregaiti, gueure naturalecari berez jagocazan gurarijac bere, errazoiac neutu, ta zucendu biar ditu.

Bigarrenian: Izan leitequez gurarijac, gueure izatiac berez escatuten ez ditubanac; baina gueure ustiac ontzat daucazanac. Ta, gueure goguan on ustecotzat sartuta dagozan gauceanac. Alan gura ditugun gauzac, ez dira guztiz biarreacuac. Ta ez da guichiago bere, gueure izatia gordetaco, edo gueu vici izateco. Bada asco vici dira ain bagaric. Baina dira, gueure burutacinoiac, baleucac, ontzat artuten ditubanac. Ta burutacinoiaren ondo eristetegi jaguiten da goguan euren gurarija, edo baleucaczo naija. Emen asten da, San Paulo Apostolubac dinuan araguijaren, ta espiritubaren guerra. *Caro enim concupiscit adversus spiritum: spiritus autem adversus carnem: hæc autem sibi invicem adversantur* (2). Araguijac daucaz bere gurarijac espiritubaren, edo arimiaren contra. Ta espiritubac, edo arimiac daucaz bere gurarijac aragui-

(1) Ib. a. 3. (2) Ad Galat. c. 5.

guñjaren contra. Gueure gorputza, ta arimia beti dagoz guerran euren gurarijetan. *Hæc sibi invicem adversantur.* Bada arimiac, edo espiritu-bac berez beti gura ditu, Tertulianoe esaten daven leguez, gauza onac, zucenac, garbijac, errazuazcuac, ta santubac. *Anima christiana est.* Baina gorputzac berez, beti gura ditu luurrez-co gauzac, ustelcorrac, ta errazoeti camporacuac. Au gaiti dino Apostolu Santubac berac (1): *Jaquinac diriala oraguijaren gurarijac, ta eguitiac. ¿Ta ceintzuc? Pornicacinoia, loiquerija, verdequerija, luxurija... fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria... ¿Ta ceintzuc dira espiritubaren prutubac? Caridadia, gracijaz-co poza, baquia, paciencija..... Caritas, pax, gaudium, patientia.*

Emeti ezaututen da, neure entzula onac, cer dirian, edo cer izan leitequezan, alaco gueure izateraco ez dirian, ta gueure burutacinoiac aintzat artutea dituban gurarijac. Onetaricuac dira dirubaren gurarija, edertasunaren gurarija, janteci apaindubaren gurarija, entzute altubaren gurarija, janari ugarijaren, ta gozuaren gurarija, edateco gozuen, ta usain gozuen gurarija, soinu ederren gurarija, gorputceraco gauza leunen, ta labanen gurarija, atseeta onaren, ta sarritacuaren gurarija, lagun maiten gurarija, olgueeta oneen gurarija, ta beste milla onaco, gueure goguan burutacinoiagaz sartuten dirianac, ta gueu ain bagaric vici gueintequezanac. Bada munduban asco vici izan dira, vici dira, ta

(1) Galat. 5-

vicio dira ain bagaric. Ta gu bere vici guein-
tequez, atec bagaric, nai baguendu. Gose da-
nac, jan nai izatia, berezcua, ta gueure izatiac
escatuten davena, da. Baina janarija, edo edaa-
rija gozua, baino gozuagua gura izatia, buru-
tacinoiaren asmua da. Janari gozua pozagoric
jaatia, gueurezcua da. Baina osasunezco janari
tercijocua euquita, aren gainera, edo ari ichi-
ta, gueijago, ta gozuagua nai izatia, ez da na-
turaleza utsaten gurarija, ez bada burutacinoia-
rena. Biloxic daguanac, cer jantci equi gura
izatia, berezco gurarija da. Baina jantcija eder-
ra baino, edertagua, apainduba baino, apain-
du bagua, ta *modaric* barrijena, baino barrijago-
cua gura izatia, ezda gueure izatiaren escarija,
ez bada burutacinoiarena. Ta onan beste guz-
tietan.

Beredatci, ta amargarren aguindubetaco era-
cutsija aituteco, erabagui, edo apartau biar di-
tugu bada, neure entzula onac, alcarreganic,
gueu vici izateco biar ditugun gaucen gurarijac;
ta, ain bagaric irago gueintequezala, aintzacot-
zat burutacinoian sartuten jacuzan gaucen gu-
rarijan. Lelenguac eurenaz erru bagacuac, edo
pecatu bagacuac dira. Baina bigarrenac, voron-
datiac errazoiagaz, ta Jaungoicuaaren legue san-
tubagaz neurtu, ta legueperatuten ez baditu, pe-
catu dira. Esango neuque, cristinaubac, one-
tarico burutacinoezco gurarijaquin daucala dia-
brubac itsututa munduric gueijena. Lelengo be-
guiratuban ez dirudijen leguez legue aguiriaten
contra, uste davee cristinaubac, atarico buru-
ta-

taçinoezco gurarijac ez dauqueela neurritic ; ta libre dala , nai davenac , nai davena , edo aldaguijanac aldaguijana , gura izatia. Ara emen , celan cristinau ascoc , baita euren burubac ontzat dauqueezanac bere , baita sarri compesetan dirianac bere , baita pecatu mortaletati urrin dagozala , uste daveenac bere : Ara emen , dinot , ce gaiti aseetan ez dirian cristinau ascoren gurarijac. Ce gaiti dauqueen amatau bagaric euren goguan , sarri compesau , ta comulgau arren , ondasun gueijagoren gurarija , apaindurija gueijagoren gurarija , jan edan gueijagoren gurarija , entzute andijaguaren gurarija , olqueeta gueijagoren gurarija.... inos asatu bagaric , ta compesa quizuntzat bere artu bagaric. Beguiratu bada , cristinaubac , cetaricuac dirian ceuben gurarijac. Examinau , ta aztertu ceuben goguac. Itsu itsuban engainauta , galdu ez zaitezcan betico.

Irugarrenian. Izan leitequez gueure gurarijac zueen zueen leguiaren contra. Onec dira ostuteco gurarija , inot illteco , edo banatuteco gurarija , ordituteco gurarija , castidadisaren contra gurarijac , ta beste guztiac legue santubaren contra dirianian. Leguia austeco gurarija , bada gauza andijan , izango da pecatu andija. Bada gauza guichijan , izango da pecatu chiquija. Lau errial ostuteco gurarija , pecatu anditatzat emoten da. Errial bat ostuteco gurarija , berez pecatu chiquitzat emoten da. Alan beste guztietan.

Laugarrenian : Izan leitequz gueure gurarijac gauza oneracuac. Jaungoicua obeto serbiduteco,

legue santuba ciatz, baino ciatzago gordetaco, ta gueure arimac salvetaco, gurarija ona, ta santuba da. Norberarentzat, vici izateco, ta Jaungoicua obeto serbiduteco, berez ondo dirian gaucen gurarija ona da. Erliginoian sartuteco gurarija; Castidadiaren amodijua gaiti ezcondu bagarie vici izateco gurarija; estadu santubagua dalaco, sacerdote eguiteco gurarija, ta beste onetarico guztia onac dira. Ta guztia erabaguiteco, esaten da verba guichitan.

III. Leguia austia dan leguez gauza charra; leguia austeco gurarija bere charra da. Leguia gordetia dan leguez gauza ona; leguia gordetaco gurarija bere ona da. Leguia austeco ocasinoian, edo bidian sartutia, dan leguez gauza deunguia; Leguia austeco ocasinoiaren, edo bidiaeren gurarija bere deunguia da. Vicitcia zaintuteco, ta gordetaco, medijuac artutia, gauza ona dan leguez; vici izateco, biar ditugun gaucen gurarija bere, ona da. Au gaiti esaten dau Erromaco Catecismuac (1). Ez diriala gueure gogoco gurari guztia, deungatzat euqui biar. *Ez da bada gauza charra, dino, janarija, edo edaarija gura izatia; otz danian berotunai izatia; edo bero danian, prescotu nai izatia.* Bada onaco gurarijen indarra Jaungoicuae berac emon euscun gueure izatiagaz. Baina lengo gueure Gurasuen pecatubagaz jazo zan, gueurezco gurari onec sarri escatutia, errazoiac, eta espiritubac ontzat emoten ez ditubeen gauzac. *Que spiritui, ac rationi repugnant.*

Erro-

(1) IX. et X. præcep. n. 6.

Erromaco Catecismuaren errazoe onetati ezau-
tuten da, cristinaubac, leen esan dan guztia.
Gaixuac osasuna, gosiac jana, otzac berua, bi-
lotxac jantcija, lotubac ascaturia, trisiac poza,
ta pobriac vicigarija gura izatia, gueurezcua
da, naturalezazcua da, Jaungoicuac emona da,
erru baguecua da, ta berez pecatu ez da. Bai-
na, gueroco icasiquizunian esango dan leguez,
Adanen pecatubac azcortu, ta lotsa gaistocotu
cituban gueurezco gurari errubaga, ta garbi oneec.
Au gaiti sarritan, ta sarritan gueurezco gurari-
jac escatuten deuscubez, errazoiac, ta leguiac
eragotceta daucazan gauzac. Ta, bein naija emo-
ten bajaco gurari charrari, ceimbat gueijago,
aimbat naijago. Inos ezda aspertuten. Illundu-
ten dau errazoiac, macalduten dau vorondatia,
eguiten da echeco nauti, ta darua guizona, edo
emacumia gurari charrac, berac nai daven, edo
escatuten daven lecura.

Ezda ecegaz bere obeto aituten emoten, gu-
rari deungac gueure goguan cer eguiten daveen,
Jose Langioc ateraco dacarren mutil gazte ba-
ten jazuagaz baino. Prenubari bere obeidu gu-
ra ez eutsan, zaldi ezi bague batec eroian gai-
nian mutilla abijada baten, nun gueratuco zan,
ez equijala. Itandu eutsan bidezco batec: ; Ya
nora joian alan? Ta erantzun eutsan zaldi gai-
neti: *Zaldijonec nai daven lecura.* Beste aim-
beste dira gurarijac, neure cristinaubac. Zaldi
ezi bagaco sutsubac dira. Bein artuten badavee
vendian guizona, edo emacumia: Eruango di-
tubee, ez arrazoiac dan lecura, ez vorondatiac

juan viar daven lecura, ez bada gurari char-
rac eurac gura daveen lecura. Ez deutsee gu-
rari gaistuac orduban obeiduten, ez errazoiaren
prenubari, ez vorondatiaren aguindubari.
Ez bada daroie guizona, edo emacumia eu-
rac gura daveen lecura. ; Oh, ceimbat lotsariz-
co gauzatar! ; Oh, ceimbat pecatu ezainetara!

Gogoratu bada, cristinaubac, cer dirian gu-
rarijac ; ceimbat moduracuac oidirian ; ta onac,
eta deungaac celan oidirian. Au icasi ezquero,
erraztuago aituco dozu, cetati datozen gurari
gaistuac : Ce gaiti dagozan eragotzita : Ta celan
goitu biar dirian. Cein dan urreengo icasiqui-
zunaren presta eria. Erregutu daijogun Jaungoi-
cuari, ez daguigula inos bere paltau bere gra-
cija santuba, errazoiaren arguijagaz, ta leguia-
ren neurrijagaz gueure gurari guztiac zucendu-
teco, bere bildur santuban vizi izateco, ta Ce-
ruban beti gocetaco. Aitiaren, Semiaren, ta Es-
piritu Santubaren Icenian.

Amen.

III. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan : 1. *Cetati datozan gueure gogora
gurari charrac.* 2. *Cegaiti- dirian deungac,
edo eragotzijac.*

Campo andija, ta illuna dauqueenac, dira,
neure entzula onac, gurari charrac, edo peca-
tuzcuac. Eurac gaiti oidira gueure conciencija-
co duda asco. Vijotcian mina, ta arduria sarri
emoten deuscubeenac. Berevicico esanac, eta
eguinac cerbait gogoratu, ta ezaututen ditu
cristinaubac, astiro bere arimiari beguiratuten
asten danian. ¿Baina gurari utsezco pecatubac,
noc ezautu, cer dirian, ta ceimbat dirian? *De-
licta quis intelligit?* Onaco gurarizco, ondo
ezaututen ez cituban pecatuben parcacinoia, esan
legui, escatuten eutsala David Erregue Santu-
bac Jaungoicuari, esaten eutsanian: Ez eguizuz
gogoratu, Jauna, neure ez jaquinac. *Ignoran-
tias meas ne memineris.* Garbitu naguizu, Jau-
na, neure ezcutuco pecatubetati. *Ab oculis
meis munda me, Domine.* Bada, David Erre-
gue santubac, ta Jaungoicuaren vijotzaren neur-
rira eguinicuac, ondo ezautu ezin bacituban be-
re gogoco, ta conciencijaco gurarijac; ¿Celan
guc sinistu guinai, errazto ezaututen ditugula?
David Santubarentzat bacirian beriac, ez jaqui-
nac, ta ezcutucuac; ¿Nos izango dira guret-
zat gueure gurarijac ezagunac, ta jaquinac? Du-

da bagarie, chito bildur izan biar dogu, cristinaubac, gurari gaistuac, ta oquerrac betico galdu ez gaijezan. Berau gaiti, gauza onetan cristinaubari emon aldaquijon eracutsi guztia, uste dot, ez dala inos bere larregui. Alan, bildur santu bategaz esaminau daizuzan ceuben goguaac, ta beguiratu dagaijezan gurari deungai, esango deusut eracutsi onetan: 1. *Nundi daccarren gurari deunguiac sustraija.* 2. *Celan dirian deungaa.* 3. *Celan goitu biar dirian.* Entzun eguiza aimbat gogoric oneenagaz.

I. Onetaraco, gogoratu biar dozu, cristinaubac, leen esan dana. Gurari gaistuetati datoza la pecatubac guztia. *¿Nundi guerrac? ¿Nundi baque ibirrac? ¿Nundi auzijac,* dino Santiago Apostolubac, ez bada ceuben gorputz zatijetan dagozan gurarijetati? (1) *Viotceco gurarijetati urreten davee,* dino Jesu-Cristo gueure Jaunac (2), *pensamentu charrac, guizon illtiac, adulterijuaac, pornicacinoiac, lapurretac, paltso testimonijuaac, ta blasphemijaaac.* Gurarija da peccatu guztien ^{causatza} *sustraija,* dino San Pauloc (3). Ta gurarijaren, edo araguijaren eguitadiac contetan ditu Apostolubac berac modu onetan: *pornicacinoiac, desonestidadiac, Jaungoico paltsuac serbidutiac, gach quintzac, asarriac, gorrotuac, odijuaac, ordiquerijac, jaate andijac, ta onetaricuaac.* (4) Au gaiti esaten dau Santiago Apostolubac bere (5): *Jaungoicuaac ez davela inor tentetan: Bacoeba bere gurarijac tentetan da-*

(1) C. 4. (2) Matth. c. 15. (3) 1. Tim. c. 6.

(4) Galat. c. 5. (5) C. 1.

vela. Gurarijari gacha sortu daquijonian, pe-
catuba jaijoten dala : ta pecatu jaijuac betico
erijotzia ernectan davela. Onan verba eguiten
dau, neure entzula onac, Espiritu Santubac
gueure gurari gaisto, beredatzi, ta amargarren
aguinduban eragotzita dagozanac gaiti. ¿ Ta nun
dauquee gurari gaisto onec euren asipena, edo
sustraija? ¿ Etedago inor libre gurari galduben
sail deungueetati? Ez, neure cristinaubac. Eu-
ren azija vijotz guztietan ereinda dago. Euren
sustraijac gogo guztietan erneta dagoz.

Adanen peatuban dauquee asipena, ta sus-
traija gueure gurari pecatuzcuac. Adanen peca-
tuba zabaldu zan leguez guizon, eta emacume
guztietara : Alan zabaldu ziran gurari gaistuac
guizon, eta emacume guztien vijotcetara. Lee-
nago araguija, ta araguijaren gurari guztiaac ego-
zan vorondatiaren esanian ziur, ta zintzoro. Be-
guijac obeiduten eutsan vorondatiari. Velarri-
jac obeiduten eutsan vorondatiari. Miinac, es-
cubac, eta oinac obeiduten eutseen vorondatia-
ri. Esaten da : Adanec pecatu eguin baino, lee-
nago, gueure gogua, gueure burutacinoiac, gueu-
re asmuac, gueure ustiac, ta gueure gurarijac,
bai asarrezcuac, ta bai naizcuac, guztiaac ego-
zala ziur, zintzoro, ta prest gueure voronda-
tiaren, edo nailliareren esanian, ta aguinduban.
Ez eguan orduban, San Pauloc dinuan, guer-
rari araguijagaz, espiritubaren artian. Voron-
datiari obeiduten eutseen zucen gorputzac, ta
arimiac, ta gorputzeco, ta arimaco alzaila, ta
sentizaila guztiaac. Ta vorondatiac zucen, ta
ziur

ziur obeiduten eutsan Jaungoicuari berari. Aa eguan baque santu baten guizona bere gogoco gauza guztietan.

¿Baina cer jazo zan? ¡Ah Negargarrija! Adanen vorondatiac urten evan Jaungoicuaren esaneti, pecatu eguin evanian. Baita Adanen araguijaren guralaac, ta asarrelaac bere urten even bere vorondatiaren aguinduti. Adanen vorondatiac ez eutsan obeidu Jaungoicuaren vorondatiari. Ez da Adanen gurarijac bere Adanen vorondatiari. Adanen vorondatia jagui zan pecatubagaz Jaungoicuaren vorondatiaren contra. Ta Adanen asarrelaco, ta guralaco zati, edo parte bijac, nundi urteten daveen pecatuzco asarre, ta gurari guztiac, jagui cirian Adanen vorondatiaren contra. Adanec ez evan eguin Jaungoicuaren aguinduba, edo naija. Bada Adanen gorputz zatico asarreguinac, ta gurari guinac bere ez dau eguingo Adanen espiritubaren, ta vorondatiaren aguinduba, edo naija: Vorondatiac, edo espiritubac peliauta, goituten ez badau araguija. Ara emen, cristinaubac, nundi datorren espiritubagaz araguijaren arteco guerria, ta alcar artu ecina. Ara emen, gueure gurari char guztien sustraija, ta asipena. Ara, gueuc gueure araguijagaz inos amaitu ezin dogun, ta vici garian artian, guztiz amaituco bere ez dogun, guerria. Ara, araguijaren asarreen, ta gurarijen contra beti contubin, ta beti piliadan egon biarra. Ara, Jesu Cristo, gueure Jaunac eracutsi euseun, ta Salbauc bagara, beti eguin biar dogun guerra santuba. Ara, gueure salva-

cinoaren arerijo nausija. Ara, gueure aragui ustelcorra, gurari pecatuzco, ta lotsarizcoz beteta, espiritubari obeidu gura ez da, beti gacheraco, edo pecaturaco gogua zabalic, ta eragotzijen esquia diadarca, daucala. ¡Oh, nire desdichauba! diadar eguiten evan San Paulo Apostolubac bere buruba gaiti, araguijaren gachguintza bildungarri oni beguiratuta. ¡Oh, nire desdichauba! ¿Noc librauco nau erijotza onen gorputceti? (1)

Sustrai onetati bertati sortuten dira, araco zazpi pecatu *Capitalac* esaten deutseezun gurari galdubac. Ta ez dira beste gauzaric. Ez bada zazpi pecatu aldra andiren Burubac, edo Amaac. *Andiguria*, ta onei darraicon gurari aldra aixetsuba. *Ondasun guria*, ta oni darraicon gurari aldra oquerra. *Araguizco gusto guria*, ta oni darraicon gurari aldra loiija. *Inoren onaren naija*, ta oni darraicon gurari aldra sicuba. *Neurribagaco asarrija*, ta oni darraicon gurari aldra sutsuba. *Jan edan guria*, ta oni darraicon gurari aldra coipetsuba, ta ezitsuba. *Arimaco Naguitasuna*, ta oni darraicon Cerurutz igon ezineco gurari aldra lurtsuba. Onec dira zazpi pecatu burubac, Adanen pecatubazala medijo, gueure goguan sartu ziriñac. Onec dira pecatuzco gurariquinac, ta asarrequinac: Sobervija, codicija, luxurija, embidija, asarre gaistua, gulerija, ta naguitasuna. Jaungoicua sebiduteco. Esaten jacue onei pecatuben *Burubac*. Pamelija andija, edo gente andija bere aguindupian

(1) Rom. c. 7.

pian daucanari, esaten jacon leguez Pamelljaren Buruba; alan, zazpi pecatu oneec, bacoachac bere aldran pecatu tegui andija, ta gurari tegui andija dauqueelaco, imini jacuen *pecatu buruben* izena. Beguiratu bada, cristinaubac, ce guerraguintza andija jausizan gueure gainera Adanen pecatubagaz.

¿Nor dago libre guerraguintza onetati? ¿Nor da, gurari deunga guinac, ta pecatu guinac ez daucazana? ¿Nor da, gurari deungac, ta peccaturacuac araguijaren naijac escatuten ez deutzazana? ¿Nor da, dinot, gurari gaistuen, ta araguijaren contra peliau biar ez davena? ¿Inor bere ez, cristinaubac. Adanen semia, edo alavia izatia da asco, araguijac, ta gurari charrac pecatu dirian gauzac, escatuteco. Ez deutsa araguijac lotsaric ecarten ez zaarrari, ta ez gaztiari, ez aberatsari, ta ez pobriari, ez andijari, ta ez chiquijari, ez guizonari, ta ez emacumiarri. Aman, Erregueen seme gaztiari ez eutsan parcatu. Dina, Jacoren alava, neſcatilla gaztiari bere ez. David Santubari bere ez. Sanson indartsubari bere ez. Judas Apostolubari bere ez. Jezabel Erreguinari bere ez. Giezi, Eliseo propeta santubaren Escolanbari bere ez. Bati bere ez. Dagan lecuban, daguala guizona, nai emacumia, araguija, ta gurari charren gacha beragaz darabil beti. Ta guichien uste davenian, iracoiten deutsa espiritubari guerra.

Alan, cer eguin andija emoten euseen San Geronimori, Palestinaco mendijan cilicijoz, azotetz, gosez, ta otzez gau, ta egun cansauta eucan

can araguijac, iracoiten eutsazan, gaztetan Erromaco Comedijetan icusi, ta entzun zituban, gauza deunguen gurarijac. Alan, Egitoco mendi astunetan bere vicitzaric gueijena irago evan San Anton Abatari, araguijaren gurari gaistuae cer eguin andija emon eutseen aimbeste urtian. Alan, Santa Clara, ta Santa Maria Madalena Paziscuari, Virginia, ta Santa andi bijai aimbeste urteco guerria iracoi eutseen araguijac, combentu estubetan egozan lecuban, pecatuzco gurarijac escatuta. Alan.... ¿Baina ceimbat onaco? ¿Noc negar eguin ez dau aragui deunguiaren guerria? ¿Noc sentidu ez ditu gurari deunguen caltiac bere ariman? ¿San Paulo Apostoluba bildur bajacon bere araguijaren aculu ganari; nor bildur izango ez jaco beriarenari? Bildur izan bada, cristinaubac, bildur izan araguijaren, ta gurari gaistuen. Baina esango dozu: ¿ya cegaiti dirian ain deungac araguijaren gurarijac? ¿Endamas gogoti campora urteten ez davenac? Errazoe asco gaiti: dino Santo Tomasec.

II. Ara Eracusla santubaren beraren verbac, ce gaiti dagan eragotzita *Gurari* charra. Gurarija eragotzita dago, dino Santubac (1). *Le-lengo*: Neurri bagacua dalaco. Bada gurarija bere moduban amai bagacua da. Ta, zentzuna daucan cristinaubac, neurrijagaz vici biar dau bere gaucetan. Espiritu Santubac dino bada: *Codicijosuba ez dala diruz aseco*. Ta Isaias Propeta Santubac: ¡Oh, zori gaistocuac! *Echiac*

II. Zatiija.

Ll

echiai,

(1) Opusc. 7.

echiai, ta basuac basuai gueltuten deutsezuzanac. Nun aguri dan gurarijac ez daucala neurriric. Au gaiti guizonaren gogua, ta gurarijac Jaungoicuac berac baino, bestec naicotu ezin legui. Alan esaten eutsan San Agustinec Jaungoicuari: Zeuretzat eguin guinduzuzan, Jauna; ta nire vijotza gosez dago, ceugaz naicotu artian. *Bigarrenian*: Eragotcita dago gurarija, gueure gogoco baquia, ta sosiguba galduten ditubalaco, ceintzuc dirian chito balijo andicuac. Guraridunac beti dagoz sosigu bagarie, dauqueena, gordeetaco, ta ez dauqueena, euquiteco. Alan dino Ecclesiasticoc: *Aberatsari euquijac ez deutsa isten lo eguiten.* Ta Jesu Cristoc dino: *Nun daguan zure poltsia, an dago zure vijotza.* Orregaiti esaten deutsee San Lucasec ordasunai *extacaac.*

Irugarrenian: Eragotcita dago gurarija, euquija alperricacotuten davelaco. Bada euqui utzac ez norberari, ta ez inori mesede eguiten deutsa. Ez dau beste balljoric ateraten, gordeetia baino. Au gaiti dino Ecclesiasticoc: *Diru zaljac, ta zequenac alperric dauqueela gauzia.* *Laugarrenian*: Eragotcita dago gurarija, zucentasuna oquertuten davelaco. Au gaiti dino Espiritu Santubac Exodoco liburuban: *Ez eguizu artu erregaluric.* Bada zentzundunac bere, itsutu eguiten ditubee, ta zucenaren verbac bere oquertu. Ta Ecclesiasticoc dino: *Urriaren gurarija daucana, ez dala zucena izango.* *Bostgarrenian*: Eragotcita dago gurarija, Jaungoicuaren, ta proximuaren caridadia illten davela-

Iaco. Au gaiti dino San Agustinec : *ceimbat caridade gueijago daucan cristinaubac , aibat daucala gurari guichiago. Ta ceimbat gurari gueijago , aibat caridade guichiago.* Ta Ecclesiasticoc esaten dau : *Ez eguizu urria gaiti desprecijau ceure lagun estimauba.* Bada urriaren gurarijac illten dau Jaungoicuaren caridadia. Ezin inoc bere serbidu leguiz ugazaba bi , Jaungoicua , ta dirubac , dino San Matio Apostolubac. *Seigarrenian* : Eragotcita dago gurarija , pecatu guztien ama dalaco. Bada da gach guztien sustraija. Orregaiti vijotcian jarten bada gurarija , guizon ilte , lapurreta , ta beste pecatu guztia eraguiten ditu. Au gaiti esan euan Apostolubac : *Aberatstu gura daveenac , diabrubaren sare , ta tentacinoe ascotan jausten diriala : Caltezo , ta mesede bagaco gurari aso etorten jacuela ; ta gurari areec erijotzia , ta betico desdichia guizonai ecarten deutseela.*

Errazoe onec guztioe dira , neure entzula onac , Santo Tomas , Escoltaco Ainguerubarenac , aituten emoteco guri , ceimbat errazoe andi gaiti Jaungoicuac eragotci eutschuzan gurari deungac azqueneco aguindu bijetan. Gurari chaar guztia iru ordenatan sartuten ditu San Juan Evangelistiac. Ta eurrectara batuten ditu munduco gach guztia. Alan esaten dau Apostolu Santubac (1) : *Ez eguizu amau munduba ; ez da munduban daguan gauzaric bere. Bada munduban daguan guztia da , araguijaren gurarija , veguijen gurarija , ta vizitzaco soverbija.*

II. Zatiya.

Ll 2

Ara-

(1) I. Epist. c. 2.

Araguijaren gurarija esanagaz , aituten emoten ditu Apostolu Santubac , luxurijari darraicozan pecatu guztiaç , dino San Agustinec. Veguijen gurarija esanagaz , aituten emoten ditu , codicijari , edo ondasun guriari darraicozan pecatu guztiaç , dino Santubac berac. Ta vicitzaco sobervija esanagaz , aituten emoten ditu , vanidiari , edo andiguriari darraicozan pecatubac , dino San Agustinec berac (1).

Iru gurari onec icentetan ditu San Juanec , munduco pecatu guztien burutzat. Ez beste asco ez da gozalaco , leen esan dan leguez. Ez bada , eurac dirialaco pecatu buru guztietati nausijenac , ta zabalenaç. Andiguria , aberastu gurria , ta luxurija dira , edo leenago , edo gueuago gueijenian , edo beti munduco pecatubac eraguiten ditubeenaç. Au gaiti ez ditu eurac irurac baino , icentetan San Juanec munduco gach guintzat. Santo Tomasec imini dituban errazoiac , Jaungoicuac gurarijac cer gaiti eragotci deuscuzan , aituten emoteco , gurari char guztienac izan arren , gueijen dira codicijarenac , vorondate luurtsubarenac , ta andi guriarenac. Emeti ezaututen da , neure entzula onac : 1. Beredatzi , ta amargarren aguinduban eragotcita dagozala gurari deunga guztiaç. 2. Gurari char guztietati nausijenac , zabalenaç , sustraitsubenaç , ta peaturic gueijen eraguiten daveenaç , diriala *Andiguria* , *Ondasunguria* , ta *Araguizco gusto guria*. 3. Aparteco leguiagaz eragotci euscuzala Jaungoicuac beredatcigarren aguindubac

ara-

(1) In 1. Joan. c. 2. trac. 2. n. 13.

araguijaren gurarijac , edo castidadiaren contra-
co gurari loijac ; esanagaz : *Ez dozu inoren emaz-
teric desiauco.* 4. Legue onetan sartuten diria-
la , ez bacarric inoren emazteric , edo senarric
ez desietia : Ez bada , baita pornicacinoeco , se-
niqueraco , noberagazco , naturaleciaren contra-
co , sodomijaco , ganadubagazco , verbazco , ta
cantazco pecatu loi guztien desiuu , ta gurarija
bere. Seigarren aguindu santuban pecatutzat era-
cutsi zirian , gauza loi guztien gurarija dago be-
redatzigarrenian eragotcita.

5. Amargarren aguindubac eragozten deuscu-
la , zazpigarren aguindu santuban pecatutzat
eracutsi cirian gauza guztien gurarija ; esanagaz :
*Ez dozu desiauco inoren echeric , ez basoric , ez
crijauric , ez crijadaric , ez idiric , ez astoric ,
ez da beste inoren gauzaric bere.* Inoren calte-
co gurari , edo desio oneec cristinau guztiai era-
gotcita dagoz. Baina Erromaco Catecismuac,
onaco gurari gaistuetan arriscuric gueijen dau-
queentzat , contetan ditu. 1. Jocalarijac. 2. Tra-
ltalarijac. 3. Soldaubac. 4. Medicubac , edo Osa-
arijac , nun , sartuten dirian Barberubac bere.
5. Letraubac , ta Escribaubac. 6. Opicialiac.
Ta azquenian *Embidijoso* guztia. Oneerati guei-
jenoc , edo guztioe dauqueen leguez echian ogui-
ja sarri inoren negarragaz , ta caltiagaz , sarrija-
gotan jausten dira , desventuraubac , amargarren
aguindubac eragotzitaco gurarijetan.

Gogoratu bada , cristinaubac , bacochari juat-
zun moduban , cetati datoza gurari gaistuac ,
ta celan dagozan eragotcita. Ez sinistu , libre

zagozala euretati. Sinistu bai, indartsubac lot-
sa gaistocuac, ta oquerrac diriala. Bein vijot-
cian lecu emon ezquero, guizon, nai emacume
guztia darabilela airian, eurac gura daveen le-
cura, ta beti pecatuco lecura. ¡ Oh, Jaua Ce-
rucua! Arguitu eguizuz gueure adillac, ezautu
daigun gueure gachguin nausija ceindan gueure
araguija. Bada, gacha ondo ezautu ezquero, las-
terrago, ta zucenago artuco ditugu, à osatu-
teco medijuac. Bialdu eguiguzu, Jesus maitia,
gueure vijotcetara ceure bildur santubaren colpe
indartsuba, ceinegaz goituco ditugun gurati
chaar guztia, gordeco dogun ceure aguindu
santuba, gueituco dogun caridadia, ta irabat-
cico dogun betico Ceruba. Aitiaren
Semiaren, ta Espiritu santubaren
Icenian. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA, CEINETAN ERA-
custen dan: *Gurari deungac goituteco, cer eguin
biar dogun.*

Osalarijac agueſtu, ta ezautu eraguin arren
gaixuari gacha, osagarriric emoten ez badeut-
sa, isten dau leengo eduban. Beste aimbeste ba-
da, neure cristinaubac, jazoco litzateque nigaz,
leengo Eracutsijetan zeubei aguertu, ta ezautu
eraguin arren gueure galdubiden gacha, ta sus-
traija, aren osagarijac, edo erremedijuac imi-
nico ez baneutsuz. Aditu dozu: Ce indar an-
di.

diya dauqueen gurari gaistuac gueure vijotcetan. Celan bein lecu emon ezquero eurai goguan, itsututa davileen guizona, nai emacumia, zal-di ezi bagaco batec gainecua leguez. Celan inor bere ez daguan libre gurari deunguetati. Ta Celan euras dirian pecatu guztien sustraijac, edo amaac. Oni darraico bada Evangelijo santuco errazoian, Erromaco Catecismuac eguiten davena. ¿Ta cer? Arimaco zaurija, edo illgartija ezautu eraguin ezquero cristinaubari, aren osagarrijac eracustia. Bacuszu, neure cristinaubac, asco baliyo deutsuna eracutsi onetaco dotriniac. Bada erregututen deutsut guztioi arima, arimati, artu daguizula, inos baino ardura gueijago, aimbat gogoric onenagaz, ta usteric zintzuena-gaz entzuteco. Erromaco Catecismuac imintenditu lau pensaquizun, edo errazoe, gurari gais-tuac goituteco (1). Ta Santo Tomasec imintenditu beste lau (2). Ac dacaz gogora, gurari deungac goitu ezac dacazan caltiac. Ta onec dacaz veguijen aurrera, gurari deungai vijotcian lecurie ez emoteco vidiac. Bitzubenac iminico ditut bada, aimbat arguiruen aituco dituzun moduban. Lelengo Erromaco Catecismuarenac, ta guero Santo Tomasenac. 1. Gurari deungac goitu ezaren lelengo caltia da: Norbera gurari charren aguindupian gueratutia. Bada, gurari deunguac goituten bagaitu, pecatuba dago gueure ariman. Ta pecatupian gogoz gueu. Au gaiti dino San Pauloc (3): *Ez daguijala aguin-diu pecatubac ceuben gorputcetan, gurari deun-gai*

(1) N. 22. (2) Opusc. 7. (3) Rom. c. 6.

gai obeidu ez daguijezun. Gurari charrari gogortuten gachaco zanian, pecatubaren indarrac jausten dira. Ta gurari charrari lecu emoten deutasagunian, Jaungoicua botetan dogu gueure echetti campora, ta aren lecuban sartuten dogu pecatuba, ta demoninua. Aren aguinduban dago, gurari charra goitu ez daven guizona, nai emacumia. ; Cer, lotsari andijagua, guizon bat, edo emacume bat gurari chachar baten aguinduban egotia baino!

2. Bigarren caltiaren pensaquizuna da: gurari deunguetati urtetia pecatu guztiac. Iturri bati urac urteten daven leguez, gurari charrezco vijotceti pecatubac urteten davee. Esan da gueratu da San Juanegaz: araguijaren gurarijac, veguijen gurarijac, ta andinaijac dacazala munduco gach guztiac. ; Ta ichico deusac beriaz urteten, gach guztiac neuri dacardazan bati, goitu alizan ezquero? ; Ichico neusquiijo, goitu aldaidala, echeco guztiac illgo gaitubana, daquidan, arerijo bati, atian barrura sortuten? Ez. Bada beste aimbeste da, gurari deunguiari gueure goguan sartuten istia. Goguan, edo vijotzian sartuten bada, gauza on guztiac illten ditu.

3. Irugarren caltia da, gurari charrac guizonari juicijua oquertutia, ta adina illundutia. ; Ceimbat gorroto izango gueunsqiijo auzo bati, gueure aita, edo ama, juicijua oquertuta, ta itsututa, iminico baleuscuz? ; Ta ceimbat gueijago, gueu alan iminico baguin duz? ; Oh! Chito asco esango guenduque á gaiti. Beguiratu bada, gurari charrari goguan lecu emonda, ino-

ren emaztiagaz pecatu eguitera, doianari; ; Ya zucenaren, ala oquerraren eguitadia dan à? ; Ya itsubarena, ala arguiarena dan à? Bere emaztiagaz inoc alan eguingo baleu; ; Cer esango ete leuque? ; Oquertzat, ala zucentzat euquico ete leuque, alaco adulerijo guina? Bada á gaiti pensauco leuquiana, pensau biar leuque bere buruba gaiti, gurari gaistuac inoren emaztiagana, daroianac. Baina ez da alan pensetan. Noberaren pecatubac, ezainac, ta ichusiac izan arren, ez daucaz deungatzat, gurari charra goguan sartuta daucan artian Oquertuta dauca bere juicijua. Ta illunduta bere adina. Lapurrac ez dau ezaintasunic ezaututen bere lapurretetan, gucijago eguin ezina baino. Ta batec ostuten badeutsa berari gauza guichi bat. Orduban dira guztiaac oquerrac. Baina bere lapurretac, ostuteco gurarijagaz dagan artian, chico ederac. Gurari charrac bere vijotzian sartuta daucazanac, gauzaric ezainenac, ta peccaturic icaragarijenac eguinda bere, esango dau pena bagatic: ; Ce gach eguindot bada? ; *Quid mali feci?* Edo adrede eguindot; chantzan eguindot. *Ludens feci* (1).

4. Laugarren caltia da: Jaungoicuac gueure vijotzetan erein gura daven verba santubari erneetan ez istia. Gurari gaistuac ito eguiten dauce. Jaungoicuaren verba santuba, ta edocein pensamentu on. Gurari gaistuac ezacatu, ta liortu eguiten dauce gueure vijotza, ceruco verba, ta avjsubac an jarteco. Ta á gaiti, ez da-

II. Zatiya.

Mm

vee

(1) Prov. c. 26.

vee pruturic emoten, dino San Marcos Evangelistiac (1). ¡Ce estadu tristia gurari charrezco vijotzarena! ¡Ceibat calte, ta gach daucazan bere contra, gurari gaistuai lecu emoten deutseelaco! Gurari deunguen euren esanian dago; itsututa dago; pecatu guztiai lecu emoteco, zabaldua dago; ta ceruco verbac, arguija, ta gracia artuteco, ichita dago gurari charrezco vijotza. ¿Ez daquit, guizon, edo emacume batec cer equi leguijan, ce galdu, gurari deungai bere goguan lecu emon ezquero. Calte bildur garri onec gogoratuten deutzuz bada, neure cristinaubac, Erromaco Catecismuac, gueure gogua, ta vijotza gurari deunguetati alderatuteco. Entzun daijogun bada Santo Tomasi, cer eguin biar dogun, onaco arimiarer, ta gorputzaren carga astuneti, ta calte andicoti libretaco, cein dan eracutsi onen bigarren zatiga.

1. Guraarijac goituteco, errazoe bat dacar Santo Tomasec beria leguezcua, ta ezin obetogauca eracusten davena. Dino bada: ¿Bic burruca badiardubee, ta batari lagundu gura ba deutzazu, cer eguingo dozu? Lagundu gura deutzazunari, indarra emon; ta bestiari indarra guichitu, aleguinaz. Lagundu gura deutzazunari, bere burrutaco colpe bacoehian aurre-ra eraguin; ta bestiari atcera. Orduban ezautuco da, ceinec burruquia irabaztia, nai dozun. Entzun dozu bada, cristinauba, gueure batico burrucarijac diriala espirituba, ta araguija. ¿Nai do

dozu, espiritubac goitu daguijan araguija? Bada espiritubari indarra emon, ta araguijari quendu. Espiritubai beti aurrera eraguin; ta araguijari beti atcera eraguin. Au zucen garri seguruba da, neure cristinaubac. Ta biarrecua, gurarijac goituco baditugu. ¿Baina celan goituco ditugu? Santo Tomasec dino lelengo lecuban: Ocasinoetati alde eguinagaz. *Primo, occasiones exteriores fugiendo.* Ocasinoiac dira lagun deungac, pecatuco lecubac, ibilte nasaijac, ta pecaturaco vidia campoti emoten deutsan guztia. Orregaiti dino Espiritu Santubac: *nescatillari ez beguiratuteco, bere edertasunagaz galdu ez daguijan.* Job santubac inos bere ez eutseen beguiratu. David Erreguiac beguiratu eutsan Bersaberi, ta beragaz jausi zan. Salomonec beguiratu eutseen emacumiai. Lecu emon eutseen bere echian. Ta lotsari andijan jausi zan. Ta ez daquigu jagui zan. *Emacumen edertasumac asco galdu ditu,* dino Espiritu Santubac. Dina nescatilla gaztia, bere Aita onaren echian eguan artian, seguru egon zan. Urten evan, errijac icustera, laster, bera, ta beste asco galdua, echera viurtuzan. Au gaiti dino Espiritu Santubac: *Ez zaitetz giraca ibili, erri alderetan; ango placetan galdu ez zaitezan.* Ezin inoc euqui legui suba colcuan, soinecua erre bagaric. Ezda, ocasinoretan bere guraz inor ibilli bere, jausi bagaric. Bidaoliarentzat jocua ocasinia da. Ordijarentzat ardaua ocasinia da. Aberastu gurarentzat, tratuba ocasinia da. Andiguriarentzat diruba ocasinia da. Onec, ta

beste onetarico asco ez dira guztientzat ocasinotia; ez bada areetan jausi oidiarientzat. Beste ocasinotie batzue guztientzat dira ocasinotia. Lagun-charra, esateco moduban, ordijac, jocolarijac, lapurrac, baque charreueac, desonestubac, ta beste onetaricuac, edoecin cristinaurentzat dira ocasinotia. Aretati guztia igues eguin biar davee. Esan eguidazu, nogaz zabilzan; ta esango deusut, nor zarian. Emacumiac guizonezcuentzat, ta guizonezcuaac emacumeentzat, sarrico alcarregaz ibiltian, ta carinuan, edoecin da guztien ocasinotia. Amanentzat Tamar bere arrevia izan zan ocasinotia. Absalonentzat bere Aitaren emaztia. Putiparren emaztiarentzat Jose bere crijaduba. Lot izan zan ocasinotia bere alaba bijentzat. Ta onan beste asco. Goitugura baditu bada, cristinaubac bere gurari gaistuaac, alde eguin biar dau ocasinotati. Alde eguin biar dau, pecatuban jausi oidan, edo ausi dan lecuti, echeti, tratuti, ibilteti, ta laguna ganic. Bada, *ocasinotia nai davena, ocasinotian galduso da.* Pecatuco lecuba nai davena, pecatuco lecuban jausico da. Pecatuco lagunagaz egon gura davenac, pecatuco lagunagaz eguingo dau pecatu. *Qui amat periculum, in illo peribit.*

2. Pensamentu, edo burutacinoe gaistuai atia ichijaz, goitu biar dira gurari deungac. *Secundo, cogitationibus aditum non prabendo.* Ta au eguiten da, gorputzari naijac emon ezagaz. San Paulo Apostoluba Santu andija zan. Ocasinotie guztietati alderatuta eguan. Ceru altura jasota,
Jaun-

Jaungoicuzac bere gracia santan ontzat ezaututa euean. Ta orregaiti esaten, evan Apostolu andijac (1): Castiguetan dot neure gorputza. *Castigo corpus meum.* Dometan dot gorputz au, ezten dot, ta ecarten dot, neure aguindupera. *Et te servitutem redigo.* Ta cegaiti castiguetan evan Apostolu Santubac bere gorputza? Cegaiti zurriagaz, peniagaz, ta nequiagaz ezten evan dometan evan, ta bere esanera ecarten evan San Pauloc bere gorputza? Ah, cristinaubac! Bérac esaten deuscu ce gaiti. Bestiai prediquetan deutsedan artian, neü condenau ez nadin, dino. Bestiai cerura bidia eracusten diardudan arrian, neure araguijaren gurarijac neü condenau ez naguijen. Au gaiti castiguetan dot neure gorputza. Bada San Pauloc uste beeban, zurrau, ta castigau biar evala bere gorputz argal, necatu, cansau, zaar santuba, araguijaren gurarijac goituteco? Araguijaren gurarijac condenau ez eguijen? *Ne forte... ipse reprobus efficiat?* Celan goitu gura guenduquez guc gueure araguijaren gurari deungac, gorputzac ezi, domau, ta castigau bagaric? Ta onen ondoric esango dogu, euren gorputzac Jaungoicotzat artuta, areen naijac topau ezinda davilzanac, dauqueela gogua, gurari deungac goituteco? Ieusgarriric ederrenen, soinuric maiteen, usainic gozuenen, janariric gozatubenen, edanariric ezitubenen, jantziric leunenen, ta sengarriric labanenen villa davilzanac, naf daveela, espiritu-bari lagundutia, ta araguija goituti? *Aguijai,*

(1) I. Corint. c. 9.

jai, belarrijai auari, sabelari, ta luurrezco gorputz ustelcorrai aleguin guztiagaz gusto emonda? ; Aixé otz pusca batec, icerdi batec, gosse apur batec, janari otzaago, edo motelago batec, edo gau bateco lorric ezac bildurtuten ditubala, edo illgo etedirian arduratan, iminten ditubala? ; Ichasuac, luurrac, ta axiac erre, ta azten dituban erregalubac soineraco, ta sabele-raco guichiegui ditubeela? ; Euren vizi, edo dempotaric gueijena plazaric plaza, piestarie piesta, dantzaric danza, comediaric comediya, sarauric sarau, Biguiraric biguira, Zecenetatic cecenetara, jocoric joco, ta maitequeric maitequerijara iragoten daveela? Dinot, cristinaubac. ; Onan? ; Oma vizi? ; Ta gurari deungac goitu? Ez deutsu inoc sinistuco. Ez dau inoc eguin. Olan vizi zarian guztioac, autor dozu, zeubec nai dituzula ceuben gurari charrac. Arei darraicuezan caltiac, ta pecatubac bere bai. Ta pecatubai darraicuen impernuba bere bai.

Gurari deungac goitu gura ditubeenac, ocasinoc gaistuetati alde eguiten davee, aldaguijen guztian. Batzuc guztiz, euren errijai, ta senidiai ichita, Abraanec, Eliasec, Eliseoc, ta areen ondoric beste, contauezin leguizan edu, Praille leguez. Beste batzuc, palacijuetan vizi izanda, aldeeguin davee ocasinuetati. Jose, Jacoren semiac, Mardoqueoc, Jonatasec, ta millac alan. Beste batzuc, Coroia buruban, ta Cetrua escuban daveela, errijac, ta erreinubac covernaubaz, alde eguin davee ocasinuetati. David, Ezequias, San Enrique, San Fernando, San Luis, ta bes-

reasco dira onan. Baina cetaco da cansetia, guztioac daquizun guztia, sinistu eraguiten. Edade guztietan, lecu guztietan, ta vizi eraguztietan iracurten dira Erreguiac, Erreguinac, Caballeruac, Seinorac, zaldunac, damae, soldaubac, nequezarijac, ta opicijuetaacuac, euren oguija irabaztiari ichi bagaric, ocasinuetati alde eguin daveenac. Ta alan, gurari charrac goituti gaiti, ocasinoetati alde eguin daveenac, celan trarau ditubee euren gorputzac. ¡Ah, cristinaubac! Guztiaac gogor. Guztiaac penaz. Guztiaac bildurrez. Guztiaac zurrata. Emen gogoratu biar litzateque Judit baten penitencija, Jeremias batena, Isaias batena, Maria Egiciaca batena, Tais batena, Pelagia batena, Arsenio batena, Macario batena..... Baina noc conta? Ta cegalti eguin even aibeste penitencija? Gorputzaren gurarijac goituti gaiti. Diabrubari, euren arimac artuteco *aztia*, quendutia gaiti. Bestiac salvau arren, eurac condenau ez citezan, *castigo corpus meum*, esaten even. Zurretan dot neure gorputza, neure araguijac condenau ez naguijan. Beequijen, Jesu Cristoc esan evana: *Gurari charrezco demonino castia ez dala goituten barubagaz, ta oracinoiagaz baino* (1). Alan Santo Tomasec irugarren lecuban eseatuten dau, gurari charrac goituteco, *oracinoia*.

3: *Orationibus insistendo.* Bai, cristinaubac. Ocasinoetati alde eguitia, ta gorputzari padecidu eraguitia, noraececuac da, gurari charrac goituteco. Baina erregutu biar deusagu. Jaungoicua-

(1) Matth. c. 17.

cuari cansau bagarie vijotz umildiazaz, bialdu daigula ceru altuti bere gracia, gueure araguija, ta araguijaren gurari deungac goituteco. *Bienquijan*, dino Salomonec (1); *Jaungoicua ceruti Agundu bagarie*, ona izan ezin nointequianna. Ceruco gracia bagarie, gurari chiqui bat bere goitu ezin guinal. Ta etorrico jacu ceruco gracia, ta laguntasuna, escatu bagario; Ah! Escatu eguizu; ta artuco dozu, dino Jesu Cristoc. *Petite, et accipietis*. Prest dago Jaungoicua, bere gracia ugarijagaz, ta indartsubagaz guri lagunduteco, biar orduban. Baina nai dau Jaungoico zuzenac, gueuc berari erregututia. Gueure erreguben, ta oracinoien truquian, daucaz Jaungoicua aguinduta bere gracia, ta misericordiac. Au gaiti esaten eutseen Jesus maitiac bere Apostolubai (2): *Esnaatuta, zur egon zaitte, ta eguizu oracinos, tentacinoian jausi ez zaitexan*. Bada, cristinaubac, alperrie bada, gueure echia gueuc gorde gura izatia, Jaungoicua gordetan ez davenian: Ta Jaungoicua, gueure echia gordetaco, gueure arimia salvetaco, ta gueure gura ijac goituteco, bere gracia, ta laguntasun santuba emoten badeuscu oracinoiaren, ta erregubaren saritzat: Ya gauza aguirija da, gurari galdubac goituteco, Jaungoicuari erregutu biar deutzaguna, edo oracinoia eguin biar dogtuna.

Esango dozu ascoc: Ez daucazula asteric, oracinoe eguiteco. Bada esaten deutzut nie: Gogua badaucazu, astija artuco dozula. Gogua

cu-

(1) Sapient. c. 8. (2) Matth, c. 2

euqui daveen guztiac, astija artu davee, oracinoe eguiteco, euren eguin biarrai ondo cobru emonagaz. Esaten deusut nic : Zaarrac, eta gaztiac, aberatsac, eta pobriac, ezcondubac, ta ezcontzagac, osasunecuac, ta gaixuac, guztiac oracinoe eguin leguijela, nai izan ezquero, euren cer eguinetan lasto baten balijua atceratu bagaric. Bat, edo bat balego munduban guztien artian, oracinoe eguiteco, astiric euquico ezin evana; ez euscun Jaungoicuac guztioi, bat ichi bagaric, aguinduco, oracinoe eguiteco. Guztioi Jaungoicuac aguindu euscuna, da. Guztioe eguin guinajana, da. Ta guztioe eguin biar doguna, da, gurarijac goituco baditugu, ta salvaucio bagara.

4. Goitu biar ditugu gurari deungac, pecatu ez dan biarran cetan, edo atan demporia iraguagaz. *Quarto, licitis occupationibus insistendo.* Gachguin andija da alperreriya, dino Salomonec (1). Alperrari nai ta ez etorrico jaco burutacinoe charrac, ta gurari deungac. Ez dogu iracurten, alpertic santuric, ez santaric. Ez dogu iracurten, alperrerijan vizi izateco, legueric. Ordena oneco legue guztietan dago eragotzita alperreriya. Iracurten dogu bai, Sodomaco pecatu icaragarriyac, ta lotsarizecuac andiguriac, euquijac, guleriyac, ta alperreriyac ecarri citubala. *Hæc fuit iniquitas Sodomæ; superbia, saturitas, abundantia, et otium* (2).

Alde bada, cristinaubac, ocasinoetati; ichi vijotceco atiac pensamentu charrai; erregutu

II. Zatiya.

Nn

Jaun-

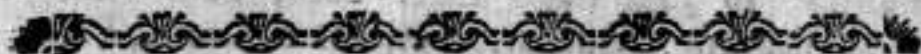
(1) Eccl. c. 3. (2) Ezech. c. 16.

Jaungoicuari gogo onagaz; ta equin beti, cer-
bait gauza ona eguitiari, gurari deungac goitu-
teco, ta beredatei, ta amargarren aguinduco-
esanac eguiteco. Orduban topauco dogu Ceru-
co atia zabalic, beti an dichoso, ta zorijone-
co izateco.

Amar aguindubetan Jaungoicua escatuten
deuscuna, da caridadia. Jaungoicua maitetuba-
gaz, beste gauza guztia baino gueijago; ta
gueure lagunac amaubagaz, gueure burubac le-
guez, gordetan dogu legue guztia. ¡Oh, gueu-
re Jaungoico guztiz ona! ¡Oh guztiz Maite-
garrija! Legue guztiz laburra, ta arina emon
deuscuzan leguez; emon eguiguzu, Jauna, ceu-
re gracia indartsuba, erveste onetan guztia
ziatz, ta zucen gorde daigun, ta Ceruban,
ceure Arpegui Santuba icusteco, dichia euqui
daigun. Alan izan dedilla, Jauna, Aitiaren,
Semiaren, ta Espiritu Santubaren Icenian.

Amen.

Bigarren Partiaten Amajia.

AMA SANTA TERESA

JESUSENAREN

ONDRARACO

ONDO-ESATIA.

¿ *Mulierem fortem quis inveniet?* Prov. Cap. 31.

¿ *Emacume indartsu bat noc topauco dau?* Ibid.

¿ **N**or irago, ta arrituten ez da, neure cristinaubac, Espiritu Santubari entzun ezquero Salomonen aoti; ya emacume indartsu bat noc topauco daven? ¿ *Mulierem fortem quis inveniet?* ¿ Cer pensau guinai, edo norutz beguiratu guinai, emacume indartsu baten billa, Espiritu Santubac aibeste jaso, ta ondretan ditubanaz gainera, itanduten badau, ya noc topauco daven? ¿ Ez dago Debora bat, Moisen Iecuban jarrita, Israeli leguiac emoten? (1) ¿ Ez zituban Judit batec, Olopernesi samia ebaguita, Asiritarren Soldau guztiac goitu? (2) ¿ Ez evan Jaelec Sisara Guerraguina escuperatu, ta

II. Zatiya.

Nn 2

amai-

(1) Judic. c. 4. (2) Judit. c. 13.

amaitu? (1) ¿Ez dago Ester bat, bere vizitziagaz aaztuta, Asueroren vijotza escuratu, Soldauben, ta Amanen colpe odoltsubac gueratu, ta bere gentia salvau evana? (2) ¿Ezda contentan Ana bat, bere oracinoiaren indarragaz Israeli Samuel, Propeta, Juez, ta Erregueguina emon eutsana? (3) ¿En fin, ezin contauleguiz emacume indartsutzat, jaquituntzat, ta ecertacotzat Abigail bat, Rut bat, Sunamitis bat, Salome bat, ta beste asco? Duda bagaric, esan legui: baietz. Orraitino bere, ezdaquit, cer gaiti, azartuten da Salomon, itandutera: ¿Ya emacume sendo bat noc topauco daven? *¿Mulierem fortem quis inveniet?*...

Esango baleu leguez Espiritu Santubac, dinue Eleisiaren Eracuslac (4), ez da errez, emacume sendo bat, indartsubat, ta ascotaco bat topetan. Nequezca baten, guichitan, otzta baten, ta urrineti aguertuten dana, da emacume pirmia, zucena, zala, iraun andicua, burutsuba, ta ecertacua. Ezda beinguan, ta urrectan topeetan alaco emacumia. Urrin errietati nos baitacoren baten aguertuten da alaco joija, edo margarita balijotsuba. *A ultimis finibus pretium eius.* Onaco verbeta altubagaz, ta jasugaz echuraturen dau Espiritu Santubac emacume amaitu, ta indartsu baten balijua.

Bada, neure entzula onac, beste guztien ondo esan garrijai era batera ichita, azartuten nas gaurco egunian, ceuben veguijen aurrian
imin-

(1) Judic. c. 4. (2) Esth. c. 5. (3) I. Reg. c. 1. (4) A. Lap. in prov. c. 31.

iminten emacume bat, Espiritu Santubac, esan dirian verbetan, opa davena. Emacume bat, indarretan, inos paltaric euqui ez evana. Iraun zalian, inos oinic atcera biurtu ez evana. Zuzentasunian, legueric egon ez balitz, barriac bere exemplubagaz eguingo zitubana. Jaquiturijan, Eracuslae bardindu, edo irago zitubana. Burutacinoian, asmo altubac, ta santubac topau citubana. Eguitadetan, bardinic ez daucana. Ta vijotceco anditasunian, mundu guztia; cer pensau, ta cer icasi emon eutsana.

Au da Eme Ama Santa Teresa. *Ecce, mulierem fortem.* Santa Teresa Jesusena, ceinen onizatiari, ta glorijari consagretan deutsan Eleisa Ama Santiac gaurco eguna, Jesusen Esposa eguijazcua, ta maitetuba, Eleisiaren Alava pina, ta jaolia, jaquiturijan Querubinen laguna, amodijuan Serapinena, guiza aldijectaco zucentasunaten, ta ontasunaren Ispillu arguija, bere Eracuslen Eracuslia, Carmengo Mendi santuco Loraric ederrena, ene Erliginoe ortotzaren Ama, Buruba, ta Barristarija, oracinoe eguijazcuaren Bide arguizailia; ceruco sinisgarri andijen Zaballaillia, Erege guztien Lotsagarrija, peccatarijen Eznaagarrija, impemubaren bildurgarrija, zucenen Lagun seguruba, bide oneco guztien viztugarrija, ta espirituba, ta charreco guztien azotia. *Ecce mulieren fortem.* Ara, cristinaubac, emacume bat indartsuba, ta andija. Andija pensamentubetan, ta andija eguitadetan. Bai, cristinaubac; *Andijac, Terosac, Jesusegaz bat eguitateco, daucazan pensamentubac:* ta *Andijac Te-*

resaren eguitiac Jesus gaiti. Au izango da ceu-
ben entzunquizuna. z Baina, celan nic esan, Es-
piritu Santubac bere gracijagaz visitetan ez ba-
dau nire arimia? ;Oh, Espiritu Arguillarija! Ceuc
viztu, azi, ta sendotu cenduban Ene Ama San-
ta Teresaren espiritu altuba. Ceure ondraraco,
ta bera alavetaco, escatuten deutsugu bada,
bialdu daguidazula niri ceure gracia santuben
arguija, ta amodijuaren suba. Onetaraco imin-
ten dogu vitartecotzat Virginia guztiz Santia, Ce-
rubetaco Erreguina, ceini esaten deutsagun Ain-
gueru bagaz: AVE MARIJA.

z Mulierem fortem quis inveniet?

Jaungoicua da berez bacarric Andija ; neure
cristinaubac. Ta, Jaungoicuagan, ta Jaungoi-
cua gaiti ez dan anditasunac, zaatatsuba izan
arren munduban, ez dauca entzuteric, ez ba-
dijoric Ceruco arguijaren aurrian. Mundubac con-
tetan ditu andi asco, bai bere jaquiturijan, be-
re legue quintzan, bere guerraguintzan, bere
euquijan, bere entzutian, ta aguindutian. Pla-
ton, Licurgo, Alexandro, Creso, Bruto, Da-
rio, ta beste milla dira andijac mundubarent-
zat. Baina, onen anditasuna, ariazco sustraijac
eucazan leguez, lelengo aixiac itzuli evan luur-
rera, ta austu evan. Sinistute eguijazco baten,
uste garbi, ta zucen baten, caridade manso,
ta guztiraco baten; edo Jesu Cristoren amodi-
jo santu baten asieria, ta ituba ez daucan an-
di-

aitasuna, utsa da, dino San Paulo Apostolubac (1): *Nihil sum.* Ene Ama Santa Teresaren andirasunac ez euan beste asieraric, ez ituric euqui, Jesusen amodijo santuba baino. Jesusen amodijuac asmau eraguin eutsazan pensamentu altubac, eta santubac. Ta Jesusen amodijuac sendotu euan bere vijotza, asmo andijai cobru emoteco. Au da Teresaren Anditasun sendua. *Ecce mulierem fortem.*

I. *Pensamentu andijac.* Bai. Pensamentu andijac dira Teresarenac. ¿Baina, noc dauca miina, euras jadisteco, ta esateco? Zazpi urte ditubaneco oratuten deutsa Jesusen amodijo itsubac, ta ixiuac Teresari bere vijotzian. Ta ezin cabidu da munduban. Salto eguin gura leuque laster Cerura, Jesusagaz bat eguitera. Baina vizitziac eragozten deutsa. ¿Cer bada? ¡Oh! Iracurten dau, ta entzuten dau Teresa chiquijac, Teresa umiac: Aprican Moruac cristinaubac illaten ditubela Jesusen gorrotoz. Ta, alan Jesusen amodijua gaiti vizitzia emoten daveenac, bertati zuzen duazala cerura, Jesusagaz bat eguitera. ¡Oh, ce dichia! dino Teresac bere artian. Ez dot au galdu biar. Isilic, eta contuz, neure Aitac, ez Amac igarri bagaric, urten biar dot echeti, ta juan biar dot apricara, Jesusen icenian illtera. ¡Oh, sei, zazpi urteco Teresa chiquijaren, ta umiaren pensamentu andija, sendua, ta elduba! Apricaruz dua ixilic, eta arin, bere echeti igues eguinda, zazpi urte cumplidu bagaric, Moruen escu gogorretan Jesus gaiti

VI-

(1) I. Ad Chorint. c. 13.

vizitzia emotera. Ta, bere poz, ta dicha andija celanbit zabalduco, artuten dau laguntzat bere Anae, edo Neva gaztechuba.

¡ Oh Teresaren pensamentu santuba! ¡ Celan beguiratuco ete deutsee Ceruco Serapinac! Aprica nun daguan ez daqui. Erreinu andijac, ta ichaso zabalac iragoteco daucaz. Oraindino verbetan ondo ez daqui. Ez bidiaç noc eracutsi, ez cer jan dauca. Ta apricaruz dua vicitzia emotera Jesus gaiti. Colpiac artuteco, gorputzie ez dauca. Ta Moruen caltzaidubac, ta catiaç desapijetara dua. Munduban orain sartuten da; ta ija mundubagaz cansau da. Vizi izaten orain asten da; ta ija vizitzia emon gura leuque, Jesus gaiti. Ara, cristinaubac, Teresa zazpi urteco nescatillia andija, ta sendua.
Ecce mulierem fortem.

¡ Oh, Jesus, arima ziatzuen esposo gozual; ezdozu aintzat artuco Teresaren esquinia pina, ta maitetsuba? ¡ Ah, cristinaubac! Jesusec aintzat artu, ta estimau evan duda bagaric Teresaren vijotz presta, goixtarra, ta animosia. Baina ez deutsa orain naija emongo. Ez deutsa vizitzia quenduco Moruen ezpatiaç; ez bada Jesusen amodijuac berac Teresac gau, ta egun negar eguingo dau, dicha andi à galdu eraguin deutseelaco. Ceruti ervestetuta, vizi biar davelaco. Gorputzaren pisuba espiritubagaz jaso biar davelaco. Jesusegaz guztiz bat eguntia, luzatu biar jocolaco. Baina alperrie. Ez da apricara juango. Beste vizi modu bat pensau biarco dau.

Pensamentu altubac. ¡ Cer eguingo dau bada

da Jesusen amodijo garbijagaz ixiota daguan Teresaren vijotzac? Apricara juaten isten ez deutsee. Espainan Jesusen arerijoric ez dago orduban, beste demporetan leguez, Teresaren gorputza Jesus gaiti martirijetaco. Bere echian etregalubac, ta gustuac emoten deutseez. ; Cer asmauco dau bada Teresac, bere vijotza beti Jesusagaz bat eguinda euquiteco? ; Oh! Arritu bitez cerubac, ixildu bedi luurra, ta icaratu bedi imperaba emacume onen pensamentu altubagaz. Asmetan dau luurtian Ceruba eguitia. Bacust, dino Teresac, viziric Jaungoicuaran Arpegui Santuba icusi ezin neguijana. Bacust, Luteroc, ta luterotarrac Prancijan, Olandan, Alemanian, ta Inglaterran Jesusen pedia ucaturten daveena; Sacramentu Santubac oinazpituten ditubeena; Eleisac, ta altarac birrinduten ditubeena; Sacerdotiac ervedetu, edo illten ditubeena; Jesus garbijari consagrauta, dagozan Esposac, combentubetati aterata, galduten ditubeena; ta Religiosuac argalduten ditubeena, euren guzur deunguetara, ta wide gaistuetara viurtuteco. Bacust, Israel negatzez daguana, Siongo Virginac lutuz jantzita dagozana, ta Santulecu Nausiraguino oitura galduba, nasaitasuna, ta pecatuba sortu dana.

; Oh, Jesus vijotcecu! dino Teresac. ; Oh, neure arimiaren poz bacarra! Ya ez daucazu, noc ostatuba emon luurraren gainian. Birrindu deutsubez ceure echiac, ta egonlecu santubac. Loitu ditubee ceure Esposac. Ta atera zaitubee euren errijetati. ; Cer eguin negui bada nic, Je-

II. Zatiā. Oo . . . sus,

sus, neure vijotzaren Jauvia, ceu topetaco, ta zeugaz egoteco? ; Oh! Baquit, cer eguin, Diadar eguingo dot ceruraguino. Esango deusat mundu guztiari: bedar ustelac, baino gueijago balijo ez davela Iuurrian daguin guztiae. *Omnis caro fenum.* Ta basoco loria baixen galducorra dala munduco dicha, ta atseguin guztia. *Omnis gloria ejus, quasi fillos agri* (1). Zaata andi bategaz esnaatuco dot munduba. Iracoico ditut, Iuurrian datzazanac Cerurutz. Aixaatuco ditut peccatari itsubaren veguijetaco lausuac. Topauco ditut Jesusen Criadu biarguinac. Eguingo ditut Eleisa barrijac, Jesusen egon Iecutzat. Jausoco deusadaz altarac. Orniduco ditut Combentubac. Poztu, viztu, ta arimaucoditut Virginac, Jesus Maitiari euren vijotzac, gorputzac, ta arimac osoric consagrada, munduti ervestetuta, Combentubetaco jardin, edo ortu gozuan Jesusegaz bacarric vizi dltezan. Alan, peccatarijac viurtuta, cristinaubac onduta, Jaungoicua ezaututa, Jesu-Cristo maitetuta, Er- liginoiac barristauta, Combentubac gueituta, Predicadoriac zabalduta, Nescatilla ederez Jesusen echiac beteta, gau, ta egun Jesus, euren Esposo Maitiaren ontasunac, ta plenezac caritetan, ta alavetan dagozala, enquico dot, di- no Teresac, dichia, erri bacoichian Eleisaric edu Ceru, ta Combentu bacoichian Monjaric edu Aingueru icusteco, ta euren artian Jesusegaz vizi izateco. Ara, cristinaubac, echura chiqui baten Teresaren pensamentu altubac, ta animo- suac. *Ecce mulierem fortem.* Bai

(1) Isai. c. 4.

¿ Baina, cer asmetan davela, esan legui, emacume onec? ¿ Nor da Teresa, asmo altu, ta zabal onec bere burubaa sartuten jacozanian? ¿ Ce errenta dauca? ¿ Ce indar? ¿ Ce Soldaategui? ¿ Ce entzute? ¿ Ce adisquide? ¿ Cer eguitera dua? ¡ Oh! Monja pobre bat da Teresa, pensamentu eguingacheco onec asmetan ditubanian. Goijan ceruba, ta beian luurra, baino bosteric ez dauca. ¿ Cer esan legui bada alaco emacumia gaiti? ¿ Ez dauki, impernu guztia bere contra izango davena? ¿ Ez dauki, gauza bariariac, onac izan arren, arerijuac oiditubeena? ¿ Ez dauki, castidadeco votuen, ta doncellatasunaren contra pluma asco zorrozuta jagui diriana? ¿ Ez dauki, mundu guztia contra jaguico jacoana? ¿ Cer pensetan davela, esan guinaí, Teresa, Monja tristiciac? ¡ Oh, Jesusen amodijo indartsuba! ¡ Ce sustrai senduac imini dituzun Teresaren vijotzian! Au guztiau ezaututen evan Teresac bere bacarriah. Baina ez zan bildurtu. Asmo barri bategaz, dino Teresac, goituco ditubala arerijo guztia.

Pensamentu Santubac. Teresac asmetan dau beste sail bat, Eleisaco jazuetan bardinic ez dauca. Ta da, voto andibategaz esquintzia, edo oprecidufia Jesusari: *Beti, Jesusec naijen davena, aituten davena, edo vste davena, eguiteco.* Ya voto onen vitartez, Teresa beti da Jesusena. Teresac esaten davena, Teresac pensetan davena, Teresac eguiten davena, Teresac nai davena, da, Jesusec naijen davena. ¡ Oh Teresaren asmo Santuba, beti Jesusegaz egoteco! ¡ Oh, Teresaren

pensamentu jaquituna, Jesusen naijagaz, ta vijotzagaz bat eguiteco!; Ezda au cristinaubac, bere vijotzian ceru barribat eguitia?; Ezda au, arerijo guztia goitua?; Cer eguingo deutsa impernubac, beti Jesusegaz dagan Teresari?; Cer eguingo deutsa mundubac, Jesusganic inos aldenduten ez dan Teresari?; Cer deutsa, beti, Jesusec nai davena, esaten daven, eguiten daven, pensetan daven, ta desietan daven Teresari; mundubaren esanac, gorrotuac, persecucinoiac, ta penagarri guztia gaiti? Ecer bere ez. Pensamentu santu onegaz icaratu zituban Teresac impernubac. Isildu zituban Eregiac. Lotsatu zituban peccatarijac. Animau zituban onac, eta oneracuac. Argitu zituban itsubac. Arritu zituban jaquitunac. Ta desapijau zituban Ainguerubac, Jesus ametara. *Ecco mulierem fortem.* Ara emen, cristinaubac, Teresa andija, ta sendua, Jesusegaz bat eguiteco, pensamentubetan. Baita ez guichiago Jesusen iceneco eguitadetan, cein dan nire bigarren esaquizuna.

II. Teresac, cer pensau, cegaz arritu, ta cer icasi emon beutsan mundubari bere Jesusagana-co pensamentu andi, altu, ta santubaquin; ez eutsan guichiago emon bere Jesusen iceneco eguitade bardia bagacuaquin. Jesusen amodijo sutsubac, ta indartsubac ixio ezquero bere vijotz leijala, ta ezertacua; Celan sosegauco da Teresa, bacarrian ornidu dituban asmo santubac, ta pensamentu altubac Jesusen amodijua gaiti mundubari eracursi bagaric?; Cer? Zinuan Teresac. Bein buruban sartujatan pensamentuba,

Jesusen maitetasuneracua izan ezquero, celan euquico dot, eguinagaz Jesus maitiari, ta mundu guztiari aituten emon bagaric? *Conceptum Sermonem tenere, quis poterit?* (1). Ez. Ez nas gueldi egongo. Asico dot, pensau dodan sailla. *Incipiam.* Ta, costaco jatana, costetan jatala, ez nas gueratuco, amaitu artian. *Et complebo illud* (2). Ara Teresaren gogo eguilla sendua. *Ecce mulierem fortem.* Ya betoz Teresaren aurera ezin al guztiac. Saill andija, gacha, ta lucia izatia, asten davena. Zurico bat nun izango daven, ez jaquitia. Bera, monja pobre, triste, lau ormaren artian sartuta, inoren aguinduban daguana, izatia. Entzuteric ez euquitia. Adisquide lagundu leguijonjo, ez euquitia.... Ezda ardura. Guztia eguingo davela, dino Teresac, bere vijotzian daucan Jesusen amodijo santubagaz. *Omnia possum in eo, qui me confortat* (3).

Betoz Teresaren gainera, asten daven saill santuba eragotci leguijuen gach guztiac. Visitau beguijee bere gorputza sequeriac, umore chaarrac, edo reumatismo zolijac, urte lucetaco collicuac, edo errevesetiac, vijotceco minac, eraitecuaac, alborenguac, palta bagaco buruco alaac, jan ezinac, loric ezinac, ta beste asmau leguizan gorputceco gachac. Ez da ardura Teresarentzat. Ez davee gachac atceratuco pausu bat bere eguitade andijetan. Guztia daiquet, esango dau Teresac, Jesusen amodijuagaz. *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Ez dago Te-

(1) Job. c. 4. (2) 1. Reg. c. 3. (3) Philip.
c. 4.

resaren goguan ez gorputceco gachen , ta ez munducuen bildurric. Jesus maitetutia , ta Jesus gaiti gachac iragotia , da vere vijotceco poz , ta atseguin guztia. Edo , Jesusen icenian padeidu ; edo , Jesus icustia gaiti ill , da Teresa- ren betico cantia. *Aut pati , aut mori.* ; Cer eguingo ez dau , alan Jesusen amodijo ixiuagaz sendotuta daguan vijotzac? Guztia daiquet , esango dau. *Omnia possum.* Ara , cristinaubac , Teresa , emacume bat eguitian sendua , ta animosua. *Ecce mulierem fortem.*

Alperric armauco da impernu guztia Teresa- ren contra , asi daven saila eragozteco. Asmauco deutseez guzur astunac. Desondrauco davee embusteratzat , echiceratzat , endemoniadatzat , edo zorotzat. Zamaituco davee inquisicinoiagaz. Sartuco davee carcelan. Largaco deutsee compesoriac. Castigauco davee bere aguintari nausijac. Jaguico dira bere contra erri osuac. Perseguiduco davee bere aiztaac , bere nevac , bere gurasuac , ta bere alisquidiac. Birrinduco deutseez , Combentu barrico asi dituban ormaac. Aguiduco deutsee , pena andijen beian , ostera ez aitatuteco , emacumen bururaco ez dirian asmo areec. En pin , escomulgauco davee Teresa , pensamentu santu arei ichi daguijuen. Baina alperric. Ez davee bildurtuco bere vijotz sendua , ta indartsuba. Ez navee icaratuco , dino , ez impernubac , ez erijoteiac , ez carcelac , ez desondriac , ez zamaijac , ez nire contra jagui aldedinec , millaca badira bere. *Non time-*

ho millia populi circumdantis me (1). Ecce mulierem fortem.

Aimbeste ezinen, ta eragozlaren contra sendotutan da Teresa Jesusen anodijo santubagaz, ta oracinoiagaz, bere pensamentu andijac mundubari eguinaz eracusteco. Urte lucetaco cerubari erregutubagaz; Jesus maitetubagaz, ta oracinoe eguiazcuagaz; gorputceco gachai casurie eguin ezagaz; mundubari nai evaua, esaten ichijagaz; humildadiagaz, paciencijagaz, ta ixilic egonagaz; guztiai mesede eguinagaz; ta, Ene Erloginoia barristetari, egunian baino, egunian gogo gueijagogaz, ta animo senduaguagaz bation cartaz, bestian esanez, bestian errazoez, bestian millagroz, ta beti eguinaz equinda, lautu cituban Teresac bere Asmo santu, altu, ta andijen ezeguintzaco mendi guztia. Isildu evan impernuba. Arguitu cituban, uts eguitez illunduta egozanac. Bereganatu cituban, leen bere contra cirianac. Irabatci cituban arerijuen vijotzac. Ta euqui evan dichia, berac pensau evan leguez, Carmengo Erloginoe zabala barristaut, icusteco. Ogueta amabi combentu, ta Eleisa barri Jesus maitiari bere Egonlecutzat, ta Jardin loratsutzat Teresac berac eguiteco. Jesus Maitetubari aimbeste Esposo, ta Esposa ortuztu combentu barrijetan sartuta, esquintceco. *Ecce mulierem fortem.*

Barristetan dau Teresac Espaina dichosuan Elias, gueure Patriarca Santubaren espirituba, celua, pobrecia, ta penitencija. Zabalduen ditu

(1) Psalm. 3.

tu Palestina, Tebaida, ta Egitoco Ermitaino Santuben barubac, ixiltasuna, ortoztasuna, latz-tasuna, azotiac, ta gorputzaren penagarriac. Baita Apostoluben eracutsija, ta Aingueruben Coru ederrac, ta garbitasun encantagarriac bere. ¿Baina ceibat lecutan? ¡Ah! Abilan, Medinan, Malagon, Vailladolicea, Toledon, Pasteranan, Salamancan, Alvan, Segovijan, Veasen, Sevillan, Carabacan, Villanueban, Placencian, Sorian, Granadan, ta Burgosen Monja bere alaventzat. Ta casic errijetan eurretan, ta beste ascotan Carmen ortoceco Prailentzat. Teresac Combentu barri onec guztioe Espainan, ta Portugalen berac eguinda, bialdu cituban bere Semiac, eta Alavac Prancijara, ta beste Erreinubetara Carmen ortoceco Erloginoe barristauba zabaldutera. ¡Oh, Santiaren vijotz andija, ta eguilla! ¡Celan beguiratu guinai berari! ¿Nogaz bat eguin guinai bere anditasuna, ta eguite ecertacua? ¿Nor arrituten ez da, icusi ezquero emacume bat, zubez chochatzat, simpletzat, ta ecertaco eztat, edo alperricacotzat daucazun Monja bat, beti gaisoric, beti minez, beti alaz, inos bere gach bat, edo beste bat bagaric, berrogueta aimbeste urtian loric eguin ez daven Monja pobre bat, impernu guztia, ta esateco, mundu guztia bere contra ditubala; icusi ezquero, dinot, onaco emacume bat, aimbeste lani, ta sail andiri cobru emoten deutzela? Ta impernubaz, beste arerijo guztia bere adisquide andi eguiten ditubala? Au eguin evan bada Teresac Jesus gaiti. *Ecce mulierem fortem.* De.

Derichat , icusten dodala Ene Ama Santa Teresa maitia , celan ibilicozan. Ain laster coruban , ta ain laster voticacua artuten. Ain laster legue barrijac eguiten , ta ain laster ordenac emoten. Ain laster echiac erosten , ta ain laster ezcaatceco cer eguinac eguiten. Ain laster Eleisa barrijac , ta Combentubac orniduten , ta ain laster Monjai conciencijaco dudac quenduten. Ain laster Erromaraco cartac escribiduten , ta ain laster aloverecuac topeetan. Ain laster...
 ¿ Baiaa nos amaitu ? Egunero cobru emoten eutseen Santa Teresac , calenturiari , gaixuari , oracinoiari , barubari , disciplinari , cilicijuari , Erreguiari , Obispuari , Juezari , Compesoriari , Praiñari , Monjai , Combentuguintzari , Eleisaguintzari , Opicialiari , aloverecuari , zordunari , ta beste Duque , Marques , Conde , Caballero , Seiora , ta Santa cerbaitetaraco topau even , guztiañ. Auda , cristinaubac , Santa Teresaren Carta , ta liburu Gerucuetan ondo iracurten dan Mirarija. Santa Teresaren eguitade andi guztietati ez da chicarrena , aimbestegaz , ta aimbeste sail andi , ta chiquitan tratauta , Santa Teresaren quexa chiqui bat bere artu emonetan inoc ez euquitia.
Ecce mulierem fortem.

Moises bat diruri Teresac , legue barrijac eguinda , Egito munducoti atera daven Carmengo gentia gobernetan. Elias bat diruri , zelo santubagaz Jesusen ondria zaintuten , ta peccatari gogorrac zamaituten. Samuel bat diruri , Erreguiari , ta andijari , cer eguin biar daven , eracusten. Daniel bat diruri , Ceruco misterijo santu

tubac, altubac, ta ezcutucucac arguitara ateraten. Bautista bat diruri, bacartasunac santututa, penitencia, ta Jesusen amodijua prediquetan. San Paulo bat diruri, Eleisa barriac eguiten, Obispo jaunai, Sacerdotiai, ta Compesoriai eracutsija, ta consejubac emoten. Serapin bat diruri... Baina ez daquit, neure entzula onac, ceia alderara beguiratu, nun topetan ez ditudan Teresaren eguite Santubac, ta mirarizcuac. Ta guztiac Jesusen amodijo santubaren icenian. Esan daigun bada: Andijac diriala Jesus bere Espo-suarentzat Santa Teresac eucazan ponsamentubac: ta Jesus gaiti eguin cituban biarrac. *Ecce mulierem fortem.*

¡Oh, ene Ama Santa Teresa Jesusena! Ceu zara Jerusalengo alava eguijazcua. Ceu zara Israelgo alegrija, ta poza. Ceu zara Espaina guztiaren ondria. Ceu zara Eleisa guztiaren pillar sendua, ta Eracusta arguija. Ceu zara San Josepe bedeincatubaren devocinoe eguijazcua cristandade guztico vijotcetara zabaldu cendubana. Ceu zara Jesusen Esposa maitetuba, ta ceruco joija ederrez apainduba. Ceu gana gatoz bada guztioe, Santa Teresa vijotcecuca, ceu Jesus maitiaren aurrian vitarteco imintera, jardiichi daiguzun Eleisa guztiarentzat guere Erregue Jaurentzat, ta Espainaco pamelija guztientzat arimaco gracia, ta guero Ceruco gloria. Amen.

VI. AGUINDUBA.

- I. Icasiquizuna. Ceinetan eracusten dan: Cer eragosten daven Jaungoicuae Aguindu onetan: Ce premina andieua dan, cristinaubae ondo jaquitia aguindu onetaco eracutsija. 3
- II. Icasiq. Ce ondotsuba, zabala, lucia, ta altuba dan castidadiaren contraco peccatubaren echia. 13
- III. Icasiq. Jaungoicuae Lotsarizeo peccatubari celan beguiratuten deutzan. 23
- IV. Icasiq. Lotsarizeo peccatubari celan beguiratuten jacon impernuban. 33
- V. Icasiq. Peccatu loijac mundubari ce echuria emon deutzan. 43
- VI. Icasiq. Lotsarizeo peccatubac goitu ditubeneen exemplubac: ta peccatuba goitu davenen exemplubac. 55
- VII. Icasiq. Ceintzuc dirian castidadiaren contraco eguitezeo peccatubac. 66
- VIII. Icasiq. Verbaz nos austen dan seigarren aguindua: Nai utsez, edo consentimentuz nos austen dan. 75
- IX. Icasiq. Virginitadiaren edertasuna: ta castidadiaren valijua. 85

VII. AGUINDUBA.

- I. Icasiq. Cer dan lapurretia? Ceibat modutactua? Ta ce peccatu dan? 96
- II. Icasiq. Cetan daguan logrerijaco lapurretia. 106
- III. Icasiq. Tratubetan oidan lapurretia. 117
- II. Zatiya. Po 2 IV.

- IV. Icasiq. Pisu, ta neutri gaistoco lapurretia. 127
 V. Icasiq. Nos, eta celan pecatu eguiten daveen
 aguindu onen contra gurasuac, umiac, ta
 otseguinac. 137
 VI. Icasiq. Celan erremedijau biar dan, inori
 aciendan eguindaco caltia. 149

VIII. AGUINDUBA.

- I. Icasiq. Ce ezaina dan testigantza palsua:
 Ce zuzenac izan biar daveen Juezac: Cer
 eguin biar daven Letraubac, Escribaubac,
 eta Procuradoriac. 159
 II. Icasiq. Cer dan guzurra esatia? Ta ce pecatu
 dan? 171
 III. Icasiq. Celan pecatu eguiten dan inoren
 paltac esanagaz, edo inor gaiti deungaro
 esanagaz: Ta nos ez dan pecatu inoren pal-
 tac esatia. 182
 IV. Icasiq. Cer dan gaisqui ezaliari entzutia,
 ta gaisqui esatiaren entzunlarijac cer eguin
 biar daveen. 194
 V. Icasiq. Ce gauza chaarra dan, miinagaz
 lagun arteco baquia, ta adisquidetasu-
 na galdutia. 205
 VI. Icasiq. Cer dan juzgu gaistua, edo inor
 gaiti deungaro pensetia. 216
 VII. Icasiq. Cer eguin biar daven cristinau
 bac, inor gaisqui ez juzguetaco. 227

IX. ta X. AGUINDUBA. 238.

- I. Icasiq. Beredatzi, ta amargarren Aguindu-
 bac cer escatuten deuscuben, celan Aguin-
 du oneec bat ez dirian zazpigarren, ta
 zortcigarrenagaz: Celan bat ez dirian
 alcarren artian. 238

- II. Icasiq. Cer aituten dan gurarijaren icenagaz : Ceimbat modutacuac dirian gurarijac : Nos dirian onac, eta nos charrac. 248
- III. Icasiq. Cetati datosan gueure gogora gurari charrac : Cegaiti dirian deungac, edo eragotcijac. 259
- IV. Icasiq. Gurari deungac goituteco, cer eguin biar dogun 270
- Sermoia Neure Ama Santa Teresaren honrraco, ta alabanzaraco.

UTS-EGUITEEN EZAUBERIA.

- Fol. 6. lin. 7. goubijac. *Lease* : garbija.
- Fol. 24. lin. 4. beordenetan. *Lease* : bere ondenetan
- Fol. 27. lin. 8. zoxiguestoco. *Lease* : zoriguestoco.
- Fol. id. lin. 12. carina. *Lease* : carinaua.
- Fol. 41. lin. 11. astuta. *Lease* : aytuna.
- Fol. 58. lin. 17. eguijzoz. *Lease* : eguijozu.
- Fol. 91. lin. 16. vuilletan. *Lease* : ivilletan.
- Fol. 92. lin. 24. chaarri. *Leasu* : chaarrai.
- Fol. 101. lin. 12. daba. *Lease* : bada.
- Fol. 103. lin. 8. gueijo. *Lease* : gueijago.
- Fol. 119. lin. 29. ugaritasusac. *Lease* : ugaritasuna.
- Fol. 138. lin. 5. larraguei. *Lease* : larregui.
- Fol. 150. lin. 22. zentzuac. *Lease* : zentzunac.
- Fol. 151. lin. 14. otsegunari. *Lease* : otseguinari.
- Fol. 156. lin. 1. adabau. *Lease* : albadau.
- Fol. 169. lin. 14. beenan. *Lease* : beeban.
- Fol. 177. lin. 25. listerrago. *Lease* : lasterrago.
- Fol. 196. lin. 16. aria. *Lease* : eria.
- Fol. 219. lin. 20. dtubana. *Lease* : ditubana.
- Fol. 224. lin. 30. oquiten. *Lease* : equiten.
- Fol. 276. lin. 20. ausi. *Lease* : jausi.

